پەیامێك

بۆبێداربوونەوەی

حیزبە بەناو ئیسلامیەکان و ڕوونکردنەوەی دەرچونیان لە جەماعەت!

وە ڕوونکردنەوەی

حوکمی موزاهەرەو دەرچوون لەسەر سەرۆکی وڵاتی موسڵمان و پوچەڵ کردنەوەی گومانی حیزبی و تەکفیریەکان

وەڕەددی

قوتابیەکی سەلەفی بۆ بابەتی: (حیزبیەتی لا جەماعیەکان)

نوسین وئامادەکردنی

باوکی حارث

چاپی یەکەم

1432ك – 2010 ز

ناوی پەرتووک

پەیامێك

بۆبێداربوونەوەی

حیزبە بەناو ئیسلامیەکان و

ڕوونکردنەوەی دەرچونیان لە جەماعەت؟

وە ڕوونکردنەوەی

حوکمی موزاهەرەو دەرچوون

لەسەر سەرۆکی وڵاتی موسڵمان و

پوچەڵ کردنەوەی گومانی

حیزبی و تەکفیریەکان

وەرەددی

قوتابیەکی سەلەفی بۆ بابەتی:

(حیزبیەتی لا جەماعیەکان)

نوسینی

باوکی حارث

بنکەی بڵاوکردنەوە

کتێبخانەی سیما

بنکەی بڵاوکردنەوە لەسەر تۆڕی ئینتەرنێت
www.salafikurd.com

کتێبخانەی سوننە سلێمانی

کتێبخانەی سیما چەمچەماڵ

کتێبخانەی زانست کەلار

پێشەکی :

إن الحمد لله، نحمده، ونستعينه، ونستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا، ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هـادي لـه . وأشـهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له. وأشهد أن محمداً عبده ورسوله .

أما بعد :

ئاشكرایە كە لەكوردستان و هەموو جیهـان لـەنێو موسـڵمانان هۆشـیاربونەوە هەیـە لـە چەواشـەی ئـەو حیزبیانـەو تێگەیـشتنی موسـڵمانان بـۆ دینەكـەیان پـەرەی سەندووەو ئەزانن كـە ئـەو حیزبانـە چەواشـەكارن نـەك بانگـەوازكار! دیـارە ئـەوە قـسەی مـن نیـە كـە هـەموو حیزبـەكان لەیـەك مـستەوابن لـە چەواشەیان! نا وەك یەك نین بێگومان خراپیان هەیـەو خراپتریـشیان هەیـە! بەڵام بەدڵنیایی حیزبایەتی قەت باش نەبووەو نابێ بە هیچ ناوێكەوە!

جا كە حیزبیەكان ئەبینن خەڵك بەتایبەتی گەنجەكان لێیان دوور ئەكەونەوەو موسـڵمانەتی خۆیـان بـە بـێ دواكـەوتنی وان ئـەنجام ئـەدەن، وە دەبیـنن كۆمەڵێك مامۆستای بەڕێز لە كوردستان هەن بانگەواز بۆ تەوحیـد و سـوننەت ئەكەن و خەڵكی لە شیرك و بیدعەو خورافـات و تەفرەقـە ئاگـادار ئەكەنـەوە، وە بەدڵسۆزی بەو خەڵكە دەڵێن حیزبایەتی لـە ئیـسلامدا نیـەو دەبێتـە هـۆی تەفرەقەو لاوازی موسـڵمانان كـە واقیعـیش لـە پێـشمانە ئـەو حیزبانـە چیان بەسەر خۆیان و موسڵمانان هێناوە!

ئیتر حیزبیەكان یان ئەوانەی خۆشیان بە تـابیعی هـیچ حیزبێـك نـازانن بـەڵام حەنینی حیزبایەتیان لە دڵە! ئەوانە دێن بوختـانی بـۆ سـەلەفیەكان دروسـت ئەكەن و دەست بە ماڵی عەنكەبوتەوە دەگرن بۆ بـەرگری لـە حیزبایـەتی بـە بیانوی بەتاڵ و گوماناوی!

دێن تانە ئـەدەن لـە مامۆسـتا سـەلەفیەکان و بوختانیـان لـەبۆ دەکـەن، لـەو بوختانانەش گوایە سەلەفیەکان ئەوەی لەگەڵ فلان شـەخس نـەبێ بەسـەلەف نازانن یان ئەوەی لەگەڵ فلان گروپ نەبێ بەسـەلەف نـازانن یـان دەبـێ فـلان تەزکیەت بکا ئەوجا بەسەلەف قبـوڵ دەکرێـی! ئەوانـە هـەموی بوختـانی داخ لەدڵانـە بەرامبـەر بانگـەوازی سـەلەف! هـەموو کـەس ئـەزانێ ئـەو مامۆسـتا سەلەفیانە وەك عبد اللطیف و عبد الكریم و مامۆستاكانی تر لە كوردستان وە زانایـانی سـەلەفیش پێـشی ئـەوان زۆر بەتونـدی نـەهی دەكـەن لـە تەقلیـدی كوێرانەو خەڵك بەستنەوە بە شەخس وەك حیزبیەكان ئەیكەن!

وە ئەوە وتارو دەرس و نوسراوی ئـەو مامۆسـتایانەو سـەلەفیەكان شـاهێدەو هەموو كەس ئەیـەوێ بابیخوێنێتـەوەو گـوێی لێبگـرێ كـە بەسـەدان بابـەت و كتێبی بـڵاو كراوەیـان هەیـە بـە زمـانی كـوردی، بـزانین لـە چ شـوێنێك وایـان ووتوە!؟

وە من بەوانـەی خـاوەنی ئـەو گومانانـەن ئـەڵێم: لای سـەلەف شـەرم نیـە لـە دەرخستنی حەق و بیرو باوەڕی خۆیـان[1]، وە بـزانن ئێـوە کـە هـەر جـارەی گومانەك بڵاو بكەنـەوە ئەبنـە هـۆی سەرخـستنی بانگـەوازی سـەلەف بـەوەی خـەڵك ڕەددی گومانەكـەتان ئـەبینێ و حەقیقـەتی ئێـوەو سـەلەفیەكانی بـۆ دەرئەكەوێ!

وە بشزانن بە پشتیوانی خوای بەرز هیچ شتێك نیە بترسین لەوەی ئێوە مانان دەری بخەن! بانگەوازی سەلەف شاراوە نیەو پسكە پسكی حیزبایـەتی نیـە! بیرو باوەڕی خۆمان بە ئاشكرا ئەڵێین و نهێنی تێدا نیە!

---

[1] وەك زۆرێك لە ئێوە خۆتان بەسەلەف ئەناسێنن بۆ خەڵەتاندنی خەڵك لە ڕووی سەلەفیەكان خۆتان بەسەلەف نیشان ئەدەن لە ڕووی تریش قسەو بوختان بۆ سەلەفیەكان هەڵدەبەستن!

بەهەرحاڵ ئەو جارە بابەتێكم بینی لە سایتێك كە من گومانی باشم هەبووە بەو سایتە[2] بۆیە ناوی نابەم بەڵكو ئەوە بیرو باوەڕی خۆیان نەبێ و پێداچونەوەی لەسەر بكەن بەڵام ئەگەر لەو جۆرە بابەتەی بڵاو بكەنەوەو بەردەوام بن ئەوە بێگومان دەردەكەوێ كە خۆیان خاوەنی ئەو بیرەن و ڕەد كردنەوەشی بۆ ئێمە ڕەوا ئەبێت و گلەیی لەسەر خۆیانە !

تێبینی :

پێتان ڕائەگەیەنم ئەو كتابە ڕەددە بۆ هەموو تەكفیری وحیزبیەكان بە هەموو جۆرو تاقمەكانیان نەك تەنها ڕەددە بۆ ئەو بابەتەی كە لە كتێبەكە ئاماژەم پێدایەو هێناومە بۆیەشە ناوی نوسەری بابەتەكەم نەنوسیە چونكە ئەوە گومانی هەموو تاقمە گومڕاكانەو منیش خوای بەرز تەمەنم بدات و بۆم بكرێ هەر گومانێكیان ببینم بە گوێرەی توانام ڕەددی ئەدەمەوەو گومانە بەتاڵەكانیان بە بەڵگەی حەق پوچەڵ ئەكەمەوە تا خەڵكی هەژاری موسڵمان پێیانەوە گیرۆدەنەبێ و نەیخەڵەتێنن وەئەوەی پێیان خەڵەتاوە بەخۆیدا بچێتەوەو نەبێتە سوتەمەنی بەرژەوەندی ئەو تاقمە گومڕایانە.

ئەو بابەتەی مەبەستە ڕەددی بدەمەوە:

ئەو بابەتە لە سایتی ... نوسەرەكەی ... بابەتەكە ناوی (حیزبیەتی لا جەماعییەكان) من دێم بابەتەكە وەك خۆی دائەنێم ئەوجا بە پشتیوانی خوای بەرز وەڵامی ئەدەمەوە تا بۆتان دەربكەوێ حەق لای ئەو نوسەرەیە یان بەڵگەی من ڕاستن و حەقە كەسیش هەواو ئارەزوی نەكا بەحەكەم بەڵكو بەڵگە !

---

[2] دوایی بینیم لە سایتی تریش بڵاو بۆتەوە وە كۆمەڵێك تۆمەتی ناشیرین لەگەڵی لە كۆمێنتەكان نوسراوە الحمد لله كە بانگەشەی هەندێ لەو خەڵكە كە دەڵێن سەلەفین ئاشكرا ئەبێ چونكە سەلەفی بانگەشە نیە بەتەنها ! چۆن سەلەفی بیری خەواریج ڕەواج پێدەدات وقسەی بە سەلەفیەكان دەڵێ ! ؟

بابەتەکە بە تەواوی: ‹ئەوەی تۆزێك شارەزای ئیسلام بێت دەزانێت باوەڕ بە ئیسلام گڕوتینێکە خاوەنەکەی توندو چالاك دەکات بۆ بردنەوەی ئەو دونیا و ئاوەدانکردنەوەی ئەم دونیایە، بردنەوەی ئەو دونیا بە ئاوەدان کردنەوەی نێوان خۆمان و خوامان هەروەکو ئاوەدانکردنەوە نێوان خۆمان و ئەو خەڵکە کە ئەوەشە مانای تەقوا. خوای پەروەردگار لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرموێت: {وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} التوبة: ١٠٥ ئیش کردن لەسەر بنچینە و بنەمای باوەڕی ئیسلامی بەپێی سونەتی پێغەمبەری خوایە -صلى الله عليه وسلم- لە هەموو ئیش کردنێك، لەبەر ئەوەی ئیسلام باوەڕەو کردەوەیە، هیچ بەڵگەیەك نیە نە لە کیتاب وە نە لە سونەت ئەو دەقە سنوردار بکات و کار کردن بۆ گێرانەوەی حوکمی خوا لەم حوکمە دەربێنێت، کار کردنیش بۆ حوکمی خوا کۆمەڵ و چوارچێوەی دەوێت حیزبی دەوێت بەڵام لەسەر بنچینەی ئەو شەرعە، حیزبایەتی پێویستە زانستی شەرعی و دڵسۆزی شمشێری لێکۆبێتەوە، لەو دوو خاڵەش ترازا ئەو جۆرە حیزبیەتەیە کە چەمکی بیدعەی لەسەر دەچەسپێیت و زیانی زیاتر دەبێت لە سود، بۆیە قسەکردن لەسەر ئەو بابەتە دەبێت ئەوە لەبەر چاو بێت (كتاب يهدي وسيف ينصر).

ئەگەر نوێژی بە جەماعەت گەورەتر بێت لە نوێژی تاکە کەس ناحاڵی یە ئەو کەسەی کاری بە کۆمەڵ بۆ گێڕانەوەی حوکمی خوا بەکارێکی ناشەرعی بزانێت، وەڵامی خاوەن ئەو بۆچوونە چییە بەرامبەر بە شۆرشەکی (محمد کوری عەبدولوەهاب) بەڕووی خیلافەتی عوسمانی، تۆ بڵێی ئەوانە لە شەیخو لئیسلام زانا و عاقڵ تر بن، یا ئەوەی ئەوانە دەرکی پێدەکەن شەیخو لئیسلام دەرکی پێنەکردووە؟ دەوڵەتی(سعودی)دەرەنجامی بزوتنەوەیەکی چەکداری و ڕاپەڕین بووە، حەڵال کردنی ڕاپەرینی ئەو کات و حەرام کردنی ڕاپەرینی ئێستا جەهلە بەو ئیسلامە، حیزبیەتی ئەو لا جەماعیانە زۆر ڕوونە و بەڵگە نەویستە لەنێو هەموو مەشائخەکان تەنها ئەو شەیخە قبوڵە کە ئەوان مەبەستیانە، ئەوەی بۆچونی ئەوانیشی قبوڵ نەبێت قبوڵ نەکراوە ئەگەر شەیخو لئیسلامیش بێت، ئەو حیزبە واتە حیزبی لا جەماعییەکان لەدوو حاڵەت دەرناچن یا جەهمین واتە بیروباوەڕ لای ئەوان تەنها تەنها باوەڕی دڵە، بۆیە حاکمە مورتەدەکان بە موسڵمان لە قەلەم دەدەن، یا حیزبێکی ووشکن فەرمانی حیزبی لای ئەوان لەسەرووی بەڵگەی صەریحی صەحیحە، ئەگەر نا چ عەقڵیەتێکە ئەو عەقڵیەتە هەتا ڕێپێوان و خۆنیشاندان دژ بە تاغوتان لای ئەوان بچێتە چوارچێوەی بیدعە لە دین، ئەگەر باس لە فەتوای شەیخەکانی جەزیرە دەکەن با کەس چەواشە نەکەن لەبەر ئەوەی فەتوای ئەوان بە تەحریمی خۆنیشاندان ڕێگرتنە لە عەلمانییەکان نەوەك دژ بە ئەحکامەکانی شەرع لە سعودیە خۆنیشاندان بکرێت، لەبەر ئەوەی خەڵکێکی بێباوەڕ لە ووڵاتە تا سەر ئێسقان دژی ئەو ئیسلامەن، بەگشتی کردنی ئەو فەتوایانە سەرلێشێواندنە و گومڕا بوونە و حاڵی نەبوونە بە ئەحکامی شەرع، لا جەماعییەکان ملکەچی هیچ بەڵگەیەك نابن ئەگەر لەڕێی حیزبەکەی ئەوانەوە نەبێت، مەرج نییە بەزمانی حاڵ بڵێن ئێمە حیزبی نیین مەرج ئەوەیە زمانی حاڵی ئەوان چیمان پێدەڵێت.

ئەوەی کە زۆر سەیریشە لە بیروبۆچونی ئەوان قسە لەسەر ئەو حیزبە دەکەن کە دەڵێن ئێمە هەوڵ بۆ ئیسلام دەدەین، بەڵام قسە لەسەر ئەو حیزبانە ناکەن کە هەوڵ بۆ عەلمانیەت دەدەن، ئەگەر حیزبی ئیسلامی جائیز نەبێت ئێخۆ هاو کێشەیەکی ئاسانە حیزبی عەلمانیەکانیش جائیز نیە، بەڵام ئەوان شمشێریان لەڕوو موسڵمان هەڵکێشاوە و ملیان بۆ عەلمانیەکان ڕاکێشاوە، ئەو هەڵوێستەش بێگۆمان هەڵوێستێکی دۆراوە، گەر حوسنی زەنیان پێببەین دەڵێن بەڵگەی جەهلیانە بەدین.)

ئـەوجا دوو لینکـی لەگـەڵ دانـاوە لـە یوتـوب کـە باسـی موزاهـەرە کردنـەو شەرعاندنی موزاهەرەی تێدا !

ئەوە نوسینەکە وەك خۆی من یەکسەر کۆپیم کردووە تەنها ناوی نوسەرەکەم لاداوە لەگەڵ لینکەکانی !

پێش هەموو شتێك کەسێ وانەزانێ مەسئەلەی موزاهەرەو دەرچوون بەرامبەر سەرۆکی وڵاتی موسڵمان چەندەی ستەمکاریش بێ مەسەلەیەکی گرنگ نیەو پێویست ناکا ڕەد بدرێتەوە بەڵکو شتێکی ئیجتیهادیەو پێویست بەڕەد ناکا ! یانی دەکرێ کەسێ سەلەفیش بێ ئەو بڕوایەشی هەبێ کە دروستە دەرچوون بەرامبەری سەرۆکی وڵات ! نا ئەوە مەسەلەیەکە الحمد لله زانایانی سەلەفی ئێمە کردویانەتە جیاکەرەوەی ئەهلی سوننە لە ئەهلی بیدعە لە خەواریجان و هاو بیرانیان ! مەسەلەیەکە لە کتێبەکانی عەقیدەی ئەهلی سوننە ڕوون کراوەتەوەو دەقی لەسەرە لە فەرموودەی صەحیح لە بوخاری و موسلیم و کتێبەکانی سوننە هاتووە وە زانایانی ئەهلی سوننە لە کتێبەکانی خۆیان ڕونیان کردۆتەوە، وە بزانن لەو سەردەمە تەکفیریەکان و حیزبیەکان بەوە بناسنەوە ! ئەوەی دەرچوون لەسەر سەرۆکی وڵاتی موسڵمانی –ئەگەر تاوانبارو ستەمکاریش بێ مادام موسڵمانە– بە ڕەوا زانی یەکسەر بزانە ئەوە دوورە لە مەنهەجی سەلەفی ئیتر لە سەر هەر مەنهەجێکە ئەبێ بەڵام لەسەر

مەنهەجی سەلەفی نیە! من بۆ ئەو قسانەم بەڵگەم هەیە بێگومان بەڵگەكان بخوێننەوە![3]

ئێستا دێمە سەر ڕەددی خۆم لەسەری هیوادارم ئارامتان هەبێ بۆ خوێندنەوەی!

نوسەرەكە دەڵێ: (ئەوەی تۆزێك شارەزای ئیسلام بێت دەزانێت باوەڕ بە ئیسلام گرتینێكە خاوەنەكەی توندو چالاك دەكات بۆ بردنەوەی ئەو دونیا و ئاوەدانكردنەوەی ئەم دونیایە، بردنەوەی ئەو دونیا بە ئاوەدان كردنەوەی نێوان خۆمان و خوامان هەروەكو ئاوەدانكردنەوە نێوان خۆمان و ئەو خەڵكە كە ئەوەشە مانای تەقوا. خوای پەروەردگار لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرموێت: {وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} التوبة: ١٠٥ ئیش كردن لەسەر بنچینە و بنەمای باوەڕی ئیسلامی بەپێی سونەتی پێغەمبەری خوایە -صلی الله علیە وسلم- لە هەموو ئیش كردنێك، لەبەر ئەوەی ئیسلام باوەڕەو كردەوەیە، هیچ بەڵگەیەك نیە نە لە كیتاب وە نە لە سونەت ئەو دەقە سنوردار بكات و كار كردن بۆ گێرانەوەی حوكمی خوا لەم حوكمە دەربێنێت، كار كردنیش بۆ حوكمی خوا كۆمەڵ و چوارچێوەی دەوێت حیزبی دەوێت بەڵام لەسەر بنچینەی ئەو شەرعە، حیزبایەتی پێویستە زانستی شەرعی و دڵسۆزی شمشێری لێكۆبێتەوە، لەو دوو خاڵەش ترازا ئەو جۆرە حیزبیەتەیە كە چەمكی بیدعەی لەسەر دەچەسپێیت و زیانی زیاتر دەبێت لە سود، بۆیە قسەكردن لەسەر ئەو بابەتە دەبێت ئەوە لەبەر چاو بێت (كتاب یهدي وسیف ینصر).)

ئەلێرە دان ئەنێی بەوەی كە ئیش كردن لەسەر بنچینەو بنەمای باوەڕی ئیسلامی بە پێی سوننەتی پێغەمبەری خوایە صلی الله علیه وعلی اله وسلم لە هەموو ئیش كردنێك ئەوە خۆت وا ئەڵێیت! ئەوەش الحمد لله شتێكی باشەو خیلافمان نیە.

---

[3] دوایی چەند شتێكی گرنگ ئەبینن بەڵام ڕەد دانەوەی گومانەكان لەسەر ئەو باسە بە تەفصیل تر هەڵدەگرم بۆ كتابی (هەڵوەشاندەوەی حیزبایەتی...) .

وە ئەو باسە من زۆری دووبارە ئەكەمەوە چونكە لەو باسە چەواشەی زۆر كراوە خەڵكێك خۆیان بەسەلەفیش ئەناسێنن بەڵام بیری تەكفیریان هەیەو بیری دەرچون لە سەر سەرۆكی وڵاتی موسڵمانیان لایە! بۆیە ئەبێ ئەوەندە ئەو باسە دووبارە بكەمەوە كە بە پشتیوانی خوا خەواریج و ئەتباعەكانیانی پێ بپوكێتەوە! وە جیهادیش بەرامبەری خەواریج بە قسەو نوسین بێ یان بە شمشێر لە بەرزترین پلەی جیهادە وە باسی خەواریج بە تەفصیل هەر لەو كتابەی لەسەرەوە باسم كرد ئەبینی ان شاء الله.

بەڵام بە دڵنیایی حیزبیەكان لە قورئان و سوننەت لایانداوە ئەوەش لەبەر چاوە تەفرەقەو دژایەتی كردنی یەكتریان چۆنە! قورئان و سوننەتیش فەرمانمان پێدەكات بەوەی برای یەك بین و یەك جەسەد بین و لە جەماعەت[4] دەرنەچین بەڵام حیزبیەكان بەزمانی مەقال و حاڵیان تەفرەقە ئەكەن و دوورن لە جەماعەت و لەسەر بیری خەواریجن! وە لەزۆر شتی تر حیزبیەكان لە قورئان و سوننەت لایانداوە ئەسڵەن من ئەبینم دژایەتی سەلەفیەكان ئەكەن چونكە قورئان وسوننەت بڵاو ئەكەنەوە! ئەوەی دەیەوێ با سەردانی سایتی سەلەفی كورد بكات زۆر بابەتی تێدا لە موخالەفەكانی حیزبیەكان.

وە دەشڵێی ئیسلام باوەڕو كردەوەیە ئەوەش ڕاستە بەڵكو كردەوەش لە باوەڕە، یانی هەموو كردەوەیەكی چاك باوەڕە یان بەشێكە لەباوەڕ باوەڕ – ئیمان– لای ئەهلی سوننە تەنها ووتنی بەزمان و بڕوای دڵ نیە بەڵكو كردەوەش لەئیمانە، بۆ ئەوە خوا جەزای خێرت بداتەوە.

بەڵام سەیر لێرە ئەوەیە كە تۆ دەڵێی: (هیچ بەڵگەیەك نیە نە لە كیتاب وە نە لە سونەت ئەو دەقە سنوردار بكات و كار كردن بۆ گێرانەوەی حوكمی خوا لەم حوكمە دەربێنێت،)

دیارە مەبەستی تۆ لە دەقەكە ئەو ئایەتەیە كە هێناوتە لێرە لەبەر ئەوە من مانای ئایەتەكە ڕوون ئەكەمەوە، جەنابت چەواشە ئەكەیت لەوەی ئەو ئایەتە بۆ شتێك بەكار ئەهێنی لە شوێنی خۆی نیە!

خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (105)﴾ التوبة.

---

[4] دوایی مانای جەماعەت دێتە پێشتان هیوام وایە بیخوێننەوەو بزانن حیزبیەكان لا جەماعین و لە جەماعەت دەرچوون نەك سەلەفی!

پێش هەموو شتێ تۆ دەتەوێ وانیشان بدەی كە خیلاف لـە بـەینی سـەلەف و حیزبیــەكان لەســەر كــار كــردن بــۆ گێڕانــەوەی حــوكمی خوایــە ! ئــەوەش گەورەترین چەواشەیە چونكە سەلەف خیلافی ئەوەی هەیە لەگـەڵ حیزبیـەكان كە بەداخـەوە حیزبیـەكان حـوكمی خـوا جێبـەجێ ناكـەن و لـە فەرمانـەكانی شەریعەت دەرئەچن بە ئاشكرا! ئیتر كام حوكمەتان گێڕایتەوە سەلەف قبوڵی نەبووە ! ؟ ئەوە نیە خوای بەرز نەهی كردووە لە تەفرەقـە ئێـوەش ئەیكـەن ! ئەوە نیە حیزبیەكان بونەتە زوڕنا لێدەری وە بانگەشـە كـەری دیمـوكراتی ! ؟ ئایا دیموكراتی لای ئێوە حوكمی خوایە ! ؟ لای سەلەف حوكمی تاغوتە ئەگـەر ئێوەش بڕواتان پێیتی ئەی چ حوكمێكی شەرعی ئەگێڕنەوە بە دیمـوكراتی ! ؟ دیارە بۆی هەیە ئـەو نوسـەرە یـان كەسـی تـر هـەبێ بڵـێ نـا مـن بـڕوام بـەو حیزبانە نیەو بڕوام بە دیموكراتی نیە، منیش دەڵێم فـەرموو نیـشانمان بـدەن كام حیزبەتان مەبەستە ! ؟ لە هەمووی سەیر تر بیستم لـە كەسـێك كـە دەڵـێ حیزبێك وەك حیزبی شێخی ئیسلام محمدی بن عبد الوهـاب بـێ! ئـاخر كـەی ئەو زانایە حیزبایەتی كردووە ! ؟ كە دوایش ڕوونی ئەكەمەوە كە ئـەو گومانـە بەتاڵەی بۆ ئەو زانایە دروستیان كردووە لەوەی دەڵێن دەرچووە لە خیلافەی عوسمانیەكان و ڕاپەڕینی كردووە بلّقی سەر ئاوەو بوختانە بۆ ئەو زانایە ئەمە بۆ دوایی ئەیبینن ان شاء الله.

ئەلێرەش دەبێ بزانی ئەو ئایەتە نابێتـە بەڵگـەی حیزبایـەتی بـەڵكو بەڵگەیـە لەسەر ئەوانەی پێچەوانەی شەرع ئەكەن و تەفرەقە ئەكەن و بە ئیسلام داوای بەرژەوەندی و بودجەو دونیا ئەكەن و دەیانەوێ دیموكراتی بچەسپێنن ! ! !

وە بــۆ تێگەیــشتن لــەو ئایەتــەو ڕەد كردنــەوەی گومــان ئەچــمەوە ســەر تەفسیرەكەی بزانین چۆن پێشەوایانی تەفسیری ئـەهلی سـوننە تەفـسیریان كردووە :

هاتووە لە تەفسیری طبري لە تەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێ: (القول في تأويل قوله: {وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (105) }

قال أبو جعفر: يقول تعالى ذكره لنبيه محمد صلى الله عليه وسلم: (وقل) ، يا محمد، لهؤلاء الذين اعترفوا لك بذنوبهم من المتخلفين عن الجهاد معك = (اعملوا) ، لله بما يرضيه، من طاعته، وأداء فرائضه = (فسيرى الله عملكم ورسوله) ، يقول: فسيرى الله إن عملتم عملكم، ويراه رسوله والمؤمنون، في الدنيا = (وستردون) ، يوم القيامة، إلى من يعلم سرائركم وعلانيتكم، فلا يخفى عليه شيء من باطن أموركم وظواهرها = (فينبئكم بما كنتم تعملون) ، يقول: فيخبركم بما كنتم تعملون، وما منه خالصًا، وما منه رياءً، وما منه طاعةً، وما منه لله معصية، فيجازيكم على ذلك كله جزاءكم، المحسن بإحسانه، والمسيء بإساءته.

17173- حدثنا ابن وكيع قال، حدثنا ابن يمان، عن سفيان، عن رجل، عن مجاهد: (وقل اعملوا فسيرى الله عملكم ورسوله والمؤمنون) ، قال: هذا وعيدٌ.)

وە هاتووە لە تەفسیری بغوي لە تەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێ: (قَوْلُهُ تَعَالَى: وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إلى عالمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بما كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (105) ، قَالَ مُجَاهِدٌ: هذا وعيد لهم. قيل: [في] رؤية الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِعْلَامِ اللَّهِ تَعَالَى إِيَّاهُ، وَرُؤْيَةُ الْمُؤْمِنِينَ بِإِيقَاعِ الْمَحَبَّةِ فِي قُلُوبِهِمْ لِأَهْلِ الصَّلَاحِ، وَالْبِغْضَةِ لِأَهْلِ الْفَسَادِ.)

وە هاتووە لە تەفسیری قرطبي لە تەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێ: (وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إلى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بما كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (105)

قَوْلُهُ تَعَالَى: (وَقُلِ اعْمَلُوا) خِطَابٌ لِلْجَمِيعِ. (فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ) أَيْ بِإِطْلَاعِهِ إِيَّاهُمْ عَلَى أَعْمَالِكُمْ. وَفِي الْخَبَرِ: (لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَمِلَ فِي صَخْرَةٍ لَا بَابَ لَهَا وَلَا كُوَّةَ لَخَرَجَ عَمَلُهُ إِلَى النَّاسِ كائنا ما كان) .)

وە هاتووە لە تەفسیری ابن كثير لە تەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێ: (قَالَ مُجَاهِدٌ: هَذَا وَعِيد، يَعْنِي مِنَ اللَّهِ تَعَالَى لِلْمُخَالِفِينَ أَوَامِرَهُ بِأَنَّ أَعْمَالَهُمْ ستعرَضُ عَلَيْهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، وَعَلَى الرَّسُولِ، وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ. وَهَذَا كَائِنٌ لَا مَحَالَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، كَمَا قَالَ:

{يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ} [الْحَاقَّة: 18] ، وَقَالَ تَعَالَى: {يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ} [الطَّارِقِ: 9] ، وَقَالَ {وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ} [الْعَادِيَات: 10] وَقَدْ يَظْهَرُ ذَلِكَ لِلنَّاسِ فِي الدُّنْيَا...) ئەوجا چەند فەرموودەو ئەسەر دێنێ لەسەر ئەوە !

وە هاتووە لە تەفسیری سعدي لە تەفسیری ئەو ئایەتە ئەفەرموێ: (يقول تعالى: {وَقُلْ} لهؤلاء المنافقين: {اعْمَلُوا} ما ترون من الأعمال، واستمروا على باطلكم، فلا تحسبوا أن ذلك، سيخفى.

{فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ} أي: لا بد أن يتبين عملكم ويتضح، {وَسَتُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ} من خير وشر، ففي هذا التهديد والوعيد الشديد على من استمر على باطله وطغيانه وغيه وعصيانه.

ويحتمل أن المعنى: أنكم مهما عملتم من خير أو شر، فإن الله مطلع عليكم، وسيطلع رسوله وعباده المؤمنين على أعمالكم ولو كانت باطنة.)

لەو تەفسیرانە هەموویمانای ئایەتەكەمان بۆ دەردەكەوێ بەو شێوە :

خوای بەرز هەڕەشە ئەكات لە مونافیقەكان و ئەفەرموێ: بڵێ پێیان چی دەكەن بیكەن لە كردەوە وا مەزانن لە خوا عز وجل وون ئەبێت و پێی نازانێ! خوای بەرز ئاگادارە بە كردەوەكەتان وە ئاشكرای ئەكات بۆ پێغەمبەرەكەی وە بۆ ئیمانداران پاشان دەگەڕێنەوە بۆ لای خوا كە زانایە بە عالەمی دیارو نادیار هیچی لێ وون نابێ و هیچی لێ شاراوە نیە وە خوا عز وجل لە قیامەت پێتان ڕادەگەینێ كە چی كردەوەكتان كردووە.

وە مانای ئایەتەكە گشت گرە مەرج نیە بەس بۆ مونافیقان بێت بەڵكو ئەبێت مەبەست پێی ئەوە بێت كە هەر كەسێك هەر كردەوەیەك بكات بزانێ خوای بەرز ئاگادارەو ئاشكرای ئەكات و لەسەری پاداشت وەرئەگرێ چاك بێ بەچاك خراپ بێ سزای ئەبینێ!

ئەو ئایەتە هەڕەشەیەكی توندە بۆ ئەوانەی لە فەرمانی خوای بەرز دەردەچن و ملكەچ نابن بۆ حوكمی خوا!

سەیر بکەن چۆن ئەو نوسەرە چەواشەی کردووە هاتووە دەیەوێ بەو ئایەتە حیزبیایەتی بشەرعێنێ! وە سەیر بکەن چۆن ویستویەتی حیزبایەتی وا نیشان بدات کە وەسیلەیەکی شەرعیە بۆ هێنانەوەی حوکمی خوا! بە حیسابی ئەو ئەو دەقە کە فەرمانی تێدا بەکار کردن کار کردنی بەکۆمەڵی حیزبیش ئەگرێتەوە یانی وای نیشانداوە کە ئەو ئایەتە فەرمانی کردووە بە حیزبایەتی! پەنا بەخوا لە چەواشەی حیزبیەکان و هاو بیرەکانیان و ئەوانەی دەیرازێننەوە!

وە دەیلێمەوە کاری بەکۆمەڵ ئەگەر مەبەست ئەوە بێ یارمەتی یەکتر لەسەر چاکە بەو شێوەی شەرع ڕێی پێداوە ئەوە الحمد لله سەلەف ئینکاری ناکا، بەڵام ئەگەر مەبەست حیزب دروست کردن و بەرەنگار بوونەوەو دەرچوون بێ لە سەر سەرۆکی وڵاتی موسڵمان ئەوە ڕێی خەواریجەو سەلەف ئینکاری ئەکات بەڵگەشمان بۆ ئەوە هەیەو ئەیبنن ان شاء الله لە دوایی.

ئەوجا کە دەڵێی : (کتاب یهدی وسیف ینصر)

مەبەست لەوە حیزبیەت نیە! بەڵکو مەبەست قورئان و سوڵتانە، علم و سوڵتە.

ئەو قسەیەش هی شێخی ئیسلامە ابن تیمیة رحمه الله کە ئەفەرموێ (فَقِوَامُ الدِّينِ بِكِتَابٍ يَهْدِي وَسَيْفٍ يَنْصُرُ) بەڵام ابن تیمیة رحمه الله ئەوەی مەبەست نەبووە کە حیزبیایەتی بکرێ و شمشێر بەرز بکرێتەوە بەرامبەری سەرۆکی وڵاتی موسڵمانان دوایش ووتەی شێخی ئیسلام لەو بارەیەوە ئەبینی کە بەحەرامی ئەزانێ!

ئەو ووتەیە مەبەستی پێ ئەوەیە بانگەوازی ئیسلام وسەرکەوتنی بە علمەو بە جیهادە کە جیهادیش مەعلومە سەرۆکی وڵات پێی هەڵدەستێ نەك حیزبی و شەخسی بێ!

وە كە دەڵێی : ‹ئەگەر نوێژی بە جەماعەت گەورەتر بێت لە نوێژی تاكە كەس ناحاڵی یە ئەو كەسەی كاری بە كۆمەڵ بۆ گێرانەوەی حوكمی خوا بەكارێكی ناشەرعی بزانێت، وەڵامی خاوەن ئەو بۆچوونە چییە بەرامبەر بە شۆرشەكی (محمد كوری عەبدولوەهاب) بەرووی خیلافەتی عوسمانی، تۆ بڵێی ئەوانە لە شەیخو لئیسلام زانا و عاقڵ تر بن، یا ئەوەی ئەوانە دەركی پێدەكەن شەیخو لئیسلام دەركی پێنەكردووە؟ دەوڵەتی(سعودی)دەرەنجامی بزوتنەوەیەكی چەكداری و ڕاپەڕین بووە، حەڵال كردنی ڕاپەرینی ئەو كات و حەرام كردنی ڕاپەرینی ئێستا جەهلە بەو ئیسلامە›

لێرە چەواشەیەكی یان چەند چەواشەیەكت كردووە !

یەكەمیان: نوێژی جەماعەت فەرمانی شەرعی لەسەرە ئایا تۆ ئەزانی عیبادەت بە قیاس كردن نیە بەڵكو تەوقیفیە؟ نازانی ئەوە موسیبەتە بشزانی و كاری پێنەكەی موسیبەتەكەت گەورە ترە !

دووەمیان: كاری بەكۆمەڵ ئەگەر مانای ئەوە بێ یارمەتی دانی موسڵمانان لەسەر چاكەو تەقوا ئەوەش كارێكی شەرعیەو خوای بەرز فەرمانی پێ كردووە ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى﴾ بەلآم ئەگەر مەبەستت حیزبایەتی و دژایەتی سەرۆكی وڵات و هەوڵی گۆڕینی بێ ئەوە تاوان و دژایەتیە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ ! ئەوەشت بۆ ڕوون ئەكەمەوە بە بەڵگەی قورئان و سوننەت وە ووتەی زانایان و پێشەوایانی سەلەف.

وە بزانە سەلەفی ئینكاری حیزبایەتی ئەكات نەك بانگەواز بۆ لای تەوحیدو سوننەت و جێبەجێ كردنی حوكمی خوا !

لەبەر ئەوە وا نیشان مەدە سەلەفی نایەوێ حوكمی خوا بگێڕێتەوە بە كۆمەڵ بەڵكو سەلەفی ئەڵێ حیزبایەتی دژ بە حوكمی خوایەو هۆی تەفرەقەو لاوازی و ژێر دەسەتەییە !

ئیتر نازانم جەنابت كام حیزبە بە باش ئەزانی تا من باسیت بۆ بكەم ! ؟

سەلەفی بڕوای بە یەك حیزب هەیە كە خوای بەرز ناوی ناون حزب الله ئەوانە كە بە ڕاستگۆیی لە سەر ئەو ڕێبازە ئەڕۆن كە پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى

اله وسلم و صەحابەكانی رضي الله عنهم لـە سـەر بـووە، ئەگـەر تـۆش بـڕوات بەوە هەیە الحمد لله ئەوە بزانە لە ڕێبازی ئەو حیزبە كۆ بوونەوە لەسەر باتـڵ و بیری خـەواریج نیـە! وە بـەهیچ شـێوەیەك تەفرەقـە بـە هـیچ گومانێكـەوە ناشەرعێنن! چونكە ئەو حیزبە تەنها موتتەبیعن نەك موبتەدیع! شتێ لە دین نەبێ دوای ناكەون نەك بیفەلسەفێنن و بیڕازێننەوە! وە لەباوەڕی ئەو حیزبـە دەرچـوون بەرامبـەری سـەرۆكی وڵات كـارێكی ناڕەوایـەو پیـشەی خـەواریج و ئەهلی بیدعەیە بۆیە زۆر بەتوندی ئینكاری ئەكەن!

ئەوەش قسەی پێشەوای ئەهلی سوننە ابن تیمیة رحمـه الله : (وَلِهَذَا كَانَ مِنْ أُصُولِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ لُزُومُ الْجَمَاعَةِ وَتَرْكُ قِتَالِ الْأَئِمَّةِ وَتَرْكُ الْقِتَالِ فِي الْفِتْنَةِ. وَأَمَّا أَهْلُ الْأَهْوَاءِ – كَالْمُعْتَزِلَةِ – فَيَرَوْنَ الْقِتَالَ لِلْأَئِمَّةِ مِنْ أُصُولِ دِينِهِمْ وَيَجْعَلُ الْمُعْتَزِلَةُ أُصُولَ دِينِهِمْ خَمْسَةً: " التَّوْحِيدَ " الَّذِي هُوَ سَلْبُ الصِّفَاتِ؛ وَ " الْعَدْلَ " الَّذِي هُوَ التَّكْذِيبُ بِالْقَدَرِ؛ وَ " الْمَنْزِلَةَ بَيْنَ الْمَنْزِلَتَيْنِ " وَ " إنْفَاذَ الْوَعِيدِ " وَ " الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيَ عَنْ الْمُنْكَرِ " الَّذِي مِنْهُ قِتَالُ الْأَئِمَّةِ.) **مجموع الفتاوى ج 28 ص 128 و129.**

ئـەوە قـسەی پێـشەوا ابـن تیمیـة رحمـه الله كـە دەڵـێ: ئـەهلی ئـەهوا وەك موعتەزیلەكان ئەوەیان كردووە بە بنچینەی دینی خۆیـان كـە ئـەمر بـە چاكە كـردن و نـەهی كـردن لـە خراپـە كـە مەبەسـت لـەوە لایـان شـەڕە لەگـەڵ ئیمامەكان!.

وە بەڵێ ئەشڵێ: ئەوە لە بنچینەكانی ئەهلی سـوننەو جەماعەتـە كـە دەسـت بگـرن بەجەماعـەت و لەگـەڵی بمێننـەوە وە واز بێـنن لـە شـەڕ كـردن لەگـەڵ ئیمامەكان وە لە شەڕ كردن لە فیتنە.

جـا ئێـوە كـە ڕێـی موعتەزیلـەو ئـەهلی هـەواتان گرتـووە واز بێـنن لـە سەلەفیەكان، بۆ دەتانەوێ دواتان بكەوین!؟ نامانـەوێ دوای هـەوا بكـەوین و بەرائەت ئەكەین لە بیری موعتەزیلەو ئەمێنینەوە لە سەر بنـچینەكانی ئـەهلی سوننەو جەماعەت و خوای بەرز داوا لێكراوە بۆ سەرخستنمان.

وە دوایی دەبینی ووتەی پێشەواکانیانی ئەهلی سوننە لەسەر ئەوەیە! لەبەر ئەوە واز بێنن لە چەواشە، وە بوختان بۆ زانایانی ئەهلی سوننە مەکەن و بیری خۆشتان ئاشکرا بکەن بە ڕاشکاوی چیتان هەیە بڕواتان بە چیە مەیشارنەوەو پسکە پسکی مەکەن! ئەو کات ڕەددی ئێمەی سەلەفیش ئەبینن و حەقیقەتەکان دەر ئەکەوێن بە پشتیوانی خوای بەرز.

ئەوجا لێرە چەواشەیەکی تری زۆر سەیرت کردووە لەوەی بوختانت کردووە بۆ شێخی ئیسلام محمدی کوڕی عبد الوهاب رحمە الله وە بۆ دەولەتی سعودی!

وات نیشانداوە شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمە الله شۆڕش گێڕ بووەو لەسەر بیری باتڵی خەواریج بووە بەوەی دەڵێی شۆڕشی کردووە بەرامبەری خەلافەتی عوسمانی!!!

پێش هەموو شتێك بزانە شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمە الله یەکێکە لە پێشەوایانی ئەهلی سوننەو ئەوە بوختانە بۆی کراوە ئەو بە هیچ شێوەیەك دەرنەچووە لە خەلافەتی عوسمانی!

دەوڵەتی عوسمانیەکان دەسەڵاتیان نەبووە بەسەر بیلادی نەجد ئەسڵەن! بەڵکو ئەماراتی جیا جیاو موتەناحیر بوون سوڵتەی عوسمانیان بەسەرەوە نەبووە.

ئێستا من قەولی شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمە الله نیشانتان ئەدەم لەسەر ئەو باسە گرنگە پاشان قەولی زانایانی ئەهلی سوننەو مێژوناسان نیشان ئەدەم کە چۆن ڕەددی ئەو گومانەی حیزبی و دوژمنانی دەعوەی سەلەفیان داوەتەوە! بۆ ئەوەش سوود وەردەگرم لە کتێبێکی زۆر گرنگ کەیەکێك لە زانا سعودیەکان نوسیویەتی لەسەر ڕەد دانەوەی گومانی دوژمنانی شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمە الله ئەو کتێبەش من لە

سایتی سەلەفی کورد دایئەنێم و ئەوەش لینکەکەیەتی تاسودی لێوەربگرن بۆ ئەوەی بزانن بانگەشەی سۆفی و حیزبی و خەواریجەکان تەنها گومانی بەتاڵەو هیچی ترنیە !

لینکی کتێبەکە

http://www.salafikurd.com/bashehalwashandnawa/shexeislam/radegwmanakanlasarshexeislam.pdf

لەو کتێبە بڕۆنە سەر لاپەڕە 233 لە کتێبەکە دەڵێ : **گومانی دەرچوونی شێخ لەسەر دەوڵەتی عوسمانی**

ئەوجا دەڵێ هەندێ لە نەیارانی بانگەوازی سەلەفی بانگەشەی ئەوەیان کردووە کە شێخی ئیسلام دەرچووە لەسەر خەلافەتی عوسمانی.

وە قسەی نەیارەکان نەقل ئەکات پاشان ڕەددی دەداتەوە بە شێوەیەکی زۆر زانستیانەو ووتەی زانایانی ئەهلی سوننە دێنێتەوە وە ووتەی مێژوو ناسان دێنێتەوە بۆ ڕەد دانەوەی ئەو بوختانە دەست پێئەکات بەهێنانەوەی ووتەی شێخ لەسەر دەرچوون لەسەر ئیمام دەفەرموێ : یقول الشيخ الإمام في رسالته لأهل القصيم : وأرى وجوب السمع والطاعة لأئمة المسلمين برّهم وفاجرهم ما لم يأمروا بمعصية الله، ومن ولي الخلافة واجتمع عليه الناس ورضوا به، وغلبهم بسيفه حتى صار خليفة وجبت طاعته، وحرم الخروج عليه .) " مجموعة مؤلفات الشيخ " (5 / 11) .

ويقول أيضا :
(الأصل الثالث : أن من تمام الاجتماع السمع والطاعة لمن تأمّر علينا، ولو كان عبداً حبشيّاً، فبين الله هذا بيانا شائعا كافيا بوجوه من انواع البيان شرعا وقدرا. ثم صار هذا الأصل لا يعرف عند كثير من يدعي العلم، فكيف العمل به).مجموعة مؤلفات الشيخ (1 / 394)

وصرح الشيخ محمد بن عبد اللطيف بن عبد الرحمن بن حسن رحمه الله بإعتقادهم في هذه المسألة فقال: (ونرى وجوب السمع والطاعة لأئمة المسلمين برهم وفاجرهم ما لم يأمروا بمعصية) الهدية السنية ص 109

ئەوە الحمد لله ووتەی شێخ و شوێنكەوتەكانیەتی وە نەوەكەیەتی سەیر بكەن شـێخی ئیـسلام ڕوونـی كردۆتـەوە كـە تەنانـەت ئەگـەر یـەكێ بـە زەبـری شمشێریش ببێتە خەلیفە تاعەتی واجبەو حەرامە لەسەری دەرچی!

یانی ئەهلی سوننە بڕوایان نیـە بـەو دیموكراتیـەی حیزبیـەكان داوای دەكـەن دەڵێن چۆن دەبێ سەركردە تا مردن هەر خۆی سەركردە بێ یان چۆن دەبـێ بـە سـەركردەی بـزانین كـە بـەزۆر خـۆی سـەپاندووە! ؟ وەڵامەكـەی ئەوەیـە ئێمەی سەلەف دوای دیموكراتی ناكـەوین ئـەوە بـۆ خۆتـان بێـت! ئێمـە دوای وەحی ئەكەوین و پێشەواكانمان فێرمان ناكەن هەوڵی چەسپاندنی دیمـوكراتی بدەین! بەڵكو فێرمان دەكەن ملكەچی شەریعەت بین لەو باسەش بە تایبەتی فێریان كردوین سەركردە ستەم كاریش بێت و بەزۆریش خۆی بـسەپێنێ هـەر بەرامبەری دەرنەچین و ئەو دەرچوونە ڕێی خەواریجانە! دوایی زیـاتر ووتـەی پێشەوایانی ئەهلی سوننە ئەبینن ان شاء الله.

بێمەوە سەر ئەو كتابەی كە دامنا بۆتان ئەوجا پاشان چەندین ووتەی زانایـان و مێـژوو نوسـان ئـەهێنێ دەیـسەلمێنێ كـە نـەیارەكانی بانگـەوازی سـەلەف بوختانیـان كـردووە بـۆ شـێخی ئیـسلام بـەوەی دەڵـێن دەرچـووە لەسـەر خەلافەتی عوسمانی من هەندێ لەو ووتانەتان بۆ دێـنم خۆتـان بڕۆنـەوە سـەر كتابەكەو زیاتر دڵنیا بن وە ئـەو بوختانـەش دیـارە بـەڵام چـی بكـەین خـەڵك ئاگـادار نیـەو ئەخەڵـەتێ بـەو تـەكفیری و حیزبیانـە بۆیـە ناچـارین ڕەدیـان بدەینــەوەو ئاشــكرای بكــەین كــە بوختــان ئەكــەن بــۆ ئــەهلی ســوننەو پێشەواكانیان.

دەڵێ:

وبعد هذا التقرير الموجز الذي أبان ما كان عليه الشيخ من وجوب السمع والطاعة لأئمة المسلمين برّهم وفاجرهم ما لم يأمروا بمعصية الله.

فإننا نشير إلى مسألة مهمة جوابا عن تلك الشبهة، فهناك سؤال مهم هو: هل كانت نجد موطن هذه الدعوة ومحل نشأتها تحت سيطرة دولة الخلافة العثمانية ؟ .

يجيب الدكتور صالح العبود على هذا فيقول :
لم تشهد نجد على العموم نفوذا للدولة العثمانية، فما امتد إليها سلطانها، ولا أتى إليها ولاة عثمانيون، ولا جابت خلال ديارها حامية تركية في الزمان، الذي سبق ظهور دعوة الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله، ومما يدل على هذه الحقيقة التاريخية استقراء تقسيمات الدولة العثمانية الإدارية، فمن خلال رسالة تركية عنوانها : " قوانين آل عثمان مضامين دفتر الديوان"، يعني : قوانين آل عثمان في ما يتضمنه دفتر الديوان ، ألفها - يمين علي أفندي - الذي كان أمينا للدفتر الخاقاني سنة 1018 هـ الموافقة لسنة 1609م من خلال هذه الرسالة يتبين أنه منذ أوائل القرن الحادي عشر الهجري، كانت دولة آل عثمان تنقسم إلى اثنتين وثلاثين ايالة، منها أربع عشرة ايالة عربية، وبلاد نجد ليست منها ما عدا الإحساء إن اعتبرناه من نجد..) . " عقيدة الشيخ محمد بن عبد الوهاب وأثرها في العالم الإسلامي " – غير منشور – (1 / 27) .

ويقول الدكتور عبد الله العثيمين :
(ومهما يكن فإن نجداً لم تشهد نفوذاً مباشراً للعثمانيين عليها قبل ظهور دعوة الشيخ محمد بن عبد الوهاب، كما أنها لم تشهد نفوذاً قويّاً يفرض وجوده على سير الحوادث داخلها لأية جهة كانت، فلا نفوذ بني جبر، أو بني خالد في بعض جهاتها، ولا نفوذ الأشراف في بعض جهاتها الأخرى أحدث نوعاً من الاستقرار السياسي، فالحروب بين البلدان النجدية ظلت قائمة، والصراع بين قبائلها المختلفة استمر حادّاً عنيفاً) . " محمد بن عبد الوهاب حياته وفكره " (ص 11) .

پاشان لە كتێبەكە ووتەی تری زانایان و مێژوو نوسان ئەهێنێ وە دێت قسەی شێخی ئیسلام عبد العزیز بن باز رحمە الله ئەهێنێ منیش بەوە ئیكتیفا ئەكەم و كتێبەكەشم بۆ داناون و ئەتوانن بچنە سەری الحمد لله.

دەڵێ:

واستكمالا لهذا المبحث نذكر بعض جواب سماحة الشيخ عبد العزيز بن عبد الله ابن باز على ذلك الاعتراض، يقول الشيخ عبد العزيز:
(لم يخرج الشيخ محمد بن عبد الوهاب على دولة الخلافة العثمانية - فيما أعلم وأعتقد -، فلم يكن في نجد رئاسة ولا إمارة للأتراك، بل كانت نجد إمارات صغيرة وقرى متناثرة، وعلى كل بلدة أو قرية - مهما صغرت - أمير مستقل... وهي إمارات بينها قتال وحروب ومشاجرات، والشيخ محمد بن عبد الوهاب لم يخرج على دولة الخلافة، وإنما خرج على أوضاع فاسدة في بلده، فجاهد في الله حق جهاده وصابر وثابر حتى امتد نور هذه الدعوة إلى البلاد الأخرى...) ندوة تجديد

الفكر الإسلامي، ألقيت في قاعة المحاضرات بجامعة الملك سعود، 1402 هـ، (مسجلة على اشرطة كاسيت).

ئـەوە شـاهێدی پێـشەوا ابـن بـاز رحمـه الله لەسـەر ئـەوەی شـێخی ئیـسلام دەرنەچووە لەسەر خەلافەتی ئیسلامی وە لە کتێبەکە زیاتر ئەبینن!

وە بۆ زیاتر دڵنیا بوون من دێم زۆر بەکورتی باسی چۆنیەتی دروست بـوونی دەوڵەتی تەوحید ئەکەم کە ئیمام محمد بن سعود دروستی کرد لەگەڵ شـێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمهم الله.

بۆ ئەوەش ئەچـمەوە سـەرکتێبێکی مێـژویی مێـژوو ناسـی بـەناوبانگ : شـێخ عثمـان بـن عبـد الله بـن بـشر النجـدي الحنبلـي. کـە چـاپی چـوارەمیم لەبـەر دەستایە بە تەحقیق و تەعلیقی : عبـد الـرحمن بـن عبـد اللطيـف ال االـشيخ. کتێبەکە دوو جلدە مـن هـەردوکی دائـەنێم لەسـایتی سـەلەفی کـوردو ئـەوەش لینکەکانیەتی:

جلدی یەکەم
http://www.salafikurd.com/bashehalwashandnawa/shexeislam/tarexnajd1.pdf

جلدی دووەم
http://www.salafikurd.com/bashehalwashandnawa/shexeislam/tarexnajd2.pdf

ئەوەی لێرە پێویستە من نەقلی بکەم بەکورتی ئەوەیە کە لە جلدی یەکەم لە لاپەڕە 33 دەست پێدەکات باسی شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمه الله ئەکات خۆتان بچنەوە سەری من دامناوە ئەوەی لێرە پێویستە مـن باسـی بکەم ئەوەیە کە شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى لە شاری (العيينة) پاش ئەوەی ئەمیرەکەی سەری ناخات تەهدیدی دەکەن بەوەی یـان دەبێ بیکـوژێ یـان دەری بکـات ئـەگینا ئیمـداداتی لـێ دەبـڕن! ئەوەیـە کـە ئەمیرەکەی شاری (العيينة) پاش ئەوەی دەڵێتە شێخ ئێرە جێبێڵە شـێخ ڕوو ئەکاتە شاری (الدرعية) هیجرەت ئەکات بۆ ئەوێ کە ئەمیری شاری (الدرعيـة)

محمد بن سعود بووه ! لەدوایی سەری ئەخات و خواش سەریان ئەخا بەسەر موشریكان و ئەهلی باتڵ.

سەیركەن شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمه الله شۆڕشی نەكرد وەك ئەو نەیارانەی بانگەوازی سەلەفی دەڵێن و بوختانی لەبۆ دەكەن! بەڵكو شاری (العيينة)ی جێهێشت و هیجرەتی كرد نەك هەلسێ وموزاهەرە بكات و ڕاپەڕین بكات بەقسەی تەكفیری و خەواریجەكان و حیزبیەكان ونەیارانی بانگەوازی سەلەفی !

وە سەیریش بكەن ئەو چووە بۆ شارێك ئیمامی خۆیان هەیە كە ئیمام محمد بن سعود بووە رحمه الله وە ئەو ئیمامە سەری خستووەو یارمەتی داوە لەسەر بانگەوازەكەی نەك وەك ئەو بوختان كەرانە دەڵێن كە شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى ڕاپەڕینی كردووەو شۆڕشی كردووە !

وە لێرە پێم خۆشە باسی گومانێكی تری خەواریجەكان بكەم كە گوایە بەڵگەیان هەیە هەندێ لەسەلەف دەرچوون بەسەر حاكم و ئەوە مەسەلەیەكی خیلافیە !

لێرە بەكورتی وەڵامی ئەو گومانەش ئەدەمەوە بە پشتیوانی خوا جێی تەفصیل كتابی (هەڵوەشاندنەوەی حیزبایەتیە..) .

ئایا خیلاف هەبووە لە بەینی سەلەف لەسەر دەرچوون لەسەر سەرۆكی زاڵم؟

وەڵامێكی كورت:

پێش هەموو شتێك ئێمە ئەزانین كە خیلاف هەبێت لەشتێك لە بەینی زانایان مانای نیە كە ئیتر مادام ئەو مەسەلەیە خیلافی لەسەرە كەواتە بڵێین هەمووی حەقە ! نا ئەبێ بگەڕێینەوە بۆ قورئان وسوننەت وكامەی حەق بوو ئەوە وەربگرین و ئەوی تر ڕەد بكەینەوە ئەگەر خاوەنەكەشی عوزری هەبێ و پاداشت لەسەر ئیجتیهادەكەی وەربگرێ ئێمە لەهەڵە نابێ دوای بكەوین

خوای بـەرز ئەفـەرموێ : ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْـآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا (59)﴾ النساء.

وە پێغەمبەر صلى الله عليە وعلى الە وسلم ئەفـەرموێ: «إِذَا حَكَمَ الحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ، وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ» متفق عليه.

چونكە هەندێ كەسی نەزان ئـەڵێن ئەگـەر ئێـوە بڵـێن ئـەوە بـیری خەواریجـە كەواتە ئەو پێـشەوایانەی كـە كەوتونەتـە ئـەو هەڵـەوە بـە خـەواریج ئـەزانن! نەخێر ئێمە وا ناڵێین هەر پێشەوایەك بەهەڵـە ئـەو شـتەی لـێ بیـسترابێ یـان بینرابێ ئەوە دەڵێین عوزری هەبووە وە ئیجتیهادی كردووە لەهەموو حاڵەتێك پاداشتی وەرگرتووە یان یەك پاداشت یان دوو! وە ئەگەر عوزریـشی نـەبوبێ ئەوە الحمد لله خزمەتیان بۆ ئیسلام زۆر بـووەو ئێمـە دوای هەڵـەیان ناكـەوین حیسابیان لای خوایە لەسەر ئێمەیە گومانی باشیان پێ ببـەین و دوعایـان بـۆ بكەن.

وە لەهەمووی گرنگ تر بێگومان قسەی هیچ كەسێك ناخرێتە پێشی قسەی وە فەرمانی پێغەمبەر صلى الله عليە وعلى الە وسلم خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (1)﴾ الحجرات.

وە لێرە ووتەیەكی شێخی ئیسلام نەقڵ ئەكەم بۆ ئەوەی ڕوون بێتـەوە مـەرج نیە ووتمان ئەو كارە هەڵەیە ئیتر خاوەنەكەی ئیللا ئـەبێ تاوانبـار بـێ بـەڵكو بۆی هەیە عوزری هەبێ و ئەجریـشی بـۆ بنوسـرێ لەسـەر ئیجتیهادەكـەی وە بۆشمان دەركەوێ كە نابێ فـەرموودەی پێغەمبـەر صـلى الله علیـە وعلـى الـە وسلم واز لێبێنین بۆ هیچ كەسێك تەنانەت بۆ ابو بكر و عمر رضي الله عنهم!

شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمه الله ئەو مەسەلەیە زۆر جوان ڕوون ئەكاتەوەو لە زمنیا ئەفەرموێ: (فَكَمَا أَنَّ هَؤُلَاءِ الصَّحَابَةَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ أَكْفَاءٌ فِي مَوَارِدِ النِّزَاعِ؛ وَإِذَا تَنَازَعُوا فِي شَيْءٍ رَدُّوا مَا تَنَازَعُوا فِيهِ إلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ وَإِنْ كَانَ بَعْضُهُمْ قَدْ يَكُونُ أَعْلَمَ فِي مَوَاضِعَ أُخَرَ: فَكَذَلِكَ مَوَارِدُ النِّزَاعِ بَيْنَ الْأَئِمَّةِ وَقَدْ تَرَكَ النَّاسُ قَوْلَ عُمَرَ وَابْنِ مَسْعُودٍ فِي مَسْأَلَةِ تَيَمُّمِ الْجُنُبِ وَأَخَذُوا بِقَوْلِ مَنْ هُوَ دُونَهُمَا كَأَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ وَغَيْرِهِ لَمَّا احْتَجَّ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ وَتَرَكُوا قَوْلَ عُمَرَ فِي دِيَةِ الْأَصَابِعِ وَأَخَذُوا بِقَوْلِ مُعَاوِيَةَ لِمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ السُّنَّةِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " هَذِهِ وَهَذِهِ سَوَاءٌ ". وَقَدْ كَانَ بَعْضُ النَّاسِ يُنَاظِرُ ابْنَ عَبَّاسٍ فِي الْمُتْعَةِ فَقَالَ لَهُ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: يُوشِكُ أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْكُمْ حِجَارَةٌ مِنْ السَّمَاءِ أَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقُولُونَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ؟ . وَكَذَلِكَ ابْنُ عُمَرَ لَمَّا سَأَلُوهُ عَنْهَا فَأَمَرَ بِهَا فَعَارَضُوا بِقَوْلِ عُمَرَ فَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّ عُمَرَ لَمْ يُرِدْ مَا يَقُولُونَهُ فَأَلَحُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُمْ: أَمْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ أَمْرُ عُمَرَ؟ مَعَ عِلْمِ النَّاسِ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ أَعْلَمُ مِمَّنْ هُوَ فَوْقَ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ. وَلَوْ فُتِحَ هَذَا الْبَابُ لَوَجَبَ أَنْ يُعْرِضَ عَنْ أَمْرِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيَبْقَى كُلُّ إمَامٍ فِي أَتْبَاعِهِ بِمَنْزِلَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أُمَّتِهِ وَهَذَا تَبْدِيلٌ لِلدِّينِ يُشْبِهُ مَا عَابَ اللَّهُ بِهِ النَّصَارَى فِي قَوْلِهِ: {اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إلَّا لِيَعْبُدُوا إلَهًا وَاحِدًا لَا إلَهَ إلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ} وَاَللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَعْلَمُ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ.) مجموع الفتاوى ج 20 ص 215و216 ئەوەی ئەیەوێ بگەڕێتەوە سەری چونكە زۆر گرنگەو شێخی ئیسلام زۆر جوان ئەو باسە ڕوون ئەكاتەوە.

سەیر بكەن شێخی ئیسلام ڕوونی ئەكاتەوە ئەگەر صەحابە رضي الله عنهم لە شتێك خیلافیان هەبوایە ئەیانگەڕاندەوە بۆ لای خواو پێغەمبەرەكەی ئەگەر هەندێكیشیان لەوانی تر زاناتر بونایە !

یانی بە بەڵگەی ئەوەی زاناترە ڕای خۆی فەرز نەدەكرد بەڵكو ئەگەڕانەوە بۆ قورئان و بۆ فەرموودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم.

وە سـەیر بکـەن شـێخی ئیسلام ئـەو ئەسـەرەی ابـن عبـاس رضـي الله عـنهم ئەهێنێ کە بە خەڵکەکەی ووتیـە: لەوەیـە بـەرد بەسـەرتان ببـارێ مـن ئـەڵێم پێغەمبەری خوا وای فەرمووە ئێوە ئەڵێن ابو بکر وعمر وایان فەرمووە! ئـەی چی بڵێین بەو حیزبیانەو ئەهلی بیدعـە بەگشتی لـەو سـەردەمە ئایـا ناترسـن بەرد باران بکرێن لە لایەن خوای بەرز واز دێنن لـە فـەرمووده بـۆ عـەقڵ و ڕاو هەواو خەون و خورافات و سەرۆکی حیزب و موفتیەکانی ئاخیر زەمان کـە بـە پێچەوانەی قورئان وسوننەت فەتوا ئەدەن! ؟

وە لەهەمووی گرنگ تر شێخی ئیسلام ئەفەرموێ : (وَلَوْ فُتِحَ هَذَا الْبَابُ لَوَجَبَ أَنْ يُعْرِضَ عَنْ أَمْرِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيَبْقَى كُلُّ إمَامٍ فِي أَتْبَاعِهِ بِمَنْزِلَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أُمَّتِهِ وَهَذَا تَبْدِيلٌ لِلدِّينِ يُشْبِهُ مَا عَابَ اللَّهُ بِهِ النَّصَارَى فِي قَوْلِهِ: {اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إلَّا لِيَعْبُدُوا إلَهًا وَاحِدًا لَا إلَهَ إلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ}) واتە: (ئەگەر ئەو دەرگایە بکرێتەوە ئیتر ئەوە پێویست ئەبێ و ئەچەسپێنێ کـە پـشت بکـرێ لـە فـەرمانی خـواو پێغەمبەرەکـەی وە هـەموو ئیمامێك لای شوێنکەوتەکانی وەکو پلەی پێغەمبەر صلی الله علیـە وعلـی الـە وسلم ئەبێت لە سەر ئوممەتەکەی وە ئەوە گۆڕینی دینە بەوەدەچێ کـە خـوا بە عەیبی گرتیە لە نەساراکان لە فەرموودەی {اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إلَّا لِيَعْبُدُوا إلَهًا وَاحِدًا لَا إلَهَ إلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ}).

جا کێ دەیەوێ وەکو دیانەکان بێت و زاناکان بپەرستێ بـەوەی واز بـێنێ لـە وەحـی و دوای قـسەی ئـەوان بکـەوێ وبیـشەرعێنێ کـە بـشزانێ پێـچەوانەی وەحیە با ئەو زانایەش عوزری هەبێ خۆ تۆ عوزرت نیەو ئەزانی! ؟

وە گرنگ تریش لـە هـەموو شـتێك ئـەو خیلافـەی هـەبووە لـە بـەینی هەندێ لەسەلەف، لەگەڵ ئەوەی عوزریان بۆ دائەنێین بەڵام لە دوایـی ئـەهلی سـوننە

ئیجماعیـان كـردووە لەسـەر ئـەو مەسـەلەیەو یـەك دەنگـن لەسـەری چـونكە بەڵگەكانی بۆ هەموو لایەك ئاشكرا بووەو عوزر نەماوەتەوە !

وە بۆ زانیاریش زۆر لەوانەی ئەو ڕایـەیان هـەبووە لـە سـەلەف دوایـی خۆیـان پەشیمان بوونەتەوە وەك شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمـه الله فەرمویـەتی كـە تۆزێكی تر ووتەكەی دێتە پێشتان.

وە دوایش دێتە پێشتان كە زانایانی ئەهلی سوننە یـەك دەنـگ بوونـە لەسـەر ئەو مەسەلەیەو لە كتێبەكانی بیروباوەڕی ئەهلی سوننەو جەماعەت تۆماریـان كردووە جزاهم الله خیرا.

ئێستا ووتەی شێخی ئیسلام ابن تیمیه نەقڵ ئەكـەم لـە كتـابی (منهـاج الـسنة النبویة) لە جلدی 4 لاپەڕەی 529 وە دەست پێدەكات. كە ڕوونی ئەكاتـەوە مەزهەبی گەورە زانایانی سەلەف ئـەوە بـووە دەرچـوونیان مـەنع دەكـرد، وە ڕونی دەكاتەوە كە تەنانەت حسین رضي الله عنـە پەشـیمان بـۆوە لـە دوایـی گەڕایەوە بـەڵام بـە زوڵـم كوشـتیان وە ئـەو لەسـەر ئـەوە نـەكوژرا كـە داوای ویلایەت بكـات! وە شـێخی ئیـسلام زۆر شـتی تـر ڕوون ئەكاتـەوە مـن خـەت ئەخەمـە شـوێنە گرنگـەكان و كـە مەبەسـتمە زیـاتر تێـی ڕامێـنن بـۆ ئـەوەی گومانی خەواریجان زیانتان پێنەگەیەنێ وە بە پشتیوانی خوا زیاترمان لایە بۆ كتـابی (هەڵوەشـاندنەوەی حیزبایـەتی ...) هـەڵی دەگـرم شـێخی ئیـسلام ئەفەرموێ:

(كَانَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ يَقُولُ: إِنَّ الْحَجَّاجَ عَذَابُ اللَّهِ، فَلَا تَدْفَعُوا عَذَابَ اللَّهِ بِأَيْدِيكُمْ، وَلَكِنْ عَلَيْكُمْ بِالِاسْتِكَانَةِ وَالتَّضَرُّعِ، فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: {وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ} [سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ: 76] وَكَانَ طَلْقُ بْنُ حَبِيبٍ يَقُولُ: اتَّقُوا الْفِتْنَةَ بِالتَّقْوَى. فَقِيلَ لَهُ: أَجْمِلْ لَنَا التَّقْوَى. فَقَالَ: أَنْ تَعْمَلَ بِطَاعَةِ اللَّهِ عَلَى نُورٍ مِنَ اللَّهِ، تَرْجُو رَحْمَةَ اللَّهِ، وَأَنْ تَتْرُكَ مَعْصِيَةَ اللَّهِ عَلَى نُورٍ مِنَ اللَّهِ تَخَافُ عَذَابَ اللَّهِ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي الدُّنْيَا.

وَكَانَ أَفَاضِلُ الْمُسْلِمِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْخُرُوجِ وَالْقِتَالِ فِي الْفِتْنَةِ، كَمَا كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ وَسَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ وَعَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ وَغَيْرُهُمْ يَنْهَوْنَ عَامَ الْحَرَّةِ عَنِ الْخُرُوجِ عَلَى يَزِيدَ، وَكَمَا كَانَ الْحَسَنُ الْبَصْرِيُّ وَمُجَاهِدٌ وَغَيْرُهُمَا يَنْهَوْنَ عَنِ الْخُرُوجِ فِي فِتْنَةِ ابْنِ الْأَشْعَثِ. وَلِهَذَا اسْتَقَرَّ أَمْرُ أَهْلِ السُّنَّةِ عَلَى تَرْكِ الْقِتَالِ فِي الْفِتْنَةِ لِلْأَحَادِيثِ الصَّحِيحَةِ الثَّابِتَةِ عَنِ النَّبِيِّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – وَصَارُوا يَذْكُرُونَ هَذَا فِي عَقَائِدِهِمْ، وَيَأْمُرُونَ بِالصَّبْرِ عَلَى جَوْرِ الْأَئِمَّةِ وَتَرْكِ قِتَالِهِمْ، وَإِنْ كَانَ قَدْ قَاتَلَ فِي الْفِتْنَةِ خَلْقٌ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ وَالدِّينِ.

وَبَابُ قِتَالِ أَهْلِ الْبَغْيِ وَالْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ يَشْتَبِهُ بِالْقِتَالِ فِي الْفِتْنَةِ، وَلَيْسَ هَذَا مَوْضِعَ بَسْطِهِ. وَمَنْ تَأَمَّلَ الْأَحَادِيثَ الصَّحِيحَةَ الثَّابِتَةَ عَنِ النَّبِيِّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – فِي هَذَا الْبَابِ وَاعْتَبَرَ أَيْضًا اعْتِبَارَ أُولِي الْأَبْصَارِ، عَلِمَ أَنَّ الَّذِي جَاءَتْ بِهِ النُّصُوصُ النَّبَوِيَّةُ خَيْرُ الْأُمُورِ. وَلِهَذَا لَمَّا أَرَادَ الْحُسَيْنُ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – أَنْ يَخْرُجَ إِلَى أَهْلِ الْعِرَاقِ لَمَّا كَاتَبُوهُ كُتُبًا كَثِيرَةً أَشَارَ عَلَيْهِ أَفَاضِلُ أَهْلِ الْعِلْمِ وَالدِّينِ، كَابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ وَأَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ أَنْ لَا يَخْرُجَ، وَغَلَبَ عَلَى ظَنِّهِمْ أَنَّهُ يُقْتَلُ، حَتَّى إِنَّ بَعْضَهُمْ قَالَ: أَسْتَوْدِعُكَ اللَّهَ مِنْ قَتِيلٍ. وَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَوْلَا الشَّفَاعَةُ لَأَمْسَكْتُكَ وَمَنَعْتُكَ مِنَ الْخُرُوجِ. وَهُمْ فِي ذَلِكَ قَاصِدُونَ نَصِيحَتَهُ طَالِبُونَ لِمَصْلَحَتِهِ وَمَصْلَحَةِ الْمُسْلِمِينَ. وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ إِنَّمَا يَأْمُرُ بِالصَّلَاحِ لَا بِالْفَسَادِ، لَكِنَّ الرَّأْيَ يُصِيبُ تَارَةً وَيُخْطِئُ أُخْرَى.

فَتَبَيَّنَ أَنَّ الْأَمْرَ عَلَى مَا قَالَهُ أُولَئِكَ، وَلَمْ يَكُنْ فِي الْخُرُوجِ لَا مَصْلَحَةُ دِينٍ وَلَا مَصْلَحَةُ دُنْيَا ، بَلْ تَمَكَّنَ أُولَئِكَ الظَّلَمَةُ الطُّغَاةُ مِنْ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – حَتَّى قَتَلُوهُ مَظْلُومًا شَهِيدًا، وَكَانَ فِي خُرُوجِهِ وَقَتْلِهِ مِنَ الْفَسَادِ مَا لَمْ يَكُنْ حَصَلَ لَوْ قَعَدَ فِي بَلَدِهِ، فَإِنَّ مَا قَصَدَهُ مِنْ تَحْصِيلِ الْخَيْرِ وَدَفْعِ الشَّرِّ لَمْ يَحْصُلْ مِنْهُ شَيْءٌ، بَلْ زَادَ الشَّرُّ بِخُرُوجِهِ وَقَتْلِهِ، وَنَقَصَ الْخَيْرُ بِذَلِكَ، وَصَارَ ذَلِكَ سَبَبًا لِشَرٍّ عَظِيمٍ. وَكَانَ قَتْلُ الْحُسَيْنِ مِمَّا أَوْجَبَ الْفِتَنَ، كَمَا كَانَ قَتْلُ عُثْمَانَ مِمَّا أَوْجَبَ الْفِتَنَ.

وَهَذَا كُلُّهُ مِمَّا يُبَيِّنُ أَنَّ مَا أَمَرَ بِهِ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – مِنَ الصَّبْرِ عَلَى جَوْرِ الْأَئِمَّةِ وَتَرْكِ قِتَالِهِمْ وَالْخُرُوجِ عَلَيْهِمْ هُوَ أَصْلَحُ الْأُمُورِ لِلْعِبَادِ فِي الْمَعَاشِ وَالْمَعَادِ، وَأَنَّ مَنْ خَالَفَ ذَلِكَ مُتَعَمِّدًا أَوْ مُخْطِئًا لَمْ يَحْصُلْ بِفِعْلِهِ صَلَاحٌ بَلْ فَسَادٌ. وَلِهَذَا أَثْنَى النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – عَلَى

الْحَسَن بِقَوْلِه: " «إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَسَيُصْلِحُ اللَّهُ بِه بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ» " وَلَمْ يُثْنِ عَلَى أَحَدٍ لَا بِقِتَالٍ فِي فِتْنَةٍ وَلَا بِخُرُوجٍ عَلَى الْأَئِمَّةِ وَلَا نَزْعِ يَدٍ مِنْ طَاعَةٍ وَلَا مُفَارَقَةٍ لِلْجَمَاعَةِ.

وَأَحَادِيثُ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - الثَّابِتَةُ فِي الصَّحِيحِ كُلُّهَا تَدُلُّ عَلَى هَذَا. كَمَا فِي صَحِيحِ الْبُخَارِيِّ مِنْ حَدِيثِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ: سَمِعْتُ أَبَا بَكْرَةَ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - قَالَ: «سَمِعْتُ النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى الْمِنْبَرِ وَالْحَسَنُ إِلَى جَنْبِه يَنْظُرُ إِلَى النَّاسِ مَرَّةً وَإِلَيْهِ مَرَّةً وَيَقُولُ: " إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصْلِحَ بِه بَيْنَ فِئَتَيْنِ عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ» ". فَقَدْ أَخْبَرَ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - بِأَنَّهُ سَيِّدٌ، وَحَقَّقَ مَا أَشَارَ إِلَيْهِ مِنْ أَنَّ اللَّهَ يُصْلِحُ بِه بَيْنَ فِئَتَيْنِ [عَظِيمَتَيْنِ] مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

وَهَذَا يُبَيِّنُ أَنَّ الْإِصْلَاحَ بَيْنَ الطَّائِفَتَيْنِ كَانَ مَحْبُوبًا مَمْدُوحًا يُحِبُّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ مَا فَعَلَهُ الْحَسَنُ مِنْ ذَلِكَ كَانَ مِنْ أَعْظَمِ فَضَائِلِه وَمَنَاقِبِه الَّتِي أَثْنَى بِهَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ -. وَلَوْ كَانَ الْقِتَالُ وَاجِبًا أَوْ مُسْتَحَبًّا لَمْ يُثْنِ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى أَحَدٍ بِتَرْكِ وَاجِبٍ أَوْ مُسْتَحَبٍّ. وَلِهَذَا لَمْ يُثْنِ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى أَحَدٍ بِمَا جَرَى مِنَ الْقِتَالِ يَوْمَ الْجَمَلِ وَصِفِّينَ فَضْلًا عَمَّا جَرَى فِي الْمَدِينَةِ يَوْمَ الْحَرَّةِ، وَمَا جَرَى بِمَكَّةَ فِي حِصَارِ ابْنِ الزُّبَيْرِ، وَمَا جَرَى فِي فِتْنَةِ ابْنِ الْأَشْعَثِ وَابْنِ الْمُهَلَّبِ وَغَيْرِ ذَلِكَ مِنَ الْفِتَنِ. وَلَكِنْ تَوَاتَرَ عَنْهُ أَنَّهُ أَمَرَ بِقِتَالِ الْخَوَارِجِ الْمَارِقِينَ الَّذِينَ قَاتَلَهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - بِالنَّهْرَوَانِ بَعْدَ خُرُوجِهِمْ عَلَيْهِ بِحَرُورَاءَ ; فَهَؤُلَاءِ اسْتَفَاضَتِ السُّنَنُ عَنِ النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - بِالْأَمْرِ بِقِتَالِهِمْ، وَلَمَّا قَاتَلَهُمْ عَلِيٌّ - رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - فَرِحَ بِقِتَالِهِمْ، وَرَوَى الْحَدِيثَ فِيهِمْ. وَاتَّفَقَ الصَّحَابَةُ عَلَى قِتَالِ هَؤُلَاءِ، **وَكَذَلِكَ أَئِمَّةُ أَهْلِ الْعِلْمِ بَعْدَهُمْ لَمْ يَكُنْ هَذَا الْقِتَالُ [عِنْدَهُمْ] كَقِتَالِ أَهْلِ الْجَمَلِ وَصِفِّينَ وَغَيْرِهِمَا مِمَّا لَمْ يَأْتِ فِيهِ نَصٌّ وَلَا إِجْمَاعٌ، وَلَا حَمِدَهُ أَفَاضِلُ الدَّاخِلِينَ فِيهِ، بَلْ نَدِمُوا عَلَيْهِ وَرَجَعُوا عَنْهُ.**

وَهَذَا الْحَدِيثُ مِنْ أَعْلَامِ نُبُوَّةِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - حَيْثُ ذَكَرَ فِي الْحَسَنِ مَا ذَكَرَهُ، وَحَمِدَ مِنْهُ مَا حَمِدَهُ، [فَكَانَ مَا ذَكَرَهُ وَمَا حَمِدَهُ] مُطَابِقًا لِلْحَقِّ الْوَاقِعِ بَعْدَ أَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثِينَ سَنَةً ; فَإِنَّ إِصْلَاحَ اللَّهِ بِالْحَسَنِ بَيْنَ الْفِئَتَيْنِ كَانَ سَنَةَ إِحْدَى وَأَرْبَعِينَ مِنَ الْهِجْرَةِ،

وَكَانَ عَلِيٌّ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – اسْتُشْهِدَ فِي رَمَضَانَ سَنَةَ أَرْبَعِينَ، وَالْحَسَنُ حِينَ مَاتَ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – كَانَ عُمُرُهُ نَحْوَ سَبْعِ سِنِينَ، فَإِنَّهُ وُلِدَ عَامَ ثَلَاثٍ مِنَ الْهِجْرَةِ، وَأَبُو بَكْرَةَ أَسْلَمَ عَامَ الطَّائِفِ، تَدَلَّى بِبَكْرَةٍ فَقِيلَ لَهُ أَبُو بَكْرَةَ . وَالطَّائِفُ كَانَتْ بَعْدَ فَتْحِ مَكَّةَ. فَهَذَا الْحَدِيثُ الَّذِي قَالَهُ النَّبِيُّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – فِي الْحَسَنِ كَانَ بَعْدَ مَا مَضَى ثَمَانٍ مِنَ الْهِجْرَةِ، وَكَانَ بَعْدَ مَوْتِ النَّبِيِّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – بِثَلَاثِينَ سَنَةً الَّتِي هِيَ خِلَافَةُ النُّبُوَّةِ، فَلَا بُدَّ أَنْ يَكُونَ قَدْ مَضَى لَهُ أَكْثَرُ مِنْ ثَلَاثِينَ سَنَةً، فَإِنَّهُ قَالَهُ قَبْلَ مَوْتِهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ –. وَمِمَّا يُنَاسِبُ هَذَا مَا ثَبَتَ فِي الصَّحِيحِ مِنْ حَدِيثِ سُلَيْمَانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ «عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – عَنِ النَّبِيِّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – أَنَّهُ كَانَ يَأْخُذُهُ وَالْحَسَنَ وَيَقُولُ: " اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا» " . فَفِي هَذَا الْحَدِيثِ جَمْعُهُ بَيْنَ الْحَسَنِ وَأُسَامَةَ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا – وَإِخْبَارُهُ بِأَنَّهُ يُحِبُّهُمَا [وَدُعَاؤُهُ اللَّهَ أَنْ يُحِبَّهُمَا] . وَحُبُّهُ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – لِهَذَيْنِ مُسْتَفِيضٌ عَنْهُ فِي أَحَادِيثَ صَحِيحَةٍ، كَمَا فِي الصَّحِيحَيْنِ مِنْ حَدِيثِ شُعْبَةَ، عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – قَالَ : «رَأَيْتُ النَّبِيَّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – وَالْحَسَنَ [بْنَ عَلِيٍّ] عَلَى عَاتِقِهِ [وَهُوَ] يَقُولُ: " اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ» " .

وَفِي الصَّحِيحَيْنِ عَنِ الزُّهْرِيِّ، عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ عَائِشَةَ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا –: «أَنَّ قُرَيْشًا أَهَمَّهُمْ [شَأْنُ] الْمَرْأَةِ الْمَخْزُومِيَّةِ الَّتِي سَرَقَتْ، فَقَالُوا: مَنْ يُكَلِّمُ فِيهَا رَسُولَ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ –؟ [قَالُوا] : وَمَنْ يَجْتَرِئُ عَلَيْهِ إِلَّا أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ حِبُّ رَسُولِ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ –» ؟ وَفِي صَحِيحِ الْبُخَارِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ قَالَ: نَظَرَ ابْنُ عُمَرَ يَوْمًا وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ إِلَى رَجُلٍ يَسْحَبُ ثِيَابَهُ فِي نَاحِيَةٍ مِنَ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: انْظُرْ مَنْ هَذَا؟ لَيْتَ هَذَا عِنْدِي! قَالَ لَهُ إِنْسَانٌ: أَمَا تَعْرِفُ هَذَا يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ؟ هَذَا مُحَمَّدُ بْنُ أُسَامَةَ. قَالَ: فَطَأْطَأَ ابْنُ عُمَرَ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – رَأْسَهُ، وَنَقَرَ بِيَدَيْهِ عَلَى الْأَرْضِ، وَقَالَ: لَوْ رَآهُ رَسُولُ اللَّهِ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – لَأَحَبَّهُ .

وَهَذَانِ اللَّذَانِ جَمَعَ بَيْنَهُمَا فِي مَحَبَّتِهِ، وَدَعَا اللَّهَ لَهُمَا بِالْمَحَبَّةِ، وَكَانَ يُعْرَفُ حُبُّهُ لِكُلِّ [وَاحِدٍ] مِنْهُمَا مُنْفَرِدًا، لَمْ يَكُنْ رَأْيُهُمَا الْقِتَالَ فِي تِلْكَ الْحُرُوبِ، بَلْ أُسَامَةُ قَعَدَ عَنِ الْقِتَالِ يَوْمَ صِفِّينَ: لَمْ يُقَاتِلْ مَعَ هَؤُلَاءِ وَلَا [مَعَ] هَؤُلَاءِ .

وَكَذَلِكَ الْحَسَنُ كَانَ دَائِمًا يُشِيرُ عَلَى أَبِيهِ وَأَخِيهِ بِتَرْكِ الْقِتَالِ، وَلَمَّا صَارَ الْأَمْرُ إِلَيْهِ تَرَكَ الْقِتَالَ، وَأَصْلَحَ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ الطَّائِفَتَيْنِ الْمُقْتَتِلَتَيْنِ.

وَعَلِيٌّ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – فِي آخِرِ الْأَمْرِ تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّ الْمَصْلَحَةَ فِي تَرْكِ الْقِتَالِ أَعْظَمُ مِنْهَا فِي فِعْلِهِ.

وَكَذَلِكَ الْحُسَيْنُ – رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – لَمْ يُقْتَلْ إِلَّا مَظْلُومًا شَهِيدًا، تَارِكًا لِطَلَبِ الْإِمَارَةِ ، طَالِبًا لِلرُّجُوعِ: إِمَّا إِلَى بَلَدِهِ، أَوْ إِلَى الثَّغْرِ ، أَوْ إِلَى الْمُتَوَلِّي عَلَى النَّاسِ يَزِيدَ.

وَإِذَا قَالَ الْقَائِلُ: إِنَّ عَلِيًّا وَالْحُسَيْنَ إِنَّمَا تَرَكَا الْقِتَالَ [فِي آخِرِ الْأَمْرِ] لِلْعَجْزِ، لِأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ لَهُمَا أَنْصَارٌ ، فَكَانَ فِي الْمُقَاتَلَةِ قَتْلُ النُّفُوسِ بِلَا حُصُولِ الْمَصْلَحَةِ الْمَطْلُوبَةِ.

قِيلَ لَهُ: وَهَذَا بِعَيْنِهِ هُوَ الْحِكْمَةُ الَّتِي رَاعَاهَا الشَّارِعُ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – فِي النَّهْيِ عَنِ الْخُرُوجِ عَلَى الْأُمَرَاءِ، وَنَدَبَ إِلَى تَرْكِ الْقِتَالِ فِي الْفِتْنَةِ، وَإِنْ كَانَ الْفَاعِلُونَ لِذَلِكَ يَرَوْنَ أَنَّ مَقْصُودَهُمُ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ، كَالَّذِينَ خَرَجُوا بِالْحَرَّةِ وَبِدَيْرِ الْجَمَاجِمِ عَلَى يَزِيدَ وَالْحَجَّاجِ وَغَيْرِهِمَا.

لَكِنْ إِذَا لَمْ يُزَلِ الْمُنْكَرُ إِلَّا بِمَا هُوَ أَنْكَرُ مِنْهُ، صَارَ إِزَالَتُهُ عَلَى هَذَا الْوَجْهِ مُنْكَرًا، وَإِذَا لَمْ يَحْصُلِ الْمَعْرُوفُ إِلَّا بِمُنْكَرٍ مَفْسَدَتُهُ أَعْظَمُ مِنْ مَصْلَحَةِ ذَلِكَ الْمَعْرُوفِ، كَانَ تَحْصِيلُ ذَلِكَ الْمَعْرُوفِ عَلَى هَذَا الْوَجْهِ مُنْكَرًا.

وَبِهَذَا الْوَجْهِ صَارَتِ الْخَوَارِجُ تَسْتَحِلُّ السَّيْفَ عَلَى أَهْلِ الْقِبْلَةِ، حَتَّى قَاتَلَتْ عَلِيًّا وَغَيْرَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. وَكَذَلِكَ مَنْ وَافَقَهُمْ فِي الْخُرُوجِ عَلَى الْأَئِمَّةِ بِالسَّيْفِ [فِي الْجُمْلَةِ] مِنَ الْمُعْتَزِلَةِ وَالزَّيْدِيَّةِ وَالْفُقَهَاءِ وَغَيْرِهِمْ، كَالَّذِينَ خَرَجُوا مَعَ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَسَنِ بْنِ حُسَيْنٍ، وَأَخِيهِ

إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ [بْنِ حَسَنِ بْنِ حُسَيْنٍ] وَغَيْرِ هَؤُلَاءِ، فَإِنَّ أَهْلَ الدِّيَانَةِ مِنْ هَؤُلَاءِ يَقْصِدُونَ تَحْصِيلَ مَا يَرَوْنَهُ دِينًا.).

خوای بەرز پاداشتی خێری شێخی ئیسلام ابن تیمیه بداتەوە كە گومانی ئەو خەواریج و موبتەدیعانەی پوچەڵ كردۆتەوە.

ئەوجا بچمە خزمەتی ووتەی قوتابی شێخی ئیسلام پێشەوا ابن القیم رحمه الله بزانین چیمان پێدەڵێ!

لە كتابی (حادي الأرواح إلى بلاد الأفراح)ی پێشەوا ابن القیم رحمه الله لە لاپەڕە 409 دەست پێدەكات لە قوتابیەكی ئیمامی ئەهلی سوننە احمد بن حنبل بۆمان ئەوە نەقڵ ئەكا كە ئەهلی سوننە ئیجماعیان هەیە لەسەری ئەفەرموێ: (ونحن نحكي إجماعهم كما حكاه حرب صاحب الإمام احمد عنهم بلفظه قال في مسائله المشهورة هذه مذاهب أهل العلم وأصحاب الأثر وأهل السنة المتمسكين بها المقتدى بهم فيها من لدن أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم إلى يومنا هذا وأدركت من أدركت من علماء أهل الحجاز والشام وغيرهم عليها **فمن خالف شيئا من هذه المذاهب أو طعن فيها أو عاب قائلها فهو مخالف مبتدع خارج عن الجماعة زائل عن منهج السنة وسبيل الحق** قال وهو مذهب احمد وإسحاق بن إبراهيم وعبد الله بن مخلد وعبد الله بن الزبير الحميدي وسعيد بن منصور وغيرهم كمن جالسنا وأخذنا عنهم العلم وكان من قولهم أن الإيمان قول وعمل ونية وتمسك بالسنة والإيمان يزيد وينقص ويستثنى من الإيمان غير أن لا يكون الاستثناء شكا إنما هي سنة ماضية سد العلماء فإذا سئل الرجل أمؤمن أنت فانه يقول انا مؤمن أن شاء الله أو مؤمن ارجوا ويقول أمنت بالله وملائكته وكتبه ورسله ومن زعم أن الإيمان قول بلا عمل فهو مرجيء ومن زعم أن الإيمان هو القول والأعمال شرائع فهو مرجئ ومن زعم أن الإيمان يزيد ولا ينقص فقد قال بقول المرجئة ومن لم ير الاستثناء في الإيمان فهو مرجئ ومن زعم أن إيمانه كإيمان جبريل والملائكة فهو مرجئ ومن زعم أن المعرفة في القلب وأن لم يتكلم بها فهو

مرجئ والقدر خيره وشره وقليله وكثيره...) سەیر بكەن ئەڵێ : (**فمن خالف شيئا من هذه المذاهب أو طعن فيها أو عاب قائلها فهو مخالف مبتدع خارج عن الجماعة زائل عن منهج السنة وسبيل الحق**) واتە: (ئەوەی موخالەفەی شتێك لەو مەزهەبانە بكا یان تەعنی لێبدا یان عەیب بگرێ لەوەی ئەیڵێ ئەوە موخالیف و موبتەدیعە دەرچووە لە جەماعەت لایداوە لە مەنهەجی ئەهلی سوننەو ڕێگای حەق) .

بەڵێ ئێمەش دەڵێین ئەوەی موخالەفەی دەكاتن لەو مەسەلەیەو بە پێچەوانەی مەنهەجی ئەهلی سوننە بڕیار ئەدات و چەواشە ئەكات دەرچوون لەسەر سەرۆكی وڵاتی موسڵمان دەشەرعێنێ ئەوە موبتەدیعەو –ولا كرامە– ئەوەش حوكمی زانایانی ئەهلی سوننەیە والحمد لله! ئەوجا جوملەیەك لە بیرو باوەڕی ئەهلی سوننەی تێدا باس ئەكات تا ئەگاتە: (والجهاد ماض قائم مع الأئمة بروا أو فجروا لا يبطله جور جائر ولا عدل عادل والجمعة والعيدان والحج مع سلطان وأن لم يكونوا بررة عدو لا أتقياء وأتقياء ودفع الصدقات والخراج والأعشار والفيء والغنائم إليهم عدلوا فيها أو جاروا والانقياد لمن والاه الله عز وجل أمركم لا تنزع يدا من طاعته ولا تخرج عليه بسيف حتى يجعل الله لك فرجا ومخرجا ولا تخرج على السلطان وتسمع وتطيع ولا تنكث بيعته فمن فعل ذلك فهو مبتدع مخالف مفارق للسنة للجماعة وأن أمرك السلطان بأمر فيه لله معصية فليس لك أن تطيعه البتة وليس لك أن تخرج عليه ولا تمنعه حقه والإمساك في الفتنة سنة ماضية واجب احترامها فان أبتليت فقدم نفسك دون دينك ولا تعن على الفتنة بيد ولا لسان ولكن اكفف لسانك ويدك وهواك والله المعين والكف عن أهل القبلة فلا تكفر أحدا منهم بذنب ولا تخرجه عن الإسلام بعمل إلا أن يكون في ذلك حديثا كما جاء وما روى فتصدقه وتقبله وتعلم أنه كما روى نحو كفر من يستحل نحو ترك الصلاة وشرب الخمر وما أشبه ذلك أو يبتدع بدعة ينسب صاحبها إلى الكفر والخروج من الإسلام فاتبع ذلك ولا تجاوزه ...)

سەیر بكەن لێرە بەشێك لەو عەقیدەیەمان بۆ باس ئەكات كە لەوەیە ئەوەی لێی لابدا موبتەدیعە ! ئەفەرموێ: (والانقياد لمن والاه الله عز وجل أمركم لا تنزع يدا من طاعته ولا تخرج عليه بسيف حتى يجعل الله لك فرجا ومخرجا ولا تخرج على السلطان وتسمع وتطيع ولا تنكث بيعته فمن فعل ذلك فهو مبتدع مخالف مفارق للسنة للجماعة

وأن أمرك السلطان بأمر فيه لله معصية فليس لك أن تطيعه البتة وليس لك أن تخرج عليــه ولا تمنعه حقه والإمساك في الفتنة سنة ماضية واجب احترامها فان أبتليت فقدم نفسك دون دينك ولا تعن على الفتنة بيد ولا لسان ولكن اكفف لسانك ويدك وهــواك والله المعــين)

واتە: (ملكەچ بوون بۆ تاعەتی ئەوەی خوا عز وجل ئەیكاتـە فـەرمان ڕەواتـان دەست هەڵنەگری لە گوێڕایەڵی وە بەشمـشێر لەسـەری دەرنەچـی هـەتا خـوا دەرگایەكت وە ڕێگایـەكت بـۆ دەرچـوون بـۆ ئـەنێریٚ وە لەسـەر دەسـەڵاتدار دەرمەچوو وە گوێڕایەڵبـە بـۆی وە بەیعـەتت لەگـەڵی هەڵمەوەشـێنەوە هـەر كەسـێك ئـەوە بكـات ئـەوە موبتەدیعـە موخالیفـەو خـۆی جیـا كردۆتـەوە لـە سوننەت وجەماعەت وە ئەگەر دەسەڵاتدار فەرمانی پێكردی بـە فـەرمانیٚ كـە مەعسیەتی خوای تێدایە ئەوە لـەبۆت نیـە بـە قـسەی بكـەیت و گـویٚ ڕایـەڵی بكەیت لەو فەرمانە كە مەعسیەتە بە هیچ شێوەیەك وە لەبۆشت نیە لەسەری دەربچی وە نابیٚ حەقی ئەو كە لەسەرتە مەنعی بكەی وە خۆ گرتن لـە فیتنـە سوننەتێكی-ڕێبازو ڕێگایەكی- بەردەوامە واجبە ڕێزی لێبگیریٚ ئەگەر توشی ئیبتیلا بویت ئەوە نەفسی خۆت پێـشكەش بكـە نـەك دینەكـەت -خـۆت بكـە قوربانی دینەكەت- وە یارمەتی دەر مەبە لە فیتنـە نـە بەدەسـت نـە بـەزمان بەڵكو زمانی خۆت بگرەو بپارێزە هەروەها دەستت و هەوات بپارێزە لە فیتنە خـواش یارمــەتی دەرە). الحمـد لله ئـەوە ئیجمـاع و ڕێبـازی ئـەهلی سـوننەو جەماعەتە كە گوێڕایەڵی سەركردە ئەكەن و لەسەری دەرناچن لەگەڵ ئەوەش لەتاوان بە قـسەی ناكـەن ئەگـەر زیـانیش بكـەن دونیـا و نەفـسی خۆیـان بـە قوربانی دینیان ئەكەن نەك دینیان بەقوربانی دونیا بكـەن! وە بـەڵیٚ ئـەوەی دەرچیٚ لەسەر سەرۆكی وڵات ئەگەر فەرمانیش بەتاوان بكات ئەوە موبتەدیعە ئەوەیە قسەی پێشەوایانی ئەهلی سوننە.

جا کێیە دەیەوێ واز بێنی لە ڕێبازی ئەهلی سوننەو دەیەوێ بچێتە سەر ڕێبازی ئەهلی بیدعە ! ؟ ئەگەر ئەوەی ڕێبازی ئەهلی بیدعە هەڵدەبژێرێ ڕازی ئەبێ بەو حوکمە بەسەری بدرێ پێی بوترێ: مبتدع! ئەوە با بۆ خۆی خۆی بۆ قیامەتی ئامادە بکات! بەڵام ئێمە ئەمێنین لەسەر ڕێبازی ئەهلی سوننەو زۆری ئەهلی بیدعە و موبتەدیعەکان وە دروشمە بریق و باقەکانیان نامانخەڵەتێنێ بە پشتیوانی خوا، وە تا بۆشمان بکرێ بۆ خەڵکیان ئاشکرا ئەکەین بۆ ئەوەی خەڵکی زیاتریان بۆ نەخەڵەتێ و بەڵکو ئەوانەی پێشیان خەڵەتاون بەخۆیاندا بچنەوە.

ئەوجا چەند شتێکی تر باس ئەکاو ئەفەرموێ: (فهذه الأقاويل التي وصفت مذاهب أهل السنة والجماعة والأثر وأصحاب الروايات وحملة العلم الذين أدركناهم وأخذنا عنهم الحديث وتعلمنا منهم السنن وكانوا أئمة معروفين ثقات أهل صدق وأمانة يقتدى بهم ويؤخذ عنهم ولم يكونوا أهل بدعة ولا خلاف ولا تخليط وهو قول أئمتهم وعلمائهم الذين كانوا قبلهم فتمسكوا بذلك وتعلموه وعلموه قلت حرب هذا صاحب احمد وإسحاق وله عنهما مسائل جليلة وأخذ عن سعيد بن منصور وعبد الله بن الزبير الحميدي وهذه الطبقة وقد حكى هذه المذاهب عنهم واتفاقهم عليها ومن تأمل المنقول عن هؤلاء وأضعاف أضعافهم من أئمة السنة والحديث وجده مطابقا لما نقله حرب ولو تتبعناه لكان بمقدار هذا الكتاب مرارا وقد جمعت منه في مسالة علو الرب تعالى على خلقه واستوائه على عرشه وحدها سفرا متوسطا فهذا مذهب المستحقين لهذه البشرى قولا وعملا واعتقادا وبالله التوفيق)

وە ان شاء الله لە کاتی تر زیاتر باسی ئەو مەسەلەیە ڕوون ئەکەمەوە بە پشتیوانی خوای بەرز.

ئەوجا دەڵێی: (حیزبیەتی ئەو لا جەماعیانە زۆر ڕوونە و بەڵگە نەویستە لەنێو هەموو مەشائخەکان تەنها ئەو شەیخە قبوڵە کە ئەوان مەبەستیانە، ئەوەی بۆچونی ئەوانیشی قبوڵ نەبێت قبوڵ نەکراوە ئەگەر شەیخو لئیسلامیش بێت،)

ئەوە بۆختانێكی گەورەیە بۆ سەلەفیەكانی ئەكەیت! تۆ وە غەیری تۆ ئەزانن كە سەلەفیەكان چۆن نەهی لە حیزبایەتی ئەكەن لە وتارو دەرس و كتێبەكانیان! ئیتر كام حیزبایەتی دەكەن خۆیان!؟

وە ئەوەش ڕاست نیە بوختانێكی ترە كە دوا كەوتنی شەخس هەبێت لای سەلەف ئەكرێ كەسێكی نەزان و هەرزە تێنەگەیشتبێ هێشتا حیزبایەتی یەخەی بە تەواوەتی بەرنەدابێ ئەو حاڵەی تێدابێ! ئەوەش هەر خەڵەتاوی حیزبایەتیەكەی ئێوەیە كە مەدحی دەكەن! بەڵام دوای ئەوەی شارەزا ئەبێت و مامۆستا سەلەفیەكان بۆی ڕوون ئەكەنەوە الحمد لله ئەگەر سەلەفی بێ واز ئەهێنێ لەو هەڵەیە ئەگەریش حیزبی بێت و بەدرۆ بڵێ سەلەفیم ئاشكرا ئەبێت و قیامەت هەیەو حیساب لای خوای بەرزە بەڵام لەدونیا ئێمە حەزەر ئەكەین لەو جۆرە كەسە ماكیرانە!

ئەگینا یەكێ سەلەفی بێت ئەوە فێر ئەبێت كە تەقلید بۆ هیچ كەسێك نەكات بەڵكو دوای بەڵگە بكەوێ تەنانەت بەڵێ شەیخی ئیسلامیش بێ تەقلیدی ناكەین لەهەڵە دوای كەس ناكەوین!

وە شێخی ئیسلام ئەوەی فێر كردوین وە پێشەوایانی سەلەفی ئەوەیان فێر كردوین خوا جەزای خێریان بداتەوە!

وە هیچ شێخێك لەو سەردەمەو سەردەمانی پێشوو چەندی بەڕێز بن سەلەفی دینی پەیوەست ناكا بەو شێخە بەڵكو دوای بەڵگە ئەكەوێ و حوججەش تەنها وەحیە نەك شێخ!

بەڵێ لای سەلەفی ڕێز هەیە بۆ زاناو پێشەوایانی دین و بێحورمەتی بەرامبەریان ناكەن وەك تەكفیری و حیزبیەكان ئەیكەن و ناوو ناتۆرەی ناشیرینیان بۆ دروست ئەكەن بەوەی بە زاناكان ئەڵێن عەمیلی دەسەڵات یان جنێوی تر كە لێتان شاراوە نیە!

وە حیزبیەكان ئەو ڕەوەشتەیان تێدا كـە دوای شـەخس كـەوتوون ئـەو خلّتـە ڕەشەش ناتوانن بخەنە چاوی خەڵكی سەلەفی كە لە چاوی حیزبیەكاندا هەیە ! وە كە داخ لـە دلآنـی وە دوژمنـانی بانگـەوازی سـەلەفی سـەلەفیەكان ناوزەنـد ئەكەن بە مەدخەلی! ئـەوە لەبـەر ئەوەیـە –الـصراخ یكـون علـی قـدر الالم– هاوار كـردن بەقـەد ئـێش و ئـازارە ! چـونكە شـێخ ربیـع بـن هـادي المـدخلي چەواشەی حیزبیەكانی بۆ خەڵك ڕوون كردۆتـەوەو بیدعـەی سـەركردەكانیانی ئاشكرا كردووە بەتایبەتی بیدعەی سید قطب كـە تـەعن ئـەدا لـە پێغەمبـەری بەڕێز موسی علیه السلام وە تـەعن ئـەدا لـە صـەحابەی بـەڕێز وەك عثمـان و معاویـة و عمـرو رضـي الله عـنهم! وە تـەحریفی سـیفاتی خـوا ئـەكات وە زۆر بیدعەی گەورەی تری لە خۆ كۆكردۆتـەوە لـە ووتـەی وحـدة الوجـود و زیـادە ڕەوی لە تەكفیر و زۆر شتی تر كە تەكفیریەكان زۆر لە زێدەڕۆییان لە تـەكفیر بە سید قطب موبتەلا بوون خوا شیفایان بـدات! وەشـێخ ربیـع المـدخلي ئـەو شتانەی ئاشكرا كردووە ئیتر حیزبیەكان لەجیاتی بێن ڕقیان هەڵسێ و غیرەت بـۆ دیـن بكـەن دێـن هەرچـی گومـان و تۆمەتـە دروسـتی ئەكـەن بـۆ شـێخی مەدخـەلی وە بـۆ سـەلەفیەكان وە لـەو ڕقەشـیانەوە دەڵێنـە سـەلەفیەكان مەدخەلی! هـەر بـەو ڕقـەوە ئەپوكێنـەوە ! سـەلەفیش حەقیقـەتی ئێـوە ڕۆژ بەڕۆژ زیاتر بەخەڵك ئەناسێنن و خەڵكیش عەقڵی هەیـە بوختـانیش پەتەكـەی كورتەو زوو ئەپسێ! وە بزانن سەلەفی ڕێزی زانایان ئەگرێ بەڵام هیچ زانایـەك قسەی حوججە نیە بەڵكو ئێمە عەقڵمان هەیەو ئەوە بـەدەرس ئـەخوێنین كـە قسەی صەحابە رضي الله عـنهم خـیلاف هەیـە لەبـەینی زانایـان، ئایا قـسەی صەحابە رضي الله عنهم حوججەیە یان نا ! ؟ جا چۆن دێین قسەی زانایەك بـە حوججە ئەزانین! ؟ مەگەر ئەوەی حیزبی بێت و خۆی لە پشتی نـاوی سـەلەفی

شاردبێتەوە بۆ مەرامی خۆی و هێشتا بۆمان دەرنەكەوتبێ بەڵام هەر ئاشـكرا ئەبێو خۆی فەزح ئەكات جەنابتان ئاسا !

وە كە دەڵێی (ئەو حیزبە واتە حیزبی لا جەماعییەكان لەدوو حاڵەت دەرناچن یا جـەهمـین واتـە بیروبـاوەڕ لای ئـەوان تـەنهـا تـەنهـا بـاوەڕی دڵـە، بۆیـە حاكمـە مورتەدەكان بە موسـڵمان لـە قـەڵـەم دەدەن، یـا حیزبێكـی ووشـكن فـەرمـانی حیزبی لای ئەوان لەسەرووی بەڵگەی صەریحی صەحیحە،)

ئەم دوو حاڵەتـە زەربـی خـەیاڵی جەنابتـە وەلامەكەشـی ئەوەیـە سـەلەفی لـە هەموو كەس زیاتر گرنگی بە عەقیدە ئەدەن و ئەوە بۆ خەڵك ڕوون ئەكەنەوە كە باوەڕ تەنها بەدڵ نیە بەڵكو بەزمان و كردەوەشـە، تەنانـەت سـەلەفیەكان ئینكاری لە تاوان ئەكـەن و ئـەمر بەچـاكە ئەكـەن بەشـێوەیەك كـەس نـابینی وەكو ئەوان ئیلتیزامی عەمەلیان هەبێ بە شەریعەتەوە !

كێن ئەوانەی دەڵێن جارێ كاتی نیە باسی عەمەل بكرێ و هەندێ جار گاڵتەی بە عەمەل ئەكەن، بەوەی دین ئەكەنە ناوك و توێكڵ یـان بـە بیـانوی بـەتاڵ و حەتاڵ ڕێ بۆ خەڵك خۆش ئەكەن كەواز بێنن لە واجب و سوننەتەكان ! ؟

ئەوانـە حیزبیـەكانن وە تەكفیریـەكانن كـە نـەهی لـە بیدعـە ناكـەن و بـەڵكو بەرگری لەوانە دەكەن ئەهلی بیدعەن و جنێو بە صەحابە ئەدەن و تـەحریفی نـاوە جوانـەكان و سـیفەتە بـەرزەكانی خـوای بـەرز ئەكـەن! دەڵـێن مـادام موسڵمانن و خزمەتیان هەیە لە بواری حیزبیایـەتی نـابێ باسـیان بكـرێ یـانی بڕوایان و حیزبایەتیان ئەبێتە هـۆی ئـەوەی ئـەو بیدعانـە زەرەریـان لێنـەدا ! ئەوە بڕوای جەهمیە یان سەلەفیەكان لەسەر بڕوای جەهمین ﴿مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ﴾ ! ؟

وە سەلەفی كەسی مورتەد بە موسڵمان لەقەڵەم نادا حاكمەكانیش هـەموو بـە كافرو مورتەد نازانن هەموشیان بە موسڵمان نازانن!

بەڵکو ئەوەی موسڵمانەو زاهیری ئیسلامە ئەوە بە موسڵمانی ئەزانن! وە ئەوەی کافر بێت یان کوفری ئاشکرا بکات و ئیقامەی حوججەی لەسەر بکرێ ئەوە بە کافر ئەزانن! بەڵام تەکفیر کردن بۆ زانایانی ڕاسیخ لە زانستی شەرعی ئەگەڕێتەوە نەك بۆ هەموو کەسێك و ئەو حیزبیانە!

بەڵام تەکفیری و خەواریجەکان کە هیوام وایە تۆ موخالیفی ئەوان بیت! ئەوان دێن هەموو حاکمەکان بە کافر لەقەڵەم ئەدەن ئەوجا ئەوەی خیلافیان بکا ئەوە ئەکەونە بوختان بۆ دروست کردن و ناشیرین کردنی!

وە بەڵێ بزانە سەلەفی حاکم کافر ناکاو بە مورتەددی نازانێ چەندی تاوانباریش بێ و زوڵم بکات لە موسڵمانان وماڵیان بەرێ بەناحەق مادام لەسەر ئیسلام ماوەتەوە! وە لای سەلەفی دەرچوون لەسەر ئەو حاکمانە تەنانەت لە کوردستانیش پیشەی خەواریجەو سەلەفی لێی بەریە من لە کتابی (هەڵوەشاندنەوەی حیزبایەتی ...) ئەو باسانە ڕوون ئەکەمەوەو بەڵگەکانی باس ئەکەم بەڵام لێرە ئەوەندە نەقڵ ئەکەم کە بزانرێ سەلەفی دوای بەڵگە کەوتوون نەك هەوا! وە بزانرێ لای سەلەفی تەنها دوا دواکەوتن ئەبێ بۆ وەحی بێت نەك عەقڵ و هەوا، ئەوانەی دوای هەوا کەوتوون ئەوانن پێچەوانەی بەڵگە شەرعیەکان ئەکەن بەوەی حیزبایەتی ئەکەن و دەرچوون بەرامبەری سەرۆکی وڵات حەڵاڵ ئەکەن و دژایەتی کردنیشی بە جیهاد ئەزانن وە موزاهەرەی پیشەی کافرو مولحیدان دەشەرعێنن!

وە بشزانە سەلەفی حیزبایەتی ناکاو فەرمانی حیزبایەتیش بە فەرمانی مونکەر ئەزانن! دڵنیابە حیزبیەکان خەیاڵ بڵاوی خۆیانە ئەو گومانە خراپەیان بردووە بە سەلەفیەکان ئەوەی حیزبیەکان تێی کەوتوون لە فەرمانی حیزبیایەتی لای سەلەفی جێی نابێتەوە ئەگەر کەسێکیش ئەوەی تیا بێ و بڵێ سەلەفیم ئەوە خۆی ئاشکرا کردووە کە حیزبیەو خۆی لەپشتی ناوی سەلەفی

حەشارداوەو پەردەی پۆشیوە کە بە پشتیوانی خوای بەرز بەرامبەری ئـەهلی حـەق و تیـشکی ڕونـاکی ئـەو پـەردە ڕەشـانە خـۆی نـاگرێ وئـەڕزێ و ڕووی ڕاستەقینەی ئەهلی باتڵ ئاشکرا ئەبێت !

جا ئێوە بەڵگەی صەریح بێنن تا ملکەچی بین! ئەگینا خۆتان لەبەڵگەی ئێمە لامەدەن بە بیانوی پوچ و بەتاڵ! لـە فـەرەزی ئـەوەی سـەلەفیش هەڵـە بـوو ئێوە بۆ دوای حەق ناکەون! ؟

بەڵام لە واقیعەکە دیارە کێ دوای دونیـاو هـەواو ئـارەزوو کورسـی کـەوتووەو بەڵگەی شەرعی تەحریف ئەکات بۆ مەرامی شەخسی و حیزبی!

وە کـە دەڵێـی: (ئـەگـەر نـا چ عـەقڵیـەتێکـە ئـەو عـەقڵیـەتـە هـەتـا ڕێپێـوان و خۆنیشاندان دژ بە تاغوتان لای ئەوان بچێتە چوارچێوەی بیدعە لە دین، ئـەگـەر باس لە فەتوای شـەیخەکانی جەزیرە دەکەن با کەس چەواشـە نـەکـەن لـەبـەر ئەوەی فەتوای ئـەوان بـە تـەحریمـی خۆنیـشاندان ڕێگرتنـە لـە عـەلمانییـەکـان نەوەك دژ بە ئەحکامـەکـانی شـەرع لـە سـعودیە خۆنیـشاندان بکرێـت، لـەبـەر ئـەوەی خـەڵکێکـی بێبـاوەڕ لـە وڵاتـە تـا سـەر ئێـسقان دژی ئـەو ئیـسلامەن، بەگشتی کردنی ئەو فەتوایانە سـەرلێشێواندنە و گومڕا بوونە و حاڵی نـەبوونـە بە ئەحکامی شەرع، لا جەماعییەکان ملکەچی هـیچ بـەڵگـەیـەك نـابن ئـەگـەر لەڕێی حیزبەکەی ئەوانەوە نەبێت، مەرج نییە بەزمانی حاڵ بڵێن ئێمـە حیزبـی نیین مەرج ئەوەیە زمانی حاڵی ئەوان چیمان پێدەڵێت.)

ئەوە بزانە دین هەواو ئارەزوو نیە دین ئەوەیـە کـە لـە ئاسمـان بـۆ پێغەمبـەر صـلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم دابـەزیوە لـەو دینـەش کـە خـوای بـەرز دایبەزاندووە خۆ پێشاندانی تێدا نیە، ئێمەی سەلەفیش دوای ئەوە دەکـەوین کە خوای بەرز دایبەزاندووە نەك ئەوەی شەیتان بۆ ئەولیاکانی خۆی هێناوە !

خوای بەرز ئەفـەرموێ: ﴿اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ (3)﴾ الاعراف. وە ئەفەرموێ: ﴿وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ (121)﴾ الانعام. بەڵێ فرە حیزبی و ڕێدان بە موزاهەرە لە دینی دیموکراتیە کە ئێمە بەرائەت ئەکەین لە هەموو دینێکی باتـڵ و ئـەوەش ئـەزانین پێغەمبـەری

خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم فەرمویەتی : (من تشبه بقوم فهو منهم) احمد وابو داود ریوایەتیان كردووە ئەلبانی ئەڵێ صەحیحە. ئایەتەكەی سەرەوەش بزانە چی تیایە ﴿وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَى أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾! لەبەر ئەوە ئێمە دوای بانگەشەی دیموكراتی ناكەوین و بە بەتاڵی ئەزانین ئەوەی دوای ئەكەوێ خۆی لە قیامەتی خۆی بترسێ!

فەتوای زانا سعودیەكان تەنها بۆ وڵاتی خۆیان نیە هیوادارم جوان بیانخوێنیتەوە! وە هەر زانای سعودی نین فەتوای ناشەرعی بوونی موزاهەرەیان دابێ! شێخ ئەلبانی شێخ موقبل وەزانای تریش دوایی فەتواكانیان ئەبینی!

ئەوجا جەنابت وە حیزبیەكان چ بەڵگەكتان هێناوە كە سەلەفیەكان ڕەدیان كردبێتەوە! ؟ ئێوە بیری خەواریجتان هێناوە ئێمەی سەلەفیش پێی ڕازی نین ئەگینا ئەوە نەخۆشی ئێوەی حیزبی و ئەوانەیە كە بەرگری لە حیزبیەكان ئەكەن دوای بەڵگە ناكەون و تەحریفی ئەكەن!

وە كە دەڵێی: (ئەوەی كە زۆر سەیریشە لە بیروبۆچونی ئەوان قسە لەسەر ئەو حیزبە دەكەن كە دەڵێن ئێمە هەوڵ بۆ ئیسلام دەدەین، بەڵام قسە لەسەر ئەو حیزبانە ناكەن كە هەوڵ بۆ عەلمانیەت دەدەن، ئەگەر حیزبی ئیسلامی جائیز نەبێت ئێخۆ هاو كێشەیەكی ئاسانە حیزبی عەلمانیەكانیش جائیز نیە، بەڵام ئەوان شمشێریان لەڕوو موسڵمان هەڵكێشاوە و ملیان بۆ عەلمانیەكان ڕاكێشاوە، ئەو هەڵوێستەش بێگۆمان هەڵوێستێكی دۆڕاوە، گەر حوسنی زەنیان پێببەین دەڵێن بەڵگەی جەهلیانە بەدین.)

دەڵێم : خوای بەرز فێری كردوین بوختان ببیستین بڵێین:﴿سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ﴾!

دەتەوێ وا نیشان بدەی کە سەلەفی حیزبیەتی بەناو ئیسلامیان پێ دروست نیە بەڵام هی عەلمانیان پێ دروستە! ئەوە مەگەر لەخەو بیستوتە ئەگینا ئەوە واقیع بیسەلمێنە مامۆستایەکی سەلەفی حیزبایەتی بە دروست زانیبێ بەهەر ناوێکەوە بێ چونکە ئەگەر ئەوەت سەلماند ئەبێتە بەڵگەی ئەوەی ئەو مامۆستایە تەزویرەو سەلەفی نیە!

اعوذ بالله لە کەسێك حیزبایەتی بە ناوی عەلمانی بەدروست بزانێ!

ئەوە من قوتابیەکی سەلەفیم لەمنی وەربگەرە حیزبایەتی گومڕایی و سەرلێشێواویە بەناوی ئیسلام بێ یان بەناوی عەلمانی! بەناوی عەلمانی بێ ئەوە گومڕاییەکە دیارە والحمد لله! وە ئێمە بۆیە زیاتر ڕەددی ئەوە ئەدەینەوە کە بەناوی ئیسلام حیزبایەتی ئەکا چونکە خەڵکی موسڵمانیان پێدەخەڵەتێ بە ناوی دین عەلمانیەکان بە دونیا خەڵك دەخەڵەتێنن! لەگەڵ ئەوەش بەڵێ حیزبایەتی حەرامەو هیچ کەسێك بۆی دروست نیە حیزبایەتی بکات بە هیچ ناوێك و لەپشت هیچ پەردەیەك!

لەبیریشت بێ حیزبە ئیسلامیەکان هاوبەشی عەلمانیەکانن و بەشدارن لەگەڵیان لە پرۆسەی دیموکراتی!!!

حیزبە ئیسلامیەکان دڵسۆز ترن لە داوا کردی دیموکراتی لەعەلمانیەکان!

دەزانین ئێستا حیزبە بەناو ئیسلامیەکان دڵسۆز ترن لە بەناو عەلمانیەکان بۆ جێبەجێ کردنی دیموکراتی! بە ئاشکرا بانگەشەی دیموکراتی ئەکەن!

سوێند بەخوا بیستومە لە ئەندامێکی باڵای یەکێك لەو حیزبە بەناو ئیسلامیانە ووتویەتی: دیموکراتی بۆ ئەو سەردەمە ئەبێت خەلافەت بۆ ئێستا نابێ بۆ سەردەمی خۆی بووە!!!

كاكی برا تۆ لە كام حیزبی یان بەرگری لەكامیان ئەكەی كامیان باشن بۆ ئاشكرا نالێی!

ئەگەریش بڵێی من لەگەڵ هیچیان نیم بەڵام دەڵێم حیزبایەتی دروستە ئەگەر لەسەر حەق كۆببنەوە هەموو لە مەنهەجی ئەهلی سوننە لانەدەن!

ئەوە خەو بینینەو خەیاڵە چونكە ئەهلی سوننە لە سەر سوننەت كۆدەبنەوە سوننەتیش حیزبایەتی تێدا نیە! چۆن ئەهلی سوننەش ئەبن و حیزبایەتی ئەكەن ئەوە مەحاڵە!!! دوایی هەموو حیزبەكان بانگەشەی ئەوە دەكەن كە لەسەر حەقن بەڵام سەیری حاڵیان بكە نەك مەقالیان! تۆ لەو حیزبەیت كە ئێران ڕاجیمەی بۆ ئەتەقاند یارمەتی ماددی ومەعنەوی ئەدا!؟ یان لەو حیزبەی موعامەلەی هەشت سەد هەزاری دەكرد لەگەڵ تاڵەبانی!؟ یان ئەو حیزبەی بانگەشەی دیموكراتی ئەكەن!؟ لەكامیانی!؟ ئەگەر لەهیچیان بۆ بەرگری ئەكەی لێیان وتەعن ئەدەی لەسەلەفیەكان!؟ ئایا سەلەفی ڕاجیمەی ئێرانی داوە بەسەر ئەو میللەتە موسڵمانە!؟ ئایا سەلەفی بودجەی حەرام وەردەگرێ لەو عەلمانیانەی ئێوە بە حیساب دژیانن!؟

ئایا سەلەفی لە غەیری ئەوەی مامۆستان و چەند مزگەوتێكیان هەیەو دەرسی شەرعی دەڵێنەوە بونەتە ئەندام پەرلەمان و وەزیرو گزیر بە هاوپەیمانی لەگەڵ عەلمانیان!؟ ئایا سەلەفی دەستی ناوەتە دەستی شیوعی و بلێ دەنگ بەو لیستە بدەن واجبی شەرعیە!؟

بۆ لەخوا ناترسن و حەق نالێن!؟

من سەیرم دێت ئەهلی بیدعە كەوتونەتە ئەو هەموو موخالەفەو هێشتا دێن یەخەی سەلەفیەكان ئەگرن و تۆمەت باریان ئەكەن كە هیچ تاوانیان نیە تەنها لەبەر ئەو چاكەیان كە نەسیحەتیان ئەكەن واز بێنن لەو موخالەفانەو نەبنە شەریكی عەلمانیان و چاو لەوان نەكەنەوە!

من بەو كەسانە دەڵێم ئەگەر هەر چیتان لایە فەرموو یەكەم حەقیقەتی خۆتان دەربخەن دووەم بەڵگەكانتان چیە دژی سەلەفیەكان و مامۆستاكانیان ئاشكرای بكەن وە ئەو كات وەلامی ئێمە ببینن حەقیش وەك ڕۆژە لە ئاسمان كە بەری ڕۆژ بە بێژینگ ناگیرێ!

ئێستا دێم چەند فەتوایەكی زانایان دائەنێم لەگەڵ بەڵگە لەسەر حەرامی موزاهەرە وە هەروەها باسی مانای جەماعەت ڕوون ئەكەمەوە هەر وەها باسی حەرامی دەرچوون لە بەرامبەری سەرۆكی وڵاتی موسڵمان و بەڵگەكان و ووتەی زانایان و پێشەوایان دائەنێم كە زیاتریش ئەبینن لە كتابی (هەڵوەشاندنەوەی حیزبایەتی...) وە زۆر گومان هەیە كە لێرە باس نەكراوە لەوێ دەیبینن كە ڕەددی ئەدەینەوە ان شاء الله.

حوكمی موزاهەرەو فەتوایای زانایانی ئەهلی سوننە :

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ (47)﴾ الانفال واتە : (وەكو ئەو كەسانە مەبن كە لەماڵەكانیان دەرچوون بۆ ڕەد كردنەوەی حەق و خۆ دەرخستنیان لە نێو خەڵك وە ڕێگری ئەكەن لە ڕێگای خوا وە خوا بەوەی دەیكەن زانایەو دەوری داون هیچی لێ وون نیە).

ئەوە حاڵی موشریكەكانی مەككە بوو كاتێ دەرچوون بۆ جەنگی بەدر بە فیزەوە ئەیانویست ناویان دەركەوێ لە نێو خەڵك و لێیان بترسن وە دەیانویست دژایەتی دین بكەن و ڕێگری لە بڵاوبوونەوەی بكەن.

دیارە مەرج نیە خۆپێشاندان كە بكرێ بە مەبەستی دژایەتی دین بێ بەڵام لەوە خۆچواندنە بەو كافرانە كە خۆ دەرخستن و مەبەست بوونی ڕیایە ! بەڵێ ئەوە لە سیفەتی مونافیقانیشە ﴿يُرَاءُونَ النَّاسَ﴾.

بەڵێ حیزبە ئیسلامیەكان كەیفیان بـەوەی دێ كـە ئەوەنـدە هـەزارە ئەخەنـە سەر شەقام و خۆی پێ هەڵدەكێشن! كە ڕاستی ئەو لە خـۆ ڕازی بـوون و لـە خۆبایی بوونە سیفەتی موشریك و كافرەكان بوو كە دژایەتی دینیـان ئـەكرد! موسڵمان لە خۆ بایی نابێ كار بۆ ئەوە ناكا خەڵك سەیری بكەن.

وە بزانن بەرەنگار بوونەوەی دەسەڵاتداری موسڵمان -ئەگەر ستەمكاریش بێت- و دەرچوون بەرامبەری دژی دینەو كاری خەواریج و موعتەزیلەو ئەهلی بیدعەو مولحیدەكانە!

كەسانێك دیارە بـە بیـانوی ئـەوە خـۆ پێشاندان ئەكـەن دەڵـێن دەسـەڵاتدار ستەمكارە بۆیە ئەبێ زەغـت بكەینـە سـەری بـە خۆپێشاندان! ئـەڵێن ئـەوە ئینكـاری مونكـەرە! بـەڵام بـەوە مەخەڵـەتێن چـونكە ئینكـاری مونكـەر بـە مونكەر نابێ دەرچوون بەرامبەر دەسەڵاتدار خۆی مونكەرە، پێغەمبـەر صـلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (انكم سترون بعدي أثرة وأمورا تنكرونها قالوا : فما تأمرنا يـا رسـول الله ؟ قـال : أدوا إلـيهم حقهـم وسـلوا الله حقكم) رواه البخـاري واتـە : (ئێـوە لـە پـاش مـن شـتی وا ئـەبینن =لـە دەسـەڵات دارەكان= كە مافتان ئەخۆن و بۆ خۆیانی ئەبەن و شتی وا كە ئەزانن تاوانە و ستەمە ووتیان : ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسـلم بـە چـی فەرمانمان پێ ئەكەی لەو كاتە =كە ئەو سـتەمەمان لێكـرا= ؟ = پێغەمبـەری خوا صلى الله عليه وعلـى الـه وسـلم= فـەرمووی : ئێـوە مـافی ئـەوان بـدەن و بیگەینن وە مافی خۆتان لە خوا داوا بكەن) .

لەو فەرموودە فەرمانمان پێكراوە لەو كاتەی كـە سـەرۆكی وڵاتمـان سـتەمكار بـوو مـافی وەمـاڵی ئێمـەی بەناحـەق دەخـوارد ئـەوە ئـارام بگـرین و دژایـەتی نەكەین لەسەر دونیا بەڵكو مافی ئەو لەسەرمان چیە بیدەین وە مافی خۆمان لە

خوا داوا كەین و دوعای بكەین خوا دڵی نەرم بكات مافمان بگێڕێتەوە ئەوە فەرمانی پێغەمبەری خوایە صلی الله علیه وعلی اله وسلم نابێ چاو لە كافران بكەینەوە خۆ پێشاندان بكەین یان مانی بگرین یان دژایەتی سەركردە بكەین و چەكی بەرەو ڕوو هەڵبگرین با بەوەش نەخەڵەتێین هەندێ كەس بەناوی ئیسلام ئەوكارەی ئەكەن ئیسلام لەو كارانە بەریەو ئەوە بۆ خۆ دەوڵەمەند كردن و بودجە زیاد كردنە! موسڵمان كێشەی دونیا نیە بەڵكو دینە، دونیا بەقوربانی دین ئەكات نەك دین بە قوربانی دونیا!

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (مَنْ كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ النَّاسِ خَرَجَ مِنْ السُّلْطَانِ شِبْرًا فَمَاتَ عَلَيْهِ إِلَّا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً) متفق علیه واتە : (ئەوەی شتێكی بینی لە سەركردەكەی كە ڕقی لەو شتە بێت با ئارام بگرێ لەسەری چونكە بە تەئكید كەسێك نیە لە خەڵك دەربچێ لە دەسەڵاتدار بستێك جا لەسەری بمرێ ئیللا مردنێكی جاهیلی دەمرێ).

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (من رأى من أميره شيئا يكرهه فليصبر عليه فإنه من فارق الجماعة شبرا فميتته جاهلية) متفق علیه واتە : (ئەوەی شتێكی بینی لەسەركردەكەی ڕقی بێتەوە لەوشتە با ئارام بگرێ بەتەئكید ئەوەی جودا بێتەوە لە جەماعەت بە قەد بستێك ئەوە مردنەكەی جاهیلیە).

لەو فەرموودانە ئەبینین كە موسڵمان ئەگەر لە گوێڕایەڵی دەرچێت چۆن لە قیامەت بێ بەڵگە ئەبێت! بێگومان دۆڕانی قیامەتیش گەورە ترە لە دۆڕانی دونیا لەبەر ئەوە با لە دونیا ماف خوراو بیت باشترە لەوەی لە قیامەت بێ بەڵگە بمێنی و حیسابی جاهیلانت بۆ بكرێ لەبەر ئەوەی مردووی بێ ئەوەی

پـەیمانی گوێڕایـەڵیت لـەمل بـوبێ! جـا نەكـەی بكەویتـە داوی ئـەو حیزبـی و تەكفیریانەو بتكەنە سوتەمەنی بەرژەوەندی خۆیان!.

وە كاتێك كەسێك بەناوی سلمة بن يزيد الجعفي پرسیاری كرد لـە پێغەمبـەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم و ووتی: (يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قَامَتْ عَلَيْنَا أُمَرَاءُ يَسْأَلُونَا حَقَّهُمْ وَيَمْنَعُونَا حَقَّنَا فَمَا تَأْمُرُنَا فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فِي الثَّانِيَةِ أَوْ فِي الثَّالِثَةِ فَجَذَبَهُ الْأَشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا فَإِنَّمَا عَلَيْهِمْ مَا حُمِّلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ) رواه مسلم واتە: (ئەی پێغەمبـەری خـوا ئایـا بینیوتـە ئەگـەر سـەركردەی وا بێنە سـەرمان بـبن بـە سـەرۆكمان داوای مـافی خۆیـان لـە ئێمـە بكـەن و مـافی ئێمەش نەدەن و مەنعی بكەن لێمـان ئایـا چـۆن فـەرمانمان پـێ ئەكـەی چـی بكەین؟ پێغەمبەری خـوا صـلی الله علیـە وعلـی الـە وسـلم ڕووي لـێ وەرگێـڕا وەڵامی نەدایەوە دیسان پرسیاری لـێ كـردەوە دیـسان وەڵامـی نەدایـەوە لـە دووەم جار یان سێهەم جار الْأَشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ گرتی و لایدا ئـەوجا پێغەمبـەری خـــوا صـــلی الله علیـــە وعلـــی الـــە وســـلم فـــەرمووی : گوێڕایـــەڵی سەركەردەتان=سەرۆكی وڵاتتان= بكەن بە تەئكید ئەوان بەرپرسن لەوەی لـە ژێر دەستیاندایە وە ئێوەش بەرپرسـن لـەوەی لەسـەرتانە هـەر كەسـەتان لـە كردەوەی خۆی بەرپرسیار ئەبێت).

سەیر كەن پێغەمبەر صلی الله علیه وعلـی الـە وسـلم نەیفـەرموو مـان بگـرن و وەرنە سەر شەقام بەڵكو فـەرمووی گوێڕایـەڵ بـن تەنانـەت لـەو كاتـەی سـەر كردەكان مافیشمان ببەن!

(حذیفـة) ڕەزای خـوای لـێبێ لـە پێغەمبـەرەوە صـلی الله علیـە والـە وسـلم بۆمان ئەگێڕێتەوە كە فەرمویەتی : (ستكون بعدي أئمة لا يهتدون بهـدي ، ولا يستنون بسنتي ، وسيقوم فيهم رجال قلوبهم قلوب الـشياطين في جثمـان انـس

قال حذيفة : كيف أصنع ان أدركت ذلك ؟ قال : تسمع وتطيع الأمير ، وان ضرب ظهرك ، وأخذ مالك فاسمع واطع) رواه مسلم واته : (لە پاش من = پاش پێغەمبەر صلى الله عليه واله وسلم = ئیمام و سەركردەی وا دێن كە لە سەر هیدایتی من نین وە لە سەر سوننەتی من نین ، وە پیاوی وایان تیا هەڵئەكەوێ كە دڵیان دڵی شەیتانەكانەو لە لاشەی ئینسانە =حذیفة= ڕەزای خوای لێبێ ووتی ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم چی بكەم ئەگەر گەیشتم بەم ڕۆژە؟ پێغەمبەر صلى الله عليه واله وسلم فەرمووی : گوێ ڕایەڵ بەو لە ژێر فەرمانی ئەمیر بە ئەگەر لە پشتیشی دای وەماڵیشی بردی لە ژێر فەرمانی بەو گوێڕایەڵ بە).

لەو فەرموودە بە جوانترین شێوە بۆمان ڕوون كراوەتەوە كە ئەگەر سەرۆكی وڵات ئەوەندە ستەمكار بوو شەیتان بێت لە جسمی ئینسان ئەوجا ماڵمان بەزۆر بەرێت و لە پشتمان بدات هەر ئەبێت لە گوێڕایەڵی دەرنەچین و دژایەتی نەكەین، ئیتر ئەوە فەرموودەی پێغەمبەری خوایە صلى الله عليه وعلى اله وسلم بە قسەی بریق و باقی كەس مەخەڵەتێن با كەس بۆ گیرفانی خۆی نەتانكاتە سووتەمەنی!.

زەرەرو زیانەكانی خۆ پێشاندان و مان گرتن :

زۆری زەرەرو زیانەكان بۆ خەڵكی هەژارە خەڵكێكی زۆر بژێوی ژیانیان ڕۆژانەیە گەر ڕۆژێك كار نەكەن ئەو ڕۆژە برسینە! بەڵام حیزبییەكان بۆ بەرژەوەندی خۆیان گوێ نادەنە بەرژەوەندی خەڵك هانیان ئەدەن بۆ مان گرتن و واز هێنان لە كار و كەوتنە سەر شەقام! وە باسی ئەوە مەكە زۆربەی جارەكان توشی توندو تیژی ئەبن و بریندارو كوژراو ئەبێت خەڵكێكیش لە زیندان بەند ئەكرێن! جگە لە زیانی تری ماددی لە هێرش كردنە سەر شوێنە

گشتیەكان و ماڵی تایبەتی خەڵك ئەوەش شاراوە نیە لێتان، وە زۆر كەسی هەڵپەرست بۆی هەیە بۆ مەبەستی تۆڵە بخزێنە نێو خۆپیشاندەرانەوە! بەڵام لە هەموو زیانەكان گەورەتر ئەوەیە كە ئەم كارە موخالەفەی دینەو خۆ چواندنە بە كافران جگە لە تێكەڵی كوڕو كچان و ناشەرعیەكانی تر!.

وە بۆ ئەوانەی دەیانەوێ بە موزاهەرە كردن سەرۆك لابەرن ئەو ووتەیە بیریان ئەخەمەوە كە شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله لە دوای ئەوەی باسی گرنگی بونی سەرۆك دەكاتن دەفەرموێ: (وَيُقَالُ {سِتُّونَ سَنَةً مِنْ إمَامٍ جَائِرٍ أَصْلَحُ مِنْ لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ بِلَا سُلْطَانٍ} . وَالتَّجْرِبَةُ تُبَيِّنُ ذَلِكَ. وَلِهَذَا كَانَ السَّلَفُ – كالْفُضَيْل بْنِ عِيَاضٍ وَأَحْمَد بْنِ حَنْبَلٍ وَغَيْرِهِمَا – يَقُولُونَ: لَوْ كَانَ لَنَا دَعْوَةٌ مُجَابَةٌ لَدَعَوْنَا بِهَا لِلسُّلْطَانِ) مجموع الفتاوى 391/28 واتە: (وە ووتراوە كە {بونی شەست ساڵ ئیمامێكی ستەمكار و لەحەق لادەر چاكترە لە یەك شەوی كە ئیمام و دەسەڵاتدار نەبێت}. وە تەجروبەش ئەوە ڕوون دەكاتەوە. لەبەر ئەوە سەلەف –وەك فُضَيْل بْنِ عِيَاضٍ وَ أَحْمَد بْنِ حَنْبَلٍ وە غەیری وان ئەیان ووت: ئەگەر دوعایەكی گیرابوومان هەبوایە ئەوە دوعامان پێی دەكرد بۆ دەسەڵاتدار).

سبحان الله! ئەفەرموێ تەجروبە ڕونی كردۆتەوە كە یەك شەو بێ ئیمام فەسادی زیاترە لە شەست ساڵ ئیمامی ستەمكار!

نمونەش لە واقیعدا ئەبینی لە موزاهەرەكان كە دەبێتە فەوزاو ئیمام دەسەڵاتی نامێنێ چەندە دزی و جەردەیی و خوێن ڕشتنی موسڵمانی بەدواوەیە! بێجگە لە تالان كردن و سوتانی ماڵی حكومی كە ماڵی گشتیەو هی شەخسێكی تایبەت نیە! لەم ڕۆژانەش بینیتان چۆن لە هەندێ وڵاتی عەرەبی ئەو خەڵكە خوێنی ڕژاوە بینیتان چۆن لەكوردستان ئەو هەموو گەنجە خوێنیان ڕژاو دوایی كەس خۆی نەكردە صاحیب و هەموو وتیان

ئاژاوە گێڕن هانیان دان و دوایش بە ناشیرینترین شێوە وەسفیان كردن! ئـەو خەڵكە مەزلومە جا ئەو حیزبیانە ئەوە ئەكەنە هەل بۆ خۆیان بـەكاریان دێـنن بەناوی ئەوەی حەقیان بۆ وەردەگرن ئایا ئـەو خەڵكـە ناپرسـێ ئـەو گەنجانـە ناپرسن حەقەكان ئەچێتە گیرفانی كێ! ؟ ئایا بۆ خۆیان ئەبێ گەنجەكان یـان بۆ حیزبیەكانە ! ؟ ئایا حەسەن كەچەرو كەچەر حەسـەن فـەرقی چیە ! ؟ كـێ لادەبەن كێ دەینن! ؟ بۆ سوود وەرگرتنیش بابەتێكی ترم نوسیە لێرە نەقلی ئەكەمەوە

ئەوانەی بەشـــدارن بەیەک کەلـــیمەو بەهانـــدانێکیش لەو خـــوێن ڕشـــتنە بەرپرسیارن وە ئەوانەی خەڵک هـان ئەدەن بـۆ دەرچـوون لە سـەر سـەرۆکی وڵـاتی موسـڵمان و بەچەک دەرنـاچن خۆیـان ئەوە پـیس ترینـی بەشـی خەواریجن!

بەداخەوە بینیمان کە چۆن کۆمەڵێک گەنجی ئەو میللەتە بوونە قوربانی بیری نادروسـتی خەڵکی بەرژەوەند خـواز و دوایـش کەس نەبـوە خاوەنیـان و هەمـوو بەرائەتیـان لێـدەکەن پاش بەکوشـت دانیان!

من بەردەوام ئەبم بـۆ ڕوون کـردنەوەی گومانەکـانی ئەهلـی بیـدعە، گومـانی حیزبـی و تەکفیریەکـان کە دەیـانەوێ خۆیـان بەسـەلەفی نیـشان بـدەن و ڕاستیەکەشـی درێـژە پێدەری بیری خەواریجن و دەیانەوێ دەمامکێکی مزەوەر بپۆشـن و خەڵکی موسـڵمانی هەژار بکەنە سوتەمەنی ململانێیان لەسەر دونیاو بودجەو دیموکراتی!

دیارە من پێشتر ڕوونم کردەوە کە دروسـت نیە دەرچوون و موزاهەرە بەرامبەر سـەرۆک و حکومەت چەندەی ستەمکاریش بن ئەگەر ئیجازەشـی پـێ بـدەن! وە ڕوونـم کـردەوە کە موزاهەرە پیشەی مولحید و کافرو موشریکانە نەک پیشەی موسڵمان، موسڵمان نـابێ چاو لە کافران بکاتەوەو ببێتە بووق لێدەری دیموکراتی!

بەڵام هەندێ لەو بەچکە خەواریجانەی دڵیان وە چاویان کوێرە بۆ بینینی حەق! کەوتونەتە بوختان و جنێودان بە ئەهلی سوننە بۆ جینێوەکانیـان دەڵـێم خـوای بەرز فێـری کـردوین بڵێین : [**سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ**].

وە بـۆ ڕەددی یەکێـک لە گومـانە بەتاڵەکانیـان کە دەڵـێن ئـێمە نەمـانووتوە خەڵـک بە شـمشێرو چەک دەربچێ ووتومانە موزاهەرە بێ چەک بکرێ!

ئەوە بۆ ئەو قسەیە من دەڵێم: بەڵێ ئەوە پیس ترینـی ڕای خەواریجـانە کە خەڵـک هـان ئەدەن بۆ دەرچوون و ئەیپرازێننەوە بۆیان بەڵـام بەچەک موباشـەرەی ئەو کـارە نـاکەن!مـن لێـرە شـتێکی کـورت ئەنوسـم لەسـەر ئەو باسـە لە کتـابی (هەڵەوەشـاندنەوەی حیزبایەتی...) زیاتر باسـی خەواریـج ڕوون ئەکەمەوەو گومـانە بەتاڵەکانیـان ڕەد ئەدەمەوە ان شاء اللە.

خەواریج : خەواریج ئەو کۆمەڵە گومڕایەن کە بە تـاوانی گەورە کە نەگەیـشتبێ بە شـرک وکوفر موسڵمان کافر ئەکەن، وە لە گوێڕایەڵی سـەرۆکی وڵـاتی موسـڵمان دەرئەچـن و شەڕکردن لەگەڵی بە دروسـت ئەزانـن بە بیـانوی ئەوەی ئەمـر بەچـاکە دەکەن و نەهـی لەخراپە دەکەن، وە بەشـمشێر بەرامبەری ئەوەستنەوە، وەخەڵکی بانگ ئەکەن بـۆ شـەڕ کـردن لە گەڵ سـەرۆکی وڵـات وروبەڕوبـوونەوەی بە چەک! وە کۆمەڵێکیـان هەیە پێیـان ئەوترێ خەواریجی قەعەدی کە بە شـمشێر دەرناچن لە بەرامبەری سـەرۆکی وڵات تەنها بە قسەوخەڵک لێهاندانی! ئەوانەش پیس ترینـی کـۆمەڵی خەواریجـن وەک هـاتووە ابـو

داود لە (مسائل امام احمد) ڕیوایەت ئەکا لە عبد الله بن محمد الصعیف رحمه الله دەڵێ : (قعد الخوارج هم اخبث الخوارج) ص271 واتە : (خەواریجی قەعەدی پیس ترینی خەواریجەکانن) .
ابن حجر رحمه الله ئەڵێ : (القعدية : الذين يزينون الخروج على الائمة ولا يباشرون ذلك) هدي الساري 459 واتە : (قەعەدەیەکان : ئەوانەن کە دەرچوون لە سەر ئیمامەکان -سەرکردەکان- جوان ئەکەن و ئەڕازێننەوە بۆ خەڵک وە خۆیان دەرناچن بە موباشیر -بە ئاشکرا چەک هەڵ ناگرن و دەرناچن تەنها خەڵکی هان ئەدەن-) .
وە ئەوانەی خەڵکیان هانداوە ئەگەر بە کەلیمەیەکیش بێ یان بە ئیشارەتێک بەشداری ئەو تاوانەن و خوێنی ئەو خەڵکەیان ئەکەوێتەسەرو موستەحەققی عقوبەن!
خوای بەرز ئەفەرموێ:[**وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ**] المائدة 2 واتە: (وە یارمەتی یەکتر بدەن لەسەر چاکەو تەقوا وە یارمەتی یەکتر مەدەن لەسەر تاوان و دژایەتی وە تەقوای خوا بکەن -خۆتان بپارێزن لەسزای خوا بە جێبەجێکردنی فەرمانەکانی- بە تەئکید خوا خاوەنی سزاو تۆڵەی توندە).
وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من دعا إلى هدى كان له من الأجر مثل أجور من تبعه لا ينقص ذلك من أجورهم شيئا و من دعا إلى ضلالة كان عليه من الإثم مثل آثام من تبعه لا ينقص ذلك من آثامهم شيئا) رواه مسلم واتە : (ئەوەی بانگەواز بۆ هیدایەت -حەق- بکات ئەوە پاداشتی بۆ هەیە وەک پاداشتی ئەوانەی دوای ئەکەون لە پاداشتی کەسیشیان کەم نابێتەوە وە کەسێک بانگەواز بکات بۆ سەرلێشێواوی -باتڵ- ئەوە تاوانی لەسەرە وەک تاوانی ئەوانەی دوای دەکەون لە تاوانی کەسیشیان کەم نابێتەوە) .
ئیتر با بزانێ ئەو کەسەی هانی خەڵک ئەدا بۆ ئەو تاوانە ئەوە بەشدارە لەتاوانەکە وە بەشدارە لە هەر هەموو خوێنێکی ڕژاوە تێیدا کە خوێنڕشتنی یەک موسڵمان لای خوای بەرز گەورەترە لە نەمانی هەموو دونیا وەک پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ: (لزوال الدنيا أهون على الله من قتل رجل مسلم) أخرجه النسائي والترمذي وصححه الالباني.

ئیتر هیوادارم چیتر نەخەڵەتێن بەو بووق لێدەرانەی دیموکراتی بەناوی ئیسلام! یان بەوانەی دەیانەوێ لەسەر خوێنی تۆ بەرژەوەندیەکانی خۆیان بەدەست بێنن!
بشزانە مێژوو لەبەر چاومانە گۆڕینی سەرکردەکان بەو شێوە نابێ هیچ کاتێ نەمانبینی ستەمکارێک لا ببرێ بەو شێوە میللەتیش سوودی وەرگرتبێ! بەڵکو وەکو شێخی ئیسلام ابن تيمية رحمه الله لە کتابی منهاج السنة النبوية دەڵێ : (**وَلَعَلَّهُ لَا يَكَادُ يُعْرَفُ طَائِفَةٌ خَرَجَتْ عَلَى ذِي سُلْطَانٍ، إِلَّا وَكَانَ فِي خُرُوجِهَا مِنَ الْفَسَادِ مَا هُوَ أَعْظَمُ مِنَ الْفَسَادِ الَّذِي أَزَالَتْهُ.**) واتە: وە لەوەیە کە نەزانرابێ کە کۆمەڵێک دەرچوونە لەسەر خاوەن دەسەڵاتێک، ئیللا ئەوە لەو دەرچونەیان فەسادی گەورەتر هەیە لەو فەسادەی کە لایئەبەن.
لەبەر ئەوە کەسێک قسەکانی من وا لێک نەداتەوە کە من بەرگری کارم لە فلان کەس یان فلان حیزب نەخێر من لەسەر بچوکترین لادان لە شەریعەتی ئیسلام ڕازی نیم و بە تاوانی ئەزانم وە بێگومان حاکمەکانی ئێمەش لە زۆربەی حوکمەکانیان حوکم ناکەن بەشەریعەت! بەڵام لەگەڵ ئەوەش مادام موسڵمانن نابێ لەسەریان دەرچین و لە چاکە بە قسەیان دەکەین و لەتاوان بەقسەیان ناکەین، وە من دەڵێم موسڵمانن بەڵام ئەوە مانای ئەوە نیە فریشتەن و تاوانیان نیە بەڵام ئەڵێم کافر نینە موسڵمانن ئەگەر ستەم کاریش بن هەر موسڵمانن! بۆ نمونە ئەگەر من بڵێم ئەوەی ڕیبا ئەکا کافر نیە خۆ مانای نیە بڵێم ڕیبا خۆر کەسێکی باشە! ئەوەش کە دەڵێم موسڵمانن بەڵام بەرگری لەستەم ناکەم و پێی ڕازی نیم! ئەوە نەبێ دەرچوون لەسەر سەرۆکی ستەم کار لە مەنهەجی خەواریج و ئەهلی بیدعەیە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم نەهی لێکردووە.

وە هاندانی خەڵک و بەکوشــتدانـی گەنجەکانمـان چارەسـەری هـیچ کێـشەیەک ناکا بەڵکو سـەرکەوتنی ئەو گەنجانەش سـودی بۆ خۆیان نیە بەڵکو گیرفـانی کەسـانی تـر پـڕ دەکات!
لەبەر ئەوە مەهێڵن خەڵکێک ئیستیغلالتان بکـات و ئەو مەزلومیەتەتـان بکـاتە هـۆیەک بـۆ خەڵەتاندنتان!
بۆ زیاتر سـوود وەرگرتن ئەو بابەتانەش بکەرەوە لەسـەر نوسـینەکان داگرە ئەبێتەوە

سەرخستنەوەیەک لەسەر حوکمی خۆ پێشاندان و مـان گـرتن وە ڕەددێـک بـۆ بانگەشەی مامۆستای ئاخیر زەمان (کرێکار) و هاو بیرەکانی

ڕوون کردنەوەیەک بۆ ئەوەی دەیەوێ خۆی بسوتێنی یـان مـوزاهەرە بکـات و بەرامبەر سەرۆک و حکومەتی هەرێم دەرچێ

فەتوای پێشەوای ئەهلی سوننە عبد العزیز بن باز رحمە اللە

پێشەوا ابن باز رحمە اللە دژکێك بوو لەچاوی ئەهلی بیدعە هەر کاتێ بـاتڵێکی ببیستایە ڕەددی ئەدایەوە لەو ڕەددانەشی ڕەددی لەسـەر عبـد الـرحمن عبـد الخـالق کـە حیزبایـەتی و بـوونی چـەندین حیـزب بـە دروسـت ئـەزانێ وە خۆپێشاندان بە وەسیلەی دەعوە ئەزانێ! پێشەوا ابن بـاز رحمـە اللە ڕەددی دایـەوە بـەوەی قسەکانی ڕاسـت نـین و موخـالیف بـە بەڵگـەی شـەرعن مـن ئەوەنـدە نـەقل ئەکـەم کـە پەیوەسـتە بـە باسـەکەمان بـەڵام لینکـی ڕەددی پێشەوا ابن باز رحمە اللە لە مەوقیعی ڕەسمی خۆی دائەنێم بڕۆنەوە سەری:

سادساً: ذكرتم في كتابكم: (فصول من السياسة الشرعية) ص32،31: أن مـن أساليب النبي صلى الله عليه وسلم في الدعوة التظاهرات (المظاهرة).

ولا أعلم نصاً في هذا المعنى، فأرجو الإفادة عمن ذكر ذلك؟ وبأي كتـاب وجـدتم ذلك؟ فإن لم يكن لكم في ذلك مستند، فالواجب الرجوع عن ذلـك" لأنـي لا أعلـم في شيء من النصوص ما يدل على ذلك، ولما قـد علـم مـن المفاسـد الكـثيرة في استعمال المظاهرات، فإن صح فيها نص فلابد من إيـضاح مـا جـاء بـه الـنص إيضاحاً كاملاً حتى لا يتعلق به المفسدون بمظاهراتهم الباطلة.

واتە : شەشەم :لە كتابەكەتان (فصول من السياسة الشرعية) لاپەڕە31،32 ئەوەتان باس كردووە : كە لە ئوسلوبەكانی پیغەمبەر صلى الله عليه وسلم لە بانگەوازدا خۆپێشاندان بووە.

وە من نازانم دەقێك هەبێ لەو مانایە، جا تكایە سوود بگەینی بەوەی نیشان بدەی كێ ئەوەی باس كردووە؟ جا ئەگەر بۆ ئەوە بەڵگەیەكتان نەبوو، ئەوە واجبە لەوە پاشگەز ببنەوە" لەبەر ئەوەی نازانم لە شتێك لە دەقەكان بەڵگە بن و ئەوە بگەیەنن، وە لەبەر ئەوەی زانراوە كە فەسادی زۆر هەیە لە بەكار هێنانی خۆپێشاندانەكان، ئەگەر دەقێك ڕاست بێ هاتبێ لەسەری ئەوە هەر ئەبێ ئەوكاتە ئەوە ڕوون بكرێتەوە كە هاتووە لە دەقەكە ڕوون كردنەوەیەكی تەواو هەتا فەساد خوازەكان خۆی پێ هەڵنەواسن بە خۆ پێشاندانە باتڵەكانیان.

http://www.ibnbaz.org/mat/8677

وە فەتوای تریشی هەیە كە خۆپێشاندان بە شەڕو فیتنە ناو ئەبات لەو لینكە دەتوانن گوێی لێ بگرن.

http://www.fatwa1.com/anti-erhab/Tafjerat/Tafjerat.html

فەتوای پێشەوا محمد بن صالح العثيمين رحمه الله:

السؤال: بالنسبة إذا كان حاكم يحكم بغير ما أنزل الله ثم سمح لبعض الناس أن يعملوا مظاهرة تسمى عصامية مع ضوابط يضعها الحاكم نفسه ويمضي هؤلاء الناس على هذا الفعل، وإذا أنكر عليهم هذا الفعل" قالوا: نحن ما عارضنا الحاكم ونفعل برأي الحاكم، هل يجوز هذا شرعًا مع وجود مخالفة النص؟

الجواب: عليك باتباع السلف، إن كان هذا موجودًا عند السلف فهو خير، وإن لم يكن موجوداً فهو شر، ولا شك أن المظاهرات شر" لأنها تؤدي إلى الفوضى من

المتظاهرين ومن الآخرين، وربما يحصل فيها اعتداء" إما على الأعراض، وإما على الأموال، وإما على الأبدان" لأن الناس في خضم هذه الفوضوية قد يكون الإنسان كالسكران لا يدري ما يقول ولا ما يفعل،فالمظاهرات كلها شر سواء أذن فيها الحاكم أو لم يأذن.

وإذن بعض الحكام بها ما هي إلا دعاية، وإلا لو رجعت إلى ما في قلبه لكان يكرهها أشد كراهة، لكن يتظاهر بأنه كما يقول: ديمقراطي وأنه قد فتح باب الحرية للناس، وهذا ليس من طريقة السلف.

واتە : پرسیار : بە نیسبەتی ئەگەر هاتوو دەسەڵاتدار حوکمی بەغەیری ئەوە دەکرد کە خوا دایبەزاندووە پاشان ڕێگای بدا بە هەندێ لە خەڵك کە هەڵسن بە کاری خۆ پێشاندان کە ناوی نراوە (عصامیة) مانگرتن لەگەڵ مەرجەکان بۆی کە دەسەڵاتدار خۆی دایئەنێ وە ئەو خەڵکە لەسەر ئەو کردەوەیە ئەڕۆن، وە ئەگەر ئینکاری ئەو کردەوەیان لێ بکەی" ئەڵێن : ئێمە موعارەزەی (بەرەنگاری) دەسەڵاتدار ناکەین وە بە ڕاو قسەی دەسەڵاتدار کار دەکەین، ئایا ئەوە دروستە لە شەرع لە گەڵ بوونی پێچەوانەی دەق؟

وەڵام : لەسەرتە شوێنی سەلەف بکەوی، ئەگەر ئەوە بوونی هەبوو لای سەلەف ئەوە چاکە، وە ئەگەر بوونی نەبوو ئەوە خراپە، وە گومان لەوە نیە کە خۆ پێشاندانەکان خراپە" لەبەر ئەوەی سەر ئەکێشێ بۆ فەوزا لە لایەن خۆ پێشاندەران وە لەوانی تریش، وە لەوانەیە دەست درێژی و ماف خواردنی تێبکەوێ" یان لەسەر ناموسی خەڵك، یان لەسەر ماڵی خەڵك، وە یان لەسەر جەستەی خەڵك" چونکە خەڵکی لە نێو ئەو فەوزایەیە وا دەبێ مرۆڤ وەك سەرخۆشی لێدێ نازانێ چی ئەڵێ وە نازانێ چی ئەکات، جا خۆ

پێشاندانەكان هەمووی خراپە ئەوجا یەكسانە ئەوە ئەگەر دەسەڵاتدار ڕێی پێ دابێ یان نا.

وە ئیزن دانی هەندێ دەسەڵاتدار پێی هیچ نیە تەنها بانگەشەیە(ڕیكلامە)، ئەگینا ئەگەر بگەڕێیتەوە سەر ئەوەی كە لە دڵی دایە ڕقی ئەبێتەوە لێی توند ترین ڕق، بەلام وا خۆی نیشان ئەدات بەوەی وەك ئەڵێ : دیموكراسی خوازەو دەرگای ئازادی بۆ خەڵك كردۆتەوە، وە ئەوە لە ڕێگای سەلەف نەبووە.

لێرە بەدەنگیش ببیستە
http://islamcast.wordpress.com/2008/04/06/%d8%ad%d9%83%d9%85-%d8%a7%d9%84%d9%85%d8%b8%d8%a7%d9%87%d8%b1%d8%a7%d8%aa-%d9%88%d8%a7%d9%84%d8%a7%d8%b9%d8%aa%d8%b5%d8%a7%d9%85%d8%a7%d8%aa-/%d9%88%d8%a7%d9%84%d8%a5%d8%b6%d8%b1%d8%a7%d8%a8%d8%a7

ئەوە لێرە درۆی وە بوختانی ئەوانەتان بۆ دەرئەكەوێ كە ئەڵێن : مەبەست لەو فەتوایانە بەس وڵاتی سعودیەیە ! نا شێخ پرسیاریان لێكردوە ئەگەر حاكمێك حوكم بەشەرع نەكات وە ڕێگەش بدات بە موزاهەرە ! ئەوجا شێخ بەدروستی نازانێ ! ! !
فەتوای تری زانایانی ئەهلی سوننە زۆرە وەك زانایان شێخ مقبل الوادعي رحمه الله لە كتابی (الحاد الخميني ف بلاد الحرمين) و شێخ صالح الفوزان حفظه الله وە شێخ صالح ال الشيخ وە عبيد الجابرى وە عبد العزيز الراجحي حفظهم الله وە زۆر زانای تر ئەو لینكە بكەوە بۆ بینین و بیستی هەندێ لە فەتواكانیان
http://www.fatwa1.com/anti-erhab/Tafjerat/Tafjerat.html

دیارە فەتوای زانایان زۆرە بیهێنین بەلاَم من لێرە فەتوای هەندێ زانای ئەهلی سوننە دێنم كە سعودی نین تا گومانی ئەوە نەهێڵین كە تەنها بۆ سعودیە دروست نیەو زانای سعودی ئەو فەتوایەیان داوە بەس بۆ سعودیەیە؟

لێرە پێش دانانی فەتواكان بە گرنگی ئەزانم ئەوە ڕوون بكەمەوە كە حیزبیەكان و تەكفیریەكان ئەو گومانە زۆر بەكار دێنن بۆ چەواشە كردنی موسڵمانان كە دەڵێن: ئەو حوكمە یان ئەو كارە تەنها بۆ سعودیەیەو بۆ ئەوێ دەبێ بۆ واقیعی كوردستان نابێ وە دەڵێن زاناكان مەبەستیان تەنها وڵاتی سعودیەیە! وە دەڵێن : ئێمە دەبێ لەو زانایانە وەربگرین كە لەواقیعی خۆمان ئەژین!

دیارە ئێوە ڕاست ناكەن و لەو كەسانەشی وەرناگرن كە لەگەڵ خۆتان لە كوردستان ئەژین ئەوە پێویستی بەقسە نیە! بەڵكو بوختانیشیان بۆ دەكەن لەسەر ئەوەی نەسیحەتتان ئەكەن!

وە ئەوەش كە دەڵێن ئەو ئەحكامانە بۆ ئێرە نابێ تەنها بۆ سعودیەیە ئەو فەتوایانە بۆ ئەو واقیعە نابێ تەنها بۆ سعودیەیە! ئەوە بۆ چەواشە كردنی موسڵمانانە تا بیشەرعێنن! بۆ ئەوەی بیدعەو خورافات و دەست تێكەڵ كردنتان لەگەڵ دوژمنانی صەحابە رضي الله عنهم وە لەگەڵ عەلمانیان بشەرعێنن!

هەموو ئەزانین پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم دەوری هەزارو چوار سەد ساڵە وەفاتی كردووە وە لەمەدینەش بووە.

ئایا ئەو فەرموودانەی كە فەرمویەتی وە لە صەحیحی بوخاری و موسلیم و كتێبەكانی فەرموودە هەن و صەحیحن و جێی گومان نین، ئایا ئەو فەرموودانە بەڕای ئێوەی حیزبی بۆ ئێستا نابێت وە بۆ كوردستان نابێت

تەنها بۆ مەدینەیە چونكە پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم لە واقیعی ئێمە نەژیاوە ! ؟

ڕاست وەڵاممان دەنەوە ! چونكە ئەو بڕوایە كوفرێكی صەریحە وە من گومانم وایە هیچ موسڵمانێك جورئەتی نابێ وا بڵێ تەنانەت ئێوەش وا ناڵێن !

دەی ئێمەش فەرموودەكانتان بۆ دێنین كە نەهیمان لێكراوە دەرچین لەسەر سەرۆكی وڵات ئەگەر دزیش بن و ستەممان لێبكەن و ماڵمان بەرن و بە جەڵدەش لە پشتمان بدەن !

وە فەتوای زانا سعودیەكان وە هەموو پێشەوایانی ئیسلام لەسەر ئەساسی ئەو فەرموودانەیە !

ئێوەش دەزانن كە سەلەفی فەتوای بێ بەڵگە لەكەس وەرناگرێ، وە چەواشە بەناوی دینەوە ناكەن خۆ حیزبی نین تا ئەوەیان لێ بوەشێتەوە ! وە ئێوەش ئەزانن لە ڕەخنەو باسەكانمان و ڕوون كردنەوەی حەرام و حەڵاڵ بەڵگەی شەرعی خۆمان باس ئەكەین بۆ نایەن وەڵامی بەڵگەكان بدەنەوە ئەگەر وەڵامتان هەیە ! بۆ دێن بۆختانو تۆمەتی ناڕەوا دروست ئەكەن جاری بە شێوەیەك ! ؟ لەو بوختانانەش دەڵێن سەلەفی حیزبایەتی بە ناوی عەلمانی ئینكار ناكەن و بە ڕەوای ئەزانن ! بۆ نایەن دەری خەن بزانین كام سەلەفی ئەوەی كردووە تا من یەكەم كەس ڕەددی بدەمەوە ! وە حیزبیەتی وەكو ئێوە مانان ئاشكرا بكەم !

فەتوای پێشەوا ئەلبانی رحمه الله

ئەو لینكە دائەنێم دەنگی شێخ ئەلبانی ببیستن چۆن موزاهەرە ئینكار ئەكات و ڕوونی ئەكاتەوە موسڵمان نابێ –تشبه– بە كافرەكان بكات بەڵكو ئەبێ موخالەفەیان بكات ! وە ڕوونی ئەكاتەوە كە موزاهەرە دروست نیە بە شێوەیەكی زۆر جوان رحمه الله وە وە لەوەی كە لە دەنگەكەی هەیە (ان هذا

التظاهر ظاهرة فيها تقليد للكُفّارِ في أساليب استنكارهم لبعض القوانين التي تُفرَض عليهم مِن حُكّامهم أو إظهارًا منهم لِرضا بعض تلك الأحكام أو القرارات.) وە : (هذه التظاهرات الاوروبية ثم التقليدية من المسلمين ليست وَسيلةً شرعيّةً لإصلاحِ الحُكم، وبالتالي لاصلاح المجتمع، ومن هنا يخطئ كلُّ الجماعات وكلُّ الأحزاب الإسلاميّة الذين لا يَسلُكونَ مَسْلَكَ النَّبيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ واله وَسَلَّمَ في تغيير المجتمع، لا يكون تغييرُ المجتمع في النِّظامِ الإسلاميّ بالهتافات وبالصِّيحات وبالتظاهُرات، وإنما يكون ذلك على الصَّمت، وعلى بثِّ العِلم بين المسلمين وتربيتهم على هذا الإسلام، حتى تؤتي هذه التربيةُ أُكُلَها ولو بعد زَمَنٍ بعيد، فالوسائلُ التربويّةُ في الشريعةِ الإسلامية تختلف كلَّ الاختلاف عن الوسائلِ التربويّة في الدُّوَلِ الكافِرة.) وە: (لهذا اقول باختصار ان التظاهرات التي تقع في بعض البلاد الاسلامية اصلا هذا خروج عن طريق المسلمين وتشبه بالكافرين وقد قال رب العالمين : وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ –في كل شيء– نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا).

سەیر بكەن چۆن پێشەوا ئەلبانی رحمە اللە ئەڵێ : لەبەر ئەوە بە كورتی دەڵێم : ئەو موزاهەرانەی ڕوو دەدات لە هەندێ وڵاتی ئیسلامی ئەسڵەن ئەوە دەرچوونە لە ڕێگای موسڵمانان وە خۆچواندنە بە كافران وە پەروەردگاری جیهانیان ئەفەرموێ : وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ –**لە هەموو شتێك**– نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا.

لینكەكە

http://www.alathar.net/home/esound/index.php?op=stit&cntid=79691

فەتوای پێشەوا مقبل بن هادی رحمە اللە

لە كتابی الحاد الخميني في ارض الحرمين ئەفەرموێ: ينبغي أن يعلم أن التظاهر بهذ الكيفية ليس إسلاميا فلا نعلمه ورد عن النبي -صلى الله عليه وعلى آله وسلم- أن يخرج جماعة يهتفون بشعار واحد، وليس إلا تقليدا لأعداء الإسلام وتشبه بهم والرسول -صلى الله عليه وعلى آله وسلم- يقول: «من تشبه بقوم فهو منهم».

أما مقاصده فمنها: التباهي على أهل السنة بالكثرة، وهذا منهي عنه، قال الله سبحانه وتعالى: (ولا تكونوا كالذين خرجوا من ديارهم بطرا ورئاء الناس ويصدون عن سبيل الله والله بما يعملون محيط).

ئەڵێ: ئەوە ئیسلامی نیەو تەقلیدی دوژمنانی ئیسلامە !

ئەوەش لینكەكەی بڕۆنەسەر مەوقیعەكەی ئەو كتێبەو شتی تریشی تێدا بیخوێننەوە
http://www.muqbel.net/files.php?file_id=7&item_index=5

وە شێخێكی تر جەزائیریە شێخ محمد علي فركوس
في حكم عموم الإضرابات والاعتصامات والمظاهرات

السؤال: شيخنا الفاضل إنّي أستاذ في قطاع التربية وفي الأيام المقبلة سيدخل عماله في إضراب من أجل مطالب موضوعية، فما حكم الشرع في الإضراب؟

الجواب: الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على من أرسله الله رحمة للعالمين، وعلى آله وصحبه وإخوانه إلى يوم الدين، أمّا بعد:

فالإضرابات بمختلف أنواعها من أساليب النظم الديمقراطية التي يمارس فيها الشعب مظاهر سيادته المطلقة، وتعد الإضرابات في عرف الديمقراطيين على الأوضاع القائمة ظاهرة صحة، يصحح بها الوضع السياسي أو الاجتماعي أو المهني من السيئ إلى الحسن، أو من الحسن إلى الأحسن، أما المنظور الشرعي للنظم الديمقراطية بمختلف أساليبها فهي معدودة من أحد صور الشرك في التشريع، حيث تقوم هذه النظم بإلغاء سيادة الخالق سبحانه وحقه في التشريع المطلق لتجعله من حقوق المخلوقين، وهذا المنهج سارت عليه العلمانية الحديثة في فصل الدين عن الدولة والحياة، والتي نقلت مصدرية الأحكام والتشريعات إلى الأمة بلا سلطان عليها ولا رقابة والله المستعان.

وهذا بخلاف سلطة الأمة في الإسلام فإن السيادة فيها للشرع، وليس للأمة أن تشرع شيئًا من الدين لم يأذن به الله تعالى، قال سبحانه: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاء شَرَعُوا لَهُم مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَن بِهِ اللَّهُ﴾ [الشورى: 21].

وعليه، فإن الإضرابات والاعتصامات والمظاهرات وسائر أساليب الديمقراطية هي من عادات الكفار وطرق تعاملهم مع حكوماتهم، وليست من الدين الإسلامي في شيء، وليس من أعمال أهل الإيمان المطالبة بالحقوق ولو كانت مشروعة بسلوك طريق ترك العمل ونشر الفوضى وتأييدها وإثارة الفتن والطعن في أعراض غير المشاركين فيها وغيرها مما ترفضه النصوص الشرعية ويأباه خلق المسلم تربيةً ومنهجًا وسلوكًا، وإنما يتوصل إلى الحقوق المطلوبة بالطرق المشروعة، وذلك بمراجعة المسؤولين وولاة الأمر، فإن تحققت المطالب فذلك من فضل الله سبحانه، وإن كانت الأخرى وجب الصبر والاحتساب والمطالبة من جديد حتى يفتح الله وهو خير الفاتحين، فقد صحّ من حديث عبادة بن الصامت رضي الله عنه ما يؤيد ذلك، حيث يقول فيه: «دَعَانَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وسلم فَبَايَعْنَاهُ فَكَانَ فِيمَا أَخَذَ عَلَيْنَا أَنْ بَايَعَنَا عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي مَنْشَطِنَا وَمَكْرَهِنَا وَعُسْرِنَا وَيُسْرِنَا وَأَثَرَةٍ عَلَيْنَا وَأَنْ لاَ نُنَازِعَ الأَمْرَ أَهْلَهُ، إِلاَّ أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عِنْدَكُمْ مِنَ اللَّهِ فِيهِ بُرْهَانٌ»(١) وزاد أحمد: «وَإِنْ رَأَيْتَ أَنَّ لَكَ»(٢) أي: "وإن اعتقدت أنّ لك في الأمر حقًّا، فلا تعمل بذلك الظن، بل اسمع وأطع إلى أن يصل إليك بغير خروج عن الطاعة"(٣) وفي رواية ابن حبان وأحمد: «وَإِنْ أَكَلُوا مَالَكَ، وَضَرَبُوا ظَهْرَكَ»(٤)، وفي حديث ابن مسعود رضي الله عنه أن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال؟: «إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً وَأُمُورًا تُنْكِرُونَهَا، قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا يَا رَسُولَ الله؟ قَالَ: أَدُّوا إِلَيْهِمْ حَقَّهُمْ، وَسَلُوا اللهَ حَقَّكُمْ»(٥).

وأخيرًا، نسأل الله أن يرينا الحق حقا ويرزقنا اتباعه، ويرينا الباطل باطلاً ويرزقنا اجتنابه، وآخر دعوانا أن الحمد لله ربِّ العالمين وصل الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وإخوانه إلى يوم الدين وسلم تسليما .

الجزائر في: 16 ذي الحجة 1426هـ

الموافق لـــ: 16 جانفي 2006م

١- أخرجه البخاري في الفتن 7056، ومسلم في الإمارة 4877، وأحمد 23347، والبيهقي 16994، من حديث عبادة بن الصامت رضي الله عنه.

٢- أخرجه أحمد برقم (23405). وصححه الألباني في "ظلال الجنة": (1028)، وروى هـــذه الزيـــادة البيهقي في سننه كتاب القسم والنشوز من حديث أم أيمن رضي الله عنها (15174)

٣- فتح الباري لابن حجر: (10/13).

٤- أخرجه ابن حبان (4645)، كتاب السير باب طاعة الأئمة، وابـــن أبي عاصـــم في الـــسنة (857)، وصححه الألباني في تخريج السنة (1026). أمّا رواية أحمد (24140) فهي بلفظ: "وإن نهك ظهرك وأخذ مالك" من حديث حذيفة رضي الله عنه.

٥- أخرجه البخاري في الفتن (7052)، والترمذي في الفتن (2349)، وأحمد (3713)، من حديث عبد الله بن مسعود رضي الله عنه.

دەڵێ موزاهەرە لە ئەساليبى ئيسلامى نيە بەڵكو هى كافرانە و ديموكراتى خوازەكانە كە ديموكراتيش شيركە لە تەشريع!

ئەوە لينكەكەى لە مەوقيعى خۆى

http://www.ferkous.com/rep/Bb9.php

ووتەو فەتواى تر زۆرن بەڵام ئەوەندە بەسە بۆ ئەوەى كەسەو تێئەگات و لەسەر مەنهەجى سەلەف لانادات!

ڕەددى گومانێكى حيزبيەكان (ئەوانەى خۆپێشاندان بە دروست ئەزانن):

ديارە ئەم حيزبيانە هيچ بەڵگەيان نيە بەڵام لەبەر نەبوونى بيروباوەڕى دروست لە لايان دێن تەحريفى قورئان و سوننەت ئەكەن بۆ مەرامەكانيان!

وه بەڵگـەی لاوازو نـا دروسـت ئەهێننـەوه بـۆ كارەكانیـان، لـە مەسـەلەی خۆپێشاندان بەڵگەیەك ئەهێننەوه كە گوایە لە سـەر دەمـی پێغەمبـەری خـوا صلی الله علیه وعلى اله وسلم كاتێ عمر كوڕی خطاب رضي الله عنه موسڵمان بووه موسڵمانەكان دەرچوونە بە كۆمەڵ! ئـەو فـەرمووده زۆر لاوازە ئـەتوانن لە (سلسلة الاحاديث الضعيفة 6531) سەیری بكەن وە هەر لەوێ ببیـنن كـە پێشەوا محمد ناصر الدين الالباني رحمـە الله ئامـاژە بـەوە ئـەكات حـافظ ابـن حجر رحمه الله بێدەنگ بووه لەسەر سەنەدەكەی –لە فتح البـاري– وە لـەوه باشی نەكردووەو ڕوونی ئەكاتەوه كە لاوازە ئەوجا ئەڵێ :

ولعل ذلك كان السبب أو من أسباب استدلال بعض إخواننا الدعاة علـى شـرعية (المظاهرات) المعروفة اليوم، وأنها كانت مـن أسـاليب الـنبي صـلى الله عليـه وسلم في الدعوة! ولا تزال بعض الجماعات الإسلامية تتظـاهر بهـا، غـافلين عـن كونها من عادات الكفار وأساليبهم التي تتناسب مع زعمهـم أن الحكـم للـشعب، وتتنافى مع قوله صلى الله عليه وسلم : "خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم ".

واتە : وە لەوانەیە ئەوە هۆ بێ یان لە هۆیەكانی كردنە بەڵگەی هەندێ لە بـرا بانگخوازەكانمان بێ لەسەر شەرعیەتی خۆ پێـشاندانەكانی كـە ناسـراوە لـەم ڕۆژگارەمان، وە ئەوە ئەكەنە بەڵگە لەسەر ئەوەی كە ئەوە لـە ئوسـلوبەكانی پێغەمبەر صلى الله علیه وسـلم بـووە لـە بانگـەواز! وە بـەردەوام هەنـدێ لـە جەماعەتە ئیسلامیەكان خۆ پێشاندانی پێ ئەكات، **بێئاگا لەوەی كە ئەوە لـە عاداتی كافرانە وە لەو ئوسلوبانەیە كە ڕێك ئەكەوێ لەگەڵ ئەو گومانەیان كە دەڵێن حوكم بۆ گەلە، وە ئەوە دژایەتی ئەكا لەگـەڵ فـەرموودەی پێغەمبـەر صلى الله علیە و سلم : چاكترین هیدایەت و ڕێباز هیدایەت و ڕێبازی محمد یە صلی الله علیه وسلم.**

وە ئاگاداریەكیش لەلایەنی برای بچوكتان: باوكی حارث:

ئەگەر بێت و ئەو فەرموودە ڕاستیش بوا ئەوە الحمد لله نەدەبووە بەڵگە بۆ خۆ پێشاندان لە بەر ئەوەی بەو شێوەیە دەقەكە : (... فأخرجناه في صفين، حمزة في أحدهما وأنا في الآخر ولي كديد ككديد الطحين حتى دخلنا المسجد...) ئەوە چۆن ئەكرێتە بەڵگە بۆ خۆ پێشاندان و مان گرتن كە تەنها ئەوەی تێدا دەرچوین بە دوو سەف دوو پۆل بەرەو مزگەوت تا چوونەتە مزگەوت!

ئەوە ئەگەر ئەو فەرموودە ڕاست بوایە نەدەبووە بەڵگە بۆ خۆپێشاندان بەڵام زۆر لاوازیشەو دروست نیە بیكەین بە بەڵگە یان بیگێڕینەوە!

ووتەی شێخ صالح الفوزان لەسەر ئەوانەی تەكفیری حاكمەكان ئەكەن و دەرئەچن لەسەریان :

سؤال: من يكفر الحكام ويطلب من المسلمين الخروج على حكامهم هل هو من الخوارج؟

الجواب: هذا هو مذهب الخوارج إذا رأى الخروج على ولاة أمور المسلمين وأشد من ذلك إذا كفرهم فهذا من مذهب الخوارج.

واتە : پرسیار: ئەوەی حاكمەكان كافر بكات وە داوا لە موسڵمانان بكات كە دەربچن لەسەر حاكمەكانیان ئەوە ئەو كەسە لە خەواریجانە؟

وەڵام: ئەوە مەزهەبی خەواریجەكانە ئەگەر بڕوای بوو بە دەرچوون لەسەر وەلی ئەمرەكانی موسڵمانان وە لەوە توندتر و خراپتر ئەگەر كافریان بكات ئەوە لە مەزهەبی خەواریجەكانە.

سؤال: ما موقفنا من الذين يكفرون حكام المسلمين اليوم جملة وتفصيلا ؟ هل هم من الخوارج ؟ أفيدونا بارك الله فيكم وجزاكم خيرا ؟

جواب: الذين يكفرون حكام المسلمين هؤلاء من الخوارج.

واتە: هەڵوێستمان چۆن بێت بەرامبەری ئەوانەی حاكمەكانی موسڵمانان كافر ئەكەن ئەمڕۆ بە جوملەو تەفسیل –هەمویان– ئایا ئەوانە لە خەواریجەكانن؟ سوودمان پێ بگەینن بە وەڵامەكەتان خوا بەرەكەتتان بخاتە سەرو پاداشتی خێرتان بداتەوە؟

وەڵام: ئەوانەی حاكمەكانی موسڵمانان كافر ئەكەن ئەوانە لە خەواریجەكانن.

(دروس في شرح نواقض الاسلام صفحة 174– الطبعة الثالثة مكتبة الرشد–

لە كۆتایی : من داوا دەكەم لە هەموو موسڵمانان چیتر بەو حیزبە بەناو ئیسلامیانەو تەكفیریانەو ئەو خەڵكەی كە لادەرن لەدین نەخەڵەتێن ئێمە لەسەرمان واجبە شوێنی ئەوە بكەوین كە خوا عز وجل بۆ پێغەمبەری صلى الله عليه وعلى الـه وسلم دابەزاندووە نابێ شوێنی هیچ شتێك بكەوین كە پێچەوانەی ئەوەیە خوا دایبەزاندووە وەك خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ (3)﴾ الاعراف.

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ الحشر(7) واتە : (وە ئەوەی نێردراوی خوا =پێغەمبەر= بۆی هێناون و فەرمانتان پێ دەكات وەری بگرن و ملكەچ بن بۆی وە ئەوەی كە نێردراوی خوا نەهیتان لێ ئەكا لە سەری ئەوە وازی لێ بێنن دوور كەونەوە لێی وە لە خوا بترسن خۆتان بپارێزن لە سزای خوا بێ گومان خوا سزایەكەی وە تۆڵەی توندو بە هێزە) .

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور 63 واتە : (با بترسن ئەوانەی پێچەوانەی فەرمانەكانی پێغەمبەری خوا ئەكەن لەوەی توشی فیتنە بن _توشی گومڕایی و هاوبەش دانان بن_ وە توشی سزایەكی توند بن _لە دونیاو دواڕۆژ_) .

ئەوجا ئاگادار بە دینی خۆت وێران مەكە بۆ قازانجی دونیای ئەو حیزبانە! مەهێڵە بتكەنە سوتەمەنی بەرژەوەندی شەخسی و حیزبی بەناوی موعارەزەو داوا كردنی مافی خەڵكی!!! وە ئەو بەڵگانە بخوێنەوەو دوای حەق بكەوە نەك هیچ شەخسێك یان حیزبێك كە پێچەوانەی حەق بكات جا لە هەر پلەو پایەیەك بێت، داوا لە خوا عز وجل ئەكەم كە ڕاگیرمان بكات لەسەر حەق و بمان پارێزێ لە فێڵی چەواشەكاران تەنها خوا عز وجل شایانی ئەوەیە داوای لێ بكەین بمان پارێزێ.

ئیسلام بەریە لە حیزبایەتی و تەفرەقە كردن و بیدعەی حیزبایەتی

ئیسلام دینێكی تەواوەو كاملە هیچ نەقسێكی تێدا نیە، هەر بەوەش دەوترێ ئیسلام كە بەوەحی بۆ پێغەمبەری خوا صلى الله علیه وعلى اله وسلم دابەزیوە، ئەوەی لەكاتی پێغەمبەری خوا صلى الله علیه وعلى اله وسلم دین نەبوبێ ئەوە ئێستا نابێتە دین! وەك پێشەوا شاطبي لە كتابی الاعتصام لە ابن الماجشون گێڕاویەتیەوە كە بیستویەتی لە پێشەوا مالك رحمهم الله ئەفەرموێ : (من ابتدع في الإسلام بدعة يراها حسنة زعم أن محمدا صلى الله عليه و سلم خان الرسالة لأن الله يقول : { اليوم أكملت لكم دينكم } فما لم يكن يومئذ دينا فلا يكون اليوم دينا) واتە : (ئەوەی بیدعەیەك شتیكی تازە لە ئیسلام دابهێنێ وە بە چاكیشی بزانێ ئەوە وا گومان ئەبات كە محمد صلى الله علیه وعلى اله وسلم خیانەتی لە پەیامەكەی كردووە چونكە خوا ئەفەرموێ { اليوم أكملت لكم دينكم } {واتە : ئەمڕۆ دینەكەم بۆ تەواو كردوون} جا ئەوەی ئەو ڕۆژە دین نەبوبێ ئەوە ئەمڕۆ نابێتە دین) .

یانی شتێ لەسەردەمی پێغەمبەری خوا صلى الله علیه وعلى اله وسلم دین نەبێ چۆن ئەمڕۆ دەبێتە دین یانی ئەوكەسەی بیدعەیەك دابێنی و بیكاتە دین

وبەباشی بزانیٚ وا گومانی بردووە كە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم دینەكەی شاردۆتەوەو خیانەتی كردووە ! چونكە ئەو دینە تەواو بووە چۆن ئەبیٚ شتیٚ لەدین بیٚ و پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم بە ئێمەی ڕانەگەیاندبیٚ ! ؟ بەڕاستی بیدعەو بیدعەچیەكان شتێكی ناشیرن و قەڵپن بونەتە ماڵ بەسەر ئیسلامەوە ! بەڵام هەر خۆیان ناشیرین ئەكەن و ئیسلام بەپاكی ئەمێنیٚ، كەسانێكیش هەر ئەمێنن چەواشەو بیدعەیان ئاشكرا بكەن ! بۆ ئەوەی زیاتر خەتەری بیدعە بزانن با بچینە سەر چەند ئایەت و فەرمودەیەك كە لە بیدعە ئاگادارمان ئەكەنەوە:

خوای بەر ئەفەرمویٚ : ﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا . الَّذِينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ الكهف 103و104 واته : (ئەی پێغەمبەری خوا پێیان بڵیٚ ئایا پێتان بڵێم و هەواڵتان پێبدەم بەوانەی كە كردەوەكانیان بەتاڵەو سودی لێنابینن و مایەی زەرەرە بۆیان ئەوانە كە هەوڵ و تێكۆشانیان و كردەوەیان لە ژیانی دونیا بە فیڕۆ ئەچیٚ و وەرناگیریٚ وە ئەوان واش ئەزانن كە كردەوەی چاكیش ئەكەن و پاداشتی لەسەر وەر دەگرن) .

ئەو ئایەتە بۆ موشریك و بۆ موسڵمانی بیدعە چیشە دەتوانن سەیری تەفسیری ابن كثیر بكەن یانی موسڵمان بیدعە ئەكات خۆی ماندوو ئەكات واش ئەزانیٚ پاداشتی لەسەر وەردەگری كەچی لای خوا كردەوەكەی بەتاڵە ! ! !

ئەوجا دیاریشە تەمەنی حیزبایەتی زۆر كورتەو شتێكی تازە داهێنراوەو پێشتر لە سەردەمی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم و سەردەمی صەحابەكان رضي الله عنهم نەبووە ! پێغەمبەری خواش صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئێمەی ئاگادار كردووەتەوە لە هەموو شتێكی تازە

داهێنراو له دین و به گومڕایی و سەر لێشێواوی داناوەو بۆی ڕوون كردوینەوە كه بەرەو ئاگرمان ئـەبات وه ئاگـاداری كردوینـەوه كـه لەكـەس وەرنـاگیرێ و پێی له خوا نزیك نابینەوە وەك پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم لـه كـاتی وتـار خوێندنـەوەی هـەموو جارێـك ئەمـەی دووبـارە ئەكـەردەوە ئەیفەرموو : (فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ) رواه مسلم واته : (به تەئكید باشترین قسه بكرێ و بگێڕدرێتەوە كتابی خوایە وه باشترین ڕێی نیشاندراو و بـانگ بـۆ كـراو ئـەو ڕێیەیه كـه پێغەمبـەری خـوا محمـد صـلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم نیـشانی خەڵكی داوەو بانگیان ئەكا بۆی وه خرابترین شتانێك شته داهێنراوەكـانن كـه لەو ڕێگەیە نیه كه پێغەمبەری خـوا صـلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم نیـشانی خـەڵكی داوەو بانگـەوازی بـۆ كـردووە وه هـەموو بیدعەیـەك شـتێكی تـازه داهێنراو لەدین گومڕایی و سەرلێشێواویە) .

وه لای نـسائي ئـەو زیـادەش بـه صـەحیحی هاتیـه : (وكـل ضـلالة في النـار) صـــححه الالبـــاني في صـــحيح النـــسائي واتـــه : (وه هـــەموو گـــومڕایی و سەرلێشێواویەك كه لەدین نیەو زیاد كراوە بۆی لەناو ئاگرە) .

وه هاتووە له العرباض بن سارية رضي الله عنـه دەفـەرموێ : (وعظنـا رسـول الله صلى الله عليه وسلم موعظة وجلت منها القلوب وذرفت منها العيون فقلنا يا رسـول الله كأنهـا موعظـة مـودع فأوصـنا قـال : أوصـيكم بتقـوى الله والـسمع والطاعة وإن تأمر عليكم عبد وإنه من يعش منكم فسيرى اختلافا كثيرا فعلـيكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين عضوا عليها بالنواجذ وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل بدعة ضلالة) رواه أبو داود والترمذي وابن ماجـه وابـن حبـان في صحيحه وقال الترمذي حديث حسن صحيح (صحيح الترغيب والترهيب) واتـه : (پێغەمبـەری خـوا صـلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم ئامۆژگاریـەكی كـردین

ئامۆژگاریەکی وا چاوەکان لەگەڵی فرمێسکیان لیٚ هاتە خوارو دڵەکان لەگەڵی ترسان و ڕاچلەکین جا ووتمان : ئەی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی الـه وسلم ئەو ئامۆژگاریە ئەڵێی ئامۆژگاری کەسێکە کە ماڵ ئاوایی ئەکات و ئاخیر ئامۆژگاریەتی لەبەر ئـەوە وەسـیەتمان بکـە فـەرمانمان پـیٚ بکـە چـی بکـەین پێغەمبـەری خـوا صـلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم فـەرمووی : وەسـیەتتان فەرمانتان پیٚ ئەکەم بە گوێڕایەڵی کردن و لەفـەرمان دەرنەچـونی سـەرۆکتان ئەگەر عەبدێکش بوو بە سەرۆکتان وە ئەوەی بژی لەئێوە خیلافێك و لێك جیا بونەوەیـەکی زۆر دەبـینیٚ جـا دەسـت بگـرن بـە ڕێبـازی مـن وە ڕێبـازی خەلیفەکانی کە لەسەر حەقن و خەڵکی بۆ حەق بانگ ئەکـەن و ڕێـی حـەقیان نیشان ئەدەن ئەو ڕێبـازە بـە ددانـی کاچـیلکەکان بگـرن و بیگـەزن بەتونـدی بیگـرن وە ئاگادارتـان ئەکەمـەوە لـە شـتە تازەکـان و زیـاد کراوەکـان بـزانن بەتەئکید هەموو شتێکی بیدعە تازە داهێنراو گومڕایی و سەرلێشێواویە) .

وە ئەفەرمویٚ : (من عمل عملا لـیس علیـه امرنـا فهـو رد) رواه مـسلم واتـە : (هەر کەسێك کردەوەیەك بکات کە فەرمانی ئێمـەی لەسـەر نـەبێت ئـەوە ڕەد ئەکرێتەوەو وەرناگیریٚ) .

لەم فەرموودانە ئەبینین چۆن پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلـی الـه وسـلم ئوممەتەکـەی ئاگـادار کردۆتـەوە تەنانـەت لـە هـەموو وتارەکـانی ئاگـاداری کردوینەوە لەو شتانەی لەدین زیاد ئەکریٚ کە لە ڕێبـازی پێغەمبـەر صـلی الله علیه وعلی اله وسلم و خەلیفەکانی رضي الله عـنهم نیـە وە بەسـەر لێشێواوی داناوەو پێی ڕاگەیاندوین کـە بـۆ نـاو ئـاگرە ئـیتر شـتێك بـۆ نـاو ئـاگر بێـت و بیدعەو سەرلێشێواوی بێت بە چ عەقڵێك کەسێك دیٚ بەناوی ئیسلام بە ئێمەی ئەفرۆشیٚ و بەهۆی سەرکەوتنی ئیسلامی ئەزانیٚ اف لکم بەڕاستی هەر ئەوەیە کە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرمویٚ : (اذا لم تـستحي

فاصنع ما شئت) رواه البخاري واته : (ئەگەر شەرمت نەکرد چی ئەکەی بیکە =چونکە ئەوەی شەرمی نەما لەهیچ ناگەڕێتەوە=) .
وە لەگەڵ ئەوەی حیزبایەتی بیدعەیەو شتێکی بۆ دین زیاد کراوە سەبەبی تەفرەقەو لێك ترازانی موسڵمانانە وەك ئەبینین چۆن موسڵمانان پارچە پارچە بوون و بوونەتە حیزب و فیرقەی لە یەك جوداو دژ بەیەك! جا پێویست بەنمونەش ناکا بینیوتانە چۆن لەیەکتر جودا ئەبنەوەو دژایەتی یەکیش ئەکەن و پاشقوڵ لەیەکتر ئەگرن و یەکتر ئەفرۆشن! هەندێکیش بەخەون بوونەتە حیزبی و لەوەشە بەخەون جودا بوونەتەوە! پرسیارێکی زۆر سادەشیان لێ بکە لەسەر چی دژایەتی یەك ئەکەن و لەبەر چی لەیەك جودا بونەوە وە کە لەناو یەك حیزبیشن لەسەر چی دژایەتی یەك ئەکەن ئەگەر وەڵامیان نەدانەوە ئەوە من ئەڵێم شەرم ئەکەن وەڵام دەنەوە چونکە لەسەر دونیاو مەنسەبە هەشە بۆی هەیە لەبەر خەون بینینی بێت! ! !
بەهەرحاڵ دەزانین لە قورئان و سوننەتیش نەهیمان لێکراوە لە تەفرەقەو لێك جودا بوونەوەو ئەوە بە هۆی لاوازی و ژێردەستەییمان داندراوەو دەبێتە هۆی توشبوونی سزای خوا لە قیامەت! من لە خزمەتتانا چەند ئایەت و فەرموودەیەکتان بیر ئەخەمەوە تا بزانن حیزبایەتی بە ناوی ئیسلام چەند جێی دەبێتەوە لە ئیسلام!
خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ ال عمران 103 واتە : (دەست بگرن بەدینی خوا هەمووتان لەسەری کۆبن وەنەکەن لێی جودا ببنەوەو تەفرەقە بکەن) .
لەو ئایەتە ئاشکرایە کەنەهیمان لێ کرایە لەتەفرەقەو فەرمانمان پێکرایە لەسەر دین کۆ ببینەوە نەك لەسەر هیچ شتێکی تر!

وەخوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾ الانعام 159 واتە : (ئەوانەی دینی خۆیان پارچە پارچە کردووەو بوونەتە کۆمەڵی لێك جودا تۆ لەوان بەری ئەی پێغەمبەری خوا حوکمی وان لەو تەفرەقەیە بۆ لای خوایە لە قیامەت ئەوەیان پیٚ ڕادەگەیەنیٚ کە لە دونیا کردویانە توشی سزای خۆیان ئەبن) .

ئەو ئایەتە هەڕەشەیەکی زۆر توندە بۆ ئەهلی تەفرەقەو ئەهلی بیدەع بۆ هەموو ئەوانەی پێچەوانەی قورئان و سوننەت ئەکەن و تەفرەقە ئەکەن بەوەی کە پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم لێیان بەریە ! ئایەتەکەش عامە بۆ ئەهلی کتاب و بۆ ئەو ئوممەتەشە بۆ هەموو ئەهلی بیدەع دەتوانن سەیری تەفسیری ابن کثیر بکەن رحمە الله .

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ ال عمران 105 واتە : (وە ئێوە وەك ئەو ئوممەتانەی پێش خۆتان مەبن کە تەفرەقەیان کردو جیاوازی کەوتە نێویان و لەحەق لایاندا پاش ئەوەی لەلایەن خوا ئایەتی ئاشکراو ڕوونکەرەوەیان بۆ دابەزی وە ئەوانە سزایەکی گەورەیان بۆ هەیە) .

لەو ئایەتە ئەبینن تەفرەقە سیفەتی جولوکەو دیانەکان بووە ئێمە نەهیمان لێکراوە وەکو ئەوان بین وە دیارە بەئاشکرا لە ئایەتەکە هەڕەشە هەیە بۆ ئەهلی تەفرەقە بەوەی سزای توندیان بۆ ئامادە کراوە .

وە لەدوای ئەو ئایەتە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ (106) وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (107)﴾ آل عمران واتە: (ڕۆژێك کە قیامەتە هەندیٚ ڕوو سپی ئەبن

وە هەندێ ڕوو ڕەش ئەبن جا ئەوانەی ڕویان ڕەش بووە پێیان ئەوترێ ئەوە دوای ئیمانتان كوفرتان كرد دە سزا نۆش كەن بە هۆی ئەوەی كوفرتان ئەكرد . بەڵام ئەوانەی ڕوویان سپی بووە ئەوان لە ڕەحمەتی خوا دان تێیدا ئەمێنن هەتا هەتایی).

جا ئەو ئایەتانە دەربارەی كافرانە بەڵام بۆ موسڵمانی موبتەدیعیشە بەقەدر بیدعەكەی ڕووی ڕەش ئەبێ موبتەدیع ابن كثیر رحمە الله لە تەفسیرەكەی ئەفەرموێ : (وَقَوْلُهُ تَعَالَى: {يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ} يَعْنِي: يَوْمَ الْقِيَامَةِ، حِينَ تَبْيَضُّ وُجُوهُ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ، وَتَسْوَدُّ وُجُوهُ أَهْلِ الْبِدْعَةِ وَالْفُرْقَةِ، قَالَهُ ابْنُ عَبَّاسٍ، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا) یانی ڕووی ئەهلی سوننەو جەماعەت سپی ئەبێ وە ڕوی ئەهلی بیدعەو تەفرەقە ڕەش ئەبێ ئەوە ابن عباس رضي الله عنهما وای فەرمووە.

لێرە شتێكی گرنگ هەیە لە ووتەی ئەو صەحابە بەڕێزە رضي الله عنە بۆمان ڕوون ئەبێتەوە، ئەویش ئەبینین ناوی ئەهلی سوننەو جامەعەتە كە ئەهلی سوننە جەماعەتیشن وە ئەبینین ئەهلی بیدعە ئەهلی تەفرەقەشن ئەهلی بیدعەو تەفرەقە، لەبەر ئەوەشە شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله ئەڵێت : (والبدعة مقرونة بالفرقة كَمَا ان السّنة مقرونة بِالْجَمَاعَة فَيُقَال أهل السّنة وَالْجَمَاعَة كَمَا يُقَال أهل الْبِدْعَة والفرقة) الاستقامة 42/1 واتە : (وە بیدعە لكێندراوە بە فیرقە چۆن سوننەت لكێندراوە بە جەماعەت دەوترێ ئەهلی سوننەت و جەماعەت هەر وەك دەوترێ ئەهلی بیدعەو تەفرەقە).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ (31) مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ (32)﴾ الروم واتە : (حاڵتان وابێ بگەڕێنەوە بۆ لای خوا وە خۆتان بپارێزن لەسزای خواو لێی بترسن وە نوێژتان بكەن بە ڕێكی وە لە هاوبەش

دانەران مەبن . لەوانەی دینی خۆیان پشت گوێ خستووەو پارچە پارچەیان کردووە دوای ئارەزوو کەوتوون وە بوونەتە کۆمەڵ کۆمەڵی لێك جودا هەر حیزبەو بەوەی خۆی دڵ خۆشەو خۆی بەحەق ئەزانێ) .

لەو ئایەتە خوای بەرز ئەمانترسێنێ، وە نەهیمان لێ دەکات لەوەی وەك هاوبەش دانەران بین، لەوەی وەك ئەوان دین بەش بەش بکەین، وە ببینە کۆمەڵی لەیەك جودا، ئەوەش ئەبینن کە هاوبەش دانەران کافرەکان چۆن تەفرەقە هەیە لەناویان، وە بەناوی دیموکراتی بونەتە حیزبی لێك جودا و مونافەسەی یەك ئەکەن، بەڵام لەوە سەیر تر موسڵمانان شوێنیان ئەکەون، وەکو وان دەکەن، بەڵام پێتان سەیر نەبێ! ئەوە پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم هەواڵی پێداوین کە بەردەوام کەسانێك ئەبن چاو لە جولەکەو دیانەکان ئەکەنەوە لە هەموو شتێك، پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم ئەفەرموێ : (لتتبعن سنن من قبلكم شبرا بشبر وذراعا بذراع حتى لو دخلوا جحر ضب تبعتموهم قيل : يا رسول الله اليهود والنصارى ؟ قال : فمن) متفق علیە واتە : (شوێنی ڕێگای ئەوانەی پێش خۆتان ئەکەون بست بە بست وە باسك بە باسك هەتا ئەگەر بچنە نێو کونی بزن مژەوە ئێوەش لە دوایان ئەچن ووتیان : ئەی پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم مەبەستت جولەکەو دیانە؟ فەرمووی : ئەی کێ) .

جا بەداخەوە کە ئەبینین جولەکەو دیان و کافرەکان حیزبایەتیان داناوە کەسانێك بەناوی ئیسلام ڕێك لە چاویان ئەکەنەوە! سەیرو سەمەرەیەکی زۆر سەیر ئەندامی مەکتەبی سیاسی حیزبێکی بەناو ئیسلامی لە نوسینێکی بە حیساب ڕەخنەی لەخۆیان ئەگرێ ئەڵێ حیزبە ئیسلامیەکان لەشێوەی ڕێك خستنیان چاویان لە حیزبی شیوعی کردۆتەوە تا ئێستاش! اف لكم بەڕاستی شتێکی ناشیرنە بەناوی ئیسلام چاو لە شیوعی بکەیتەوە ئاخر من خەمی ئەو

كەسانە ئەخۆم كە بەو حیزبیانە خەڵەتاون! خوا پەنامان بدات پێغەمبەریش صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من تشبه بقوم فهو منهم) رواه احمد وابو داود واتە : (ئەوەی خۆی بەقەومێك بچوێنێ ئەوە لەوانە) .
باشە ئێوە چۆن ئەو جورئەتە ئەكەن شتێك لە شیوعی و كافران وەرتان گرتبێ ناوی ئیسلامی لێ بنێن! ؟ وە ئامۆژگاری ئەوانە ئەكەم كە دین ئەكەنە پەردەیەك و چەواشەی پێئەكەن لە خوا بترسن ئەو ئایەتە بخەنە بەرچاوتان كە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ﴾ البقرة 79 واتە : (سزایەكی توند بۆ ئەو كەسانەیە كە كتاب ئەنوسنەوە بەدەستی خۆیان پاشان ئەڵێن ئەوە لە لایەن خواوەیە بۆ ئەوەی پاداشتێكی كەم بەدەست بێنن پێی دونیایان دەست بكەوێ بەناوی ئەو كتابە كە بەدرۆ ئەڵێن لە لایەن خواوەیە سزای توند بۆ ئەوانە لە سەر ئەوەی بە درۆ بەدەست نوسیویانەو وە سزایەكی توند بۆ ئەوان لەسەر ئەوەی بە دەستیان دەكەوێ لە سەر ئەو كارە) .
بەڕاستی گەورەترین تاوان ئەوەیە ئیفتیراو بوختان بكەیت بۆ دین خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ﴾ الانعام 144 واتە : (جا كێ هەیە لەو كەسە ستەم كارتر بێت كە درۆ ئەكات و بۆختان بەناوی خوا ئەكات بۆ ئەوەی خەڵك لە ڕێی هیدایەت لادات و گومڕایان بكات بە نەفامی و نەزانی خۆی بە تەئكید خوا هیدایەتی قەومی ستەم كاران نادات) .
وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ الانفال 46 واتە : (وە گوێ ڕایەڵی خواو پێغەمبەرەكەی بكەن وە نەكەن تەفرەقە بكەن و لێك جودا

بنەوە وابکەن فەشـەل ئـەهێنن و هێـزو تواناتـان نـامێنیّ لاواز ئـەبن وە ئـارام بگرن بە تەئکید خوا لەگەڵ ئەو کەسانەیە کە ئارام گرن).

لەو ئایەتە دەبینن خوای بەرز ئاگاداری کردوینەتەوەو ڕوونی کردۆتەوە بۆمان کە تەفرەقە هۆی لاواز بوونە، کەچی حیزبیەکان ئـەڵێن نـا حیزبایـەتی ئێمـەو تەفرەقەو لێك جودا بونمان بۆ سەرکەوتنی ئیسلامە! ئیتر پەنا بگرین بە خـوا لەو گومانـە خراپانـەی ئـەو حیزبیانـە، کـە وەك چـۆن ڕۆژ لـە ئاسمـان دیـارە ئەویش دیارە کە باتڵە بەڵام هێشتا خەڵکێکی زۆریان بۆ خەڵەتاوە لەبەر ئەوە دائیمەن لە خوا بپاڕێوە بت پارێزیّ لەو گومانانە .

وە خوای بەرز ئەفەرمویّ : ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ (118) إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ (119)﴾ هـود واتـە : (ئەگـەر پـەروەردگارت ویـستبای خـەڵکی هـەموو ئـەکردە یـەك ئوممـەت لەسـەر یـەك دیـن کـۆی ئەکردنـەوە وە بـەردەوام خـیلاف ئـەبێت لـە بـەینی خـەڵك و لەحـەق جـودا ئەبنـەوە ئـیللا ئەوانـە نـەبن کـە پـەروەردگارت ڕەحمـی پـیّ کـردوون وە بـۆ ئەوەش دروستی کردوون وە قسەی بڕیاری پەروەردگارت تەواو بـووە بـەوەی بڕیاری داوە کە جەهەننەم پڕ بکات لە جن و مرۆڤەکان ئەوانەی کە دوای باتڵ ئەکەون و خیلافی حەق ئەکەن).

لەو ئایەتـە خـوای بـەرز بـۆی ڕوون کردوینەتـەوە کـە ئەوانـەی ڕەحمـی خـوا ئەیانگرێتـەوە ئـەو کەسـانەن کـە خـیلاف و تەفرەقـە ناکـەن وە ئـەوەش لـە ئایەتەکە تێدەگەین کە ئەهلی ئیختیلاف و تەفرەقە ئەهلی ڕەحمەت نین!

لێرە دەمەویّ ئاماژە بەوە بدەم کە زۆر جار ئەهلی بیدعە ئەهلی تەفرەقە لـە حیزبیـەکان و غـەیری وان هەنـدیّ گومـان ئـەهێنن بـۆ ئـەوەی باتڵەکـەو حیزبایـەتی و تەفرەقـەیان بـە حـەق نیـشان بـدەن! یـەکێك لـەو گومانانـە

فەرموودەیەكی هەڵبەستراو (موضوع) ئەهێنن دەڵێن پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم فەرموویەتی : (اختلاف امتي رحمة) موضوع لا اصل له واتە : (بونی خیلاف لە بەینی ئوممەتی من ڕەحمەتە) ئەو فەرموودە هیچ سەنەدێكی نیە پێشەوا البانی رحمه الله لە سلسلة الاحادیث الضعیفة ژمارە 57 ئەفەرموێ (لا اصل لە) وەلە ضعیف الجامع ژمارە 230 ئەڵێ : (موضوع) یانی ئەو فەرموودە درۆو هەڵبەستراوە بەناوی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەوە بۆتان نابێتە بەڵگە وە ئایەتەكەش ڕوونە لەوەی كە ئیختیلاف زەم كراوەو خوای بەرز پێی ڕازی نیە بەڵام حیزبیەكان و ئەهلی بیدەع بە گشتی بەڵگەیان نیە ئیتر هەر شتێكیان دەست كەوێ پەڕی ئەدەنێ نازانن دوایی زەرەریشی بۆ خۆیان هەیە ئەبێتە بەڵگە بەسەریانەوەو دەبێتە نیشانەیەكی تر بۆ ئەوەی بناسرێنەوە كە دوای بەڵگەی ڕاست ناكەون تەنها دوای تەم و مژ كەوتون!

وە هەروەها ئەو فەرموودەیە كە ئەوەی تیایە : (واختلاف أصحابي لكم رحمة) هەڵبەستراوەو درۆیە سەیری سلسلة الاحادیث الضعیفة ژمارە 59 بكەن كە پێشەوا البانی رحمه الله ئەڵێ (موضوع).

وە زۆر جاران حیزبیەكان كە پێیان بڵێی بۆ لەیەك جودا ئەبنەوەو تەفرەقە ئەكەن كە ئەو هەموو دەقەی قورئان و سوننەتیش ئەبینن لەوەی زەمی تەفرەقە ئەكەن!؟ لە جیاتی بەخۆدا بچنەوە، دێن دەڵێن ڕا جیایی شتێكی ئاساییە، دەڵێن صەحابەش رضي الله عنهم خیلاف هەبووە لەبەینیان!وە پێشەوای مەزهەبەكان و تا ئێستاش زانایان هەر خیلاف هەبووە لە بەینیان! لەوەڵامیان ئەڵێین : بەڕاستی ئەوە تەعنێكی زۆر گەورەیە لە صەحابە رضي الله عنهم، وە لە پێشەواو زانایانی ئیسلام، چونكە قەت خیلاف وان لەسەر ئەو شتانە نەبووە كە ئێوە لەسەرین، ئەوان دوای بیدعە نەكەوتبون، وە كاتێك

بەڵگەیان ببیستبا یەکسەر ملکەچ ئەبوون، ئەوان لەو شتانە خیلافیان هەبووە کە بەڵگەیان نەبیستووە تیایدا یان بۆیان سابت نەبووە لە مەسەلە ئیجتیهادیەکان! نەك ئەوان دوای هەواو ئارەزوو کەوتبن، مەبەستیان وەدەست هێنانی کورسی و مەنسەب و بودجە بوبێ، یان دەستیان نابێتە دەستی شیوعی و عەلمانیان و ڕیکلامیان بۆیان کردبێ تا خەڵك هەڵیان بژێرێ! ئاخر ئێوەی حیزبی چۆن خۆتان دێننە ڕیزی ئەوان! ؟ بەڕاستی ئەوە شەرمە ئەوە تەعنێکی گەورەیە لە صەحابە کە ئێوە نەك وەکو ئەوانیش نین بەڵکو تەعنیان لێئەدەن ئەوە نیە سید قطب تەعن ئەدا لێیان، وە ئەوە نیە علی باپیر تەعن ئەدا لە معاویە رضي الله عنە وە لەچەند صەحابەیەکی تر کە دەڵێ پێیان ناڵێین رضي الله عنهم دەڵێین غفر الله لهم! کە حوکمی تەعنەدان لە صەحابە لای ئەهلی سوننە مەشهورەو دیارە! دوایش باسی ئەکەین.

ئەوجا ئەوەی اخوان المسلمین ی دامەرزاندووە حسن بنا کەسێکی سۆفی بووەو لەسەر تەریقەی سۆفی بووە ئەهلی مەولود خوێندنەوەو چونە سەر قەبری پیاو چاکان بووە! ئیتر بزانم چۆن حیزبیەکان دەتوانن بڵێن خیلاف ئێمەش وەك هی صەحابەیە رضي الله عنهم؟! وە ئەوە نیە علی باپیریش و هەموو حیزبە ئیسلامیەکان بیدعەی مەولود و غەیری ویش ئەشەرعێنن و تەپڵ و زوڕنای حەڵاڵ ئەکەن و لە هەمووی گەورە تر ئەو قسە ناشیرنەی علی باپیر کە ووتویەتی لەگەڵ مەلائیکەت شەڕ ئەکا ئەگەڕ شەڕی کورد بکەن تا ئێستاش نەم زانیە لێی پەشیمان بوبێتەوە! خۆ ڕەددیشی دراوەتەوە لەسەری ئاخر چۆن ئێوە خیلاف خۆتان ئەخەنە ڕیزی ئەو خیلافەی لەبەینی صەحابە رضي الله عنهم ڕووی داوە کەی ئەوان حیزبایەتیان کردووەو حەزیان بە تەفرەقە بووە! ؟ کەی ئەوان دوای ئەوانە کەوتوون کە بیری خەواریج و تەکفیریان هەبوبێ و تەعن لە سوننەت بدەن! ؟ کەی صەحابە رضي الله عنهم

بێدەنگیان لەیەك بیدعە کردووە کە ئێوە ئێستا بیدعە ڕەواج پێدەدەن وە لە جیاتی قورئان و سوننەت گۆرانی و مۆسیقای بۆ خەڵکی لێدەدەن و حەڵاڵی ئەکەن! ئاخر پەنا بەخوا لە چەواشەکانتان هیچمان لەدەست نایە دەڵێین خوا هیدایەتتان بدات ئەوە باسی ئەوەش ماوە کە ناوی خواتان کردووە بە ڕیکلام و بوونەتە سەبەبی ئەوەی سوکایەتی پێ بکرێ و بخرێتە ژێر پێ! زۆر شتی تریش هەیە بیلێم بەلاَم لکل مقام مقال!

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ الانعام 153

واتە : (وە ئەوە ڕێگای ڕاستی منە خواری و پێچ و پەنای تیا نیە جا دوای ئەو ڕێگایە ڕاستە بکەون وە نەکەن دوای ئەو ڕێگایانە بکەون کە پێچەوانەی ئەو ڕێگا ڕاستەیە چونکە لەو ڕێگا ڕاستەتان جیا ئەکەنەوەو بە لای چەپ و ڕاستان ئەبەن بەرەو جەهەننەم ئەوە فەرمان و وەسیەتی خوایە بۆ ئێوە ئامۆژگاری پێ کردوون بەڵکو خۆتان لەسزای خوا بپارێزن بە جێ بەجێ کردنی ئەو فەرمانەی) .

لەو ئایەتەش ڕوونە کە ڕێگای ڕاستی خوای بەرز یەك ڕێگایە وە ڕێگای جەهەننەم زۆرن!

وە هاتووە لە عبد الله ی کوڕی مسعود رضي الله عنە ئەفەرموێ : (خَطَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطًّا بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ مُسْتَقِيمًا قَالَ ثُمَّ خَطَّ عَنْ يَمِينِهِ وَشِمَالِهِ ثُمَّ قَالَ هَذِهِ السُّبُلُ وَلَيْسَ مِنْهَا سَبِيلٌ إِلَّا عَلَيْهِ شَيْطَانٌ يَدْعُو إِلَيْهِ ثُمَّ قَرَأَ { وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ }) رواه احمد والنسائي والدارمي وصححه الالباني في تحقيقه على شرح الطحاوية واتە : (پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم خەتێکی کێشا بەدەستی پاشان فەرمووی : ئەوە ڕێگای خوایە ڕاست و بێ پێچ و پەنایە وە

عبدالله رضي الله عنه ئەفەرموێ : ئەوجا پاشان خەتی كێشا لە لای ڕاست و چەپی ئەو خەتە پاشان پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی : ئەوانە ڕێچكەكانن وە هیچ ڕێگایەكیان نیە ئیللا شەیتانێكی لەسەرە بانگەوازی بۆ ئەكاتن پاشان ئەو ئایەتەی خوێندەوە { وَانَّ هَـذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ) .

ئیتر لەوە ڕوونتر هەیە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم بە شێوەیەك بۆی ڕوون كردوینەتەوە سوێند بەخوا هیچ بەلگەیەكمان بەدەستەوە نابێ لە قیامەت ئەگەر تەفرەقە بكەین و لە ڕێگای ڕاست لابدەین! ئەوە ئیسلام یەك ڕێگایە ئەوەی ڕاست بكات شوێنی ئەكەوێ یەك ئیسلام هەیە بۆ دەبێ حزبی جۆراو جۆرو دژ بەیەك هەر یەكەی جۆرە ئیسلامێكی لابێ! ؟ والله هەر ئەوە ڕاست ئەكات كە لەسەر ئەو ڕێگا ڕاستەی خوا عز وجل ناردویەتی بمێنێتەوە، ئەوانی تر دوای ڕێگاكانی شەیتان كەوتوون.

وە هاتووە لە أبي ثعلبة الخشني رضي الله عنه ئەفەرموێ : (كان الناس إذا نزلوا تفرقوا في الشعاب والأودية فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن تفرقكم في الشعاب والأودية إنما ذلكم من الشيطان فلم ينزلوا بعد ذلك منزلا إلا انضم بعضهم إلى بعض حتى يقال : لو بسط عليهم ثوب لعمهم) رواه أبو داود وصححه الالباني واتە : (خەڵكی كە دا ئەبەزین لە ناو دۆڵ و كێوەكان لێك جودا ئەبونەوە جا پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی : ئەو لێك جوداییەتان و لێك دوور بوونەتان لەو كێوو دۆڵانە لە شەیتانەوەیە جاوای لێهات صەحابەكان رضي الله عنهم كە دابەزیبانا لە شوێنێك ئیللا ئەهاتنە پاڵ یەكتری هەتا ئەوترا ئەگەر جلێك بخەیتە سەریان هەمویان دائەپۆشێ) .

سەیر کەن لێرە ئەگەر لەو لێك جودا بونەوە نەهیمان لێکرابێ و لە شەیتانەوە بێ ئەی ئەو شەڕو فیتنەی بەینی حیزبیەکان! ! ! ؟ وە لێرە چۆن ئەبینی فەرقی صەحابە رضي الله عنهم چەندە زۆرە لەگەڵ حیزبیەکان! پاش ئەوەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم نەهی لێ کردن لەو تەفرەقەیە کە زۆر بچوکترە لە تەفرەقەی حیزبیەکان موقارەنە لە بەینیان ناکرێ! بەڵام صەحابەکان رضي الله عنهم وازیان لێهێنا کە چی حیزبیەکان ئەو هەموو ئایەت و فەرموودەش تەئسیر ناکا لێیان تا واز بێنن لە تەفرەقەو حیزبایەتی، هێشتا بەردەوامن و چەواشەی زیاتریش ئەکەن!

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (دَعُوهَا فَإِنَّهَا مُنْتِنَةٌ) متفق عليه واتە : (وازی لێ بێنن ئەوە بۆگەنە) .

ئەوە لەو کاتە فەرموی کە ئەنسارو موهاجیریەك موشکیلەیان بوو یەکیان ووتی ئەی ئەنسار ئەوی تر وتی ئەی موهاجیرەکان! سەیر بکەن ئەنسارو موهاجیر رضي الله عنهم دوو ناوی شەرعین لە قورئان و سوننەت مەدح کراون بەڵام ببێتە هۆی تەفرەقە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی واز لەو بانگ کردنە بێنن ئەوە بۆگەنە! جاوەرە چی بەو بیدعە چیانە ئەڵێی کە دوای بیدعە کەوتوون و بیدعە لێکی جودا کردونەتەوەو لەسەر فلان و فلان و لەسەر کورسی و مەنسەب تەفرەقە ئەکەن واز بێنن ئەوە بۆگەنە بۆگەن! ! !

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (لا تختلفوا فإن من كان قبلكم اختلفوا فهلكوا) رواه البخاري واتە : (خیلاف مەکەن و تەفرەقە مەکەن چونکە ئەوانەی پێش ئەوە خیلافیان کەوتە نێو لەبەر ئەوە بە هیلاك چوون) .

ئیتر چۆن کەسێ ئەتوانێ تەفرەقە بکاتە هۆی سەرکەوتن! ؟ اف لكم!

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (إِنَّ اللَّهَ يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَكْرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَيَكْرَهُ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ وَإِضَاعَةِ الْمَالِ) رواه مسلم واته : (خوا لە سێ شت بۆ ئێوە ڕازیەو فەرمانی پێدەکات وە لە سێ شت بۆتان ڕازی نیەو نەهی لێدەکات ڕازیە بۆتان کە بیپەرستن و هیچ نەکەنە هاوبەشی بەتەنها بیپەرستن و هاوبەشی بۆ بڕیار نەدەن بەهیچ شێوەیەك وە ڕازیە بۆتان کە دەست بگرن و کۆببنەوە لەسەر دینی خوا هەمووتان وە تەفرەقەی نەکەن وە بۆتان ڕازی نیە دوای ووتیات ووتیان بکەون دوای قسەی بێسوودو بێ بەڵگە بکەون و بیگێڕنەوە وە ڕازی نیە بۆتان زۆر پرسیار بکەن وە ڕازی نیە بۆتان ماڵ بە فیڕۆ بدەن) .

لەو فەرموودەش ئەبینین چۆن نەهیمان لێکراوە لەتەفرەقەو جودا بونەوە لە جەماعەتی موسڵمانان وە ئەوەی لەو فەرموودە فەرمانمان پێکراوەو نەهیمان لێکراوە حیزبیەکان ڕێك بە پێچەوانەکەی ئەکەن! ئەبینین چۆن تەفرەقە ئەکەن ئەوە دیارە! وە بشزانن حیزبیەکان دوای شتی بێ بنەما کەوتوون دوای قیل و قال کەوتوون نەك دوای بەڵگەی قورئان و سوننەت! وە لەو ئینتیخاباتانە ببینن چەندە پارە بە فیڕۆ ئەدەن لە ڕیکلام کردن و ڕیکلامەکانیش ئەدڕێ! سەیری عەجاباتی حیزبی بکەن کاتی خۆی علی باپیر لە کتابێکی باسی ئەوە دەکات کە بۆچی حیزبەکەی لە بارەگاکانی چای ناخۆن یانی پێشمەرگە بەستەزمانەکانیان چاشیان لێ مەنع بوو! علی باپیر ئەڵێ چونکە چا لەوەندە ڕۆژەو ئەوەندە مانگەو ...حیسابی بیرکاری بۆ ئەکات ئەڵێ ئەو پارەی بە چا ئەدەین بیدەینە چەك و فیشەك باشترە! بەداخەوە چەکەکانیشیان بەدەستەوەدا! ! ! یانی پێشمەرگە نە چای خواردو نە چەکەکەی ما! ! ! ئەوە قسەی علی باپیر کە دەڵێ چای ناخۆین بۆ ئەوەی

پارەكەی پاشەكەوت بكەن! ئەی باشە بۆ ئێستا بۆ ڕیكلامی باتڵی هەڵبژاردن ئەو هەموو پارە بەفیڕۆ ئەدەن! ؟ ئەبینین ئـەو هـەموو سـەیارە بـەدوای یـەك ئەكەون لەگەڵ ئەوەی بەنزین لە چاش گرانترەو مەسرەفی زیاتری ئـەوێ ئـەی بۆ ئەو پارەی پاشەكەوت ناكەن! ؟ ئەگەر دەشڵێن ئێستا پێویستیمان بەچەك نیە پارەمان بۆ چیە! دەی بیدەنە ئەو هەژارانەی كە ئەندامی خۆتانن لایـەنی كەم دەزانن ئەو پارە لە قیامەت نابێتە باڵ قورسی قیامەتتان و بارێكی سوك تر ئەبێت! بەهەرحاڵ ئەو حیزبیانـە سـەیرو سـەمەرەیان زۆرە كـە لـە كتـابی سەیرو سەمەرەی حیزبایەتی زیاتر ئەبینن ان شاء الله .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (افترقت اليهود على إحـدى و سـبعين فرقـة ، فواحـدة في الجنـة و سـبعين في النـار ، و افترقـت النصارى على اثنين و سبعين فرقة فواحدة في الجنة و إحدى و سبعين في النار ، والذي نفسي بيده لتفترقن أمتي على ثلاث و سبعين فرقة ، فواحدة في الجنـة ، و ثنتين و سبعين في النار ، قيل : يا رسول الله مـن هـم ؟ قـال : هـم الجماعـة) سلسلة الاحاديث الصحيحة 1492 وفي روايـة : (هـي مـا أنـا عليـه وأصـحابي) رواه الترمذي وحسنه الالباني واتە : (جولەكە لێك جودا بوونەوە بونە حـەفتاو یەك كۆمەڵ جا یەكیان لەبەهەشتەو حەفتایان لە ئاگر، وە دیانەكان لێك جودا بوونەوە بونە حەفتاو دوو كۆمـەڵ یـەك كۆمـەڵیان لەبەهەشـتەو حـەفتاو یـەك كۆمەڵەكەی تر لە ئاگر ، سوێند بەوەی نەفسی منی بەدەستە ئوممەتی منیش لێك جودا دەبنەوە دەبنە حەفتاو سێ كۆمەڵ یەكێكیان لەبەهەشتەو حـەفتاو دوویان لە ئاگر وتیان ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئـەم كۆمەڵەی ئەچنە بەهەشتەوە كێن؟ پێغەمبەری خوا صلى الله عليـه وعلـى الـه وسلم فـەرمووی : ئـەوان جەماعـەن لـە ڕیوایەتـەكی تـر فـەرمووی : ئەوانـەی لەسەر ئەو ڕێبازەن كە من و صەحابەكانمی لەسەرین) .

ئەو فەرموودە هەڕەشەیەكی زۆر ترسناكی تێدا بۆ ئەوانەی تەفرەقـە ئەكـەن، وە لەحـەق لا ئـەدەن و موخالەفـەی قورئـان وسـوننەت ئەكـەن، بەڕاسـتی حیزبیەكان ئەگەر بێت و لەو فەرموودە ڕامێنن و بیری لێبكەنـەوە، بەسـە بـۆ ئەوەی واز بێنن لە دەمارگیریان و پەشیمان ببنەوە لە تەفرەقە كردن!

لێرە لەو فەرموودە باسی شتێكی گـرنگ كـراوە، باسـی جەماعـەت بـا بـزانین جەماعەت مانای چیە، وە بـزانین ئایـا ئـەو حیزبیانـە ئـەهلی جەماعـەتن یـان ئەهلی تەفرەقە!؟ وە من زۆر جاران ئەبینم و ئەبیستم كە حیزبیەكان خۆیـان بەجەماعەت ئەزانن، ئێمە كە حیزبیایەتی ناكـەین بـەوە تۆمـەتبارمان ئەكـەن دەڵێن بڕوایان بە جەماعەت نیە! لەبەر ئـەوە ئێسـتا بـەكورتی ئـەوەش ڕوون ئەكەمەوە، تا بـەتاڵی حیزبیـەكان نەبێتـە حـەق لەبـەر چـاوتان، بـە چەواشـە كردنیان و ڕازاندنەوەی باتڵ!

ئایا جەماعەت مانای چیەو جەماعەتی شەرعی كێن!؟

وشەی (جماعة) ئێمە باسی مانا زمانەوانیەكەمان بە تەنیا مەبەست نیـە كەلـە ڕووی زمانەوانی بـە كۆمـەڵێك خـەڵك ئـەوترێ مەبەسـتمانە مانـا شـەرعیەكەی ڕوون بكەینەوە، تا دەر بكەوێ كـێ ئـەهلی سـوننەو جەماعەتـەو كـێ ئـەهلی بیدعەو تەفرەقەیە!

جەماعە لە ڕووی شەرعیەوە بۆ دوو مانـا بـەكار هـاتووە، یـەكێكیان بـەمانای لەسەر حەق بوون و دەست گرتن بەسـوننەت و مانـەوە لەسـەر ئـەو ڕێبـازەی پێغەمبـەر صـلى الله علیـه وعلـى الـه وسـلم و صـەحابەكان رضـي الله عـنهم لەسەری بوون، وە ماناكـەی تـری ئەوەیـە كـە لـەژێر ڕكێفـی سـەرۆكی وڵاتـی موسـڵمانان نەچـیتە دەرەوەو دژایـەتی نەكـەیت و دەرنەچـی لـە گوێڕایـەڵی كردنی لە چاكە، ئێستا دێم بە بەڵگە ئەوە ئەسەلمێنم كە جەماعە بۆ ئـەو دوو

مانایە بەکار دێت، پاشان ڕوونی ئەکەمەوە کە حیزبیەکان لە جەماعەت دەرچوون بەهەردوو ماناکەی!

پێشتر لەو فەرمووده بینیمان پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی : (ما انا عليه واصحابي) ئەمە تەفسیری وشەی جەماعەیە بە تەئکید چونکە لە ڕیوایەتەکیان فەرمووی : (هم الجماعة) دوای لە ڕیوایەتەکەی تر دەفەرموێ (ما انا عليه واصحابي) یانی لێرە دیارە کە جەماعەت ئەو کەسانەن لەسەر ئەو ڕێبازەن پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم و صەحابەکانی رضي الله عنهم لەسەر بوون، وە تەنها ئەو ڕێبازە حەقە کە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم و صەحابەکانی رضي الله عنهم لەسەر بووە، لەبەر ئەوە ئەوەی لەسەر حەق بێت جەماعەتە ئەگەر بەتەنیاش بێت، وەك لە عبد الله ی کوڕی مسعود رضي الله عنه هاتووە ئەفەرموێ : (الجماعة ما وافق الحق وان كنت وحدك) واتە : (جەماعەت ئەوەیە موافق بەحەق بێت ئەگەر بەتەنیاش بیت) شێخ البانی لە تەحقیقی مشكاة المصابيح لاپەڕە 61 لە جلدی یەك لە پەڕاوێزا ئەفەرموێ:
ابن سعد لە تاریخی دمشق ڕیوایەتی کردووە لێی بەسەنەدەکی صەحیح .

وە دیارە میرات گری پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم زانایانن لە ئەهلی فەرموودە (حديث)، بۆیە لای زانایانی ئەهلی سوننە ئەڵێن جەماعەت زانایانن لە ئەهلی فەرموودە، پێشەوا محمد بن اسماعيل البخاري رحمه الله لە صەحیحەکەی دەفەرموێ : (بَاب قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ يُقَاتِلُونَ **وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ**) واتە: (باسی فەرموودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم بەردەوام کۆمەڵێك لە ئوممەتی من سەرکەوتوون لەسەر حەق ئەجەنگن –بوخاری ئەڵێ– **وە ئەو کۆمەڵە ئەهلی عیلمن**).

له فتح الباري كه شەرحی صەحیحی بوخاریه ابن حجر العسقلاني رحمه الله له شەرحی ئەو بابه ئەفەرموێ : (وأخرج الترمذي حديث الباب ثم قال سمعت محمد بن إسماعيل هو البخاري يقول سمعت علي بن المديني يقول هم أصحاب الحديث) واته : (وه ترمذي ئەو فەرموودەی لەو باسه هاتووه ئەگێڕێتەوەو هێناوێتی پاشان ئەڵێ: بیستم له محمد ی کوڕی اسماعیل ئەوه بوخاریه دەیووت: بیستم له علي کوڕی المديني دەیووت: ئەوانه خاوەنی–زانایانی– فەرموودەن).

وه ئەفەرموێ : (وأخرج الحاكم في علوم الحديث بسند صحيح عن أحمد ان لم يكونوا أهل الحديث فلا أدري من هم) واته : (وه حاكم گێڕاویەتیەوەو هێناوێتی له –کتابی–علوم الحديث به سەنەدێکی صەحیح–دروست و ڕاست– له احمد ووتویەتی : ئەگەر ئەو کۆمەڵە خاوەنی –زانایانی و شوێنکەوتەکانی– فەرموودە نەبن ئەوە نازانم کێن).

وه له شوێنێکی تر پێشەوا بوخاری رحمه الله ئەفەرموێ : (بَاب قَوْله تَعَالَى { وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا } وَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **بِلُزُومِ الْجَمَاعَةِ وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ**) واته : (باسی فەرموودەی خوای بەرز { وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا } وەئەوەی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمانی پێکردووه له دەست گرتن به جەماعەت –بوخاری ئەڵێ– **وه ئەوان -جەماعەت- ئەهلی عیلمن**).

وه پێشەوا محمد بن عيسى الترمذي رحمه الله له سنن الترمذي له (بَاب مَا جَاءَ فِي لُزُومِ الْجَمَاعَةِ) ئەفەرموێ : (**وَتَفْسِيرُ الْجَمَاعَةِ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ هُمْ أَهْلُ الْفِقْهِ وَالْعِلْمِ وَالْحَدِيثِ**) واته : (وه تەفسیری جەماعەت لای ئەهلی عیلم ئەوانەن که خاوەنی فیقه و عیلم و فەرموودەن).

وە ئەفەرموێ : (و سَمِعْت الْجَارُودَ بْنَ مُعَاذٍ يَقُولُ سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ سَأَلْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُبَارَكِ مَنْ الْجَمَاعَةُ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ قِيلَ لَهُ قَدْ مَاتَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ قَالَ فُلَانٌ وَفُلَانٌ قِيلَ لَهُ قَدْ مَاتَ فُلَانٌ وَفُلَانٌ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ وَأَبُو حَمْزَةَ السُّكَّرِيُّ جَمَاعَةٌ قَالَ أَبُو عِيسَى وَأَبُو حَمْزَةَ هُوَ مُحَمَّدُ بْنُ مَيْمُونٍ وَكَانَ شَيْخًا صَالِحًا وَإِنَّمَا قَالَ هَذَا فِي حَيَاتِهِ عِنْدَنَا) واتە : (وە بیستم لە الْجَارُودَ بْنَ مُعَاذٍ دەیوت : بیستومە لە عَلِيَّ بْنَ الْحَسَنِ دەیوت پرسیارم کرد لە عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الْمُبَارَكِ کێ جەماعەتە؟ ووتی : ابو بکر وە عمر وتیان ئەوان ابو بکر و عمر مردوون وتی : فلان و فلان وتیان : فلان و فلان مردوون جا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ وتی : أَبُو حَمْزَةَ السُّكَّرِيُّ جەماعەتە ابو عیسی –ترمذي– دەڵێ : ابو حمزە محمد ی کوڕی میمون ە کە شێخێکی صالح بووە – پیاوێکی چاك بووە– وە ئەوەی ووتوە دەربارەی کە لەژیاندابووە لای ئێمە).

وە پێشەوا نووی لە شەرحی صحیح مسلم لە (باب قوله صلى الله عليه و سلم لا تزال طائفة من أمتى ظاهرين على الحق لا يضرهم من خالفهم) لە شەرحی ئەو فەرموودەیە کە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه ولى اله وسلم ئەفەرموێ : (ولا تزال طائفة من أمتى ظاهرين على الحق لا يضرهم من خذلهم حتى يأتي أمر الله وهم كذلك) ئەفەرموێ : (وأما هذه الطائفة فقال البخارى هم أهل العلم وقال أحمد بن حنبل إن لم يكونوا أهل الحديث فلا أدري من هم قال القاضي عياض انما أراد أحمد أهل السنة والجماعة ومن يعتقد مذهب أهل الحديث قلت ويحتمل أن هذه الطائفة مفرقة بين أنواع المؤمنين منهم شجعان مقاتلون ومنهم فقهاء ومنهم محدثون ومنهم زهاد وآمرون بالمعروف وناهون عن المنكر ومنهم أهل أنواع أخرى من الخير ولا يلزم أن يكونوا مجتمعين بل قد يكونون متفرقين فى أقطار الأرض) واتە : (ئەمما ئەو کۆمەڵە بوخاری دەربارەیان ئەڵێ : ئەوانە ئەهلی عیلمن وە احمد ی کوڕی حنبل ئەڵێ: ئەگەر خاوەنی –زانایان و

شـوێنكەوتەی– فـەرمووده نـەبن نـازانم كـێن القاضـي عیـاض دەڵـێ: احمـد مەبەستی پـێ ئـەهلی سـوننەت و جەماعەتـە وە ئـەوەی بـڕوای بـە مەزهـەبی ئەهلی فەرموودەیە –نەوەوی– ئەڵێم : وە بۆی هەیە ئەوكۆمەڵە پەرت بـووبن لە بەینی جۆرەكانی بڕواداران تێیاندایە ئازاو جەنگاوەرن وە تێیاندایە فەقیهن وە تێیاندایە فەرموودە ناسن وە تێیاندایە زاهیدن وە فەرمان بەچاكە كەرن و نەهی لە خراپە كەرن وە تێیاندایە لە ئەهلی جۆرەكانی تر لـە خێـر وە مـەرج نیە كە هەموو كۆ بوبێتنەوە–لە یەك شوێن– بەڵكو لەوەیە پـەرت بـوبێتن لـە دەوری–سەر– زەوی).

یانی بۆمان دەركەوت كە جەماعەت ئەوانەن لەسـەر حـەقن، لـە سـەر ڕێبـازی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم و صـەحابەكانن رضـي الله عـنهم، وە جەماعەت زاناكانن، چونكە ئەوان میراتگری پێغەمبەرن صـلى الله عليـە وعلـى اله وسلم، جا ئەوەی لەسەر ڕێچكەی وە باوەڕی زانایانی فەرموودە بـێ ئـەوە جەماعەتە، وە مەرج نیە جەماعەت لە یەك وڵات یان شار كۆ بوبێتنـەوە، یـان هەمویان زانا بن! بۆی هەیـە هـەر یەكـەی لـە وڵاتێـك بـێ وە هـەر یەكـەو لـە بوارێك خوای بەرز توانـای پـێ بەخـشیبێ، بـەڵام هـەمویان لەسـەر یـەك بـیرو باوەڕن و لەسەر یەك ڕێبـازن و شـوێنكەوتەی زانایـانی ئـەهلی فـەرموودەن و لەسەر مەنهەنجی ئەوانن، بۆیە هەمویان جەماعەتێكن ئەگەریش یەكتر نەناسن و لێكیش دوور بن و زمان و ڕەنگیشیان جیاواز بێت!

ئەوە مانای یەكەمی جەماعەت ڕوون بۆوە، ئێستا دێمە سەر مانـای دووەمـی، كـە دەرنەچـونە لـە تاعـەتی سـەرۆكی وڵات و بـەرەنگار نەبونەوەیـەتی، پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلـى الـه وسـلم ئەفـەرموێ : (مَـنْ كَـرِهَ مِـنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ النَّـاسِ خَـرَجَ مِـنْ الـسُّلْطَانِ شِـبْرًا فَمَاتَ عَلَيْهِ إِلَّا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً) متفق عليه واتە : (ئەوەی شتێكی بـینی لـە

سەركردەكەی كە ڕقی لەو شتە بێت با ئارام بگرێ لەسەری چونكە بە تەئكید كەسێك نیە لە خەڵك دەربچێ لە دەسەڵاتدار بستێك جا لەسەری بمرێ ئیللا مردنێكی جاهیلی دەمرێ).

لەو فەرمودە ناشیرنی تاوانی دەرچوون لە گوێڕایەڵی سەركردەمان بۆ دەرئەكەوێ كە ئەگەر بستێك بێت دەرچوونەكە لەسەری بمری بەجاهیلی ئەمری! پەنا بەخوا ئەی چی بێ ئەگەر كەسێك بە چەكیش بەرەنگاری سەرۆكی وڵات بێتەوە ! ؟

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم ئەفەرموێ : (مَنْ خَلَعَ يَدًا مِنْ طَاعَةٍ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا حُجَّةَ لَهُ وَمَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً) رواه مسلم واتە : (ئەوەی دەستی هەڵگرێ لە گوێڕایەڵی سەرۆكی وڵات ئەگاتەوە بە خوا لە قیامەت وە بەڵگەی بەدەستەوە نیە وە ئەوەی بمرێ وە پەیمانی گوێڕایەڵی لەگەڵ سەرۆك –بيعة– ی لەمل نەبێت ئەوە ئەمرێ مردنێكی جاهیلی).

پێشەوا الالباني رحمه الله ئەڵێت : و أخرجه الحاكم (1 / 77 و 117) بلفظ : " من خرج من الجماعة قيد شبر ، فقد خلع ربقة الإسلام من عنقه حتى يراجعه و من مات و ليس عليه إمامة و جماعة فإن موتته موتة جاهلية " . و قال الحاكم :" صحيح على شرط الشيخين " . وافقه الذهبي . سلسلة الاحاديث الصحيحة 984 واتە : (ئەوەی دەرچێ لە جەماعەت بە قەد بستێك ، ئەوە جلەوو دەست گری ئیسلامی لەملی كردۆتەوە هەتائەگەڕێتەوەبۆی وە ئەوەی بمرێ وە ئیمام و جەماعەتی لەسەر نەبێ–یانی بڕوای بە ئیمام و جەماعەت نەبێ– ئەوە مردنەكەی مردنێكی جاهیلیە).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم ئەفەرموێ : (من رأى من أميره شيئا يكرهه فليصبر عليه فإنه من فارق الجماعة شبرا فميتته جاهلية) متفق

علیه واته : (ئەوەی شتێكی بینی لەسەركردەكەی ڕقی بێتەوە لەوشتە با ئارام بگرێ بەتەئكید ئەوەی جودا بێتەوە لە جەماعەت بە قەد بستێك ئەوە مردنەكەی جاهیلیە).

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیە والە وسلم ئەفەرموێ : (ستكون بعدي هنات و هنات فمن رأيتموه فارق الجماعة أو يريد أن يفرق أمر أمة محمد كائنا من كان فاقتلوه فإن يد الله مع الجماعة و إن الشيطان مع من فارق الجماعة يركض) صحيح الجامع 3621 واتە : (لەدوای من فیتنەی گەورە ئەبێت و شتی تازە ڕوو ئەدات جا بینیتان یەكێك جیا ئەبێتەوە لە جاماعەت یان ئەیەوێ تەفرەقە بخاتە ئەمری ئوممەتی محمد-صلی الله علیه وعلی اله وسلم- هەر كەسێك بێت بیكوژن بە تەئكید دەستی خوا لەگەڵ جەماعەتە وە بەتەئكید شەیتان لەگەڵ ئەوەی جیا ئەبێتەوە لە جەماعەت ڕائەكات لە گەڵیان).

الحمد لله لەم فەرموودانە مانای دووەمی جەماعەت ڕوون بۆوە كە دەرنەچوونە لە تاعەتی ئیمام و بەرەنگار نەبونەوەیەتی وە بێگومان ئەو مانایەش ئەگەڕێتەوە سەر مانای یەكەم جیاوازی نیە لە بەینیان چونكە هەردووكی لەوە كۆ دەبێتەوە لەسەر حەق بیت و لا نەدەی لەو ڕێبازەی پێغەمبەر صلی الله علیه وعلی اله وسلم، وە صەحابەكان رضي الله عنهم، لە سەری بوون، وە لەو ڕێبازەش ئەوە هەیەو فەرمانی پێكراوە، كە گوێڕایەڵی ئیمام بكەیت و لێی جودا نەبیتەوە، وە ترسێندراوین بەوەی ئەگەر بستێك جودا بینەوە بە جاهیلی ئەمرین، چ جای چەك هەڵبگری و دژایەتی ئیمام و جەماعەت بكەی!

وە بێگومان ئەزانین حیزبیەكان لەهەردوو مانای جەماعەت لایانداوە نە لەسەر حەقن، وە نە لەسەر مەنهەجی سەلەفن، وەك دوایی هەندێ لەهەڵەی

سەركردەو پێشەواكانیان و حیزبی اخوان المسلمین ئەبینن! وە نە بڕوایان بە سەرۆكی وڵاتەكانی ئەم سەردەمە هەیە، كە گوێڕایەڵیان بكرێ، بەڵكو هەموویان كافر ئەكەن، دوایش ئەبینن كە سید قطب زۆری لە خەواریجەكانیش تێپەڕاندووە بۆ تەكفیر كردن! ئیتر بزانن كە ئەو حیزبانە بەهیچ شێوەیەك جەماعەتی شەرعی نین، بەڵكو ئەهلی بیدعەو تەفرەقەن و درێژە پێدەری ڕێچكەی خەواریج و فیرقە موبتەدیعەكانی ترن!

وە بۆ زیاتر دەركەوتنی ئەو باسەو نەمانی گومان لەسەری، پێم خۆشە زیاتر ئەوە ڕوون بكەمەوە كە ئەهلی سوننە لەسەرین لە گوێڕایەڵی ئیمام و فەرموودەی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم زیاتر بێنین، وە هەندێ ووتەی پێشەوایانی ئەهلی سوننەو جەماعەت بێنین، وە ئەوەش ڕوون بكەمەوە كە مەبەست لە ئیمام كێیە، تاوەكو حیزبی و بیدعە چیەكان گومانیان نەمێنێ و نەتوانن چیتر چەواشەی خەڵكی بكەن لەو باسانە!

هەڵوێستی ئەهلی سوننەوجەماعەت بەرامبەری سەرۆكی وڵاتی موسڵمانی (داد پەروەرو چاك بێت بێ یان ستەمكارو فاسق)

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ (النساء: 59) واتە : (ئەی ئەو كەسانەی بڕواتان هێناوە گوێ ڕایەڵی فەرمانەكانی خوا بكەن وە گوێ ڕایەڵی فەرمانەكانی نێردراوی خوا –پێغەمبەرەكەی– بكەن وە ئەوانەی كە خاوەن ئەمرن لەسەرتانەوە كە لەخۆتانن) .

وە پێغەمبەر صلی الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (السمع والطاعة علی المسلم فیما احب وكره ما لم یؤمر بمعصیة فاذا امر بمعصیة فلا سمع ولا طاعة) متفق علیه واتە : (گوێڕایەڵی سەركردە لە سەر موسڵمانە لەوەی پێی خۆش بێ یان پێی ناخۆش بێ مادام بە تاوان فەرمانی پێ نەكرابێ ، بەڵام

ئەگەر فەرمانی پێ كرا بە تاوان ئەوە ئەو كاتە لە سەری نیە گوێڕایەڵی بكات).

لەو فەرمووده بۆمان دەر ئەكەوێ موسڵمان لەسەری واجبە گوێڕایەڵی سەرۆكی وڵات بكات، لەوەی پێی خۆشە یان پێی ناخۆشە، مادام تاوان نەبێت، بەڵام ئەگەر فەرمانی بەتاوان پێكرا، ئەوە لە تاوان بە قسەی ناكات.

وە پێغەمبەر صلى الله عليه واله وسلم ئەفەرموێ : (الا من ولي عليه وال فراه ياتي شيئا من معصية الله فليكره ما ياتي من معصية الله ولا ينزعن يدا من طاعة) رواه مسلم واتە : (ئاگادار بن هەر كەسێك لە ئێوە سەركردەیەك بوو بە سەركردەی بینی ئەچێ بەلای شتێ لە تاوان و سەرپێچی فەرمانی خوا، ئەوە با ڕقی بێ لەو تاوان و سەرپێچیەی فەرمانی خوا وە با لە گوێڕایەڵی ئەو سەركردە دەرنەچێ).

لەو فەرمووده بۆمان دەرئەكەوێ ئەگەر سەرۆكی وڵات تاوانی ئەنجام ئەدا، دەبێ ڕقمان لە تاوانەكەی بێت، بەڵام نابێ لە گوێڕایەڵی دەرچین، تەنها ڕقمان لە تاوانەكەی ئەبێت، وە لەتاوان بە قسەی ناكەین .

وە لە (عبادة بن الصامت) ڕەزای خوای لێبێ : (بايعنا رسول الله صلى الله عليه واله وسلم على السمع والطاعة في منشطنا ومكرهنا وعسرنا ويسرنا واثرة علينا وان لا ننازع الامر اهله الا ان تروا كفرا بواحا عندكم فيه من الله برهان) متفق عليه واتە : (پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم پەیمانی لێ وەرگرتین لە سەر گوێڕایەڵی سەركردەكانمان لە كاتی ئاسانی و خۆشی و ناخۆشیمان و زەحمەتیمان وە لە كاتێك ئەگەر مافمانیش بخوات و بۆ خۆی بەرێ، وە لەسەر ئەوە پەیمانی لێ وەرگرتین كە دژایەتی خاوەنی دەسەڵات نەكەین ئیللا ئەگەر كوفرێكمان لێ ببینی كە كوفرێكی ئاشكراو ڕوون بێ مەجالی تەئویلی نەبێ و بەڵگەی لە سەر بێ لە لایەن خواوە) .

لەو فەرموودە بۆمان دەر ئەكەوێ كە لەسەرمان واجبە گوێڕایەڵی سەرۆكی وڵات بكەین، ئەگەریش ماڵی میللەتی یان بەیتولمالی بۆ خۆی ئەبرد و دەیدا بەخزمەكانی و بەس! وە نابێ لەسەر پارەو دونیاو بودجە شەڕی لەگەڵ بكەین و لە گوێڕایەڵی دەرچین و دژایەتی بكەین! تەنها لە سەر ئەوەی ئەگەر كوفری بە ئاشكرای كرد و كافر بوو! ئەو كات ئەتوانین دژایەتی بكەین و هەوڵی گۆڕینی بدەین ئەگەر توانامان هەبوو[5]!

(حذيفة) رضي الله عنه لە پێغەمبەرەوە صلى الله عليه واله وسلم بۆمان ئەگێڕێتەوە كە فەرمویەتی : (ستكون بعدي أئمة لا يهتدون بهدي ، ولا يستنون بسنتي ، وسيقوم فيهم رجال قلوبهم قلوب الشياطين في جثمان انس قال حذيفة : كيف أصنع ان أدركت ذلك ؟ قال : تسمع وتطيع الأمير ، وان ضرب ظهرك ، وأخذ مالك فاسمع واطع) رواه مسلم واتە : (لە پاش من – پاش پێغەمبەر صلى الله عليه واله وسلم – ئیمام و سەركردەی وا دێن كە لە سەر هیدایتی من نین وە لە سەر سوننەتی من نین ، وە پیاوی وایان تیا هەڵئەكەوێ كە دڵیان دڵی شەیتانەكانەو لە لاشەی ئینسانە –حذيفة– ڕەزای خوای لێبێ ووتی ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم چی بكەم ئەگەر گەیشتم بەم ڕۆژە؟ پێغەمبەر صلى الله عليه واله وسلم فەرمووی : گوێ ڕایەڵ بەو لە ژێر فەرمانی ئەمیر بە ئەگەر لە پشتیشی دای وە ماڵیشی بردی لە ژێر فەرمانی بەو گوێڕایەڵ بە) .

لەو فەرموودە بە جوانترین شێوە بۆمان ڕوون كراوەتەوە، كە ئەگەر سەرۆكی وڵات ئەوەندە ستەمكار بوو، شەیتان بێت لە جسمی ئینسان، ئەوجا ماڵمان

---

[5] چونكە هەموو فەرمانەكانی شەریعەت مەرجی توانای بۆ داندراوە ئەوەندە لەسەرمان فەرزە كە توانامان هەیە ئەنجامی بدەین خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ﴾ (التغابن: 16) وە پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ) متفق عليه.

بەزۆر بەرێت و لە پشتمان بدات، هەر ئەبێت لە گوێڕایەڵی دەرنەچین و دژایەتی نەکەین، ئیتر ئەوە فەرموودەی پێغەمبەری خوایە صلی اللە علیە وعلی اله وسلم، بە قسەی بریق و باقی کەس مەخەڵەتێن، با کەس بۆ گیرفانی خۆی نەتانکاتە سووتەمەنی! سەیرە ئەو بیدعە چیانەی تۆمەتبارمان ئەکەن بەوەی دەڵێن ئێوە بەرگری لە دەسەڵاتی ستەمکار ئەکەن! پێیان ئەڵێین ئەوە فەرموودەی پێغەمبەرە صلی اللە علیە وعلی الە وسلم ئێمە شوێنی ئەکەوین، یانی ئێوە پێتان وایە کە پێغەمبەر بەرگری لە ستەمکار ئەکات!؟ پەنا بەخوا لە چەواشەتان! ئێمە بەرگری ناکەین لە ستەمکار بۆیە پێغەمبەرمان صلی اللە علیە وعلی اله وسلم ئامۆژگاری کردوین کە دژایەتی سەرۆکی وڵات نەکەین و لە گوێڕایەلی دەرنەچین لە چاکە چونکە دژایەتی و دەرچوون سەردەکێشێ بۆ تاوانی گەورەتر، وە ئەگەر ئێوەی بیدعەچی حیساب بۆ فەرموودە نەکەن! ئەوە ئێمە تەنها شوێنی پێغەمبەر ئەکەوین صلی اللە علیە وعلی اله وسلم بەوەش لە جەنابتان جودا بوینەوە کە دوای هەواو وارەزوو ناکەوین، بەڵکو دوای فەرموودە کەوتوین!

وە پێغەمبەری خوا صلی اللە علیە واله وسلم ئەفەرموێ : (إنكم ستلقون بعدي أثرة فاصبروا حتى تلقوني علي الحوض) متفق علیە واتە: (ئێوە لە پاش من شتی وا ئەبینن –لە دەسەڵات دارەکان– کە مافتان ئەخۆن و بۆ خۆیانی ئەبەن جا ئارام بگرن هەتا دەگەنەوە بەمن لە سەر حەوز–ئاوی کوثر–).

دەی ئەوەی بیەوێ بگا بە پێغەمبەری خوا صلی اللە علیە وعلی اله وسلم، بە سەر فرازی و لەو حەوزە بخواتەوە، کە تایبەتە بە پێغەمبەری خوا صلی اللە علیە وعلی اله وسلم، بۆ شوێنکەوتەکانیەتی لە ڕۆژی قیامەت، با لە دونیا ئارام بگرێ، بەرامبەری ئەوەی مافی دەخورێ لە لایەن سەرۆکی وڵاتو سەرکردەکانی، ئەگەر ئارام نەگرێ و بە قسەی پێغەمبەری خوا صلی اللە علیە

وعلى اله وسلم نەكات و دوای فیتنە بكەویٚ و لەگەڵ ئەهلی بیدعە بیٚ! ئەوە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئاگاداری كردۆتەوەو دەفەرمویٚ : (إني فرطكم على الحوض من مر علي شرب ومن شرب لم يظمأ أبدا ليردن علي أقوام أعرفهم ويعرفونني ثم يحال بيني وبينهم فأقول : إنهم مني . فيقال : إنك لا تدري ما أحدثوا بعدك؟ فأقول : سحقا سحقا لمن غير بعدي) متفق عليه واتە: (من پێشتان ئەكەوم لەسەر حەوز ئەوەی بەلاما تێپەڕیٚ ئەیخواتەوە وە ئەوەی بیخواتەوە قەت تێنووی نابێتەوە وە خەڵكی وا دێن بۆ لام ئەیان ناسم و ئەمناسنەوە پاشان ناهێڵن بەیەك بگەین و ڕێگایان لیٚ دەگیریٚ منیش ئەڵێم: ئەوانە لە ئوممەتی منن. پێم دەوتریٚ: تۆ نازانی لەپاش تۆ چیان داهێناوە؟ جا ئەڵێم دەی دووری بۆیان دووری بۆیان ئەوانەی لە دوای من گۆڕاون–لەسەر ڕێبازی من لایانداوە–).

جا دەتەویٚ لە كام بەشە بیت ئەوەی لەو حەوزە ئەخواتەوە یان ئەوەی دەر ئەكریٚ! ؟

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرمویٚ : (من أطاعني فقد أطاع الله و من يعصني فقد عصى الله و من يطع الأمير فقد أطاعني و من يعص الأمير فقد عصاني) متفق عليه واتە : (ئەوەی گویٚ ڕایەڵی من بكات ئەوە گویٚ ڕایەڵی خوای كردووە وە ئەوەی سەرپێچی من بكا ئەوە سەرپێچی خوای كردووە وە ئەوەی سەرپێچی ئەمیر–ئەوەی لەسەری خاوەن ئەمرە لە سەرۆكی وڵات یان ئەوانەی تر لە جێگرو ئەوانەی بە فەرمانی ئەو داندراون– بكا ئەوە سەرپێچی منی كردووە).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم ئەفەرمویٚ : (أنكم سترون بعدي أثرة وأمورا تنكرونها قالوا : فما تأمرنا يا رسول الله ؟ قال : أدوا إليهم حقهم وسلوا الله حقكم) متفق عليه واتە : (ئێوە لە پاش من شتی وا ئەبینن –لە

دەسەڵات دارەکان- کە مافتان ئەخۆن و بۆ خۆیانی ئەبەن و شتی وا کە ئەزانن تاوانە و ستەمە ووتیان : ئەی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم بە چی فەرمانمان پێ ئەکەی لەو کاتە -کە ئەو ستەمەمان لێکرا-؟ پێغەمبەر صلی الله علیه وعلی اله وسلم فەرمووی : ئێوە مافی ئەوان بدەن و بیگەینن وە مافی خۆتان لە خوا داوا بکەن) .

لەو فەرموودەش فەرمانمان پێکراوە لەو کاتەی کە سەرۆکی وڵاتمان ستەمکار بوو، مافی وەماڵی ئێمەی بەناحەق دەخوارد، ئەوە ئارام بگرین و دژایەتی نەکەین لەسەر دونیا، بەڵکو مافی ئەو لەسەرمان چیە بیدەین، وە مافی خۆمان لە خوا داوا کەین و دوعای بکەین خوا دڵی نەرم بکات مافمان بگێڕێتەوە، ئەوە فەرمانی پێغەمبەری خوایە صلی الله علیه وعلی اله وسلم، نابێ چاو لە کافران بکەینەوە موزاهەرەی بکەین، یان مانی بگرین، یان دژایەتی سەرکردە بکەین و چەکی بەرەو ڕوو هەڵبگرین، با بەوەش نەخەڵەتێین هەندێ کەس بەناوی ئیسلام ئەوکارەی ئەکەن، ئیسلام لەو کارانە بەریەو ئەوە بۆ خۆ دەوڵەمەند کردنیانە ! موسڵمان کێشەی دونیا نیە بەڵکو دینە، دونیا بەقوربانی دین ئەکات نەك دین بە قوربانی دونیا !

پێشەوا نەوەوی رحمە الله لە شەرحی صحیح مسلم لەسەر ئەو فەرموودە ئەڵێ : (هَذَا مِنْ مُعْجِزَاتِ النُّبُوَّةِ وَقَدْ وَقَعَ هَذَا الْإِخْبَارُ مُتَكَرِّرًا وَوُجِدَ مُخْبَرُهُ مُتَكَرِّرًا وَفِيهِ الْحَثُّ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ كَانَ الْمُتَوَلِّي ظَالِمًا عَسُوفًا فَيُعْطَى حَقَّهُ مِنَ الطَّاعَةِ وَلَا يُخْرَجُ عَلَيْهِ وَلَا يُخْلَعُ بَلْ يُتَضَرَّعُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى فِي كَشْفِ أَذَاهُ وَدَفْعِ شَرِّهِ وَإِصْلَاحِهِ وَتَقَدَّمَ قَرِيبًا ذِكْرُ اللُّغَاتِ الثَّلَاثِ فِي الْأَثَرَةِ وَتَفْسِيرِهَا وَالْمُرَادُ بِهَا هُنَا اسْتِئْثَارُ الْأُمَرَاءِ بِأَمْوَالِ بَيْتِ الْمَالِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ) واتە: (ئەوە لە موعجیزەکانی پێغەمبەرێتیە ئەو خەبەرە ڕووی داوەو دووبارە بۆتەوە وە خەبەر پێدراوەکە بینراوەو دوبارەبۆتەوە وە ئەو فەرموودە ئەوەی تێدا کە

هانمان ئەدات بۆ گوێڕایەلی سەرۆك ئەگەر كار بەدەستیش ستەمكار بێت و ماف خەڵك بەناحەق بەرێ دەبێ حەقی بدرێ لە گوێڕایەلی وە نابێ لە سەری دەرچین وە لا نادرێ و دەبێ ملكەچی بۆ خوای بەرز بكەین بەوەی دوای لێ بكەین كە ئەزێتی ئەو سەرۆكەمان لەسەر لابدات وە شەڕیمان لێ دوور بخاتەوە وە چاكی بكات وە پێشتر باسی ئەوەمان كرد كە سێ جۆرە لوغەت هەیە لە –الاثرة– وە تەفسیرەكەمان باس كرد وە لێرەش مەبەست پێی گل دانەوەی ماڵی –بیت المال–ە لە لایەن سەرۆكەكانەوە والله اعلم).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (مَنْ كَرِهَ مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ مِنْ النَّاسِ خَرَجَ مِنْ السُّلْطَانِ شِبْرًا فَمَاتَ عَلَيْهِ إِلَّا مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً) متفق علیه واتە : (ئەوەی شتێكی بینی لە سەركردەكەی كە ڕقی لەو شتە بێت با ئارام بگرێ لەسەری چونكە بە تەئكید كەسێك نیە لە خەڵك دەربچێ لە دەسەڵاتدار بستێك جا لەسەری بمرێ ئیللا مردنێكی جاهیلی دەمرێ).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (مَنْ خَلَعَ يَدًا مِنْ طَاعَةٍ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا حُجَّةَ لَهُ وَمَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً) رواه مسلم واتە : (ئەوەی دەستی هەڵگرێ لە گوێڕایەڵی سەرۆكی وڵات ئەگاتەوە بە خوا لە قیامەت وە بەڵگەی بەدەستەوە نیە وە ئەوەی بمرێ وە پەیمانی گوێڕایەڵی لەگەڵ سەرۆك –بیعة– ی لەمل نەبێت ئەوە ئەمرێ مردنێكی جاهیلی).

پێشەوا الالباني رحمە الله ئەڵێت : و أخرجه الحاكم (1 / 77 و 117) بلفظ : " من خرج من الجماعة قيد شبر ، فقد خلع ربقة الإسلام من عنقه حتى يراجعه و من مات و ليس عليه إمامة و جماعة فإن موتته موتة جاهلية " . و قال الحاكم :" صحيح على شرط الشيخين " . وافقه الذهبي . سلسلة الاحاديث

الصحيحة 984 واتە : (ئەوەی دەرچێ لە جەماعەت بە قەد بستێك ، ئەوە جلەوو دەست گری ئیسلامی لەملی كردۆتەوە هەتائەگەڕێتەوەبۆی وە ئەوەی بمرێ وە ئیمام و جەماعەتی لەسەر نەبێ=یانی بڕوای بە ئیمام و جەماعەت نەبێ= ئەوە مردنەكەی مردنێكی جاهیلیە).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه واله وسلم ئەفەرموێ : (من رأى من أميره شيئا يكرهه فليصبر عليه فإنه من فارق الجماعة شبرا فميتته جاهلية) متفق عليه واتە : (ئەوەی شتێكی بینی لەسەركردەكەی ڕقی بێتەوە لەوشتە با ئارام بگرێ بەتەئكید ئەوەی جودا بێتەوە لە جەماعەت بە قەد بستێك ئەوە مردنەكەی جاهیلیە).

لەو فەرموودانە ناشیرنی تاوانی دەرچوون لە گوێڕایەڵی سەركردەمان بۆ دەرئەكەوێ كە ئەگەر بستێك بێت دەرچوونەكە لەسەری بمری بەجاهیلی ئەمری! پەنا بەخوا ئەی چی بێ ئەگەر كەسێك بە چەكیش بەرەنگاری سەرۆكی وڵات بێتەوە ! ؟ بۆیەشە بە مردنی جاهیلی ئەمرێ چونكە لەسەردەمی جاهیلی پێش ئیسلام بڕوایان بە جەمەعات و ئیمام نەبوو، جا ئەوەی بڕوای پێ نەبێ ئەوە خۆی شوبهاندووە بە كافرەكانی سەردەمی جاهیلی، بۆیەشە بە جاهیلی ئەمرێ!

وە هەر لەو فەرموودانە بۆمان دەركەوت كە موسڵمان ئەگەر لە گوێڕایەڵی دەرچێت چۆن لە قیامەت بێ بەڵگە ئەبێت! بێگومان دۆڕانی قیامەتیش گەورە ترە لە دۆڕانی دونیا، لەبەر ئەوە با لە دونیا ماف خوراو بیت باشترە لەوەی لە قیامەت بێ بەڵگە بمێنی، وە حیسابی جاهیلانت بۆ بكرێ لەبەر ئەوەی مردووی بێ ئەوەی پەیمانی گوێڕایەڵیت لەمل بوبێ!.

وە كاتێك كەسێك بەناوی سلمة بن يزيد الجعفي پرسیاری كرد لە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم و ووتی: (يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قَامَتْ عَلَيْنَا

أُمَرَاءُ يَسْأَلُونَا حَقَّهُمْ وَيَمْنَعُونَا حَقَّنَا فَمَا تَأْمُرُنَا فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فَأَعْرَضَ عَنْهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فِي الثَّانِيَةِ أَوْ فِي الثَّالِثَةِ فَجَذَبَهُ الْأَشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا فَإِنَّمَا عَلَيْهِمْ مَا حُمِّلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ) رواه مسلم واتە: (ئەی پێغەمبەری خوا ئایا بینیوتە ئەگەر سەركردەی وا بێنە سەرمان ببن بە سەرۆكمان داوای ماف خۆیان لە ئێمە بكەن و ماف ئێمەش نەدەن و مەنعی بكەن لێمان ئایا چۆن فەرمانمان پێ ئەكەی چی بكەین؟ پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم ڕووی لێ وەرگێڕا وەڵامی نەدایەوە دیسان پرسیاری لێ كردەوە دیسان وەڵامی نەدایەوە لە دووەم جار یان سێهەم جار الْأَشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ گرتی و لایدا ئەوجا پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم فەرمووی : گوێڕایەڵی سەركەردەتان- سەرۆكی وڵاتتان- بكەن بە تەئكید ئەوان بەرپرسن لەوەی لە ژێر دەستیاندایە وە ئێوەش بەرپرسن لەوەی لەسەرتانە هەر كەسەتان لە كردەوەی خۆی بەرپرسیار ئەبێت).

لەو فەرمووده بۆمان دەر ئەكەوێ كە لە قیامەت هەر كەس لەوە بەرپرسیارە كە لە دەسەڵاتی خۆیەتی، تۆ قیامەتی خۆت لەبەر چاو بێت، بشزانە لە چاكە بە قسەی سەرۆك بكەو لە تاوان بە قسەی مەكە، حیسابی ئەو لای خوایە، نەكەی لە گوێڕایەلی دەربچی لە بەر ئەوەی ستەم ئەكات، تەنها لە تاوان بە قسەی مەكە.

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیە والە وسلم ئەفەرموێ : (لا نبيَّ بَعدِي، ولا أُمّة بعدكم؛ فاعبدُوا ربَّكم، وأقيمُوا خمسكُم، وأعطُوا زكاتكُم، وصُومُوا شهركُم، وأطيعُوا وُلاةَ أمرِكم؛ تدخلوا جنة ربِّكم) سلسلة الاحاديث الصحيحة 3233 واتە: (لە دوای من پێغەمبەر نیە وە لە دوای ئێوە ئوممەتی تر نیە جا پەروەردگارتان بپەرستن وە پێنج نوێژەكەتان بە ڕێكی بكەن وە زەكاتی

ماڵتان بدەن وە مانگی ڕەمەزان بە ڕۆژوو بن وە گوێڕایەڵی سەركردەكانتان بكەن دەچنە بەهەشتی پەروەردگارتان).

سەیر بكەن یەكێك لە هۆیەكانی چوونە بەهەشت گوێڕایەلی كردنی سەرۆكە !

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه واله وسلم ئەفەرموێ : (ستكون بعدي هنات و هنات فمن رأيتموه فارق الجماعة أو يريد أن يفرق أمر أمة محمد كائنا من كان فاقتلوه فإن يد الله مع الجماعة و إن الشيطان مع من فارق الجماعة يركض) صحيح الجامع 3621 واتە : (لەدوای من فیتنەی گەورە ئەبێت و شتی تازە ڕوو ئەدات جا بینیتان یەكێك جیا ئەبێتەوە لە جەماعەت یان ئەیەوێ تەفرەقە بخاتە ئەمری ئوممەتی محمد هەر كەسێك بێت بیكوژن بە تەئكید دەستی خوا لەگەڵ جەماعەتە وە بەتەئكید شەیتان لەگەڵ ئەوەی جیا ئەبێتەوە لە جەماعەت ڕائەكات لە گەڵیان).

لەو فەرموودە ئەبینن چۆن پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم فەرمانی بە كوشتنی كەسێك كردووە لە جەماعەت جودا بێتەوەو دوو بەرەكی و تەفرەقە بكات و بەرامبەری سەرۆك دەربچێ!!!

ووتەی هەندێ لە پێشەوایان و زانایانی ئەهلی سوننەو جەماعەت لەسەر ئەوباسە :

زانایانی ئەهلی سوننە زۆر گرنگیان بەو باسە دایە لە كتێبەكانی عەقیدە باسیان كردووەو ڕونیان كردۆتەوە، لەبەر ئەوەی ئەو باسە گرنگەو ئەهلی بیدەع لە خەواریج و هاوشێوەكانیان لەو باسە گومڕا بوونەو لایانداوە لە ڕێبازی سەلەف، بەڵام من ناتوانم قسەی هەموو پێشەوایانی ئەهلی سوننە نەقڵ بكەم، لەبەر ئەوەی بۆ من زەحمەتە بتوانم هەموو قسەكانیان كۆ بكەمەوە ئەوەندە زۆرە ! وە ناشمەوێ حەجمی ئەو كتابە ئەوەندە گەورە بێ

که خەڵك تاقەتی خوێندنەوەی نەبێ! ان شاء الله لە شوێنی تر زیاتر ئەو باسە ڕوون ئەکەمەوە، بەڵام لێرە چەند ووتەیەکی پێشەوایانی ئەهلی سوننەو جەماعەت نەقڵ ئەکەم، بۆ ئەوەی مەبەستەکەمان بپێکین و ئەو باسە ڕوون بێت لەبەر چاوی هەموو موسڵمانێك.

ووتەی پێشەوای ئەهلی سوننە احمد بن حنبل رحمه الله : پێشەوای ئەهلی سوننە بێ مونازەعە ! ابو عبد الله احمد بن حنبل رحمه الله لە ساڵی 164 هـ لە دایك بووە لە ساڵی 241 هـ وەفاتی کردووە زانای فەرموودەناس و فەقیهـ قودوەی ئەهلی سوننە لە خۆڕاگری و سابتی لە سەر حەق وە چقڵی چاوی ئەهلی بیدعە بووە خاوەنی چەندین کتێبی بە سوودە لەوانە کتابی (اصول السنة)[6] کە عەقیدەی ئەهلی سوننەی تێدا ڕوون کردۆتەوە کە قاضي ابو یعلى الحنبلي ئەڵێ (لو رحل الى الصين في طلبها كان قليلا) یانی ئەگەر بۆ داوا کردنی سەفەر بکەی بۆ صین کەمە !.

لەو کتابەی پێشەوا احمد بن حنبل رحمه الله ئەفەرموێ : (والسمع واالطاعة للأئمة وأمير المؤمنين البر والفاجر ومن ولي الخلافة واجتمع الناس عليه ورضوا به ومن عليهم بالسيف حتى صار خليفة وسمي أمير المؤمنين) واتە: (لە بنچینەکانی سوننەت لامان ئەوەیە کە گوێڕایەلی و تاعەتی پێشەوا وە ئەمیری بڕواداران بکەین چاك و خراپ و ستەمکاریان وە گوێڕایەلی و تاعەتی بکەین بۆ هەر کەسێك خەلافەتی گرتە دەست و خەڵکی لەسەری کۆ بوونەوە وە ڕازی بن پێی وە گوێڕایەلی و تاعەتی هەرکەسێك بکەین کە خۆی

---

(6) ئەو کتابە بە شەرحی شێخ عبد الله بن عبد الرحمن الجبرين رحمه الله دامان ناوە لە سایتی سەلەفی کورد ئەتوانی بەو لینکە بیکەیتەوە
http://www.salafikurd.com/bashehalwashandnawa/isulalsunna.pdf

بسەپێنێ بەسەر بڕواداران بە شمشێر هەتا ئەبێتە خەلیفەو ناوی ئەنرێ ئەمیری بڕواداران).

شێخ عبد الله بن عبد الرحمن الجبرین[7] رحمه الله له شەرحەكەی لەسەر ئەو كتابە لە شەرحی ئەو ووتەی احمد بن حنبل رحمه الله ئەڵێ : (هذا الكلام قاله ردا على الخوارج الذين يخرجون على الأئمة، وردا ايضا على المعتزلة الذين يبيحون الخروج على الأئمة، و يجعلون ذلك من الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر. والأئمة هم الذين تتم لهم الولاية، ويستولون على الأمة الإسلامية: سواء بعهد ذلك الوالي بأن عهد اليه من قبله، أو بالقوة من ذلك الوالي بأن أخذ الولاية بالقوة، وتولى عليهم بالغلبة، كل هذا بلا شك إذا تمت له الولاية وجبت الطاعة له، والسمع له، وحرم الخروج عليه. وذلك لأن الخروج على الأئمة يسبب فتنا وضررا على المسلمين. وكم حصل بسببه من القتل؟! وكم حصل بسببه من السجن، وإضرار المسلمين، وإضرار علماء المسلمين؟! فلأجل ذلك قالوا: يجب السمع والطاعة لولاة الأمور، واستدلوا بقوله صلى الله عليه وسلم: "أوصيكم بالسمع والطاعة –يعني لولاة الأمور–، وإن تأمر عليكم عبد حبشي، مجدع الأطراف، كأن رأسه زبيبة"، أمر بأن يسمع له ويطاع إلا أنهم لا يطاعون في معصية، لقوله صلى الله عليه وسلم: "لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق"، ولكن لا يجوز أن يخرج عليهم بالسيف، ولا تنزع الطاعة من أيديهم.) واتە : (ئەو قسەیە ووتویەتی بۆ ڕەد دانەوە لە سەر خەواریجەكان ئەوانەی دەر ئەچن لەسەر ئیمامەكان، وە بۆ ڕەد دانەوەیە لەسەر موعتەزیلەكان ئەوانەی دەرچوون لە سەر ئیمامەكان حەڵاڵ ئەكەن، وە ئەوە دەكەنە بەشەك لە

---

[7] عبد الله بن عبد الرحمن بن عبد الله بن إبراهيم بن فهد بن حمد بن جبرين من آل رشيد لە ساڵی 1352 هـ لە دایك بووە یەكێكە لەزانا بەناوبانگەكانی وڵاتی سعودیەو جیهان! وە وەك پیشەی زانایانە ژیانی بە خوێندن و دەرس ووتنەوە بردۆتەسەر كتێبی نوسراوو كاسێتی دەنگی زۆری هەیە لە شەرحی كتێبەكانی ئەهلی سوننە، وە لەساڵی 1430 هـ وەفاتی كردووە رحمه الله.

فەرمان کردن بە چاکەو نەهی کردن لە مونکەر. وە پێشەواکان ئەوانەن کە ویلایەتیان دەکەوێتە دەست، وە دەست ئەگرن بەسەر ئوممەتی ئیسلامی: جا ئەگەر بە بڕیاری ئەو والیەی بێ بەوەی لەلایەن ئەوەوە بڕیار درابێ بۆ ئەوەی ببێتە والی، یان بە هێزی ئەو والیە خۆی بەوەی ویلایەت بگرێتە دەست بە هێز، وە ببێتە والی بەسەریان بە زاڵ بوون بە سەریان، بە هەموو ئەو شێوانە بێ گومان ئەگەر ویلایەتی بۆ چەسپا ئەوە تاعەتی واجب ئەبێت، وە گوێڕایەلی بۆ واجب ئەبێت، وە حەرام ئەبێت دەرچوون لەسەری. وە ئەوە لەبەر ئەوەی دەرچوون لەسەر ئیمامەکان دەبێتە هۆی فیتنەو زیان لە سەر موسڵمانان. وە چەند فیتنە ڕووی داوە لەسەر موسڵمانان بە هۆی ئەوە؟! وە چەند بەو هۆیە کەوتونەتە سجن، وە زەرەر دان لە موسڵمانان، وە زەرەر دان لە زانایانی موسڵمانان؟! جا لەبەر ئەوە ووتویانە: واجبە گوێڕایەلی و تاعەت بۆ خاوەن ئەمرەکان—سەرۆکەکان—، وە فەرموودەی پێغەمبەریان صلی الله علیه وسلم کردووە بە بەڵگە کە ئەفەرموێ: "وەسیەتتان ئەکەم بەوەی گوێڕایەل بن و تاعەتتان هەبێ —یانی بۆ خاوەن ئەمرەکان—، جا ئەگەر کەسێك ببێتە خاوەن ئەمرتان کە عەبدێکی حەبەشی بێت، لووت بڕاو بێت، سەری وەك مێوژ بێت"، فەرمانی کرد بەوەی گوێڕایەلی بکرێ و تاعەتی بکرێ ئیللا ئەوە نەبێ کە لە تاوان بە قسەیان ناکرێ و تاعەتیان ناکرێ، لە بەر فەرموودەی پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم: "تاعەت بۆ دروست کراوێك نیە لە لە سەرپێچی فەرمانی دروستکەر"، بەڵام دروست نیە کە لەسەریان دەربچن بە شمشێر، وە تاعەتیان لە دەست ناسەنرێتەوە).

ووتەی پێشەوا طحاوي رحمه الله : پێشەوا ابو جعفر الطحاوي[8] رحمه الله له کتێبەکەی (العقيدة الطحاوية) دەفەرموێ: (ولا نرى الخروج على أئمتنا وولاة أمورنا وإن جاروا ولا ندعوا عليهم ولا ننزع يدا من طاعتهم ونرى طاعتهم من طاعة الله عز و جل فريضة ما لم يأمروا بمعصية وندعو لهم بالصلاح والمعافاة) واتە: (وە–ئێمەی ئەهلی سوننەو جەماعەت– وا نابینین–بڕوامان نیە بەوەی– کە دەربچین لە سەر ئیمامەکانمان وە خاوەن ئەمرمان –سەرۆکی ولآتمان– ئەگەر ستەمیش بکەن وە دوعایان لێ ناکەین وە دەست لە گوێ ڕایەڵیان هەڵناگرین وە وا ئەبینین–بڕوامان وایە– کە گوێ ڕایەڵی وان لە گوێ ڕایەڵی خوایە عز وجل فەرزە مادام فەرمان بە تاوان نەکەن وە دوعایان بۆ دەکەین بە چاك بوون و سەلامەتی).

وە ابن ابي العز الحنفي[9] رحمه الله له شەرحەکەی لەسەر (العقيدة الطحاوية) لەو برگەیە زۆر بەجوانی ئەو باسە ڕوون ئەکاتەوەو بەڵگەکانی ئەهێنێتەوە ئەوجا ئەفەرموێ: (وأما لزوم طاعتهم وإن جاروا، فلأنه يترتب على الخروج من طاعتهم من المفاسد أضعاف ما يحصل من جورهم، بل في الصبر على جورهم تكفير السيئات ومضاعفة الأجور، فإن الله تعالى ما سلطهم علينا إلا لفساد أعمالنا، والجزاء من جنس العمل، فعلينا الاجتهاد في الاستغفار والتوبة وإصلاح العمل. قال تعالى : ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾ الشورى : 30. وقال تعالى : ﴿أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ﴾ آل عمران : 165. وقال تعالى : ﴿مَا

---

[8] ناوی ابو جعفر أحمد بن محمد بن سلامة بن سلمة بن عبد الملك الطحاوي–گوندێکە لە صعيدی مصر– پێشەوایەکی حافزو فەرموودەناس و فەقیهە لەساڵی 239 هـ لە دایك بووە وە لە ساڵی 321 هـ وەفاتی کردووە رحمه الله.

[9] زانای زۆر شارەزا صدر الدين محمد بن علاء الدين علي بن محمد ابن ابي العز الحنفي، الاذرعي الصالحي الدمشقي لە ساڵی 731 هـ لە دایك بووە وە لە ساڵی 792 هـ وەفاتی کردووە رحمه الله.

أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ﴾ النساء : 79. وقال تعالى : ﴿وَكَذَلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ الانعام : 129. فإذا أراد الرعية أن يتخلصوا من ظلم الأمير الظالم، فليتركوا الظلم.) واتە : (وە ئەوەی کە پێویستە دەست بگرین بە گوێڕایەڵی ئیمامەکان لێی لانەدەین ئەگەر ستەمیش بکەن، لە بەر ئەوەیە کە لەدەرچوون لە گوێڕایەڵیان مەفسەدەی–خراپەی– ئەوەندە لیٚ دەکەوێتەوە چەند جار زیاتر لە ستەمی ئەوان، بەڵکو لە ئارام گرتن لە سەر ستەمی ئەوان کەفارەتی تاوانەکانمانی تێدایەو پاداشتمان پێی زیاد ئەبێت، بە تەئکید خوای بەرز ئەوانی زاڵ نەکردووە بە سەرمانەوە ئیللا بەهۆی خراپی کردەوەکانمانەوەیە، وە پاداشت لە جنسی–شێوەی– کردەوەیە، جا لەسەرمانە هەوڵ و کۆشش بکەین لە استغفار–داوای لێخۆش بوون لەخوا– وە تەوبە کردن–گەڕانەوەو پەشیمان بوونەوە لە تاوانەکان– وە چاك کردنی کردەوەکان. خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾ الشورى : 30 واتە: (وە هەر بەڵایەك توشتان ئەبێت و دێتە سەرتان ئەوە بە هۆی ئەوەیە کە بەدەستی خۆتان کردووتانە–لەتاوان– وە خوا لە زۆریش لە تاواناکەنتان خۆش ئەبێت). وە خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿أَوَلَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ﴾ آل عمران : 165 واتە: (وە کە بەڵایەك هاتە سەرتان–لە جەنگی ئوحد– کە ئێوەش پێشتر بەرامبەری موشریکەکان ئەوەتان دەست کەوتبوو وەك ئەو بەڵایەتان بەسەر هێنان–لە جەنگی بەدر– دەڵێن بۆ ئەو بەڵایەمان بەسەر هات پێیان بڵێ ئەوە لەلایەن خۆتانەوەیە بەهۆی سەرپێچی فەرمانی پێغەمبەرەوەیە کە لە شوێنی خۆتان نەمان–تیرهاوێژەکان–). وە خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ﴾ النساء : 79

واتە: (وە هەر خێرێکت دێتە سەر ئەوە لەلایەن خواوەیە بە فەزڵی خوا بۆت هاتووە وە هەر بەلایەك توشت ئەبێ ئەوە لە نەفسی خۆتەوەیە –بەهۆی تاوانی خۆتە–). وە خوای بەرز ئەفەرموێ: ﴿وَكَذَلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ الانعام : 129 واتە: (ئاوها هەندێ لە ستەم کاران ئەخەینە دەسەلاتدارو زاڵیان ئەکەین بەسەر یەکەوە بەسەر ستەم کاری تر بەوەی کە خۆیان کردویانە لە ستەم–بەهۆی ستەمیان ستەم کار زاڵ ئەبێ بەسەریان–). جا ئەگەر خەڵکی ژێردەستی سەرکردەکان بیانەوێ ڕزگاریان بێت لە ستەمی سەرۆکی ستەمکار، با خۆیان واز بێنن لە ستەم کردن).

بەڵێ ئەگەر ئەمانەوێ سەرۆکمان باش بێت عەدل بێت لە گەڵمان دەی با واز بێنین لە تاوان و خۆمان عەدل بین ئەو کات خوای بەرز سەرۆکمان بۆ چاك ئەکات، بەڵام کە خۆمان خراپ بین و غەش بکەین و مافی خوای بەرز وە مافی بەندەکانی خوا جێبەجێ نەکەین چۆن چاوەڕێی سەرۆکێکی داد پەروەر بکەین و چاوەڕێ بکەین مافەکانمان نەخوا! ؟

ووتەی پێشەوا حسن بن علي بن خلف البربهاري[10] رحمە الله:

لە کتابی (شرح السنة) ئەفەرموێ: (ومن خرج على إمام من أئمة المسلمين فهو خارجي قد شق عصا المسلمين وخالف الآثار وميتته ميتة جاهلية) واتە: (وە هەر کەسێك دەرچێ لە سەر ئیمامێك –سەرۆکی ولاتێك– لە ئیمامەکانی موسڵمانان ئەوە ئەو کەسە لە خەواریجانەو تەفرەقەی خستۆتە نێو کۆمەڵی موسڵمانان وە پێچەوانەی ئەسەرەکانی کردووە وە مردنەکەی مردنێکی جاهیلیە).

---

[10] پێشەوای ئەهلی سوننەو جەماعەت لەسەر دەمی خۆی أبو محمد الحسن بن علي بن خلف البربهاري توند بووە لە سەر ئەهلی بیدعەو سوننەتی سەرخستووە لە ساڵی 329 ﻫ وەفاتی کردووە رحمه الله.

وە ئەفەرموێ : (ولا يحل قتال السلطان ولا الخروج عليه وإن جار وذلك لقول رسول الله صلى الله عليه و سلم لأبي ذر الغفاري اصبر وإن كان عبدا حبشيا وقوله للأنصار اصبروا حتى تلقوني على الحوض وليس من السنة قتال السلطان فإن فيه فساد الدنيا والدين) واتە: (وە دروست نیە جەنگ كردن لەگەڵ سەرۆك وە دەرچونیش لەسەری دروست نیە ئەگەر ستەمیش بكات ئەوە لەبەر فەرموودەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم بۆ ابو ذر الغفاري بەوەی فەرمووی پێی: ئارام بگرە ئەگەر سەركردەش عەبدێكی حەبەشی بێت. وە فەرموودەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم بۆ ئەنسار: ئارام بگرن تا دەگەنە من لەسەر حەوز. وە جەنگ بەرپا كردن لە گەڵ سەرۆك لە سوننەت نیە بە تەئكید ئەوەش فەسادی دونیاو دینی تێدا).

بەڵێ والله ڕاستی فەرمووە فەسادی دین و دونیای تێدا! جا چۆن خێر لە شتێكدا ئەبێت كە لە سوننەت نەبێت!!!؟ دەبێ چەند بێ عەقڵ بێت ئەو كەسەی بڵێ خێر لە شتێكە كە پێچەوانەی سوننەتە!؟

ووتەی پێشەوا أبو العباس أحمد بن عبد الحليم بن تيمية[11] رحمه الله:

---

[11] شێخی ئیسلام أحمد بن عبد الحليم بن عبد السلام بن عبد الله ابن الخضر بن محمد، ابن تيمية النميري الحراني الدمشقي. تيمية دایكی باپیرە گەورەی بووە ئافرەتێكی ڕاویەو وەعزەدەر بووە بۆیە ئەو بنەماڵەیە نیسبەتیان بۆ لای ئەو دراوە. شێخی ئیسلام لە ساڵی 661 هـ لە حران لە دایك بووە، پێشەوای ئەهلی سوننە بووە لە هەموو بوارەكانی تەفسیرو فەرموودەو فیقهو زمانەوانی پێشەوا بووە وە هەڵگری ئاڵای سوننەت بووەو موجاهید بوو لە سەرخستنی دینی خوا بەرامبەری كافران و ئەهلی بدەع، توراسێكی بۆ ئێمە جێ هێشتووە هەموو سەلەفیەكانی پاشی ئەو لە زانایان و قوتابیانی علم سوود لە كتێبەكانی ئەبینن بە تایبەتی ڕەددەكانی لەسەر ئەهلی بیدعە. شێخی ئیسلام دوژمنی زۆر بووە لە ئەهلی بیدعع كە سلطانیان هان ئەدا بۆ لەناو بردنی و سجن كردنی بەڵام ئارام گر بوو لە سەر حەق و دژایەتی سلطاني نەدەكرد، بەڵكو دوعای خێری بۆ دەكرد وە قسەیەكی مەشهوری هەبوو ئەی ووت : دوژمنەكانم چی لەمن دەكەن؟! من بەهەشت و بیستانەكەم لە سینگمایە، بۆ هەر كوێیەك بڕۆم لەگەڵمایەو لێم جودا نابێتەوە. من حەپسم خەڵوەتە، وە كوشتنم شەهادەتە، وە دەركردنم لە شاری خۆم سیاحەتە. وە لە سجنەكەیا ئەیووت: سجن ئەو كەسەیە كە دڵی سجن كرابێ لە پەروەردگاریەوە،

له شوێنێك ئەفەرموێ : (وَلِهَذَا كَانَ مَـذْهَبُ أَهْـلِ الْحَـدِيثِ تَـرْكَ الْخُـرُوجِ بِالْقِتَـالِ عَلَى الْمُلُوكِ الْبُغَاةِ وَالصَّبْرِ عَلَى ظُلْمِهِمْ إلَى أَنْ يَسْتَرِيحَ بَرٌّ أَوْ يُسْتَرَاحُ مِنْ فَـاجِرٍ) مجموع الفتاوى (444/4) واتـه: (وه لەبـەر ئـەوه مەزهـەبی ئـەهلی حـدیث– ئەهلی سوننەو جەماعەت ئەوانەی دوای فەرمووده ئەكەون نەك دوای ڕەئـی و هەواو ئارەزوو– واز هێنانـه لـه دەرچـوون بـه جـەنگ لـه گـەڵ پادشـا سـتەم كارەكان وەمەزهەبیان ئەوەیە ئارام بگری لەسـەر سـتەمیان هـەتا–ئـەمرن– خەڵكی چاك بن ئەحەسێنەوه یـان خـەڵك ئەحەسـێنەوه لـه دەسـتی فـاجیر– ستەم كار–).

سبحان الله زۆر جـاران تـەكفیری و خەواریجـەكان بـۆ خەڵەتانـدنی گەنجـەكان قسەی پێـشەوا ابـن تیمیـة رحمـه الله ئەهێننـەوه، تـا وانیـشان بـدەن كـه دوا كەوتـەی ئـەو پێـشەوایەن! بـەڵام ابـن تیمیـة رحمـه الله یەكێكـه لـه پێـشەوا سەلەفیەكان و لەوان بەریە! ئەبینن چۆن ئـەڵێ دەبـێ ئـارام بگـرین لـه سـەر ستەمی سەرۆكەكان و ئەڵێ ئەوه مەزهەبی (ئەهلی حدیث)ه! جا ڕیسوایی بـۆ ئەوانـەی ئەچـنه سـەر مەزهـەبی ئـەهلی بیدعـه! وه بـۆ ئـەوەی ووتـەی ئـەو پێشەوایەتان زیاتر بۆ ڕوون بێتەوه ئەوەشتان بۆ نەقڵ ئەكەم كه ئەفەرموێ :

(كَانَ مِنْ الْعِلْمِ وَالْعَدْلِ الْمَأْمُورِ بِهِ الصَّبْرُ عَلَى ظُلْمِ الْأَئِمَّـةِ وَجَـوْرِهِمْ كَمَـا هُـوَ مِـنْ أُصُولِ أَهْلِ الـسُّنَّةِ وَالْجَمَاعَـةِ وَكَمَـا أَمَـرَ بِـهِ النَّبِـيُّ صَـلَّى اللَّـهُ عَلَيْـهِ وَسَـلَّمَ فِـي الْأَحَادِيثِ الْمَشْهُورَةِ عَنْهُ لَمَّا قَالَ : { إنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْـدِي أَثَـرَةً فَاصْـبِرُوا حَتَّـى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ } وَقَالَ : { مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَصْبِرْ عَلَيْـهِ } إلَى أَمْثَالِ ذَلِكَ . وَقَالَ : { أَدُّوا إلَيْهِمْ الَّذِي لَهُمْ وَاسْأَلُوا اللَّهَ الَّذِي لَكُمْ } وَنهوا عَنْ قِتَالِهِمْ مَا صَلَّوْا وَذَلِـكَ لِـأَنَّ مَعَهُـمْ أَصْـلُ الـدِّينِ الْمَقْصُودِ وَهُـوَ تَوْحِيـدُ اللَّـهِ

وه ئەسیر ئەو كەسەیە ئەسیری هەوای بێت. وه ئەو كتێبانەی نوسیوێتی زیاتر بوون له سێ سـەد جلـد وه له ساڵی 728 ﻫ له سجنی قەلعەی دمشق وەفاتی كردووه رحمه الله.

وَعِبَادَتُهُ وَمَعَهُمْ حَسَنَاتٌ وَتَرْكُ سَيِّئَاتٍ كَثِيرَةٍ . وَأَمَّا مَا يَقَعُ مِنْ ظُلْمِهِمْ وَجَوْرِهِمْ بِتَأْوِيلٍ سَائِغٍ أَوْ غَيْرِ سَائِغٍ فَلَا يَجُوزُ أَنْ يُزَالَ لِمَا فِيهِ مِنْ ظُلْمٍ وَجَوْرٍ كَمَا هُوَ عَادَةُ أَكْثَرِ النُّفُوسِ تُزِيلُ الشَّرَّ بِمَا هُوَ شَرٌّ مِنْهُ وَتُزِيلُ الْعُدْوَانَ بِمَا هُوَ أَعْدَى مِنْهُ فَالْخُرُوجُ عَلَيْهِمْ يُوجِبُ مِنْ الظُّلْمِ وَالْفَسَادِ أَكْثَرَ مِنْ ظُلْمِهِمْ) مجموع الفتاوى (180-179/28) واتە: (لە زانست و عەدلی كە فەرمانی پێكراوە ئەوەیە ئارام بگری لەسەر ستەمی سەرۆكەكان و نادادیان، وەكو ئەوە لە بنچینەكانی ئەهلی سوننەت و جەماعەتە، وە وەك ئەوەی كە پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمانی پێكردووە لە فەرموودە مەشهورەكانی لێی ڕیوایەت كراوە كە دەفەرموێ: { إِنَّكُمْ سَتَلْقَوْنَ بَعْدِي أَثَرَةً فَاصْبِرُوا حَتَّى تَلْقَوْنِي عَلَى الْحَوْضِ } وە دەفەرموێ : { مَنْ رَأَى مِنْ أَمِيرِهِ شَيْئًا يَكْرَهُهُ فَلْيَصْبِرْ عَلَيْهِ } تا نموونەی تر لەوە. وە دەفەرموێ: { أَدُّوا إِلَيْهِمْ الَّذِي لَهُمْ وَاسْأَلُوا اللَّهَ الَّذِي لَكُمْ } وە نەهی كراوە لە جەنگان لە گەڵیان تا نوێژ بكەن وە ئەوە لەبەر ئەوەیە كە ئەو سەرۆكانە بنچینەی دین كە مەبەستە لایانە ئەویش تەوحیدی خواو پەرستنیەتی وە چاكەیان وە وازهێنانیان لە تاوان زۆر هەیە. بەڵام ئەوەی كە لێیان ڕوو ئەدات لە ستەم كردنیان و نادادیان بە تەئویلێكی دروست و ڕێ پێدراو یان نادروست و ڕێ پێ نەدراو، ئەوە دروست نیە كە ئەو سەرۆكە لابدرێ لەبەر ئەو ستەمەو نادادیەی تیایەتی، وەك ئەوەی عادەتی زۆر لە نەفسەكانە خراپە لا ئەبات بەوەی كە خراپترە لێی، وە دژایەتی لا ئەبات بەوەی كە زیاتری دژایەتی تێدا لێی، جا دەرچوون لە سەر سەرۆكەكان ستەم و فەسادی زیاتر دێنێت و ئەیسەپێنێ زیاتر لە ستەمی سەرۆكەكان).

تێبینی: ئەوفەرموودانەی لێرە هێناوێتی پێشتر ماناكانی لێك دراوەتەوە.

وە ئەفەرموێ : (وَلِهَذَا لَا يَجُوزُ إنْكَارُ الْمُنْكَرِ بِمَا هُوَ أَنْكَرُ مِنْهُ؛ وَلِهَذَا حُرِّمَ الْخُرُوجُ عَلَى وُلَاةِ الْأَمْرِ بِالسَّيْفِ؛ لِأَجْلِ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنْ الْمُنْكَرِ؛ لِأَنَّ

مَا يَحْصُلُ بِذَلِكَ مِنْ فِعْلِ الْمُحَرَّمَاتِ وَتَرْكِ وَاجِبٍ أَعْظَمَ مِمَّا يَحْصُلُ بِفِعْلِهِمْ الْمُنْكَرَ وَالذُّنُوبَ) مجموع الفتاوى 472/14 واتە: (وە لەبەر ئەوە دروست نیە ئینکاری مونکەر بەوەی کە مونکەرەکەی گەورەترە; وە لەبەر ئەوە حەرام کراوە دەرچوون لە سەر سەرۆکەکان بە شمشێر; چونکە ئەوەی بەو هۆیە ڕوو دەدات لە کردنی حەرامەکان وە نەکردنی واجب گەورەترە لەوەی کە لە کردەوەی سەرۆکەکان ڕوودەدات بە کردنیان بۆ تاوانەکان و مونکەر).

بەڵێ ئەوە ووتەی ئەو پێشەوایەتان بۆ ڕوون بۆوە هیوادارم بە جوانی تێی ڕامێنن و بیری لێ بکەنەوە بزانن سەد لەسەد ئەوە ڕاستە کەفیتنەو خراپەی زیاترە ئەگەر بمانەوێ ستەمکارەکان لابەرین و جەنگیان لەدژ بەرپا بکەین! بزانن کە ئەوانەی ویستویانە سەرۆکێکی ستەم کار لابدەن کێیان هێناوەتە شوێنی بە درێژایی مێژوو! ؟ ئەوە ئەگەر توانیان لای بەرن ئەی چی ئەگەر ئەوهەموو خوێنە برژێ و خەڵکێکی زۆر بکەوێتە سجن و منداڵێکی زۆر یەتیم بن و ژنێکی زۆر بێوەژن بن و هێشتا سەرۆکیشت پێ نەگۆڕێ! ؟ واللە خەیری دونیاو قیامەت لە شوێن کەوتنی سوننەتە نەکەن بە بیدعە چیەکان بخەڵێتێن و بتانکەنە پەیڕەو سوتەمەنی بۆ دەست کەوتنی دونیای خۆیان!

ووتەی عبداللە بن أحمد بن قدامة المقدسي[12] رحمە اللە:

لە کتابی لمعة الاعتقاد الهادي الى سبيل الرشاد ئەفەرموێ : (ومن السنة : السمع والطاعة لأئمة المسلمين وأمراء المؤمنين – برهم وفاجرهم – ما لم يأمروا بمعصية الله ، فإنه لا طاعة لأحد في معصية الله ، ومن ولي الخلافة واجتمع عليه الناس ورضوا به ، أو غلبهم بسيفه حتى صار الخليفة ، وسمي

---

(12) موفق الدين أبو محمد عبد الله بن أحمد بن محمد بن قدامة بن مقدام بن نصر بن عبد الله المقدسي لە ساڵی 541 هـ لە دایك بووەپێشەوایەکی ئەهلی سوونە بووە شێخي ئیسلام ابن تيمية دەربارەی دەڵێ :(کەسێ نەهاتووەتە شام –لەدوای ئەوزاعی– فەقیە تر بێت لە و) لە ساڵی 620 هـ وەفاتی کردووە رحمە اللە.

أمير المـؤمنين ، وجبـت طاعتـه وحرمـت مخالفتـه والخـروج عليـه وشـق عـصا المسلمين) واتە: (وە لەسوننەتە: گوێڕایەڵ كردنی پێشەوایانی موسـڵمانان وە ئەمیرەكانی بڕواداران چاك و خراپیان مـادام فـەرمان بـە سەرپێـچی فـەرمانی خوا نەكەن، بە تەئكید گوێڕایەڵی بۆ كەسێك نیە لە سەرپێچی فـەرمانی خـوا، وە هەر كەسێك خەلافەتی بدرێتێ وە خەڵك لەسەری كۆ ببنەوە وە پێـی ڕازی بن، یان بەسەریاندا زاڵ بێ بە شمشێر هەتا دەبێتە خەلیفە، وە ناو بنـرێ بـە ئەمیری بڕواداران، ئەوە گوێڕایەڵی واجب ئەبێت وە حەرام دەبێت موخالەفەی بكەیت و لە گوێڕایەڵی دەرچیت و تەفرەقە بخەیتە كۆمەڵی موسڵمانان).

لێرە ئەو پێـشەوایەی ئـەهلی سـوننە رحمـە الله ڕوونـی كردۆتـەوە كـە ئەگـەر هاتوو سەرۆك خەڵك پێی ڕازی بوون و دایاننابوو یان بەزۆرو بـە زەبـری چـەك خـۆی سـەپاندبێ ، وە كەسـێكی زاڵـم و تاوانبـاریش بـێ ئـەوە هـەر واجبـە گوێڕایەڵی بكەین و حەرامە لێی جودا بینەوە !

شێخ محمد بن صالح العثيمين[13] رحمـە الله لـە شـەرحی (لمعـة الإعتقـاد) لـە شەرحی ئەو ڕستەیە ئەڵێ : (الخلافة منصب كبير ومسؤولية عظيمة وهي تولي تدبير أمور المسلمين بحيث يكون هو المسؤول الأول في ذلك . وهي فرض كفاية لأن أمور الناس لا تقوم إلا بها وتحصل الخلافة بواحد من أمور الثلاثة :

الأول : النص عليه من الخليفة الـسابق كمـا في خلافـة عمـر بـن الخطـاب فإنهـا بنص من أبي بكر رضي الله عنه.

---

[13] پێشەوای ئەهلی سوننە لەو سەردەمە أبو عبد الله محمد بن صالح بـن محمـد بـن عثـيمين الـوهيبي التميمي لە شاری عنيزة لە وڵاتی مەملەكەتی سـعودیەی ئێـستا لـە سـاڵی 1347 هـ لـە دایـك بـووە لـە قوتابیەكانی پێشەوا عبد الرحمن بن ناصر السعدی و شێخی ئیسلام عبد العزيز بن باز بـووە رحمهـم الله خزمەتێكی زۆری هەیە لە بڵاو كردنەوەی زانستی شەرعی وە كتێبی نوسراوو كاسـێتی دەنگـی زۆرە لـە شەرحی كتێب و سەرچاوەكانی ئەهلی سـوننە علمـی پـڕی دونیـا بـووە ! لـە سـاڵی 1421 هـ وەفـاتی كردووە رحمە الله.

الثاني : اجتماع أهل الحل والعقد سواء كانوا معينين من الخليفة السابق كما في خلافة عثمان رضي الله عنه فإنها باجتماع من أهل الحل والعقد المعينين من قبل عمر بن الخطاب رضي الله عنه أم غير معينين كما في خلافة أبي بكر رضي الله عنه على أحد الأقوال وكما في خلافة علي رضي الله عنه .

الثالث : القهر والغلبة كما في خلافة عبد الملك بن مروان حين قتل ابن الزبير وتمت الخلافة له .) واتە: (خەلافەت مەنسەبێكی گەورەیە وە بەرپرسیاریەتیەكی گەورەیە خەلافەتیش هەڵسانە بە دەست گرتنە بەڕێوەبردنی كاری خەڵكی بە شێوەیەك كە ئەو بەرپری یەكەم ئەبێت لەوە. وە خەلافەت فەرزی كیفایەیە[14] لەبەر ئەوەی كارو ئەمری خەڵك جێبەجێ نابێ تەنها بەو نەبێت وە خەلافەت دێتەدی بەیەك لەو سێ شتانە :

یەكەم : دەق لەسەری بێ لە خەلیفەی پێشتر وەك لە خەلافەتی عمر بن الخطاب خەلافەتەكەی بە دەق بوو لە لایەن أبو بكر رضي الله عنه .

دووەم : كۆبوونەوەی ئەهلی الحل والعقد[15] جا یەكسانە ئەگەر لە لایەن خەلیفەی پێشوو دانرابن و دیاری كرابن وەك خەلافەتی عثمان بن عفان رضي الله عنه خەلافەتی ئەو بە كۆبونەوەی ئەهلی الحل والعقد بوو كە دیاری كرابوون لە لایەن عمر بن الخطاب رضي الله عنه یان دیاریش نەكرابن وەك لە خەلافەتی أبو بكر رضي الله عنه لەسەر یەكێك لە ووتەكان وە وەك لە خەلافەتی علي رضي الله عنه .

سێهەم : زاڵ بوون و سەركەوتن بە سەر خەلافەت وەك لە خەلافەتی عبد الملك بن مروان ڕوویدا كاتێك ابن الزبير كوژرا وە خەلافەت جێگیر بوو بۆی.).

---

[14] فەرزی كیفایە یانی دەبێ هەندێ لەموسڵمانان پێی هەڵسن و واجبەكە جێبەجێ بكەن وە ئەگەر هەندێ جێبەجێی بكەن ئەوە فەرزەكە لادەچێ لەسەر ئەوانی تر.

[15] پێشەواو زانایانن چونكە خەڵك دوای ئەوان دەكەوێ.

ووتەی پێشەوا أبو زكريا يحيى بن شرف النووي[16] رحمه الله

له شەرحی ئەو فەرموودەیەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم له صەحیحی مسلم : (ستكون بعدي أثرة وأمور تنكرونها قالوا يا رسول الله كيف تأمر من أدرك منا ذلك قال تؤدون الحق الذي عليكم وتسألون الله الذي لكم) پێشەوا نەوەوی دەفەرموێ: (هذا من معجزات النبوة وقد وقع هذا الإخبار متكررا ووجد مخبره متكررا وفيه الحث على السمع والطاعة وإن كان المتولي ظالما عسوفا فيعطى حقه من الطاعة ولا يخرج عليه ولا يخلع بل يتضرع إلى الله تعالى في كشف أذاه ودفع شره وإصلاحه) واتە : (ئەوە لە موعجیزەكانی پێغەمبەرایەتیە وە ئەو هەواڵە ڕوویداوەو دوبارەبۆتەوە وە هەواڵ درانەكەش دووبارە بۆتەوە وەئەو فەرموودە ئەوەی تیایە كە هانمان ئەدات بۆ گوێڕایەڵی ئەگەر ئەوەی بووە بە سەرۆك ستەمكاریش بێ كە ڕۆچووبێ لەستەم كردن ئەبێ مافی خۆی بدرێتێ لە گوێڕایەڵی كردن وە نابێ لەسەری دەرچین وە نابێ لای بەرین بەڵكو ڕووئەكەینە خوای بەرزو لێی ئەپاڕێینەوە بۆ لادانی زیانی ئەو ستەمكارەو لادانی شەڕی و چاك كردنی).

وە لە ژێر ئەو فەرموودەی حذيفة رضي الله عنه: (قلت يا رسول الله إنا كنا في جاهلية وشر فجاءنا الله بهذا الخير فهل بعد هذا الخير شر قال نعم فقلت فهل بعد ذاك الشر من خير قال نعم وفيه دخن ...) نەوەوی رحمه الله دەفەرموێ : (وفي حديث حذيفة هذا لزوم جماعة المسلمين وإمامهم ووجوب طاعته وإن فسق وعمل المعاصي من أخذ الأموال وغير ذلك فتجب طاعته في غير معصية) واتە: (وە لە فەرموودەی حذيفة ئەوە هەیە كە دەبێ دەست بگرین بە جەماعەتی موسڵمانان و پێشەوایان وە ئەوەی تیایە كەواجبە گوێڕایەڵی پێشەوا –

---

[16] پێشەوا محى الدين أبى زكريا يحيى بن شرف النووى یەكێكە لە زانا بەناوبانگەكانی مەزهەبی شافیعی لە ساڵی 631 هـ لە دایك بووە وە لە ساڵی 676 هـ وەفاتی كردووە رحمه الله.

سەرۆك– بكرێ ئەگەر فاسقیش بێ وە كاری تاوان ئەنجام بدات لە بردنی ماڵ و غەیری ئەوە، واجبە گوێڕایەڵی كردنی لە غەیری تاوان).

دیارە ووتەی ئەو زانا بەڕێزانەمان رحمهم الله ڕوون و ئاشكرایە وەك ڕۆژ لە ئاسمان، تەنها ئەوەی دڵی كوێر بێ هەستی پێناكاو تێی ناگا! خوا بمان پارێزێ لەوەی دڵمان كوێر بێت!

وە بەڕاستی ووتەی زانایان زۆرە بەڵام ئەوەندە بەسە بۆ ئەو كەسەی مەبەستی دوا كەوتنی حەق بێت.

مەبەست لە (امام) كێیە؟!

ئەوە زۆر گرنگە بزانین مەبەست لە وشەی ئیمام كە هاتووە لە فەرموودەكان كێ دەگرێتەوە: ئیمام مەبەست پێی سەرۆكی یەكەمی وڵاتە، خەلیفە بێ یان پاشاو سەرۆكی ئاسایی بێ ئەگەر پاشایەكی بەزۆر سەپاویش بێت! یانی سەرۆك ئەگەر بەزۆریش بە زەبری چەك خۆی بسەپێنێ، هەر حوكمی امامی هەیەو نابێ دژایەتی بكەین، وەدەبێ بەقسەی بكەین، تەنها لەتاوان بەقسەی ناكەین، ئەوە پێشتر ڕوون بویەوەو ووتەی زانایانی ئەهلی سوننەتان بینی لەسەری! وە حوكمی ئیمام بۆ ئەوكەسەیە كە سەرۆكی وڵاتەو كار بەدەستەو سیاسەتی خەڵكی ئەكات و كاریان هەڵئەسوڕێنێ، ئەو كەسانە ئیمام نین كە دەسەڵاتیان نیەو دیار نین و كاری خەڵكیان پێ هەڵ ناسوڕێو خۆیان شاردۆتەوە! وە ئەسڵ ئەوەیە موسڵمانان یەك ئیمامیان هەبێ، بەڵام ئەگەر ئەوە مەیسەر نەبوو موسڵمانان وڵاتیان بەش بەش بوو وەك ئەو سەردەمەی ئێستامان، ئەوە سەرۆكی هەر وڵاتێك حوكمی امامی هەیەو دەبێ خەڵكی وڵاتەكەی گوێڕایەڵی بكەن و دروست نیە بە هیچ شێوەیەك بەرنگاری ببنەوە بەچەك یان لە گوێڕایەڵی دەرچن هەر چەندی ستەم كاریش بێت و مافیشیان بەرێت بۆ خۆی مادام موسڵمانەو كافر نیە، تەنها لە تاوان بە قسەی ناكان!

لە شەرحی ئەوفەرموودە كە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى الە وسلم ئەفەرموێ : (اِنَّمَا الْإِمَامُ جُنَّةٌ يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُتَّقَى بِهِ فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَعَدَلَ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرٌ وَإِنْ يَأْمُرْ بِغَيْرِهِ كَانَ عَلَيْهِ مِنْهُ) رواه البخاري و مسلم واتە : (ئیمام –سەرۆكی وڵات– پەردەیەكە–بۆ پاراستنی موسڵمانان– شەڕ لە دواوەی ئەكرێ وە موسڵمانان بەو خۆیان ئەپارێزن –لە دوژمنانیان– جا ئەگەر فەرمانی كرد بە تەقوای خوای عز وجل وە عەدل بوو ئەوە بەوە پاداشتی بۆ هەیە وە ئەگەر فەرمان بە غەیری ئەمە بكە ئەوە تاوانەكەی ئەكەوێتە سەر) .

پێشەوا ابن حجر العسقلانی[17] رحمە الله ئەفەرموێ : (وَالْمُرَاد بِالْإِمَامِ كُلّ قَائِم بِأُمُورِ النَّاس وَاللَّه أَعْلَم) فتح الباري واتە : (وە مەبەست بە ئیمام هەموو كەسێكە كە كاری خەڵكی بە دەستەو هەڵی ئەسوڕێنێ والله اعلم) .

بەڵێ ئیمام بەو كەسە ئەوترێ كە هەڵدەستێ بە ڕاهی كردنی سیاسەتی وڵات و خەڵك و كار بەدەستی یەكەمی وڵاتە، وە مەوجودەو قسەو فەرمانی بەسەر خەڵكی وڵاتەكە بڕ ئەكات و سیاسەتی وڵاتی بەدەستە، نەك كەسێ خۆی بكاتە ئیمام كە وجودی نەبێ و خەیاڵی بێ! ئەگەریش دەركەوێ بە دەمامك دراوی و لە شاشەی تەلەفیزیۆن دەربكەوێ و پاشان خۆی بشارێتەوە ! نەك كاری سیاسەتی وڵاتی بەدەست نیە بەڵكو خۆی لەو ماڵ و ئەو ماڵ بشارێتەوە ! یان ئیمام بەو كەسە ناوترێ كە سەرۆكی حیزبێك بێ یان سەرۆك عەشیرەتێك بێت و لە وڵات و حكومەت یاخی بوبێتن! شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله دەربارەی ئەوە دەڵێ : (أَنَّ النَّبِيَّ – صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ – أَمَرَ

(17) پێشەوای فەرمووده ناس أبو الفضل أحمد بن علي بن حجر العسقلاني الشافعي خاوەنی چەندین كتێبی بەسوودە لەوانە فتح الباری شەرحی صەحیحی بوخاری لە ساڵی 773 هـ لە دایك بووە وە لە ساڵی 852 هـ وەفاتی كردووە رحمە الله.

بِطَاعَةِ الْأَئِمَّةِ الْمَوْجُودِينَ الْمَعْلُومِينَ الَّذِينَ لَهُمْ سُلْطَانٌ يَقْدِرُونَ بِهِ عَلَى سِيَاسَةِ النَّاسِ لَا بِطَاعَةِ مَعْدُومٍ وَلَا مَجْهُولٍ، وَلَا مَنْ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ، وَلَا قُدْرَةٌ عَلَى شَيْءٍ أَصْلًا) « منهاج السنة النبوية » (115/1) ط. محمد رشاد سالم واتە: (بە تەئكید پێغەمبەر –صلى الله عليه وسلم– فەرمانی كردووە بە تاعەتی ئەو ئسمامانەی كە مەوجودن و ناسراون ئەوانەی كە دەسەڵاتیان هەیە توانایان هەیە بەو دەسەڵاتەیان كە سیاسەتی خەڵكی بكەن نەك بە تاعەتی كەسی دیار نەبێ و وون بێ وە نەك كەسی نەناسراو، وە نەك كەسێ كە دەسەڵاتی نەبێ، وە توانای لەسەۆ شتێك نەبێ ئەسڵەن).

وە لە شوێنێكی تر ئەڵێ: (وَالسُّنَّةُ أَنْ يَكُونَ لِلْمُسْلِمِينَ إمَامٌ وَاحِدٌ وَالْبَاقُونَ نُوَّابُهُ فَإِذَا فُرِضَ أَنَّ الْأُمَّةَ خَرَجَتْ عَنْ ذَلِكَ لِمَعْصِيَةٍ مِنْ بَعْضِهَا وَعَجْزٍ مِنْ الْبَاقِينَ أَوْ غَيْرِ ذَلِكَ فَكَانَ لَهَا عِدَّةُ أَئِمَّةٍ: لَكَانَ يَجِبُ عَلَى كُلِّ إمَامٍ أَنْ يُقِيمَ الْحُدُودَ وَيَسْتَوْفِيَ الْحُقُوقَ) مجموع الفتاوى 34/175–176 واتە : (وە سوننەت ئەوەیە كە بۆ موسڵمانان یەك ئیمام هەبێت وە ئەوانی تر جێگری ئەو بن جا ئەگەر فەرەزەن ئەوە بوو كە ئوممەت لەوە دەرچوو لەبەر سەرپێچی هەندێكیان وە بێ توانایی ئەوانی تر یان غەیری ئەوەش وای لێبێ ئوممەت چەندین ئیمامی هەبێت: ئەوە واجب ئەبێت لەسەر هەموو ئیمامەكان كە حدود جێبەجێ بكات و مافەكان بپارێزێ و بۆ خاوەنەكانیان بیگێڕێتەوە).

شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب[18] رحمه الله ئەڵێ: (الأئمة مجمعون من كل مذهب، على أن من تغلب على بلد أو بلدان له حكم الإمام في جميع الأشياء، ولولا هذا ما استقامت الدنيا، لأن الناس من زمن طويل قبل الإمام أحمد إلى يومنا هذا، ما اجتمعوا على إمام واحد، ولا يعرفون أحدا من العلماء ذكر أن شيئا من الأحكام، لا يصح إلا بالإمام الأعظم) الدرر السنية في الأجوبة النجدية 5/9 واتە: (پێشەواكان یەك دەنگن لە هەموو مەزهەبەكان، لەسەر ئەوەی هەر یەكێك زاڵ بوو لەسەر ولاتێك یان چەند ولاتێك ئەوە حوكمی ئیمامی هەیە لە هەموو شتەكان، وە ئەگەر ئەوە نەبوایە ئەوە دونیای موسڵمانان جێگیر نەئەبوو نەئەما، لەبەر ئەوەی خەڵك لە سەردەمێكی دوورەوە پێش ئیمام أحمد تا ئەمڕۆی ئێمە، كۆ نەبوونەتەوە هەموو لەسەر یەك ئیمام، وە نەشیان زانیوە یەكێك لە زاناكان ئەوەی باس كردبێ كە شتێك لە ئەحكامەكان، دروست نیە ئەنجام دانی ئیللا بە ئیمامی گەورە نەبێ).

---

(18) شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب بن سليمان بن على بن محمد بن أحمد بن راشد بن بريد بن محمد بن مشرف بن عمر من بنى تميم. لە ساڵی 1115 هـ لە دایك بووە لە شاری العيينة باوكی زانایەكی گەورە بووە وە باپیرەی زانای نجد بووە لە سەردەمی خۆی. شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب پێشی ببێتە دە ساڵ قورئانی لەبەر كردووە وە زانستی شەرعی هەر لە منداڵیەوە خوێندووە وە زۆر تێكۆشانی كردووە بۆ فێربوونی زیاتر و شارەزا بوونی زیاتر لە دین، سەفەری كردووە بۆ داواكردنی علم چووە بۆ مەككەو بۆ مەدینە سوودی لە زاناكانیان بینیە وە بانگەوازی كردیە بۆ تەوحید وە آل السعود یارمەتیان دا لە سەر بانگەواز بۆ تەوحید و سوننەت و ئینكاری شیرك و خورافات و مونكەر، ئەوە بوو دەوڵەتی یەكەمی سعودی دامەزراو دوایی لە نەوەی آل السعود پیشەوا عبد العزيز ی‌ز آل السعود رحمه الله دەوڵەتی سعودیەی ئێستای دامەزراند وە نەوەكانی محمد بن عبد الوهاب وە نەوەكانی محمد بن سعود تا ئێستاش لەسەر ئەو بانگەوازەن خوا بیان پارێزێ بەڵام سۆفی و شیعەو خەواریجەكان دژایەتیان ئەكەن و زۆر بوختانیان بۆ دروست ئەكەن لەبەر ئەوە پێویستە بگەڕێنەوە بۆ خوێندنەوەی ژیانیان و تێكۆشانیان لە پێناوی سەرخستنی تەوحیدو سوننەت و بگەڕێنەوە سەر شاهێدی زانایانی سوننەت بۆیان نەك قسەی خەواریج و سۆفی و شیعە بتانخەڵەتێنێ! وە شێخی ئیسلام محمد بن عبد الوهاب لە ساڵی 1206 هـ وەفاتی كردووە رحمه الله، بەڵام بانگەوازەكەی دونیای گرتەوەو بووە هۆی ڕزگار كردنی زۆرێك لە موسڵمانان لە شیرك و بیدعە، خوا پلەی بەرز بكاتەوە لە بەهەشت.

وە پێشەوا محمد بن علي الشوكاني[19] رحمه الله دەفەرموێ : (وأما بعد انتشار الإسلام واتساع رقعته وتباعد أطرافه فمعلوم أنه قد صار في كل قطر أو أقطار الولاية إلى إمام أو سلطان وفي القطر الآخر أو الأقطار كذلك ولا ينفذ لبعضهم أمر ولا نهي في قطر الآخر وأقطاره التي رجعت إلى ولايته فلا بأس بتعدد الأئمة والسلاطين ويجب الطاعة لكل واحد منهم بعد البيعة له على أهل القطر الذي ينفذ فيه أوامره ونواهيه وكذلك صاحب القطر الآخر فإذا قام من ينازعه في القطر الذي قد ثبتت فيه ولايته وبايعه أهله كان الحكم فيه أن يقتل إذا لم يتب ولا تجب على أهل القطر الآخر طاعته ولا الدخول تحت ولايته لتباعد الأقطار فإنه قد لا يبلغ إلى ما تباعد منها خبر إمامها أو سلطانها ولا يدرى من قام منهم أو مات فالتكليف بالطاعة والحال هذه تكليف بما لا يطاق وهذا معلوم لكل من له اطلاع على أحوال العباد والبلاد فإن أهل الصين والهند لا يدرون بمن له الولاية في أرض المغرب فضلا عن أن يتمكنوا من طاعته وهكذا العكس وكذلك أهل ما وراء النهر لا يدرون بمن له الولاية في اليمن وهكذا العكس فاعرف هذا فإنه المناسب للقواعد الشرعية والمطابق لما تدل عليه الأدلة ودع عنك ما يقال في مخالفته فإن الفرق بين ما كانت عليه الولاية الإسلامية في أول الإسلام وما هي عليه الآن أوضح من شمس النهار ومن أنكر هذا فهو مباهت لا يستحق أن يخاطب بالحجة لأنه لا يعقلها) السيل الجرار المتدفق على حدائق الأزهار 941/1 واتە: (وە ئەمما لەدوای بڵاو بونەوەی ئیسلام و فروان بوونی زەویەكەی وە لێك دوور كەوتنەوەی ئەترافەكانی ئەوە زانراوە كە لە هەموو بەشێكی یان بەشەكانی ویلایەت بۆ ئیمام یان خاوەن

---

[19] پێشەوا أبو علي بدر الدين محمد بن علي بن محمد بن عبد اللّه بن الحسن بن محمد بن صلاح بن إبراهيم بن محمد العفيف بن محمد بن رزق الشوكاني لە ساڵی 1173 ه لە دایك بووە وە لە ساڵی 1250 ه وەفاتی كردووە رحمه الله. یەكێك بووە لە زاناو موجتەهیدانی ئوممەتی ئیسلام لە سەردەمی خۆی.

دەسەڵات ئەبێت وە لە بەشی تر یان بەشەكانی تر ئەوها وە فەرمانی وە نەهی هەندێكیان جێبەجێ ناكرێ لە بەشەكەی تر وە لەو بەشەی كە گەڕاوەتەوە بۆ ویلایەتی جا هیچی لەسەر نیە كە زیاتر لە ئیمامێك و دەسەڵات دار هەبن وە واجبە تاعەتی هەر یەكێكیان لە دوای بەیعەت دان بۆی لە ئەهلی ئەو بەشەی كە فەرمانی وە نەهی ئەو تێیدا تەنفیز ئەبێت وە ئاوها خاوەنی بەشەكەی تر جا ئەگەر كەسێك هەڵسێ بە بەرهەڵستی كردنی و هەوڵی لادانی و جێگرتنەوەی لەو بەشەی كە ویلایەتی تێیدا سابت بووەو خەڵكەكەی بەیعەتیان داوەتێ ئەوە حوكم تێیدا ئەوەیە ئەو بەرهەڵستكارە بكوژرێ ئەگەر تەوبە نەكات وە لەسەر خەڵكی بەشەكەی تر واجب نیە كە تاعەتی بكەن وە لەسەریشیان واجب نیە بچنە ژێر ڕكێفی ویلایەتی وی لەبەر دووری قوترەكان-بەشە زەویەكان یان شارو وڵاتەكان- لە یەكتر لەبەر ئەوەی لەوەیە خەبەری ئیمام و دەسەڵاتدارەكەیان نەگاتە ئەو بەشە دوورە وە نازانن كێ بووە بە ئیمام یان مردووە جا تەكلیف كردن بە تاعەت كە حاڵەكەش وابێ تەكلیف كردنە بە شتێك كە لەتوانا نیە وە ئەوەش زانراوە بۆ هەموو ئەوانەی زانیاریان هەیەو بە ئاگان لە حاڵی وڵاتەكان و بەندەكان بەڕاستی ئەهلی صین و هیند بەوە نازانن كە كێ ویلایەتی هەیە لە ئەرزی ڕۆژ ئاوا چ جای ئەوەی بتوانن تاعەتی بكەن وە ئاواش بە عەكسەوە وە ئەوهاش خەڵكی ئەودیوی ڕووبار نازانن بەوەی كێ ویلایەتی هەیە لە یەمەن وە ئاواش بە عەكسەوە جا ئەوە بزانە چونكە بە تەئكید ئەوە گونجاوە بۆ قاعیدە شەرعیەكان وە ڕێكە لەگەڵ ئەوەی بەڵگەكان دەلالەتی لەسەر دەكەن وە واز بێنە لەوەی كە دەوترێ پێچەوانەیە جونكە جیاوازی لەوەی كە ویلایەتی ئیسلامی لەسەری بوو لە بیدایەتی ئیسلام وە ئەوەی ئیستا لەسەریەتی ڕوون ترە لە خۆر لە ڕۆژدا وە هەر كەسێك ئینكاری ئەمە بكات ئەوە لێی تێك

چووەو موحەییەر بووە شایانی ئەوە نیە كە ڕووی قسانی تیٚ بكەی و بەلگەی بۆ باس بكەی چونكە تیٚناگاو عەقلی پیٚ ناشكیٚت).

بۆمان دەركەوت لە ووتەی ئەو زاناو پیشەوایانە كە ئیمام مەرج نیە هەموو ئوممەتی ئیسلامی گرتبیٚتە ژێر دەستی خۆی! بەلكو سەرۆكی هەر ولاتیٚك حوكمی ئیمامی هەیەو واجبە بە قسەی بكەین تەنها لە تاوان نابیٚ بە قسەی بكەین، كەوایە نەكەن بخەلەتیٚن بەو تاقم و كۆمەلانەی لایانداوە لە ڕیٚبازی ئەهلی سوننەو جەماعەت و بە دروشمی بریقەدار بەناوی بەرگری لە چەوساوان دەیانەویٚ بگەنە ئامانجە ناشەرعیەكانیان!

وەبزانن ئەوەی مونازەعەی سەرۆكی ولات بكات و بیەویٚ بچیٚتە جێی، یەكەم تاوانبارە بەوەی بە پیٚچەوانەی فەرمانی پیٚغەمبەری صلى الله عليه وعلى الە وسلم كردووە. دووەم ئەبیٚ بزانیٚ حوكمەكەی كوشتنیەتی، نەك بەدوای بكەوین و یارمەتی بدەین! چونكە ئەوە تەفرەقە ئەخاتە بەینی ئوممەتی ئیسلام و دەبیٚتە هۆی فیتنە لە بەینی موسلمانان.

پیٚغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرمویٚ : (إِنَّهُ سَتَكُونُ هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ، فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يُفَرِّقَ أَمْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَهِيَ جَمِيعٌ، فَاضْرِبُوهُ بِالسَّيْفِ كَائِنًا مَنْ كَانَ) رواه مسلم واتە: (بەئكید فیتنەو ئاژاوە دیٚت، جا هەر كەسیٚك بیەویٚ تەفرەقە بخاتە ئەمری ئەو ئوممەتە وە ئەو ئوممەتەش كۆبوبیٚتنەوە تەفرەقەیان نەبیٚ، ئەوە بەشمشیٚر لەوە بدەن كە تەفرەقە ئەخاتە بەینی ئەو ئوممەتە جا هەر كەسیٚك بیٚت لە هەر پلەو پایەیەك).

لە ڕیوایەتیٚكی تر هەر لە لای مسلم بەو شیٚوەی هاتیە: (مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ، يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ، أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ، فَاقْتُلُوهُ) واتە: (هەر كەسیٚك بیٚت بۆتان وە ئیٚوە ئەمرتان و ابیٚ كۆبوبیٚتنەوە لەسەر

یەك پیاو، ئەو بیٚ داری موسڵمانان بشكێنی لەتتان بكات، یان تەفرەقە بخاتە بەینی جەماعەتەكەتان، ئەوە بیكوژن).

پێشەوا نەوەوی رحمه الله لە شەرحی صەحیحی مسلم ئەفەرمویٚ : (فِيهِ الْأَمْرُ بِقِتَالِ مَنْ خَرَجَ عَلَى الْإِمَامِ أَوْ أَرَادَ تَفْرِيقَ كَلِمَةِ الْمُسْلِمِينَ وَنَحْوَ ذَلِكَ وَيُنْهَى عَنْ ذَلِكَ فَإِنْ لَمْ يَنْتَهِ قُوتِلَ وَإِنْ لَمْ يَنْدَفِعْ شَرُّهُ إِلَّا بِقَتْلِهِ فَقُتِلَ كَانَ هَدَرًا فَقَوْلُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاضْرِبُوهُ بِالسَّيْفِ وَفِي الرِّوَايَةِ الْأُخْرَى فَاقْتُلُوهُ مَعْنَاهُ إِذَا لَمْ يَنْدَفِعْ إِلَّا بِذَلِكَ) واتە: (ئەو فەرمووده فەرمانی تێدا بە بە جەنگان لەگەڵ ئەو كەسەی دەربچیٚ لە سەر ئیمام یان بیەویٚ تەفرەقە بخاتە كەلیمەی موسڵمانانەوە وە وەكو ئەوە وە نەهی لێدەكریٚ لەو شتە جا ئەگەر وازی نەهێنا جەنگی لەگەڵ ئەكریٚ وە ئەگەر شەڕەكەی دەفع نەكریٚ ئیللا بە كوشتنی نەبیٚ وە بكوژریٚ ئەوە خوێنەكەی هەدر ئەكریٚ جا فەرمودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم : بە شمشێر لێی بدەن. وە لە ڕیوایەتەكی تر : بیكوژن. مانای ئەوەیە ئەگەر وازی نەهێناو شەڕەكەی دوور نەدەخرایەوە ئیللا بەوە نەبێت).

بەڵیٚ بۆی هەیە زۆر كەس بپرسیٚ ئەی بۆ ئەو حیزبیانە لەگەڵ ئەوەی ئەو فەرموودانە وەك ڕۆژیشە لە ئاسمان ئەیشارنەوە ! ؟ چونكە ئەگەر نەیشارنەوە حوكمەكەی خۆیان ئەگرێتەوە ئەوان تەفرەقە ئەكەن و ئوممەتی ئیسلامیان پارچە پارچە كردووە !

دە بەڕێزان بزانن بۆیە بڕوامان هەیە بەوەی سەرۆكی وڵاتمان ئەگەر هەر كەم و كوڕیەكیشی هەبیٚ دەبیٚ دژایەتی نەكەین و بە قسەی بكەین ئەگەر ستەمیشمان لێبكات هەوڵی ئەوە نادەین كەسێكی تر بێنینە جێگای وە بزانن دەنگ دانیش بەكەسێكی تر كە بیەویٚ سەرۆك لابەریٚ تاوانە ! ئەو فەرموودانە جوان بخوێننەوە ئەو باسە گرنگەو نەكەی هەواو ئارەزووت تێیدا بكەیە

حەكەم ئەبێ بە حوكمی خوای بەرز ڕازی بیت ئەوەی بە حوكمی خوای بەرزیش ڕازی نابێ ئەبێ لە ئیمانی بترسێ!.

ئەگەر موسڵمانان ئیمامیان نەبوو پەرت و پەرتەوازە بوون چی بكەن؟!

ئەگەر فەرەزی ئەوە هاتە پێش كە موسڵمانان پارچە پارچە بوون و سەرۆكێكیان نەبوو كۆیان بكاتەوە وڵات فەوزا بێت و كەس دەسەڵاتی بەسەر نەبێت! ئەوە لەو كاتە كاتی فیتنەیەو موسڵمان نابێ دوای هیچ گروپ و حیزبێك و فیرقەیەك بكەوێ، بەڵكو ئەبێ خۆت لە هەمویان دوور بگری و لەسەر دینەكەت بمێنیتەوە ئەگەر گازت بەڕەگی دارێكیشەوە گرتبوو! تا دەمری یان كەسێك ئەبێتە سەرۆك و دەسەڵات ئەگرێتە دەستی تۆش بەیعەتی ئەدەیتێ ئەو كات بەقسەی دەكەی تەنها لە تاوان نەبێت.

لەو فەرموودەی كە حذیفة بن الیمان رضي الله عنه پرسیاری كرد لە پێغەمبەری خوا صلى الله علیه وعلى اله وسلم ئەگەر توشی سەردەمی فیتنە بوو چی بكات! ؟ پێغەمبەر صلى الله علیه وعلى اله وسلم فەرموی: (تَلْزَمُ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ وَإِمَامَهُمْ فَقُلْتُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُمْ جَمَاعَةٌ وَلَا إِمَامٌ قَالَ فَاعْتَزِلْ تِلْكَ الْفِرَقَ كُلَّهَا وَلَوْ أَنْ تَعَضَّ عَلَى أَصْلِ شَجَرَةٍ حَتَّى يُدْرِكَكَ الْمَوْتُ وَأَنْتَ عَلَى ذَلِكَ) متفق علیه واتە: (دەست ئەگری بە جەماعەتی موسڵمانان و ئیمامەكەیان لێیان جوودا مەبەوە ووتم : ئەگەر جەماعەت و ئیمامیان نەبوو؟ فەرمووی: ئەوە دوور كەورەوە لەو فیرقانە هەمویان هەتا ئەگەر گاز بگری بەڕەگی دارێكەوە هاتا مردن دێتە سەرت تۆ لەسەر ئەو حاڵە بیت).

وە پێشەوا ابن حجر العسقلاني لە فتح الباري لە شەرحی صەحیحی بوخاری لە شەرحی ئەو فەرمودەیە نەقڵ ئەکا لە پێشەوا طبري[20] رحمە الله کە فەرمویەتی : (وَالصَّوَابُ أَنَّ الْمُرَادَ مِنَ الْخَبَرِ لُزُومُ الْجَمَاعَةِ الَّذِينَ فِي طَاعَةِ مَنِ اجْتَمَعُوا عَلَى تَأْمِيرِهِ فَمَنْ نَكَثَ بَيْعَتَهُ خَرَجَ عَنِ الْجَمَاعَةِ قَالَ وَفِي الْحَدِيثِ أَنَّهُ مَتَى لَمْ يَكُنْ لِلنَّاسِ إِمَامٌ فَافْتَرَقَ النَّاس احزابا فَلَا يتبع أحدا فِي الفرقة وَيَعْتَزِلُ الْجَمِيعَ إِنِ اسْتَطَاعَ ذَلِكَ خَشْيَةً مِنَ الْوُقُوعِ فِي الشَّرِّ وَعَلَى ذَلِكَ يَتَنَزَّلُ مَا جَاءَ فِي سَائِرِ الْأَحَادِيثِ وَبِهِ يُجْمَعُ بَيْنَ مَا ظَاهِرُهُ الاخْتِلَافُ مِنْهَا) واتە (وە ووتەی ڕاست و حەق ئەوەیە کە مەبەست لەو هەواڵە دەست گرتنە بەجەماعەتێك لە تاعەتی کەسێکن لەسەری کۆ بوونەتەوە کردویانە بە سەرۆکی خۆیان جا کەسێك پەیمانی تاعەتی بشکێنێ و پاشگەز بێتەوە ئەوە لە جەماعەت دەرچووە وە –طبري– فەرمویەتی: وە لەو فەرموودە ئەوە هەیە کە هەر کاتێك خەڵك ئیمامێکیان نەبوو خەڵکەکە پەرتەوازە بوون بوونە چەندین حیزب ئەوە نابێ دوای کەسێك بکەوین لە تەفرەقە وە دوور ئەکەویتەوە لە هەمویان ئەگەر بتوانی ئەوە لەبەر ترسی توشبوون و کەوتنە نێو شەڕ وە لەسەر ئەوە تەفسیر ئەکرێ بۆ ئە مانایە لێك ئەدرێتەوە ئەوەی هاتیە لە لە هەموو فەرموودەکان وە بەو ماناو تەفسیرە جەمع ئەکرێ یە بەینی ئەو فەرموودانەی زاهیرەکەی پێچەوانەیەتی).

وە عبد الله بن عمر رضي الله عنهما کە صەحابیەکی مەشهورە لە سەردەمی خۆی کە موسڵمانان بوونە بەشی لێك جیاواز بەیعەتی نەدایە کەس تا ئەوەبوو عبد الملك بن مروان زاڵ بوو بە سەر ابن الزبیر ئەو کات ابن عمر

[20] أبو جعفر محمد بن جرير بن يزيد بن كثير بن غالب الطبري بە ساڵی 224 ﻫ لە دایك بووە یەکێکە لە پێشەوایانی ئەهلی سوننەو خاوەنی کتێبی زۆرە لەو کتێبانەی تەفسیری (جامع البيان في تأويل القرآن) کە ناسراوە بە تەفسیری طبري لەساڵی 310 ﻫ وەفاتی کردووە رحمە الله.

رضي الله عنهما بەیعەتی دایە عبد الملك بن مروان كە بە زەبری شمشێریش خۆی سەپاند! لە صەحیحی بۆخاری هاتووە لە عبد الله بن دینار دەگێڕێتەوە ئەفەرموێ : (شَهِدْتُ ابْنَ عُمَرَ حَيْثُ اجْتَمَعَ النَّاسُ عَلَى عَبْدِ المَلِكِ، قَالَ: «كَتَبَ إِنِّي أُقِرُّ بِالسَّمْعِ، وَالطَّاعَةِ لِعَبْدِ اللَّهِ عَبْدِ المَلِكِ أَمِيرِ المُؤْمِنِينَ عَلَى سُنَّةِ اللَّهِ وَسُنَّةِ رَسُولِهِ مَا اسْتَطَعْتُ، وَإِنَّ بَنِيَّ قَدْ أَقَرُّوا بِمِثْلِ ذَلِكَ»).

لێرە ئیشارەتی تێدا كە دەفەرموێ (حَيْثُ اجْتَمَعَ النَّاسُ عَلَى عَبْدِ المَلِكِ) یانی كاتێ خەڵك كۆبونەوە لەسەر عبد الملك ئەو كات ابن عمر رضي الله عنهما بەیعەتی پێدا چونكە پێشتر تەفرەقە هەبوو ئەتوانن بچنەوە سەر شەرحی ئەو ئەسەرە لە فتح الباري ابن حجر العسقلاني رحمه الله.

گرنگ ئەوەیە لێرە تێبگەن كە جەماعەت مەبەست پێی سەرۆكی وڵاتە نەك سەرۆكی حیزبێك نەكەن حیزبیەكان بتانخەڵەتێنن ئەو فەرموودانە هەڵگێڕنەوەو تەحریفی بكەن بڵێن ئەبێ بەیعەت بەسەركردەی حیزبیەكانی ئێمە بدەن ئەوە دژی ئەو فەرموودانەیەو پێشتریش باسی مانای جەماعەتمان كرد، بەڵكو شتێك لێرە تەختی حیزبایەتی ئەڕوخێنێ! ئەویش لە فەرموودەكەی حذیفة رضي الله عنە ئەیگێڕێتەوە، ئەو پرسیارەمان دێتە پێشێ بۆ حیزبیەكان، پێیان دەڵێین ئایا ئێوە بڕواتان هەیە بە سەرۆكی هەرێم كە كەسێكی موسڵمانەو دەبێ ئیعتیراف پێ بكرێ وەك سەرۆك!؟ ئەگەر ووتیان بەڵێ. ئەوە الحمد لله تەختیان ئەڕوخێ! چونكە لە فەرموودەكە دەڵێ ئەگەر سەرۆك هەبوو لەگەڵی بن! ئەگەر ووتیان نا. ئەوە دووبارە تەختیان ڕووخاوە چونكە لەفەرموودەكە دەڵێ ئەگەر سەرۆك نەبوو دوای هیچ حیزبێك مەكەوە! ئیتر بە چ ناوێك ئەوان خەڵك بۆ حیزبایەتی بانگ ئەكەن!؟

دەبێ ڕاشكاوانە ئەوەتان پێ ڕابگەیەنم كە من هیچ حیزبێك نیم و بڕواشم بە حیزبایەتی نیەو بە حەرامی ئەزانم! بەڵام بڕوام وایە لە كوردستان حكومەت و سەرۆك هەیەو موسڵمانن، چەندی تاوان باریش بن نابێ دژایەتیان بكەین و هەوڵی لەناو بردنیان بدەین وە نابێ بڕوامان بە تاعەتیان نەبێ، تەنانەت نابێ یەك شەویش بخەوین وابزانین بێ سەرۆكین و بەیعەتمان لە مل نیە! پێشتر فەرموودەكانم هێناوە كە ئەوەی وا بێت بمرێ بە جاهیلی ئەمرێت! لەگەڵ ئەوەش من ئەڵێم بەڵێ سەرۆكی هەرێم موسڵمانەو نابێ دژایەتی بكەین و بیگۆڕین، بەڵام ناشبێ لە تاوان بە قسەی بكەین ئەگەر فەرمانی كرد بە تاوان! وە ناشبێ ئەوە وا لێك بدرێتەوە من پشت گیری لە حیزبەكەی دەكەم نا من حیزبایەتی بە حەرام ئەزانم بۆ خۆم و بۆ سەرۆكی هەرێمیش! ئەوهاش بە حەرامی دەزانم هەوڵی گۆڕینی سەرۆكی هەریم بدرێ یان دەنگ بە كەسێكی تر بدرێ تا جێی بگرێ! ئەوەش دینە من بە واجبی ئەزانم ڕایبگەیەنم بەڵگەشم فەرموودەی ڕاستی پێغەمبەرە صلى الله عليه وعلى اله وسلم جا ئەوەی ڕقی لە فەرموودەی پێغەمبەرە صلى الله عليه وعلى سلم با خۆی ئاشكرا بكات!

وەڵامی گومانێكی حیزبی و خەواریجەكان و موبتەدیعەكان بە گشتی:

كە ئەڵێن باشە ئەی ئێوە دەتانەوێ بێدەنگی بكەین لەو هەموو ستەمەی ئەكرێ لە لایەن سەركردەكان و لە ماڵی خۆمان دانیشین پەیوەندیمان بە هیچەوە نەبێ!؟

وەڵامەكەی: كەس وای نەوتووە بەڵكو ئەڵێین ئەبێ گوێ ڕایەڵی پێغەمبەری خوا بكەین صلى الله عليه وعلى اله وسلم، ئەو نەهی كردووە لەوەی شەڕ بكەین لە گەڵ سەرۆكی وڵات، یان دەرچین لە تاعەتی لە چاكە، یان لە ناو خەڵك باسی بكەین بەخراپە! وە ئێمە ئەبێ ئەوە بزانین تاوان بار نابین

لەوەی توانامان نەبێ مونكەر بگۆڕین ئەگەر بە دڵ پێمان ناخۆش بێت، ئەو كاتە تاوان بار ئەبین ڕازی بین لەسەر ستەم و تاوانی سەركردەكان!
پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلى الە وسلم ئەفەرموێ : «إِنَّهُ يُسْتَعْمَلُ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ، فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ، فَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ بَرِئَ، وَمَنْ أَنْكَرَ فَقَدْ سَلِمَ، وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ» ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، أَلَا نُقَاتِلُهُمْ؟ قَالَ: «لَا، مَا صَلَّوْا» رواه مسلم واتە: (ئەمیری واتان ئەخرێتە سەر، كە شتی چاكیان لێ ئەبینن وە شتی خراپیان لێ ئەبینن، جا ئەوەی بە دڵ ئەو تاوانانەی پێی ناخۆش بێت ئەوە بەریە لە تاوان، وە ئەوەی ئینكاری بكات ئەوە سەلامەتە لە تاوان، بەڵام ئەوە بەشدارە لە تاوان كە بە تاوانەكان ڕازیەو وە شوێنی تاوان ئەكەوێ، ووتیان ئەی پێغەمبەری خوا ئایا شەڕیان لە گەڵ نەكەین؟ فەرمووی: نەخێر، مادام نوێژ بكەن شەڕیان لەگەڵ مەكەن).
وە پێشەوا مسلم رحمە الله لە دوای فەرموودەكە ئەڵێ: (أَيْ مَنْ كَرِهَ بِقَلْبِهِ وَأَنْكَرَ بِقَلْبِهِ) ئەوە ووتەی قتادة رحمە الله ڕاوی فەرموودەكەیە والله اعلم واتە : (یانی بە دڵ پێی ناخۆش بێ بەدڵ ئینكاری بكات).
بەڵێ ئەگەر توانا نەبوو ئەوە بە دڵ ئەبێ ئینكاری بكەی وە پێت ناخۆش بێ كە ئەو تاوانانە ئەبینی، ئەو كاتە لە تاوان سەلامەت ئەبیت، بەو مەرجەی دوای تاوانەكە نەكەوی و پێی ڕازی نەبی! وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلى الە وسلم بۆی ڕوون كردوینەتەوە كە شتێك لە تاقەتی ئێمە نەبێ پێویست نیە خۆمان بخەینە ناو بەڵایەك كە لەتوانامان نەبێت و خۆمان زەلیل بكەین وەك ئەفەرموێ : (لا ينبغي لمؤمن أن يذل نفسه، قالوا: وكيف يذل نفسه؟ قال: يتعرض من البلاء ما لا يطيق) سلسلة الاحاديث الصحيحة 613
واتە: (بۆ بڕوادار نیە كە نەفسی خۆی زەلیل بكات، ووتیان: جا چۆن بڕوادار

نەفسی خۆی زەلیل ئەکات؟ فەرمووی: بەوەی خۆی بخاتە سەر بەلآی وا کە تاقەتی هەڵگرتنی نەبێت).

بەڵێ هەندێ بەلآ هەیە پێویستی بە بڕوای بەهێزە هەموو کەس خۆی بۆ ڕاناگیرێ بۆی هەیە ئیمانەکەشی لە دەست بدات!

بەلآم ئەو کەسانەی ئازاو بەغیرەتن بەرگری لە حەق ئەکەن و ئیمانیان بەهێزە ئەوە ئەتوانن لە ڕووی سەرکردەکان بەرەو ڕوو ببنەوەو ئامۆژگاری بکەن، نەك لە پشتیەوە کافری بکەن و قسەی پێ بڵێن لە ڕووشی پێی پێ بکەنن و بودجەی لەگەڵ بەش بکەن و ببنە وەزیر و گزیری!!!

بزانن پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئێمەی فێر کردووە کە ئەبێ لە ڕووی سەرکردەکانی وڵات و بە نهێنی ئامۆژگاریان بکەین نەك لەناو خەڵکاو لە پشتی! بەڵێ ئەوش گەورەترین جیهادە کەسێ حەق بە سەرۆکی وڵات و دەسەڵات داری ستەمکار بڵێ، بەلآم لە بەرامبەری وەك پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (أفضل الجهاد كلمة عدل (وفي رواية : حق) عند سلطان جائر) سلسلة الاحاديث الصحيحة 491 واتە : (چاکترین جیهاد وتنی کەلیمەی عەدلە یان لە ڕیوایەتێك کەلیمەی حەقە لە لای دەسەڵاتدارێکی ستەمکار) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من اراد ان ينصح لذي سلطان فلا يبده علانية ولكن ياخذ بيده فيخلوا به فان قبل منه فذاك والا كان قد ادى الذي عليه) صححه الالباني في كتاب السنة لابن ابي العاصم 1096 واتە : (کەسێك ویستی ئامۆژگاری خاوەن دەسەڵاتێك بکا با بە ئاشکرا نەیکا بەڵکو دەستی بگرێ و تەنیا بمێنێتەوە لە گەڵی ئینجا ئامۆژگاری بکا ئەگەر وەری گرت ئەوە چاکە ئەگەر وەری نەگرت ئەوا ئەو واجبەی لە سەری بوو گەیاندی).

بەڵێ ئەوە ڕێگای گۆڕینی مونكەری سەركردەكانە ئەو ڕێگایەش پێغەمبەر صلی الله علیە وعلی الە وسلم فەرمانی پێكردووە جا ئێوە بە حوكمی پێغەمبەر ڕازی نین! ؟ ئایا ئەو كەسەی بە حوكمی پێغەمبەر صلی الله علیە وعلی اله وسلم ڕازی نەبێ چیە ! ؟

بەڕاستی ئەو بیدعەچی و حیزبیانە لەگەڵ ئەوەی ئەم فەرموودانە وەك ڕۆژی ڕوناكن و ماناكانیان ئاشكرایە، بەڵام هێشتا هەر بەردەوامن لەسەر بیدعەكانیان و ناوو ناتۆرەی ناشیرین ئەگرنە ئەهلی سوننە(سەلەفیەكان)، بە ئەهلی سوننە ئەڵێن ئەمانە دارو دەستەی دەسەڵاتن، یان ئەترسن یان وەیان زۆر شتی تر! من ئەڵێم ئەوەی شەرم نەكا هەموو شتێ ئەكا، وەك پێغەمبەر صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (اذا لم تستحي فاصنع ما شئت) رواه البخاري.

ئاخر ئێوە چۆن شەرم ناكەن ئەو قسانە بە سەلەفیەكان ئەڵێن! ؟ كە خۆتان بودجەتان لای دەسەڵاتەو مەسرەفتان لەسەر ئەوانە ! ئەندامی پەرلەمانن و وەزیرن! ئاخر تۆ بڵێی خەڵك ئەمە نەبینێ! ؟ ئەوە ئەشزانین سەلەف نە حیزبی هەیە نە بارەگاو نە كەسیش یارمەتی ئەدا لە غەیری خوا! وە دەستیش پان ناكەنەوە بۆ كەس و ئەوەی ئەشیلێن ئەوە بەڵگەیان هەیە لەقورئان و سوننەت! بەڵام ئێوە ناتانەوێ شوێنی حەق بكەون چونكە لەگەڵ بەرژەوەندی حیزبەكانتان یەك ناگرێتەوە ! هەر ئەو وەڵامەیە بەسە بۆتان كە ئێمە لە سەرمانە شوێنی فەرموودەی پێغەمبەری خوا بكەوین صلی الله علیە وعلی الە وسلم، نەك شوێنكەوتنی هەواو ئارەزوی هیچ حیزبێك، یان شوێنكەوتنی هەر شتێك كە جیاواز بێ بە قورئان و سوننەت، ئەوەی لاشبدا لە فەرمانی پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی الە وسلم، یان پەنا بەخوا ئەو جورئەتەی هەبێ بەكەسێ بڵێ عەمیلی دەسەڵاتە كە فەرمانی پێغەمبەری

خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم جێبەجێ ئەكا لەوەی ئارام ئـەگرێ و شـەڕ لەگەڵ دەسەڵاتدار ناكاو لە ناو خەڵكی قسەی پێ ناڵێو بە نهـێنی ئامۆژگـاری ئەكا ئەگەر بۆی كرا! ئەوەی جورئەتی هەبێ بەوانە بڵێ عەمیل دیارە تانە لە سوننەت و پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەدات خوا پەنامان بدات! وە لەو فەرموودە سەحیحە ئاشكرایانە لا ئەدات! ئەوەی حـاڵی وابـێ بـابزانێ خوای بەرز ئەفـەرموێ : ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَـةٌ أَوْ يُـصِيبَهُمْ عَـذَابٌ أَلِـيمٌ﴾ النـور 63 واتـە : (بـا بترسـن ئەوانـەی پێـچەوانەی فەرمانەكانی پێغەمبەری خوا ئەكەن لەوەی توشی فیتنە بن –توشی گومڕایی و هاوبەش دانان بن– وە توشی سزایەكی توند بن –لە دونیاو دواڕۆژ–).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُـوكَ فِيمَـا شَـجَرَ بَيْـنَهُمْ ثُـمَّ لَـا يَجِـدُوا فِـي أَنْفُـسِهِمْ حَرَجًـا مِمَّـا قَـضَيْتَ وَيُـسَلِّمُوا تَـسْلِيمًا﴾ النساء(65) واتە : (نا سوێند بـە پـەروەردگارت ئەوانـە بڕوایـان تـەواو نـابێ تاوەكو تۆ نەكەن بە دادوەر –حەكەم– لەوەی لە بەینیان ڕوو ئەدا پاشان لـە نەفسی خۆیان بێزاری و دڵ گرانی نەبینن لەو بڕیارەی تۆ بۆیانت داوە وە بـە تەواوەتی مەل كەچ نەبن بۆ فەرمانەكانی تۆ).

ئاخر چۆن ئەو حیزبە بەناو ئیسلامیانە خەڵك بـەناوی بانگـەوازو هەوڵـدان بـۆ چەسپاندنی حـوكمی خـوا ئەخەڵـەتێنن، كـە چـی خۆیـان لـە حـوكمی خـوا لا ئەدەن و فەرمانی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم جێبـەجێ ناكـەن و تانەش لەو كەسانە ئەدەن كە فەرموودە جێبـەجێ ئەكـەن! ؟ ئـەی خەڵكینـە دە مەهێڵن بەناوی دین هیچ كەسێك بتانخەڵەتێنێ، بزانن لە قیامەت بەر پرس ئەبن لە دوا كەوتنی باتڵ، وە ئاگر چاوەڕوانی ئـەهلی باتـڵ ئـەكات، قیامـەتی خۆت بۆ دونیای خۆت و فلان كەس و فلانە حیزب وێران مەكە!

تاوانی گەندەڵی و غەش كردن و فێڵ كردن :

وە بشزانن دەبێ ئێمە دڵسۆز بین بۆ سـەرکردەکان و ئامۆژگاریـان بکـەین وە ئەوەی کە پێویستە بیری ئەوان و خۆمانی بکەینەوە، خۆ پاراستنە لە تـاوان، بە تایبەتی تاوانی غەش کردن و گەندەڵی! وە بیری خۆمان و ئەوان بێنینەوە لە قیامەت پرسیارمان لێدەکرێ لەو ئەمانەتەی لە ژێردەستمان بووە!

بزانن پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (ما من إمام يغلق بابه دون ذوي الحاجة و الخلة و المسكنة إلا أغلق الله أبـواب الـسماء دون خلته و حاجته و مـسكنته) سلـسلة الاحاديـث الـصحيحة 629 واتـه : (هـەر پێشەوایەك –سەرۆكێك– نیە كە دەرگـای دابخـات لـە ڕووی ئەوانـەی هـەژارو كەم دەرامەتن و خاوەنی پێویستین –موحتاجن– ئەوە ئیللا خوا دەرگاكـانی ئاسمان دا ئەخا بە سەر هەژاری و پێویستی و كەم دەرامەتی ئەو –یـانی كـە ئەو پێویستی ئەبێ بە خوا بێگەومان هەموو كەسیش پێویستی بەخوایە بەڵام لەبەر ستەمەكەی دوعای لێ وەرناگیرێ–).

وە پێغەمبەری خـوا صـلی الله علیـە وعلـی الـه وسـلم ئەفـەرموێ : (المكر و الخديعـة في النـار) سلـسلة الاحاديـث الـصحيحة 1057 واتــه : (فێـڵ و خەڵەتاندن لە ئاگرە) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (إن الله سـائل كل راع عما استرعاه ، أحفظ ذلك أم ضيع ؟ حتى يسأل الرجل عن أهل بيته) سلسلة الاحاديث الصحيحة 1636 واته : (بە تەئكیـد خـوا پرسـیار ئـەكا لـە هەموو شـوانێك –بەرپرسـێك– لـەوەی خـستویەتیە ژێـر دەسـتی –بەرپرسـە لەسەری–، ئایا پاراسـتویەتی –ئـەم ئەمانەتـەی– یـان چـواندویەتی –گـوێی پێنەداوە–؟ هەتا پیاو پرسیاری لێ دەكرێ لە ئەهلی خۆی خێزان و منـداڵ و كەسی خۆی كە بەرپرس بووە لە سەریان) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (كلكم راع ومسؤول عن رعيته الإمام راع ومسؤول عن رعيته والرجل راع في أهله ومسؤول عن رعيته والمرأة راعية في بيت زوجها ومسؤولة عن رعيتها والخادم راع في مال سيده ومسؤول عن رعيته وكلكم راع ومسؤول عن رعيته) رواه البخاري و مسلم واته : (هەمووتان شوانن –بەرپرسن– وە پرسیارتان لێ ئەکرێتەوە لەوانەی لە ژێر دەستان بوون –بەرپرس بوون بە سەریان– پێشەوا – سەرۆکی وڵات– شوانە –بەرپرسە– وە پرسیاری لێ ئەکرێتەوە لەوانەی کە لە ژێر دەستی بوون بەرپرس بوو بە سەریانەوە وە پیاو شوانە –بەرپرسە– لە سەر خێزان و منداڵەکانی خۆی وە پرسیاری لێ ئەکرێتەوە لەوانەی بە سەریانەوە شوان –بەرپرس– بووە وە ئافرەت شوانە –بەرپرسە– لە ماڵی مێردەکەی وە پرسیاری لێ ئەکرێتەوە لەوەی لە سەری شوان –بەرپرس– بووە وە خزمەت کار شوانە –بەرپرسە– لە ماڵی گەورەکەی وە پرسیاری لێ ئەکرێتەوە لە سەر ئەوەی لە سەری شوان –بەرپرس– بووە وە هەمووتان شوانن –بەرپرسن– وە هەمووشتان پرسیارتان لێ ئەکرێتەوە لەوەی لەسەری شوان –بەرپرس– بوون) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من غش فليس مني) رواه مسلم واته : (ئەوەی غەش بکا لە من نیە) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (ما من عبد يسترعيه الله عز وجل رعية يموت يوم يموت وهو غاش لرعيته إلا حرم الله تعالى عليه الجنة) رواه البخاري و مسلم واته : (هیچ عەبدێك نیە کە خوا ئەیکاتە شوان و بەرپرس بە سەر خەڵکێکەوە وە بمرێ ئەو ڕۆژەی کە دەمرێ غەش –خیانەت و فێڵ– لەوانە بکا کە لە ژێر دەستی بوون ئیللا خوای بەرز بەهەشتی لە سەر حەرام دەکات) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (لعنة الله علی الراشي و المرتشي) صحیح الجامع 5114 واتە : (لەعنەتی خوا لە سەر ئەوەی ڕەشوە ئەداو ئەوەی ڕەشوە وەر ئەگرێ) .

لە سوودەكانی ئەم فەرموودانە

1- هەر بەر پرسێك دەرگا بە ڕووی هەژاران و خەڵكی موحتاج دا بخات پێویستیەكانیان بۆ جێ بە جێ نەكات، ئەوە خوای بەرز دەرگاكانی ئاسمانی بە ڕوویدا دائەخات و دوعای لێ وەرناگرێ .

2- فێڵ كردن و خەڵەتاندن لە ئاگرە جا هەر كەسێك بیكات و بە هەرشێوەیەك بێت و لە هەر كاتێكدا بێت .

3- گەندەڵی و فێڵ كردن حەرامە، بەڵام تەنها پەیوەندی بە حكومەت و سەرۆكی وڵات نیە بۆ هەموو كەسێك حەرامە، وە هەموو كەسێك بەر پرسە، هەر كەسە لەوە بەرپرسە كە لە ژێر دەستیەتی، تەنانەت هەموو پیاوێك و هەموو ئافرەتێك وە هەتا خزمەت كاریش بەرپرسن و پرسیاریان لێ ئەكرێ لەوەی لە ژێر دەستیان بووە .

4- ڕەشوە دان و ڕەشوە وەرگرتن لە تاوانە گەورەكانە لەعنەتی خوای لە سەرە ئەوەش تەنها بۆ بەرپرس یان مۆزەفێك نیە بەڵكو ئەوەی ڕەشوەكەش ئەدا وەك ئەو تاوانبارە .

5- ئەوەی غەش بكا پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم لێی بەریە جا هەر كەسێك بێ .

6- بۆمان دەركەوت كە لە ئیسلام گەندەڵی و غەش و فێڵ تاوانی گەورەن، بەڵام ئەوە تەنها بۆ سەرۆك و حكومەت نیە، بەڵكو بۆ هەموو خەڵكە چۆن سەرۆك و حكومەت بۆی نیە گەندەڵ بێ ئاواش خەڵك هەمووی! ئەمڕۆ خەڵكێك پەیدا بوون ئەمە بووە بە كاسبیان و پارەی پێ پەیدا ئەكەن، وە

خەڵكی پێ لە دەورەی خۆیان كۆ ئەكەنەوە، خۆیان گەندەڵن، غەش ئەكەن، خراپە ئەكەن، دزی ئەكەن، درۆ ئەكەن، بەڵام ڕەخنە ئەگرن لە حكومەت و جنێوی پێ ئەدەن و بە گەندەڵی ئەزانن و خۆشیان لە بیر ئەكەن! نموونەش زۆرە بۆ ئەمە كە وەك ئەبینین خەڵكانێكی ڕق هەڵگر بەرامبەری ئیسلام و ڕەوشتی بەرز پەیدا بوون لە ڕێگەی ڕۆژنامەو ئەنتەرنێتەوە پارە پەیدا ئەكەن بەوەی گوایە ڕخنە ئەگرن!!! كە خۆیان شایستەی ڕخنەی زۆر گەورە ترن و زۆر لە سەركردەكان و حكومەتمان گەندەڵ ترن هیچ نەبێ سەركردەو حكومەتمان ئەڵێن ئێمە موسڵمانین! بەڵام ئەوان بە ڕاشكاوی ڕقی خۆیان بەرامبەر بە ئیسلام ئاشكرا كردووەو تانە لە ئیسلام و پێغەمبەر صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەدەن، وە بانگەشەی بەڕەڵایی و بەد ڕەوشتی و نەمانی ڕێز و قیەم ئەكەن! داوا ئەكەین لە خوا سەركردەكانمان بخاتە سە ڕێگەی ڕاست و یارمەتیان بدا لە هەموو ئەو پرۆژانەی كە سوود بە گەلەكەمان ئەگەیەنێ وە مۆفەقیان بكا بۆ سەرخستنی حەق و حوكم كردن بە شەریعەتی خواو ڕێ گرتن لەوانەی ئەیانەوێ گەلەكەمان بەرەو تاریكایی بەرن وە هیدایەتیان بدا بۆ ئەوەی هەرچی گەندەڵی و كەم و كوڕی هەیە چارسەری بكەن و بتوانن زیاتر خزمەتی خەڵكی هەژار بكەن وە داوا لە خوا ئەكەین كە گەلەكەشمان هیدایەت بدا بۆ دەست گرتنیان بە ئیسلامی ڕاستەقینەو دوور كەوتنەوەیان لە حیزبایەتی و ڕق لە یەكتر هەڵگرتن و ماف یەكتر خواردن .

تاوانێكی زۆر گەورە حوكم نەكردن بە شەریعەتی ئیسلام

دەبێ هەموو موسڵمانێك ئاگادار بكەینەوە لەو تاوانە ناشیرنە، سەركردەو دەسەڵاتداران، وە هەموو خەڵك بە گشتی، لەسەر هەموو موسڵمانێكە بزانێ سەرفرازی دونیاو قیامەت بەوە دێتە دی ملكەچی شەریعەتی ئیسلام بێت، وە دەبێ بزانین دووركەوتنەوە لەو شەریعەتەی كە خوای بەرز دایبەزاندووە هۆی

هەموو سەرگەردانیەك و لاوازیەك و تەنگ بوونی ژیانی دونیایە، وە لەوەش ناخۆشتر هۆی ڕوو ڕەشی قیامەت و چونە ناو ئاگرە!

لەبەر ئەوە بانگەوازی سەركردەكانمان و هەموو موسڵمانانی كورد ئەكەم كە ملكەچی شەریعەتی خوا بن و حوكم تەنها بەوە بكەن كە لە لایەن خوای بەرز بۆ پێغەمبەرمان صلى الله عليه وعلى اله وسلم دابەزیوە، وا مەزانن بە لادان و سەرپێچی لە فەرمانی خوا سەرفراز ئەبین و ئاسودە ئەبین! نا دەبێتە هۆی بەدبەختی و ژێردەستەیی، وە زەلیلی و ڕیسوایی دونیاو قیامەت!

وە پێویستە ئەوە بزانین كە تاوانی حوكم نەكردن بە شەریعەت تاوانێكی گەورەیە بەڵام بەو مەرجەی ئەو كەسەی حوكم ناكا بە شەریعەت موسڵمان بێت و ئەو كارەی بە حەڵاڵ نەزانێ! وە ئەگەر كەسێك بڵێ شەریعەتی ئیسلام بۆ ئەو سەردەمە نابێ یان بڵێ فەرق نیە لە بەینی شەریعەت و یاسای دەست كردی مرۆڤەكان! بڵێ هەردووكیان وەك یەكن! یان یاسایەكی تر لە شەریعەتی ئیسلام بە باشتر بزانێ، ئەوە كوفرەو خاوەنەكەی ئەگەر موسڵمان بێت هیچ پەیوەندی بە ئیسلامەوە نامێنێ!

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا (9)﴾ الاسراء واتە: (بەتەئكید ئەو قورئانە نیشاندەری ڕاست ترین و باشترین ڕێگایە وە مژدەی بەو بڕوادارانە ئەدات كە كردەوەی چاك ئەكەن بەوەی پاداشتێكی گەورەیان هەیە).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ (18)﴾ الجاثية واتە: (ئێمە تۆمان خستۆتە سەر شەریعەتێك كە لە لایەن خوا بۆت دابەزیوە هیچ نەقسێكی تێدا نیەو تەواو بووە لە هەموو ڕووەكانی جا شوێنی بكەوە وە نەكەی شوێنی ئارەزووی ئەو

کەسانە بکەوی کە نەزانن ئەیانەوێ بە قسەیان بکەی لەو شتانەی پێچەوانەی شەریعەتی خوایە بۆ تۆ دابەزیوە).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَأَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ (49) أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ (50)﴾ المائدة واتە: (وە حوکم بکە لەبەینیان بەوەی خوا دایبەزاندووە وە نەکەی شوێنی هەواو ئارەزووی ئەوانە بکەوی کە دەیانەوێ لابدەی لە حوکمی خوا وە ئاگاداریان بە لەوەی توشی ئەوەت بکەن بە قسەیان بکەی لابدەی لە هەندێ لەو حوکمانەی خوا بۆی دابەزاندوی جا ئەگەر پشتیان هەڵکردو ڕازی نەبوون بە حوکمی خوا ئەوە بزانە خوا ئەیەوێ لایان بدا لە ڕێگەی هیدایەت و حەق بەهۆی ئەو تاوانانەی کردویانە وە بە تەئکید زۆربەی خەڵکی دەر ئەچن لە فەرمانی خوا. ئایا ئەوانە حوکمی جاهیلیان دەوێت دەیانەوێ بە غەیری حوکمی خوا حوکم بکەن جا کێ هەیە لەخوا حوکمی جوان ترو عادل تر بێت بۆ قەومێك کە بڕوایان هەیەو یەقینیان هەیە گومانیان نیە).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا(65)﴾ النساء واتە : (نا سوێند بە پەروەردگارت ئەوانە بڕوایان تەواو نابێ تاوەکو تۆ نەکەن بە دادوەر –حەکەم– لەوەی لە بەینیان ڕوو ئەدا پاشان لە نەفسی خۆیان بێزاری و دڵ گرانی نەبینن لەو بڕیارەی تۆ بۆیانت داوە وە بە تەواوەتی مەل کەچ نەبن بۆ فەرمانەکانی تۆ).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ (44)﴾ المائدة

وە خوای بـەرز ئەفـەرموێ : ﴿وَمَـنْ لَـمْ يَحْكُـمْ بِمَـا أَنْـزَلَ اللَّـهُ فَأُولَئِـكَ هُـمُ الظَّالِمُونَ (45)﴾ المائدة

وە خوای بـەرز ئەفـەرموێ : ﴿وَمَـنْ لَـمْ يَحْكُـمْ بِمَـا أَنْـزَلَ اللَّـهُ فَأُولَئِـكَ هُـمُ الْفَاسِقُونَ (47)﴾ المائدة ئەو سێ ئایەتە لە سورەتی (المائدة) هاتووە مانـای ئەوەیە: (وەئەوەی حوکم بـەوە نـەکات کـە خـوا دایبەزانـدووە ئـەوە کـافرە، ستەمکارە، فاسقە).

بەڵام لێرە ئەبێ ئەوە ڕوون بکەمەوە کە کافر بۆ ئـەو کەسـەیە کـە بـڕوای بـە شەریعەتی خوای بـەرز نـەبێت، یـان بـە حـەڵاڵی بزانـێ بەغـەیری شـەریعەتی ئیسلام حوکم بکات.

وە لە دوایی لە باسی خەواریج ڕوونی ئەکەمەوە کە خەواریجەکان ئـەو ئایەتـە بە پێچەوانەی تەفسیری صـەحابەو رضـي الله عـنهم وە پێـچەوانەی ئیجمـاعی ئەهلی سوننە لێـك ئەدەنـەوە بـەوەی حـاکمی موسـڵمان کـە بـڕوای هەیـە بـە قورئان بەس لەبەر ئەوەی ئەو تاوانـە ئـەنجام ئـەدات حـوکمی پێناکـا کـافری ئەکەن! چونکە خەواریج کۆمەڵێکی سەرلێـشێواوی گـومڕان موسـڵمان ئەگـەر تاوانی گەورە ئەنجام بدات کافری ئەکەن! لێرە بـە کـورتی تەفـسیری ئـەهلی سوننە بۆ ئەو ئایەتە نەقڵ ئەکەم دوایش بیری خەواریج بـاس ئەکـەم و زیـاتر ڕوونکردنەوە ئەکەم ان شاء الله.

لە تەفسیری ابن کثیر رحمه الله لە تەفسیری ئەو ئایەتـە پـاش ئـەوەی ڕوونـی ئەکاتەوە بـۆ ئـەهلی کتـاب دابـەزیوەو قـەولی صـەحابەو زانایـان نـەقڵ ئـەکا لەوەی بۆ ئەهلی کتاب دابەزیوە وە بۆ ئـەو ئوممەتەشـە ئـەوجا ئەفـەرموێ : (وَقَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَلْحَةَ، عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَوْلَهُ: {وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنـزلَ اللَّـهُ فَأُولَئِـكَ هُـمُ الْكَافِرُونَ} قَالَ: مَنْ جَحَدَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَقَدْ كَفَرَ. وَمَنْ أَقَرَّ بِهِ وَلَـمْ يَحْكُـمْ فَهُـوَ ظَـالِمٌ فَاسِـقٌ. رَوَاهُ ابْنُ جَرِيرٍ. ثُمَّ اخْتَارَ أَنَّ الْآيَةَ الْمُرَادُ بِهَا أَهْلُ الْكِتَابِ، أَوْ مَنْ جَحَدَ حُكْمَ اللَّهِ الْمُنَزَّلَ فِـي

الْكِتَابِ). واتە ابن عباس رضي الله عنهما لە تەفسیری ئەو ئایەتە فەرمویەتی : ئەوەی ئینكاری ئەوە بكات كە خوا دادیبەزاندووەو بڕوای پێنەكات ئەوە كافرە. وە ئەوەی بڕوای پێ بكات وە حوكمی پێنەكات ئەوە ستەمكارو فاسقە) ابن كثیر رحمە الله ئەفەرموێ ابن جریر رحمە الله ڕیوایەتی كردووە وە ابن جریر رحمە الله ئەو تەفسیرەی هەڵبژاردووە كە ئەو ئایەتە مەبەست پێی ئەهلی كتابە، یان ئەوانەی ئینكاری حوكمی خوا ئەكەن و بڕوای پێناكەن كە لە كتابی خوا دابەزیوە.

وە هەر ابن كثیر رحمە الله نەقڵ ئەكا لە ابن عباس رضي الله عنهما فەرمویەتی : (لَيْسَ بِالْكُفْرِ الَّذِي يَذْهَبُونَ إِلَيْهِ)

وە نەقڵ ئەكا لە طاوس فەرمویەتی: (لَيْسَ بِكُفْرٍ يَنْقُلُ عَنِ الْمِلَّةِ)

وە نەقڵ ئەكا لە عطاء فەرمویەتی: (كُفْرٌ دُونَ كُفْرٍ، وَظُلْمٌ دُونَ ظُلْمٍ، وَفِسْقٌ دُونَ فِسْقٍ)

وە شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله ئەفەرموێ: (وَإِذَا كَانَ مِنْ قَوْلِ السَّلَفِ: إنَّ الْإِنْسَانَ يَكُونُ فِيهِ إيمَانٌ وَنِفَاقٌ فَكَذَلِكَ فِي قَوْلِهِمْ: إنَّهُ يَكُونُ فِيهِ إيمَانٌ وَكُفْرٌ لَيْسَ هُوَ الْكُفْرُ الَّذِي يَنْقُلُ عَنْ الْمِلَّةِ: كَمَا قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ وَأَصْحَابُهُ فِي قَوْله تَعَالَى {وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} قَالُوا: كَفَرُوا كُفْرًا لَا يَنْقُلُ عَنْ الْمِلَّةِ وَقَدْ اتَّبَعَهُمْ عَلَى ذَلِكَ أَحْمَد بْنُ حَنْبَلٍ وَغَيْرُهُ مِنْ أَئِمَّةِ السُّنَّةِ) مجموع الفتاوى 312/7 واتە: (وە ئەگەر لە ووتەی سەلەف ووتویانە: مرۆڤ دەبێ ئیمان و نیفاقی تێدابێ جا ئەوهاش لە ووتەیان: ئەبێت مرۆڤ ئیمان و كوفری تێدابێ ئەوە مەبەست ئەو كوفرە نیە كە مرۆڤ لە دین ئەباتە دەرەوە: وەك ابن عباس و هاوەڵەكانی ووتویانە لە تەفسیری فەرموودەی خوای بەرز {وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ} ووتویانە: كوفریان كردووە كوفرێك لە دین نایان باتە دەرەوە وە لەسەر ئەو تەفسیرە احمد بن حنبل و پێشەوایانی سوننەت شوێنیان كەوتوون).

ئەوە تەفسیری پێشەوایانی ئەهلی سوننەیە كە لە صەحابە رضي الله عنهم وەریان گرتووە وەك شێخی ئیسلام شاهێدی دەدات! جا تۆ ئەچیتە سەر تەفسیری خەواریج یان پێشەوایانی سوننە!؟ بەڕاستی ئەوە (مصرع) و لەناوبردنی بیری خەواریجانە كە ئەو پێشەوایانەی تەفسیر و سوننەت ئەڵێن مەبەست لێرە ئەو كوفرە نیە كە موسڵمان پێی لە ئیسلام دەرچێ! بەڵكو كوفری بچوكە، یانی تاوانێكی گەورەیە بەڵام كافر نابێت! دیارە ئەوە مانای نیە كە بەرگری بكەین لەوەی كەسێك حوكم بە قورئان نەكا مەدحی بكەین! نا ئەوە تاوانێكی گەورەیەو ئەو ئایەتانەی قورئان ئەبێ ڕایان بچڵەكێنێ و لە خوا بترسن! بەڵام نابێ موسڵمان و سەركردەكان بەتایبەتی كافر بكرێن بەتاوانی گەورە چونكە ئەوە كێشەی گەورەی لێدەبێتەوەو ئاژاوەو خوێن ڕشتنی لێ دەبێتەوە، وە كارێكی ناشەرعی و زێدەڕۆیشە لە دین، وە هیچ بەڵگەیان نیە ئەوانەی بە ناحەق تەكفیری سەركردە موسڵمانەكان دەكەن، ئەگەر چەندی ستەمكارو گەندەڵیش بن نابێ كافریان بكەین، مادام موسڵمانن و خۆیان شانازی بە ئیسلام و موسڵمانەتی خۆیان ئەكەن وەك سەروكی هەرێم و سەرۆكی حكومەتی هەرێم[21].

وە شتێك لێرە زۆر گرنگە بزانین، ئەو ئایەتە شمولی هەموو كەسێك ئەكات كە حوكم بە شەریعەتی خوا نەكات نەك تەنها سەركردە، وە ئەبێ بزانین هەموو

---

[21] كە الحمد لله خۆیان دەڵێن ئێمە موسڵمانین و شانازی ئەكەین بە ئیسلام، بەڵام سەیر ئەوەیە زۆر لە حیزبیەكان كافریان ئەكەن، وە سەركردەی حیزبەكانیشیان ئەچنە لای ئەو سەرۆكانە بەدەمیانەوە پێ ئەكەنن! بەڵكو مانگانەی حیزبیەكانیش لای ئەو سەرۆكانەیە! ئەوجا هێشتا لەبەر ئەوەی من بەس ئەڵێم كافریان ناكەم سوێند بەخوا هەرچی تۆمەتی ناشیرنە بۆمیان دروست كردووە، بەڵام سوپاسی خوای بەرز ئەكەم كە منی هیدایەت داوە بۆ مەنهەجی ئەهلی سوننەو جەماعەت، وە خوای بەرزیش ئاگادارە من خۆم بە هیچ كەسێك هەڵناواسم و چاوەڕێی پاداشتیش لە خوا ئەكەم، بەڵام ئەوە بیرو باوەڕە ئەشبێ موسڵمانان ئاگادار بكەمەوە لە بیری زێدەڕۆیی لە تەكفیر، لەگەڵ ئەوەش سەركردەكان ئاگادار بكەمەوە لە تاوانی حوكم نەكردن بە قورئان و سوننەت.

کەسێك بەر پرسە لەوەی لە ژێر دەستیەتی، لـە قیامـەت پرسـیاری لێـدەکریٚ وەك لەو فەرموودە (کلکم راع ومسؤول عـن رعیتـه) پێـشتر ڕوونمـان کـردەوە یانی ئەوە بزانین هەموو تاکێك لە سەری فەرزە حوکمی خوا جێبەجێ بکات و ملکەچی شەریعەت بێت، نەك تەنها سەرۆکی وڵات! وە لـە ئایەتەکـە شـتێکی زۆر گـرنگ هەیـە زۆر کـەس تێـی ناگـات و بەهەڵـە ئەچـێ! کـە دەبیـنین دوو لەفزی تێدا ئایەتەکە مانای گشت گری –عام– ئەبەخشێ! لە زانستی (اصول الفقه) دەتوانن بچنە سەر شەرحی زاراوەی عام کە لـەو لەفزانـەی مانـای عـام ئەبەخشن (من) وە (ما) یە لـە ئایەتەکـەش هـەردوو لـەفز هەیـە! ﴿وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ (**من**) یـانی هـەر کەسـێك بـێ جیاوازی وە (**ما**) یانی هەر حوکمێك! یانی هەر کەسێك سەرۆك بێ تا دەگاتـە فەڕاشێك حوکم نەکا بە هەر شـتێك کـە خـوا دایبەزانـدووە ئـەوە ئـەو ئایەتـە ئەیگرێتـەوە! ئەگـەر ئـەوە تێگەیـشتی ئـەوە بـۆت دەردەکـەوێ کـە تـەنها سەرۆکی وڵات تاوانبار نابێ بەوەی حـوکم بـە شـەریعەتی خـوا نـەکات بـەڵکو هـەموو کەسـێك تاوانبـار ئـەبێت بـە دەرچـوونی لـە فـەرمانی شـەریعەت! وە ئەوەشت بۆ ڕوون ئەبێتەوە کە ئەو ئایەتە مەبەست پێی ئەوەیـە کـە کەسـێك بڕوای بەشەریعەت نەبێ و حوکمی پێنەکا ئەوە کافرە نەك ئەوەی بـڕوای پـێ هەیەو حوکمی پێناکا! بەڵێ تاوانبار ئەبێ بەڵام کـافر نیـە! وەك موسـڵمانێك تاوانی درۆو دزی و غەیبەت کردن و ڕیش تاشین و مۆسیقاو گـۆرانی و ئـارەق خواردنەوەو تاوانەکانی تر ئەنجام بدات، ئەوە بێگومان حوکمی نەکردووە بـە فەرمانی کە خوا دایبەزاندووە، بـەڵام مـادام حـەڵاڵی نـەکا کـافر نابێـت تـەنها تاوانبارە! ئەگەر نا حیزبیەکان یەکەم جار خۆیان کافر ئەبن چـونکە حـوکمی خۆایان جێبەجێ نەکردووە لەوەی دەبێ لەسەر حـەق کـۆ ببنـەوەو تەفرەقـە

نەكەن! بەس ئێمە لەسەر مەزهەبی خەواریج و خۆیان ئاسا نین بە تاوان موسڵمان كافر بكەین دەڵێین موسڵمانی تاوانبارن!

وە لێرە ئەوەت بۆ دەر دەكەوێ كە حاڵی موسڵمانانی ئەمڕۆ چەندە سەیرە ئەبینی حیزبی بەناوی ئیسلامی هەیەو حوكم بە شەریعەت ناكەن لەوەی تەفرەقە ئەكەن و بڕوایان بە دیموكراتی هەیە كە پێچەوانەی شەریعەتی خوایە! كەچی بانگەشەی ئەوە دەكەن گوایە ئەیانەوێ حوكمی خوا بچەسپێنن! خۆشیان جێبەجێی ناكەن! وەك ئەوەی وابێ ئەو تاوانە بۆ ئەوان هەڵگیرابێ و نەنوسرێ لە سەریان! دێن هەندێكیان بە پسكە پسك سەرۆكی هەرێم و سەرۆكەكان كافر ئەكەن! بۆ خۆشیان حوكم بە شەریعەت ناكەن و لێی دەر ئەچن ئەشی كەن بە منەت بەسەر خەڵك گوایە ئەوان بەرژەوەندی دینیان ڕەچاو كردووە!!! وە بۆمان هەیە یەك پرسیاری سادە بكەین لەو حیزبە بەناو ئیسلامیانە، ئایا ئێوە چ حوكمێك جێبەجێ ئەكەن!؟ ئەوە لە ئێستاوە بیدعەتان شەرعاندووە، وە تەپڵ و زوڕناتان حەڵاڵ كردووە، وە لەم ماوەیە ئەمیرێكیان لە تەلەفزیۆنەكەیان حوكمی مورتەددی ڕەت كردۆتەوە! بێجگە لەوەی پێشەواكەیان ڕای گەیاندووە كە بڕوایان بە تەریقەت هەیەو ووتویەتی جەنابی ئەمیریش بڕوای بە تەسەوف هەیەو چلەش (خەڵوەتی سۆفیش) ئەكێشێ!!! یانی چی مایەوە لە ئیسلام ئێوە نەیشێوێنن!!! لە بیرم نیە كۆلاشیان حەرام كردووە! یانی دینەكەیان شێواندووەو بە ئارەزوو حوكم ئەكەن! موزاهەرەشی هاتە سەر كە شەرعاندویانە!

من هەر مەبەستمە ئەوە تێبگەین هەموو كەسێك تاوانبارە ئەگەر حوكم بە شەریعەتی ئیسلام نەكاو لێی دەربچێ بە قەدەر دەرچونەكەی تاوانبارە! وە لێرە ئەو ووتەی ابن تیمیة رحمه الله بیرتان ئەخەمەوە كە ڕوونی ئەكاتەوە

هەر كەسێك ئەگەر لەبەینی دوو كەس حوكمی كرد ئەوە ناوی حاكم شمولی ئەكات ئەو كەسە هەر كەسێ بێت وە ئەفەرموێ ئەوە ڕای صەحابە بووە تەنانەت ئەگەر یەكێ حوكم لەبەینی منالاّن بكا لە خەت خەتێنە !

ئەڵێ : «وَكُلُّ مَنْ حَكَمَ بَيْنَ اثْنَيْنِ فَهُوَ قَاضٍ سَوَاءٌ كَانَ صَاحِبَ حَرْبٍ أَوْ مُتَوَلِّي دِيوَانٍ أَوْ مُنْتَصِبًا لِلِاحْتِسَابِ بِالْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيِ عَنْ الْمُنْكَرِ حَتَّى الَّذِي يَحْكُمُ بَيْنَ الصِّبْيَانِ فِي الْخُطُوطِ فَإِنَّ الصَّحَابَةَ كَانُوا يَعُدُّونَهُ مِنْ الْحُكَّامِ» (مجموع الفتاوى 170/18).

وە بیری سەركردەو هەموو موسڵمانێكی دێنمەوە كە لەسەرمان فەرزە ملكەچ بین بۆ حوكمی خوای بەرزو نابێ بیانوو بدۆزینەوە بۆ لادان لە حوكمی خوای بەرز.

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (51)﴾ النور واتە: (ووتەی بڕواداری ڕاستەقینە تەنها ئەوەیە لەو كاتەی بانگ بكرێن بۆ لای خوا و پێغەمبەرەكەی تا حوكم بكا لە بەینیان بڵێن كوێ بیست بوین و گوێڕایەڵین و ملكەچین بۆ جێبەجێ كردنی وە ئەوانە ڕزگاریان ئەبێت و سەرفراز ئەبن).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا (36)﴾ الاحزاب واتە: (وە بۆ هیچ بڕوادرێك نیە پیاو بێ یان ئافرەت كاتێ خواو پێغەمبەرەكەی بڕیار–حوكم– لەسەر هەر شتێك بدەن ئەو بۆی نیە لەو شتە سەر پشك بێ بەوەی بە ئارەزووی خۆی بێ جێبەجێ بكات یان نا لەسەریەتی ملكەچ بێ بو حوكمی خواو پێغەمبەرەكەی وە هەر كەسێك

سەرپێچی بكا لە حوكمی خواو پێغەمبەرەكەی لادات ئەوە گومڕا بووە گومڕاییەكی ئاشكرا).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور 63 واتە : (با بترسن ئەوانەی پێچەوانەی فەرمانەكانی پێغەمبەری خوا ئەكەن لەوەی توشی فیتنە بن –توشی گومڕایی و هاوبەش دانان بن– وە توشی سزایەكی توند بن –لە دونیاو دوارۆژ–).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى (124) قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا (125) قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَى (126)﴾ طه واتە: (وە ئەوەی پشت بكاتە زیكری من–كە قورئان و سوننەتە بە وەحی دابەزیوە– ئەوە بە تەئكید ژیانێكی تاڵ و تەسكی هەیە وە لە ڕۆژی قیامەت بە كوێرەیی حەشری ئەكەین. جا ئەوكات ئەڵێ ئەی پەروەردگارم بۆ بۆ كوێرەیی حەشرت كردووم وە من لە دونیا بینا بووم چاوم ساغ بوو. پەروەردگار ئەفەرموێ ئاوها لە دونیا ئایاتی منت بۆ هات لەبیرت كرد و پشتت تێكرد وە ئاوها ئەمڕۆ لە پادشتی ئەوەت وەك لە بیر دەكرێی–وەك لەبیر كراوان ئەبیت لە سزایا كەس ڕزگارت ناكا–).

جنێو دان و ئیهانە كردنی سەرۆكی وڵات پێچەوانەی مەنهەجی ئەهلی سوننەو جەماعەتە :

جنێو دان پیشەی مرۆڤی موسڵمان نیە بە هیچ موسڵمانێكی ئاسایی چ جای سەرۆكی وڵات! جنێو دان بە سەرۆكی وڵات و ئیهانە كردنی هۆیەكە بۆ ئەوەی خوا ئیهانەت بكات! لەبەر ئەوە بەو جۆرە موسڵمانانە مەخەڵەتێن كە

بەناوی دین جنێو فرۆشی ئەكەن و جنێو بە سەرۆكی وڵات و حكومەت ئەدەن[22] ئەوە پیشەی موسڵمان نیە جنێو بدات!

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ﴾ ق:18 واتە: (هیچ لەفزێك نیە لە زاری دەربچێ ئیللا فریشتەیەكی ئامادە بەسەریەوە ئەیبژێرێو ئەینوسێ).

لەبەر ئەوە هەر قسەیەك ئەكەیت بەرامبەری هەر كەسێك بزانە دێتەوە پێشت لە قیامەت وون نابێ! جا كێ پێی خۆشە جنێوو قسەی ناشیرین لە سەحیفەی كردەوەی بێ!؟

پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (من أحب أن تسره صحيفته، فيكثر فيها من الاستغفار) سلسلة الحاديث الصحيحة 2299

---

(22) وەك مامۆستای ئاخیر زەمان (ك ..) لە سەر ئەنتەرنێت بە تایبەتی بەرنامەی پاڵتالك كەوتووەتە جنێو بە سەرۆك و حكومەت و مەلایان و زانایان و زمانی بە ناشیرین ترین شێوە بەكار دێنێ! بەهەندێ زانا ئەڵێ سەگ یان كەر! وە بە حكومەت ئەڵێ (گ..) وە جنێو بەدایكی هەندێ مەلا ئەدات و پێیان دەڵێ : زۆڵ. بەداخەوە كە خۆشی كاتی خۆی لە حیزبێك بوو بەشدار بوو لە حكومەت و ئێستاش هاو حیزبیەكانی خۆی لە حكومەت بەشدارن! جا ئایا ئەوان چەند بەشی ئەو جنێوەیان بەردەكەوێ؟! ئەو جۆرە جنێو دانی ئەو مامۆستای ئاخیر زەمانە بیدایەتی ئەوە بوو كە ئیهانەی بێتە سەر وەك لە فەرموودەكە ئەبینن خوا كەسێك ئیهانە ئەكات سەرۆكی وڵات ئیهانە بكا! جا چونكە هیچی بەدەستەوە نیەو دەسەڵاتی نیەو دەبینێ بانگەوازی سەلەفی چاوی دوژمنانی ئیسلام و ئەهلی بیدعەی كوێر كردووە، دەسەڵاتی ئەوەندەیە بۆ دژایەتی ئەو بانگەوازە سەلەفیە جنێو ئەدات و هەڕەشەی گوێ بڕین ئەكات لێمان! كەچی ئازادیش ئەبەخشێ بە كۆمۆنیستان لە وڵاتە خەیاڵیەكەی بیانكاتە ئەندام پەرلەمان و ئەشڵێ كێشەی فیكری لەگەڵیان نیەو سنوری لەوێ دەوەستێ كە سنوری وان دەست پێدەكات!!! هەڕەشەش و جنێو دان لە پشتی كۆمپیوتەر هەموو كەس پێی دەوێرێ! وا نەزانن هەر جنێو بە موسڵمانی بێلایەنی سەلەفی ئەدات نا بەڵكو جنێو بە حیزبیەكانیش ئەدات كە خۆی پێشتر لە گەڵیان بووەو مەدحی ئەكردن! پێیان دەڵێ بێجامە لە پێ یان نەستەلە خۆر! وە زۆر قسەی تری ناشیرین كە من شەرم دەكەم بشی گێڕمەوە بەڵام ناچارم موسڵمانان ئاگادار بكەمەوە لەو جۆرە كەسانە كە بەس زمانیان هەیە بۆ ناشیرن كردنی ئەهلی حەق و هەڕەشەو جنێودان!

واتە: (ئەوەی پێی خۆشەو حەز دەكات سەحیفەی كردەوەكانی دڵی خۆش بكات، با زۆر –استغفار– داوای لێخۆش بوونی لە خوا تیا بكات).

بەڵێ ئەگەر دەتەوێ لە قیامەت دڵت خۆش بێ بەوەی صەحیفەی كردەوەكانت ببینێ ئەوە زۆر –استغفر الله– بكە نەك جنێو دان پڕی صەحیفەكەت بكەی و ماڵی خۆت بەدەستی خۆت وێران بكەی!

وە پێشەوا بوخاری رحمه الله لە صەحیحەكەی لە باسی كۆتایی ئەو باسەی كردۆتەوەو ئەفەرموێ : (بَابُ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: {وَنَضَعُ المَوَازِينَ القِسْطَ لِيَوْمِ القِيَامَةِ} الأنبياء: 47 ، وَأَنَّ أَعْمَالَ بَنِي آدَمَ وَقَوْلَهُمْ يُوزَنُ) واتە: (باسی فەرموودەی خوای بەرز : {وَنَضَعُ المَوَازِينَ القِسْطَ لِيَوْمِ القِيَامَةِ} –میزانی عەدل دائەنێین لە ڕۆژی قیامەت–، وە ئەوەی كە كردەوەكانی نەوەی ئادەم وە ووتەكانیشیان ئەخرێتە سەر میزان).

پاشان لەو باسە ئەو فەرموودەیە ئەهێنێتەوە كە ئاخیر فەرموودەیە لە صەحیحی بوخاری وە موسلیمیش ڕیوایەتی كردووە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (كَلِمَتَانِ حَبِيبَتَانِ إِلَى الرَّحْمَنِ، خَفِيفَتَانِ عَلَى اللِّسَانِ، ثَقِيلَتَانِ فِي المِيزَانِ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ العَظِيمِ) واتە: (دوو كەلیمە هەن خۆشەویستن لای–الرحمن–، سوكن لەسەر زمان، وە قورسن لەسەر میزان: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ اللَّهِ العَظِيمِ).

كەواتە دەر كەوت كە نەك تەنها كردەوە بەڵكو قسەكانیشت ئەچێتە سەر میزان! جا پێت خۆشە میزانت بە زیكری خوا قورس بێ یان بە جنێو لای خراپەت قورس بێ!؟

زۆر كەس وا دەزانێ كە ئەگەر دەست درێژی نەكردە سەر موسڵمان و خوێنی نەڕژێ ئەوە قسە هیچ نیە! بەڵام ئەوە هەڵەیە ئێمە دەبێ بزانین خوێن و ماڵ و ناموس و–عرض–ی موسڵمان حەرامە!

پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم لە حەجی ماڵ ئاوایی فەرمووی : (فَـإِنَّ دِمَـاءَكُمْ وَأَمْـوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَـكُمْ عَلَـيْكُمْ حَـرَامٌ، كَحُرْمَـةِ يَـوْمِكُمْ هَـذَا، فِـي شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا، فَلْيُبَلِّغِ الشَّاهِدُ الْغَائِبَ) متفق عليه واتە: (بە تەئکید خوێنتان وە ماڵتان وە –عرض–تـان –کـە شـوێنی عـەیب گرتنـە لـە مـرۆڤ– حەرامە لەسەرتان، وەك حەرامی ئەو ڕۆژەتان، لەو مانگەتان، لـەو شـارەتان، جا با ئەوەی ئامادەیەو بیستی بەوانەی بگەیێنێ ئامادە نین ونەیانبیست).

بەڵکو جنێو دان بە موسڵمان تاوانێکی گەورەیەو لە گەورەترین بەشی ڕیبایـە لای خوا!

پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفـەرموێ : (أربـى الربـا شـتم الأعراض) سلسلة الاحاديث الصحيحة 1433 واتە : (لە هـەموو ڕیبایـەك ڕیبـا تر جنێو دان بە ناموسە –عرض ئەو شوێنەیە ئینسانی لە سەر مەدح بکـرێ یان زەم–).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفـەرموێ : (الربـا اثنـان و سبعون بابا أدناها مثل إتيان الرجـل أمـه و إن أربـى الربـا اسـتطالة الرجـل في عرض أخيه) سلسلة الاحاديث الصحيحة 1871 واتە : (ڕیبا حەفتاو دوو بابـە بچوکترینیان وەك ئەوەیە مرۆڤ بچێتە لای دایکی خۆی وە لە هـەموو ڕیبایـەك ڕیبا تر ئەوەیە پیاوێك دەم درێژی بکاتە سەر عرض ی براکەی).

وە براو خوشکی بەڕێزم من ئەگەر بێت و هەموو فەرموودەکانی هەیـە لەسـەر ئەو باسانە بێنم ئەوە ئـەبێ کتێبەکـەمان ببێتـە چـەند جلـدێك! بـەڵام چـەند فەرموودەیەکی تریش ئەهێنم و هیوادارم پێچەوانەی فەرموودە نەکەی چونکە نیشانەی گومڕاییە!

وە پێغەمبەری خـوا صـلى الله عليـه وعلـى الـه وسـلم ئەفـەرموێ : (إِنَّ العَبْـدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالكَلِمَةِ مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ، لاَ يُلْقِي لَهَا بَالًـا، يَرْفَعُـهُ اللَّـهُ بِهَـا دَرَجَـاتٍ، وَإِنَّ

العَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالكَلِمَةِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ، لاَ يُلْقِي لَهَا بَالًا، يَهْوِي بِهَا فِي جَهَنَّمَ) رواه البخاري واته: (بەندە هەیە کەلیمەیەك ئەڵێ لە ڕەزامەندی خوا، کە بەگرنگی نازانێو حیسابی بۆ ناکا، بەڵام خوا بەو کەلیمەوە چەندین پلە بەرزی ئەکاتەوە، وە بەندە هەیە کەلیمەیەك ئەڵێ لە توڕەیی خوا، کە بەگرنگی نازانێو حیسابی بۆ ناکا، بەڵام بەو کەلیمەوە ئەکەوێتە ناو جەهەننەم).

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (سباب المسلم فسوق وقتاله كفر) متفق عليه واته :(جنێو دان بە موسڵمان فاسقیە – دەرچوونە لە فەرمانی خوا– وە شەڕکردن لە گەڵ موسڵمان کوفرە) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده) متفق عليه واته : (موسڵمان ئەو کەسەیە کە موسڵمانان لە زمانی و لە دەستی ئەمین بن) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (ليس المؤمن بالطعان ولا اللعان ولا بالفاحش ولا بالبذي) سلسلة الاحاديث الصحيحة 320 واته : (بڕوادار ئاوها نیە کە زۆر عەیب لە خەڵك بگرێ و قسەیان پێ بڵێ وە ئاوا نیە کە زۆر لەعنەت لە سەر زاری بێ وە ئاوا نیە کە جنێودەر بێ وە ئاواش نیە کە بێ شەرم بێو قسەی ناشیرین بکات) .

وە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فليقل خيرا او ليصمت) متفق عليه واته : (هەر کەسێ بڕوای بە خواو بە ڕۆژی دوایی هەیە با خێر بڵێ یان بێدەنگ بێ) .

وە لەو فەرموودەی کە معاذ ی کوڕی جبل خوا لێی ڕازی بێ ئەیگێڕێتەوە هاتووە کە پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم : (فاخذ بلسانه وقال : كف عليك هذا قلت يا نبي الله وانا لمؤاخذون بما نتكلم به ؟ فقال : ثكلتك امك وهل يكب الناس على وجوههم او قال على مناخرهم الا حصائد

السنتهم !) ساسلة الاحاديث الصحيحة 1122 واتە : (پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم زمانی خۆی گرت و فەرمووی : ئا ئەمە ئاگاداری بەو بیپارێزە ! معاذ خوا لێی ڕازی بێ ئەڵێ ووتم ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئێمە بەوەش سزا ئەدرێین و لێمان ئەگیرێ كە قسەی پێ ئەكەین؟ پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی : دایكت سینگی بۆت بكوتێ ، جاچی وا ئەكا لە خەڵك لە سەر ڕوو فڕێ بدرێنە ناو ئاگر یان فەرمووی لەسەر لووتیان فڕێ ئەدرێنە ناو ئاگر ئیللا ئەوە نەبێ كە بە زمان دروێنەیان كردووە –لە خراپەو لە غەیبەت و درۆو ئەم تاوانانەی بە زمان ئەكرێ–) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (من صمت نجا) سلسلة الاحاديث الصحيحة 536 واتە : (ئەوەی بێ دەنگ بێ ئەوە دەربازی بووە) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (أكثر خطايا ابن آدم في لسانه) سلسلة الاحاديث الصحيحة 534 واتە : (زۆربەی تاوانەكانی نەوەی ئادەم لە زمانیەوەیتی).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (رحم الله عبدا قال فغنم ، او سكت فسلم) سلسلة الاحاديث الصحيحة 855 واتە : (ڕەحمەتی خوا لە بەندەیەك كە قسە ئەكات ئەیباتەوە –پاداشت وەر ئەگرێ–، یان بێ دەنگ ئەبێت و سەلامەت ئەبێت –لە سزا).

دە با ئا گاداری زمانمان بین و ئاگاداری جنێو دان بین جنێو نەدەین بە هیچ موسڵمانێك بە تایبەت بە سەركردەكان، ئەمە كارێكی ناڕەوایەو تاوانی زیاترە لەوەی جنێو بە كەسێكی ئاسایی بدەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : «مَنْ أَهَانَ سُلْطَانَ

اللَّهِ فِي الأَرْضِ أَهَانَهُ اللَّهُ» رواه الترمذي و حسنه الالباني واته : (هەر كەسێ ئیهانەی دەسەڵات دارێ بكا كە خوا دایناوە لە سەر زەوی ئەوا خوا ئیهانەی –سوكی–ئەكا).

وە هاتووە لە أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضي الله عنه ئەفەرموێ : (نَهَانَا كُبَرَاؤُنَا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لا تَسُبُّوا أُمَرَاءَكُمْ وَلا تَغِشُّوهُمْ وَلا تَبْغَضُوهُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ واصبروا فإن الأمر قريب) رواه ابن ابي العاصم في كتاب السنة قال الالباني: إسناده جيد ورجاله ثقات وفي بعضهم كلام لا يضر واته: (گەورەكانمان لە صەحابەكانی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وسلم نەهیان لێ دەكردین دەیان ووت : جنێو بە سەركردەكانتان مەدەن وە غەشیان لێمەكەن وە ڕقتان لێیان نەبێت وە تەقوای خوا بكەن وە ئارام بگرن ئەو ئەمرە نزیكە–مردن نزیكە لێتانەوە وە لەوانەوە–).

ئەوە صەحابە گەورە بەڕێزەكان رضي الله عنهم لە سەری بوون تۆ ئەو ڕێگایەت دەوێ یان ڕێگای فیتنە چیەكان ! ؟

وە هاتووە لە أبو درداء رضي الله عنه فەرموویەتی: (إِنَّ أَوَّلَ نِفَاقِ الْمَرْءِ طَعْنُهُ عَلَى إِمَامِهِ) شعب الايمان للبيهقى 29/12 و التمهيد لابن عبد البر 287/21 وە تاريخ دمشق لابن عساكر 190/47 واتە: (بیدایەت و دەست پێكردنی یەكەمی نیفاقی كەسێك ئەوەیە تانە بدات لە ئیمامەكەی).

بەڕێزان ئەوە ئەو صەحابە بەڕێزە ئەڵێ بیدایەتی نیفاقە كەچی كەسانێك هەن جنێو دان بە سەركردە لە پشتی كۆمپیوتەرو لەسەر ڕۆژنامەكان بە ئازایەتی دەزانن !

وە هاتووە لە كتابی –التاريخ الكبير 104/8– ی پێشەوا بوخاری رحمه الله لە أبو جمرة رحمه الله ئەڵێت دوای ئەوەی كەعبەی سوتاند حەججاج چوومە مەككە چوومە لای ابن عباس رضي الله عنهما لە لای ئەو جوێنم بە حەججاج

دا ابـن عبـاس رضـي الله عنهمـا فـەرمووی : (لا تكـن عونـا للـشيطان) واتـە: (یارمەتی دەری شەیتان مەبە).

سـبحان الله لەگـەڵ ئـەوەی حـەججاج ئەوەنـدە سـتەمكاریش بـووە هێرشـی كردۆتە سەر مزگەوتی كەعبەش و بۆتە هۆی سوتانیشی ئەوجا نەهی كـردووە لەوەی جنێوی پێ بدات و ئەوەی بە یارمەتی شەیتان داناوە ! ! ! بەڵێ ئـەوە ڕێبازی صەحابەكانە رضي الله عنهم كە ئەوەی لێی لا بدات ئەچێتە سـەر ئـەو ڕێبازانەی شەیتان ڕازاندویەتیەوەو بەرەو جەهەننەم ئەڕوات !

خەڵكینـە دوای هـەواو ئـارەزوو مەكـەون ئـەوە دینـە بەقـسەی ئـەو كەسـانە مەخەڵەتێن كە لە ڕێبازی ئەهلی سوننەو جەماعەت لایانـداوەو دێـن بـە بـەرگ پۆشینی دین فێڵ لە خەڵك ئەكەن و چەواشەیان ئەكەن تا بە مـەرامی خۆیـان بگەن !

ئەوەشتان بیر ئەخەمەوە كە پێغەمبەری خوا صلی الله علیـە وعلـی الـە وسـلم ئەفەرموێ : (من كانت عنده مظلمة لأخيه مـن عـرض أو مـن شـيء فليتحللـه منه اليوم من قبل أن لا يكون دينار ولا درهم إن كان له عمل صـالح أخـذ منـه بقدر مظلمته وإن لم تكن له حسنات أخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه) رواه البخاري واتە : (ئەوەی مافێكی براكەی لایە لە عرض-یانی قسەی بەناموسـی ووتبێ یان غەیبەتی كردبێ وئەمانە یان لە هەرشـتێك- بـا داوای لێخۆشـبونی لێبكـات یـان بـۆی بگەڕێنێتـەوە پـێش ئـەوەی كـە دینـارو درهـەم نـەبێت - لەقیامەت- ئەگـەر كـردەوەی چـاكی هـەبوو بەقـەد ئـەو مافـەی لەسـەریەتی چاكەكانی ئەبردرێ وە ئەگەر چاكەشی نەبێ ئەوە لە تـاوانی خـاوەن مافەكـە هەڵ ئەگرن ئەیخەنە سەر ئەو).

دوعا كردن بۆ سەرۆكی وڵات ئەگەر ستەمكاریش بێ !

یەكێك لەو شتانەی كە ئەهلی سوننەو جەماعەت زۆر گرنگی پێدەدەن دوعا كردنە بۆ سەركردەكان بە چاكە، بەوەی خوا هیدایەتیان بدات و یارمەتیان بدات بۆ سەرخستنی حەق و ڕێگرتن لە ستەم و حوكم كردن بە شەریعەتی ئیسلام وە دڵ نەرم بونیان بۆ بەزەیی هاتنەوە بە هەژاران و دەرگا دانەخستنیان بە ڕووی لێقەوماوان.

بەڵام لای ئەهلی بیدعە كە حیزبیەكانیش بەشێكن لەوان دوعای خراپ ئەكەن وە دوعای باش بۆ سەركردە ناكەن! وە تۆمەتی ناشیرین بۆ ئەوانە دروست ئەكەن كە دوعای باش بۆ سەركردە ئەكەن! لەبەر ئەوە گرنگە ئەگەر بە كورتیش بێ عەقیدەی ئەهلی سوننەو جەماعەت لەو باسە ڕوون بكەمەوە تا حیزبیەكان بناغەیان نەمێنێ بۆ باتڵەكانیان و خەڵكی موسڵمانیش پێیانەوە نەخەڵەتێ ئەوەی خەڵەتاوەش بەخۆیدا بچێتەوەو بزانێ ڕێگای حەق ڕێگای ئەهلی سوننەو جەماعەتە نەك ڕێگای حیزبی و تەكفیریەكان.

پێشەوا حسن بن علي بن خلف البربهاري رحمە الله لە كتابی (شرح السنة) ووتویەتی: (وإذا رأيت الرجل يدعو على السلطان فاعلم أنه صاحب هوى، وإذا رأيت الرجل يدعو للسلطان بالصلاح فاعلم أنه صاحب سنة إن شاء الله) واتە: (وە ئەگەر پیاوێكت بینی دوعا لەسەر دەسەڵاتدار ئەكا بە خراپە ئەوە بزانە ئەو كەسە خاوەنی هەوایە، وە ئەگەر پیاوێكت بینی دوعا بۆ دەسەڵاتدار دەكا بە چاكە ئەوە بزانە كە بە تەئكید ئەو كەسە خاوەنی سوننەتە إن شاء الله).

ئەوجا ئەو ووتەی فضیل بن عیاض[23] رحمه الله دێنێ كـە فەرمویـەتی : (لـو أن لي دعوة مستجابة ما جعلتها إلا في السلطان. قيل له: يا أبـا علـي فـسر لنـا هذا. قال: إذا جعلتها في نفسي لم تعدني، وإذا جعلتها في السلطان صلح، فصلح بصلاحه العباد والبلاد.) واتە: (ئەگەر دوعایەكی گیرابووم هەبوایە ئەوە تـەنها بۆ دەسەڵاتدارم ئەكرد. ووتیان پێی ئەی باوكی علی ئەوەمان بۆ شـی بكـەوە فەرمووی: ئەگەر بۆ خۆمی بكەم ئەوە سوودەكەی بەس بۆ خۆمـە، بـەڵام بـۆ دەسەڵاتداری بكەم چاك ئەبێت، وە بەچاك بوونی ئەو وڵات و بەنـدەكان چـاك ئەبن).

ئەوجا لەدوای ئەوە پێشەوا حسن بن علـي بـن خلـف البربهـاري رحمـه الله لـە كتابی (شرح السنة) دەڵێ : (فأمرنا أن ندعو لهم بالصلاح، ولم نـؤمر أن نـدعو

---

[23] زاناو پێشەوای ئیسلام أبو فضيل بن عياض بن مسعود بن بشر التميمي اليربوعی لـە دوای سـاڵی 100 هـ لە دایك بووە چیرۆكی تەوبە كردنی سەیرە كاتێك ڕێگر بووەو حەزی بە كچێك كـردووە بەسـەر دیوارا هەڵگەڕاوە بۆی بیستویەتی كە ئەو كچە ئەو ئایەتەی خوێندۆتەوە : {أَلَـمْ يَـأْنِ لِلَّـذِيْنَ آمَنُـوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوْبُهُم ...} یانی (ئایا كاتی ئەوە نەهاتووە بۆ بـڕواداران كـە دڵیـان خاشـیع بـێ...) یەكسەر ووتویەتی: بەڵێ كاتی هاتووە ئەگەڕێتەوە شەو ئەچێتە كەلاوەیەك ئەبیستێ هەندێ كەسی تیایە باسی ئەوە ئەكەن ئەڵێن تا بەیانی ئەكەینەوە ئەوجا چونكە فضیل لە سەر ڕێگەیە ! ئەڵێ بـیرم كـردەوە مـن بەشەو هەوڵی تاوان ئەدەم و بۆی ئەڕۆم كەچی خەڵكێكی موسڵمانیش هەن لەمن ئەترسـن ! وا ئـەزانم خوا منی بۆیە ناردووە بۆ ئەمانە تا بەخۆما بچمەوە خوایە مـن تەوبـەم كـرد وە بـۆ تەوبەكەشـم ئەبمـە جیرانیماڵی خوا لە كەعبە ئەمێنمەوە ! ئیتر بووە زانایەكی بەناو بانگ و پێشەوایەكی ئـەهلی سـوننەو جەماعەت وە لە یەكێك لەووتە جوانەكانی ئەفەرموێ: (مَنْ أَحَبَّ صَاحِبَ بِدْعَةٍ، أَحبَطَ اللهُ عَمَلَهُ، وَأَخْـرَجَ نُوْرَ الإِسْلاَمِ مِنْ قَلْبِهِ، لاَ يَرْتَفِعُ لِصَاحِبِ بِدْعَةٍ إِلَى اللهِ عَمَلٌ، نَظَرُ المُـؤْمِنِ إِلَـى المُـؤْمِنِ يَجلُـو القَلْـبَ، وَنَظَـرُ الرَّجُلِ إِلَى صَاحِبِ بِدْعَةٍ يُورِثُ العَمَى، مَنْ جَلَسَ مَـعَ صَـاحِبِ بِدْعَـةٍ لَـمْ يُعْـطَ الحِكْمَـةَ) سـير أعـلام انـبلاء 435/8 واتە: (ئەوەی خاوەن بیدعەیەكی خۆش بوێ، خوا كردەوەكانی پوچەڵ ئەكاتەوەو ئەوەڕێنێ، وە نوری ئیسلام لە دڵی دەرئەهێنێ، وە خاوەن بیدعە كردەوەی بەرز نابێتەوە، سـەیر كردنـی بـڕوادار بۆ بڕوادار دڵ ڕووناك ئەكاتەوە، وە سەیر كردنی پیاوێ بۆ خاوەن بیدعەیەك دڵ توشی كـۆرەیی ئـەكا، وە ئەوەی دانیشێ لەگەڵ خاوەن بیدعەیەك ئەوە حیكمەتی پێ نابەخشرێ). ئـەو پێـشەوایە لـە سـاڵی 187 هـ وەفاتی كردووە رحمه الله.

علـيهم وإن ظلمـوا، وإن جـاروا" لأن ظلمهـم وجـورهم علـى أنفـسهم، وصـلاحهم لأنفسهم وللمسلمين) واتە: (جا ئێمە فەرمانمان پێ كـراوە بـەوەی دوعـای بـۆ سەركردەكانمان بكەین بە چاك بوون، وە فەرمانمان پێ نەكراوە دوعایـان لـێ بكەین ئەگەر ستەمیش بكەن، وە ئەگەر لە حەقیش لا بدەن، چونكە سـتەم و لە حەق لادانیان لە سەر نەفسی خۆیانە، وە چاك بوونیان بۆ نەفسی خۆیان و موسڵمانانە).

وە هاتووە لە كتابی (السنة لأبي بكر بن الخلال) كە پێـشەوا احمـد بـن حنبـل رحمه الله فەرمویەتی : (وَإِنِّي لَأَدْعُو لَهُ بِالتَّسْدِيدِ، وَالتَّوْفِيقِ، فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَـارِ، وَالتَّأْيِيدِ، وَأَرَى لَهُ ذَلِكَ وَاجِبًا عَلَيَّ) واتە: (وە من دوعای بـۆ ئیمـام دەكـەم بـە حەق پێكان، وە مۆفەق بـوون لـە كارەكـان، لـە شـەوو ڕۆژدا، وە دوعـای بـۆ ئەكەم خوا پشتیوانی بكات، وە وا ئەبینم بروام وایە ئەوە واجبە لەسەرم).

وە هەر لەو كتێبە لە أَبُو بَكْرٍ الْمَرُّوذِيُّ رحمه الله ئەگێڕێتەوە كـە بیـستویەتی لە احمد بن حنبل رحمه الله باسی خەلیفە –المتوكل– ی كـردو ووتـی : (إِنِّـي لَأَدْعُو لَهُ بِالصَّلَاحِ وَالْعَافِيَةِ، وَقَالَ: لَئِنْ حَدَثَ بِهِ حَدَثٌ لَتَنْظُرَنَّ مَا يَحِلُّ بِالْإِسْـلَامِ) واتە: (من دوعای بۆ دەكەم بە چاك بوون و سەلامەتی، وە فەرمووی: ئەگەر شتێك هاتە سەر خەلیفەو شتێكی لێهات ئەوجا ئەبینی چی دێتە سـەر ئـەهلی ئیسلام).

سبحان الله! سەیر بكەن چۆن زانایانی ئەهلی سوننە ئـەزانن نـەمانی سـەرۆك فیتنـەی لـێ دەبێتـەوە ئـەوە نیـە عیـبرەت لـە واقیعـی خۆمـان ببیـنن ئایـا سەرۆكێكی ستەمكار باشتر نەبوو لە فەوزاو خوێن ڕشتن و ماڵ بەهەدەر دانـی موسڵمانان و بێوەژن بونی ئافرەتـان و یـەتیم بـوونی منـاڵان و زەلیـل بـوونی پیاوان بۆ بێ بڕوایان! ؟

وە پێشەوا أبو عثمان الصابوني[24] رحمە الله لە کتابی (عقیدة السلف أصحاب الحدیث) دەفەرموێ : (ویرون الدعاء لهم بالإصلاح والتوفیق والصلاح وبسط العدل في الرعیة) واتە: (وە ئەهلی سوننە بڕوایان وایە بەوەی دوعا بۆ ئیمامەکان –سەرکردەکان– بکەن بەوەی چاکسازی بکەن وە دوعای مۆفەق بوون و چاك بوون وە بڵاو کردنەوەی عەدالەت لە نێو خەڵکی ژێر دەستیان).

وە پێشەوا أبو بكر الإسماعیلي [25] رحمە الله لە کتابی (إعتقاد أئمة الحدیث) دەفەرموێ : (ویرون الدعاء لهم بالصلاح والعطف إلی العدل) واتە: (وە پێشەوایانی فەرموودە بڕوایان وایە کە دەبێ دوعا بکرێ بۆ سەرکەردەکان بە چاك بوون و بوونی سۆز بۆ عەدالەت).

وە شێخی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله لە دوای ئەوەی باسی گرنگی بونی سەرۆك دەکاتن دەفەرموێ: (وَيُقَالُ {سِتُّونَ سَنَةً مِنْ إمَامٍ جَائِرٍ أَصْلَحُ مِنْ لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ بِلَا سُلْطَانٍ} . وَالتَّجْرِبَةُ تُبَيِّنُ ذَلِكَ. وَلِهَذَا كَانَ السَّلَفُ – كَالْفُضَيْلِ بْنِ عِيَاضٍ وَأَحْمَد بْنِ حَنْبَلٍ وَغَيْرِهِمَا – يَقُولُونَ: لَوْ كَانَ لَنَا دَعْوَةٌ مُجَابَةٌ لَدَعَوْنَا بِهَا لِلسُّلْطَانِ) مجموع الفتاوی 391/28 واتە: (وە ووتراوە کە {بونی شەست ساڵ ئیمامێکی ستەمکار و لەحەق لادەر چاکترە لە یەك شەوی کە ئیمام و دەسەڵاتدار نەبێت} . وە تەجروبەش ئەوە ڕوون دەکاتەوە. لەبەر ئەوە سەلەف –وەك فُضَيْل بْنِ عِيَاضٍ وَ أَحْمَد بْنِ حَنْبَلٍ وە غەیری وان– ئەیان ووت: ئەگەر دوعایەکی گیرابوومان هەبوایە ئەوە دوعامان پێی دەکرد بۆ دەسەڵاتدار).

---

[24] پێشەوا أبو عثمان اسماعیل بن عبد الرحمن بن أحمد بن اسماعیل بن ابراهیم ابن عائذ الصابوني لە ساڵی 372 هـ لە دایك بووە وە لە ساڵی 449 هـ وەفاتی کردووە رحمە الله.

[25] پێشەوا أبو بکر أحمد بن إبراهیم بن إسماعیل بن العباس بن مرداس الإسماعیلي الجرجاني لە ساڵی 277 هـ لە دایك بووە وە لەساڵی 371 هـ وەفاتی کردووە رحمە الله.

سبحان الله! ئەفـەرموێ تەجروبـە ڕونـی كردۆتـەوە كـە یـەك شـەو بـێ ئیمـام فەسادی زیاترە لە شەست ساڵ ئیمامی ستەمكار!

بۆتان دەركەوت لەو ووتانەی پێشەوایانی ئەهلی سوننەو جەماعـەت كـە دوعـا بـۆ سـەرۆكی ولات لـە ڕێگـای ئـەهلی سـوننەت و جەماعەتـە! وە ئـەو قـسە بەتاڵەی بیدعە چیەكانیشتان بۆ ڕوون ئەبێتەوە كە ئەڵێن تەنها ووتەی فُضَیْل بْن عِیَاضٍ رحمه الله لەو بارەیەوە هەیە! نا وەك بینیتـان ئـەوە بـیرو بـاوەڕی ئەهلی سوننەیەو هەموو پێشەواكان لەسـەرینە وە ئەوەنـدە ووتەیـەی نـەقڵم كردووە بەسە بۆ ئەو كەسەی كەسە!

ئێستا بێمە سەر باسی مەدخەلی بۆچی حیزبی وتەكفیریەكان بەسەلەفیەكان دەڵێن مەدخەلی!؟

شێخ ربیع بن هادي بن محمد عمیر المدخلي كێیە؟

لە ساڵی 1351 ی هیجری لـە دایك بـووە تەمـەنی ئێـستا لـە دەوری هەشـتا ساڵە خوای بەرز تەمەن درێژی بكات بـۆ خزمـەتی ئیـسلام هـەر لـە منالیـەوە دەستی كردووە بە خوێندنی زانستی شەرعی وە دەرسی خوێندووە لای شـێخ حافظ الحكمي وە احمد بـن یحیـی النجمي وە محمد امـان الجـامي وە محمـد ناصر الدین الالباني وە محمد امین الشنقیطي وە عبـد المحسن العبـاد وە زۆر زانای بەڕێزی تـر وە پلـەی دكتـۆرای هەیـە لـە زانـستی شـەرعی وە خـاوەنی كۆمەڵێك كتابی زۆرە وە زۆر لە كتابەكانی ڕەددە لە سەر ئەهلی بیدعە وەزۆر بەتوندی نەهی لە تەقلیـدی كوێرانـە ئـەكات ئێـستا نەخۆشـەو پـیر بـووە داوا لەخوا ئەكەم بیپارێزێ و شیفای بۆ بنێرێ .

بۆ حیزبی و تەكفیریەكان ڕقیان ئەبێتەوە لە شێخ ربیع بن هادی المدخلي وە بەسەلەفیەكان دەڵێن مەدخەلی؟!

لەبەر ئەوەی شێخ ربیع المدخلي[26] هەڵساوە بە ڕەد دانەوەی بیدعەی حیزبایەتی و ڕەددی پێشەواكانیان ئەداتەوە وەك سید قطب و حسن بنا و غەزالی و ئەمانی تر وە ڕەددی ئەوە دەداتەوە كە موسڵمانان بە ناحەقی كافر بكرێن! وە ئەڵێ نابێ تەقلیدی كوێرانەی پێشەوا موبتەدیعەكان بكرێ وە نابێت تەنانەت تەقلیدی زانایانی ئەهلی سوننەش بكرێ بە كۆرەیی و دەمار گیریمان هەبێ بۆیان! وە ڕەددی سید قطب ی داوەتەوە لەوەی ئاشكرای كردووە كە سید قطب بێڕێزی بەرامبەری پێغەمبەری خوا موسی علیه السلام كردووە هەروەها تەعنەی داوە لە عثمان بن عفان رضي الله عنە كە فریشتەو پێغەمبەری خوا صلی الله علیە وعلی الە وسلم شەرمیان لێكردووە سید قطب شەرمی لێنەكردووە! وە زۆر بیدعەی گەورەی تری ئاشكرا كردوون لە كتابەكانی خۆیان! حیزبیەكانیش فێری ئەوە بوون كە دەمارگیریان هەیە بۆ پێشەواكانیان بۆیە بێ ئەوەی سەیری بەڵگەكانی ربیع المدخلي بكەن كە بەڵگەی پێیە بۆ ڕەددەكانی بۆختانیان بۆ ناكا بەڵكو ئاماژە بە بیدعەو هەڵەكانیان ئەكات لە كتابەكانی خۆیان كتابەكانیش مەوجودە! بەڵام حیزبایەتی مرۆڤ كۆرە ئەكات! بیدعەش بكەوێتە دڵ

---

[26] من دەمار گیریم نیە نە بۆ شێخ ربیع بن هادي المدخلي نە بۆ هیچ زانایەكی تر وە شێخ ربیع المدخلي وەك زاناكانی ترە معصوم نیەو هەڵەش ئەكات و قسەی وەردەگیرێو ڕەد ئەكرێتەوە وەك پێشەوا مالك بن انس رحمە الله فەرمویەتی: (كل یؤخذ من قولە ویرد الا صاحب هذا القبر) هەموو كەسێ قسەی وەردەگیرێ وە قسەشی ڕەد دەكرێتەوە تەنها خاوەنی ئەو قەبرە نەبێ –مەبەست پێغەمبەرە صلی الله علیە وعلی الە وسلم–. لەبەر ئەوە ئاساییە من لە هەموو شتێك موافەقەی شێخ ربیع نەكەم وەك ئەوەی تەجریح كردنی هەندێ كەس ئەكا زانایانی تر موخالەفەی دەكەن ئەگەر من قسەی زانایانی تر وەربگرم ئاساییە چونكە ئێمەی سەلەف تەقلیدمان بۆ كەس نیە بەڵكو دوای بەڵگە ئەكەوین بەڵام ڕێزی زانایانمان ئەپارێزین.

دەمارگیریش دروست ئەكات! بۆیە ئەم حیزبیانە هەڵساون بە تەعنەدان لە شێخ ربیع المدخلي وە لە زانایانی سەلەفی بەگشتی هەر جارەی بوختانێکیان بۆ ئەکەن و بەجۆرێك تەعنەیان لێئەدەن جارێ بە موخابەرات و جارێ بە عەمیل جارێ بە نیفاق و کوفر!!! وە سەلەفیەکان بەوە تۆمەتبار ئەکەن دەڵێن مەدخەلین! خۆ سەلەفیەکان فەرقیان لەگەڵ حیزبەکان ئەوەیە کە سەلەفی تەقلیدی کەس ناکەن بە کۆرەیی وە دەمارگیریان بۆ کەس نیە لە پاش پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم بەڵام حیزبییەکان تاوانی خۆیان ئەگرنە سەلەفیەکیان خۆیان دەمارگیریان هەیە بۆ پێشەواکانیان نەك سەلەفیەکان! سەلەفیەکان ئەڵێن ربیع بن هادي المدخلي زانایەکە وەك زاناکانی تری ئەهلی سوننە دەمار گیریمان نابێ بۆ کەس بێ وە لە مەنهەجی سەلەفی نیە کە بانگەواز بۆ هیچ شەخسێك بکرێ تا شوێنی بکەوین تەنها پێغەمبەری خوا نەبێ صلى الله عليه وعلى اله وسلم! بەڵام پەنا بەخوا لە بوختانی ئەهلی بیدەع! من دێم ئێستا ئەوەتان بۆ ڕوون ئەکەمەوە کە زانایانی سەلەفی وەك ابن باز و الباني و ابن عثيمين رحمهم الله چۆن مەدحی ربیع بن هادی المدخلي دەکەن، کە ئێمە لەسەرمانە شاهێدی زانایانی ئەهلی سوننە وەربگرین کە خوای بەرز شاهێدی وانی هێناوەتە ڕیزی شایەتی خۆی لەگەڵ فریشتەکان : ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (18)﴾ آل عمران. وە نابێ شاهێدی ئەهلی بیدعەو ڕق هەڵگران لە پێشەوایانی سوننەت وەربگرین!

پێشەوا عبد العزیز ابن باز رحمه الله:

پرسیار کرا لە پێشەوا ابن باز رحمه الله دەربارەی شێخ ربیع بن هادی المدخلي وە شێخ محمد امان الجامي رحمه الله لە وەڵام فەرموی: (بخصوص صاحبي الفضيلة الشيخ محمد أمان الجامي والشيخ ربيع بن هادي المدخلي،

كلاهما من أهل السنة، ومعروفان لدي بالعلم والفضل والعقيدة الصالحة، وقد توفي الدكتور محمد أمان في ليلة الخميس الموافقة سبع وعشرين شعبان من هذا العام رحمه الله، **فأوصي بالإستفادة من كتبهما**، نسأل الله أن يوفق الجميع لما يرضيه وأن يغفر للفقيد الشيخ محمد أمان وأن يوفق جميع المسلمين لما في رضاه وصلاح أمر عباده إنه هو السميع قريب) (شريط الأسئلة السويدية).

واته : (تایبەت بە دوو یاوەرم شێخی پایەدار محمد امان الجامي وە شێخ ربيع بن هادي المدخلي، هەردوكیان لە ئەهلی سوننەن، وە ناسراون لام بە علم و فەزڵ وە عەقیدەی چاك، وە دكتور محمد امان الجامي مردووە لە شەوی پێنج شەممەی موافیق بە بیست و حەوتی شەعبان لەو ساڵە رحمە الله، جا وەسیەت ئەكەم بە سوود وەرگرتن لە كتابەكانیان، داوا لە خوا ئەكەین هەموو لایەك مۆفەق بكات بۆ ئەوەی خۆی پێی ڕازی ئەبێ وە لە شێخی لە دەست چوومان محمد امان الجامي خۆش بێت وە هەموو موسڵمانان مۆفەق بكات بۆ ئەوەی ڕەزامەندی خوای تیایە وە چاك بوونی كاری بەندەكانی خوای تیایە بێگومان خوا خۆی بیسەرو نزیكە).

وە هەر پێشەوا ابن باز رحمە الله فەرمووی: (الشيخ ربيع من خيرة أهل السنّة والجماعة، ومعروف أنّه من أهل السنّة، ومعروف كتاباته ومقالاته)(شريط بعنوان ثناء العلماء على الشيخ ربيع–تسجيلات منهاج السنة–). واته : (شێخ ربيع لە خێرترینی ئەهلی سوننەو جەماعەیە، وە ناسراوە كە ئەو لە ئەهلی سوننەیە، وە كتابەكان و مەقالەكانی ناسراوە).

پێشەوا محمد ناصر الدين الالباني رحمه الله :

لە كاسێتی (لقاء ابي الحسن المأربي مع الالباني) پرسیاری شێخ مقبل بن هادي الوادعي رحمە الله وە شێخ ربيع بن هادي المدخلي لە الباني كرا رحمە الله كە هەندێ كەس گومانیان هەیە ئەو دوو شێخە لەسەر ڕێگای سەلەف بن

الباني رحمه الله فەرمووی : (نحن بلا شك نحمد الله –عز وجل– أن سخر لهذه الدعوة الصالحة القائمة على الكتاب والسنة على منهج السلف الصالح، دعاة عديدين في مختلف البلاد الإسلامية يقومون بالفرض الكفائي الذي قل من يقوم به في العالم الإسلامي اليوم، **فالحط على هذين الشيخين الشيخ ربيع والشيخ مقبل الداعيين إلى الكتاب والسنة، وما كان عليه السلف الصالح ومحاربة الذين يخالفون هذا المنهج الصحيح هو كما لا يخفى على الجميع إنما يصدر من أحد رجلين : إما من جاهل أو صاحب هوى.** الجاهل يمكن هدايته " لأنه يظن أنه على شيء من العلم، فإذا تبين العلم الصحيح اهتدى.. أما صاحب الهوى فليس لنا إليه سبيل، إلا أن يهديه الله ـ تبارك وتعالى ـ فهؤلاء الذين ينتقدون الشيخين ـ كما ذكرنا ـ**إما جاهل فيُعلّم، وإما صاحب هوى فيُستعاذ بالله من شره، ونطلب من الله –عز وجل– إما أن يهديه وإما أن يقصم ظهره**). واتە : (ئێمە بێگومان سوپاسی خوای عز وجل دەكەین كە تەسخیری كردووە بۆ ئەو بانگەوازە چاكە كە لەسەر كتاب و سوننەتە لەسەر مەنهەجی سەلەفی صالح، چەندین بانگەواز كاری تەسخیر كردووە لە وڵاتە جیا جیاكانی ئیسلامی كە هەڵدەستن بە فەرزی كیفائی ئەوەی كە كەم كەس هەن پێی هەڵدەستن لە جیهانی ئیسلامی ئەمڕۆ، جا بەكەم گرتن و قسە ووتن بەو دوو شێخە شێخ ربیع وە شێخ مقبل كە بانگەوازكارن بۆ كتاب وسوننەت، وە ئەوەی سەلەفی صالح لە سەری بوون وە دژایەتی كردنی ئەوانەی كە پێچەوانەی ئەو مەنهەجە ڕاست و دروستەیە ئەوە وەك وون نیە لە هەموان لە دوو لەو پیاوانە دەردەكەوێ : یان لە كەسێكی جاهیل یان خاوەن هەوا . جاهیل دەكرێ حەقی نیشان بدرێ و ڕێنمایی بكرێ چونكە ئەو گومان دەبات كە لەسەر شتێك لە علمە، جا علمی ڕاست ودروستی بۆ ڕوون بۆوە دەستی پێوە ئەگرێ هیدایەت وەرئەگرێ. بەڵام خاوەنی هەوا ئەوە ئێمە ڕێگەمان بۆی نیە–كە

ڕێنمایی بکەین– ، ئیللا ئەگەر خوای تبارك وتعالی هیدایەتی بدات جا ئەوانەی کە ڕەخنەی لەو دوو شێخە دەگرن وەك باسمان کرد یان جاهیلە فێر ئـەکرێ، وە یان خاوەنی هەوایە جا ئەوە لەو پەنا بەخوا دەگیرێ لە شەڕی ئەو خاوەن هەوایە، وە داوا لە خوای عز وجل ئەکەین یان هیدایەتی بـدات وە یـان پـشتی بشکێنێ).

جا بۆ مامۆسـتای ئـاخیر زەمـان و شـوێنکەوتەکانی ئەگـەر ئێـوە جـاهیلن!؟ ئەوە پێمان ووتن ئەوە زانایەکی ئەهلی سووننەیە! ئەگەر خاوەنی هـەوان!؟ ئەوە دوعاکەی شێخ ئەلبانی ئەکەین و ئەڵێین امین.

پێشەوا محمد بن صالح العثيمين رحمه الله:

پێشەوا محمد بـن عثـیمین رحمـه الله پرسـیاری لێکرا دەربـارەی شـێخ ربیـع المدخلي (شريط الأسئلة السويدية) فقال :" أمـا بالنـسبة للـشيخ ربيـع فأنـا لا أعلـم عنـه إلا خـيراً **والرجـل صـاحب سـنة وصـاحب حـديث**". واتـە : (ئـەمما بەنیسبەتی شێخ ربیع ئەمن هیچ نازانم دەربـارەی تـەنها خێـر نـەبێت وە ئـەو پیاوە خاوەنی سوننەتە وە خاوەنی حدیث ە).

ئەوەی دەیەوێ با بچێتە سەر ئەو کتابە تا بزانێ زانایانی سەلەڤ هەڵوێستیان چیە دەربارەی ربیع بن هادی المدخلي ئێرە داگرن بۆ ئەوەی ووتەی زانایـانی ئەهلی سوننە زیاتر ببینن دەربارەی ئەو شێخە بەڕێزە خـوا بیپـارێزێ لەگـەڵ هەموو زانایان

http://www.salafikurd.com/Files/pdf/kwtwbtaza/radequtbyakan/althanaalbade33alarabe3.doc

ئەمە ئەلبانی وە ابن باز و ابن عثیمین رحمهم الله ئاوها مەدحی ربیع بن هـادی المدخلي ئەکەن جا پاش ئەوە قسەی حیزبی و تەکفیریەکان قیمەتی نیـە لای ئێمە! وە لەگەڵ ئەوەش ئەو شێخە بەلامانەوە بـەڕێزەو بـەرگری کـردووە لـە سوننەت و بۆتە درکی چاوی دوژمنانی سـوننەت بـەڵام ئێمـە بانگـەوازمان بـۆ

ئـەو شـێخە نیـە بـەڵكو مەنهـەجی سـەلەفی تـەنها خـوا پەرسـتی و تـەنها شوێنكەوتنی پێغەمبەرە! وە ئەو زانایەش ناگاتە پلەی پێشەوا ئەلبانی و ابن باز و ابن عثیمین و محمد بن عبد الوهاب وابن تیمیة و احمد بن حنبـل رحمهـم الله كە ئێمە تەقلیدی ئەوانـە ناكـەین چ جـای بـێین تەقلیـدی ربیـع بـن هـادی المـدخلي بكـەین! بـەلام حیزبیـەكان و تەكفیریـەكان بـە بوختـان و درۆ هەڵبەستان دەیانەوێ ڕەواج بدەنە بضاعەكەیان –كە بیری خەواریجە– بەس بـە پـشتیوانی خـوا ئـەهلی سـوننە زینـدون و ڕیسوایان ئەكـەن و ئاشـكرایان ئەكەن و پەردەی لەسەر باتڵەكانیان ڕادەماڵن!

هەڵوێستی ئەهلی سوننەو جەماعەت چۆنە بەرامبەری زانایان :

زانایان پلەی بەرزیان هەیە لە ئیسلام چونكە میراتگری پێغەمبـەرن صـلی الله علیه وعلی اله وسلم خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّـذِينَ يَعْلَمُـونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُـو الْأَلْبَـابِ﴾ الزمـر 9 واتـە : (بلـێ ئایا وەك یەكن ئەوانەی كە ئەزانن وە ئەوانەی كە نازانن –یانی وەك یـەك نـین بـە هـیچ شێوەیەك– بێگومان تەنها ئەوانە بیر ئەكەنـەوەو سـوود لـە ئایەتـەكانی خـوا وەردەگرن كە خاوەنی عەقڵ و ژیرین).

وە دەفەرموێ : ﴿يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِـنْكُمْ وَالَّـذِينَ أُوتُـوا الْعِلْـمَ دَرَجَـاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ المجادلة 11 واتە : (خوا پلەی ئەوانە بـەرز ئەكاتـەوە كە بڕوایان هێناوە لە ئێوە وە ئەوانەی علمیان پێـدراوە بـە چـەندین پلـە–لـە دونیاو قیامەت–).

وە پێغەمبەر صلی الله علیه ووعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (من یرد الله به خـیرا یفقهه في الدین) رواه البخاري ومسلم واتە : (ئەوەی خـوا بیـەوێ خـەیری پـێ ببەخشێ ئەوە شارەزای ئەكات لە دین).

وه پێغەمبەر صلی الله علیـه وعلـی الـه وسـلم ئەفـەرموێ : (مـن سـلك طریقـا یلتمس فیه علمـا سـهل الله لـه طریقـا إلى الجنـة وإن الملائکـة لتـضع أجنحتهـا لطالب العلم رضا بمـا یـصنع وإن العـالم لیـستغفر لـه مـن في الـسموات ومـن في الأرض حتى الحیتان في الماء وفضل العالم على العابد کفضل القمر علـى سـائر الکواکب وإن العلماء ورثة الأنبیاء إن الأنبیاء لم یورثـوا دینـارا ولا درهمـا إنمـا ورثوا العلم فمن أخذه أخذ بحظ وافر) صحیح الترغیب والترهیـب 70. واتـه : (ئـەوەی ڕێگایـەك بگـرێ بـۆ ئـەوەی زانـستێك لێـوەی وەربگـرێ ئـەوە خـوا ڕێگایەکی بۆ ئاسـان ئـەکات بـۆ بەهەشـت وه بـە تەئكیـد فریـشتەکان باڵیـان دائەنێن بۆ داواکاری زانست لەبەر ڕەزایان بۆ ئەوەی ئەیکات لـەداوای زانـست وه بە تەئكید كەسی زانا داوای لێخۆشبونی بۆ ئەكات هەرچی لە ئاسمانەكانە وەهەرچی لە سەر زەویە هەتا ماسی لە ناو ئاو وه فەزڵی زانا بەسەر كەسێكی خوا پەرست –كەزانا نەبێ– وەك فەزڵی مانگـە بەسـەر ئەسـتێرەكانی تـر وه بێگومـان زاناكـان میراتگـری پێغەمبــەرانن بـە تەئكیـد پێغەمبــەران دینــارو درهەمیان بە میرات جێنەهێـشتووە بـەڵكو زانـستیان بـە مـیرات جێهێـشتووە جائەوەی ئەو زانـستە وەرگـرێ ئـەوە بەشـێكی زۆرو تـەواوی وەرگرتـووە لـە هەموو ڕوێكەوە).

وه پێغەمبەری خوا صلی الله علیه وعلی اله وسلم ئەفەرموێ : (لیس منـا مـن لم یجل كبیرنا و یرحم صغیرنا ! و یعرف لعالمنا حقـه) صـحیح الجـامع 5443 واتـە : (لـە ئێمـە نیـە ئـەوەی كـە ڕێـزی گـەورەكانمان نـەگرێ وه ڕەحـم بـە بچوكەكانمان نەكات ! وه ماڤ زانامان نەزانێ).

وه خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا﴾ الحج 38 واتـە : (بێگومان خوا بەرگری ئەكات لە بڕواداران). ئەو بەرگریە بەشی زانایانی زیاتر

تێدا لە هەموو بڕوادارێك چونكە بڕوای زانایان بێگومان بەهێز ترە لە خەڵكی نەزان!

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه ووعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (إن الله تعالى قال : من عادى لي وليا فقد آذنته بالحرب) رواه البخاري واتە : (بە تەئكید خوای بەرز فەرمویەتی : هەر كەسێك دژایەتی یەكێك لە وەلیەكانی من بكات ئەوە من ئیعلانی شەڕی لە گەڵ ئەكەم). وەلی خوا–بڕوادارو تەقوادارە كە زاناكان لە هەموو كەس تەقوادار ترن– وەك خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ﴾ فاطر 28 واتە : (بە تەئكید بەندە زاناكان لە خوا ئەترسن).

پێشەوا نەوەوی رحمە الله لە كتابی التبيان في اداب حملة القران دەڵێ : پێشەوا شافعی و ابو حنيفة رحمهم الله فەرمویانە : (إن لم يكن العلماء أولياء الله فليس لله ولي) واتە : (ئەگەر زاناكان وەلی خوا نەبن ئەوە خوا وەلی نیە).

بەهەر حاڵ ئەوەی دژایەتی زانایانی ئەهلی سوننە بكات بزانێ خوای بەرز بەرگری لە زانایان ئەكات وەك لەو فەرموودە بینیمان، وە خوای بەرزیش ئەفەرموێ : ﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا﴾ الاحزاب 58 واتە : (ئەوانەی ئەزیەتی بڕواداری پیاو یان ئافرەت ئەدەن بە شتێك تۆمەتباریان ئەكەن كە نەیانكردووە ئەوە بوختانێك و تاوانێكی ئاشكرایان هەڵگرتووە–كردووە–).

وە چەندین ئایەت و فەرموودەی تر هەن لە فەزڵی زانست و زانایان و زەمی ئەوەی دژایەتیان بكات ومافیان نەزانێ.

پێشەوا بوخاری لە سەحیحەكەی ئەڵێ : (بَاب قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ يُقَاتِلُونَ وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ) واتە : (باسی فەرموودەی پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم بەردەوام

كۆمەڵێك لە ئوممەتی من ئاشكران ودیارن لەسەر حەق شەڕ ئەكەن **ئەوانیش ئەهلی علم ن**). ئەوە پێشەوا بوخاری رحمه الله ئەفەرموێ ئەو كۆمەڵە ئەهلی علم ن جا ماڵ وێرانی ئەو كەسەی دژایەتیان بكات!

له شوێنێكی تر دەفەرموێ : (بَاب قَوْلِه تَعَالَى { وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا } وَمَا أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلُزُومِ الْجَمَاعَةِ وَهُمْ أَهْلُ الْعِلْمِ) واتە : (باسی فەرموودەی خوای بەرز { وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا } –ئاوها ئێوەمان كردۆتە ئوممەتێكی مامناوەند– وە ئەوەی پێغەمەبەر صلی الله علیە وعلی اله وسلم فەرمانی پێكردووە بە دەست گرتن و لەگەڵ بوونی جەماعەت **وە ئەوانیش ئەهلی علم ن**).

یانی ئەوەی لەگەڵ زانایان بێت ئەوە لە گەڵ جەماعەتە ئەوەی دژیان بێ ئەهلی تەفریقەیە خوا بمان پارێزێ لە ئەهلی بیدعەو تەفریقە لە زمان و شەڕیان بمانپارێزێ وە لەگومانەكانیان بمانپارێزێ!!!

پێشەوا طحاوي رحمه الله لە عەقیدەی طحاوي ئەفەرموێ : (وعلماء السلف من السابقين ومن بعدهم من التابعين أهل الخير والأثر وأهل الفقه والنظر لا يذكرون إلا بالجميل ومن ذكرهم بسوء فهو على غير السبيل) واتە : (وە زانایانی سەلەف لە پێشكەوتوەكان وە ئەوانەی دوایان لە شوێنكەوتوەكان ئەهلی خێرو ئەسەر وە ئەهلی فیقه و تێگەیشتنو ئیجتیهاد ئەوانە باس ناكرێن ئیللا بە جوانی نەبێت وە ئەوەی بە خراپە باسیان بكات ئەوە لەسەر ڕێگا – ڕێگای ئەهلی سوننەو جەماعەت– نیە).

وە ابو حاتم الرازي رحمه الله دەفەرموێ : (علامة اهل البدع الوقيعة في اهل الاثر) واتە : (نیشانەی ئەهلی بیدعە قسە وتنیانە بە ئەهلی ئەسەر). بەڵێ ویستتان ئەهلی بیدەع بناسن ئەوە یەكسەر بەوە ئەناسرێنەوە قسەی بە زانایانی ئەسەر ئەڵێن!

وە احمد بن سنان القطان رحمه الله دەفەرمویٚ : (ليس في الدنيا مبتدع الا وهو يبغض أهل الحديث) واته : (له دونيا موبتەدیعێك نيه ئيللا ئەوهايە ئەو ڕقی له ئەهلی حەدیس ئەبێتەوە).

ابو عثمان اسماعيل الصابوني رحمه الله دەفەرمویٚ : (وعلامات البدع على اهلها بادية ظاهرة ، واظهر اياتهم وعلاماتهم شدة معاداتهم لحملة اخبار النبي صلى الله عليه وسلم، واحتقارهم لهم، واستخفافهم بهم) واته : (وە نیشانەكانی بیدعە لەسەر ئەهلی بیدعە دیارەو ئاشكرایە، وە ئاشكرا ترین ئایەت و نیشانەیان كە پێی دەناسرێن توندی دژایەتی كردنیانە بۆ هەڵگرانی هەواڵەكانی–فەرموودەكانی– پێغەمبەر صلى الله عليه وعلى اله وسلم، وە بە چاوی كەم سەیكردنیان بۆیان، وە بەكەم زانینیان و بەكەم گرتنیان بۆیان).

ئەو سیٚ ئەسەرەم وەرگرتووە له كتابی لم الدر المنثور من القول الماثور في الاعتقاد والسنة صفحة 85و86 الطبعة الاولى دار المنهاج ئەویش وەری گرتووە له سەرچاوەكانی خۆی وەك عقيدة السلف اصحاب الحديث وە شرف اصحاب الحديث وە تذكرة الحفاظ وە چەند سەرچاوەیەكی تر ئەم كتابە زۆر بەسوودە هەوڵ بدەن بیخوێننەوە.

وە پێشەوا محمد بن صالح العثيمين رحمه الله لە شەرحی لمعة الاعتقاد دەفەرمویٚ : (لاهل البدع علامات منها:

1– انهم يتصفون بغير الاسلام والسنة بما يحدثونه من البدع القولية والفعلية والعقدية.

2– انهم يتعصبون لارائهم فلا يرجعون الى الحق وان تبين لهم .

3– انهم يكرهون ائمة الاسلام والدين .) شرح لمعة الاعتقاد 161 الطبعة الثالثة مكتبة اضواء السلف. واتە : (بۆ ئەهلی بیدەع چەند نیشانە هەن لەوانە:

1- ئەوان وەسف ئەكرێن بە غەیری ئیسلام و سوننەت بەوەی كە دایئەهێنن لە بیدعەی قەولی و فیعلی و عەقیدەیی.

2- ئەوان دەمارگیریان هەیە بۆ راكانی خۆیان ناگەڕێنە بۆ حەق ئەگەریش بۆیان ڕوون بێتەوە.

3- ئەوان ڕقیان لە پێشەوانی ئیسلام و دین ئەبێتەوە).

لێرە بە پێویستی ئەزانم ئەو باسەتان بیر بخەمەوە: ئاگادار بین لە (تەكەببورو فەلسەفەی ڕەد كردنەوەی حەق):

بە داخەوە كەسانێكی نەفام و نەشارەزا یان شارەزا بەڵام دوای ئارەزوو ئەكەون ئەگەر ڕەدیان بەیتەوەو هەڵەیان بۆ ڕاست كەیتەوە لە جیاتی ئەوەی ملكەچی حەق بن دێن كۆمەڵێ تانەو تەشەری ناڕەوات تێ ئەگرن! وە خۆیان بە گەورە دێتە بەرچاو وائەزانن هەر ئەوان ئەتوانن خزمەتی ئیسلام بكەن! نازانن ئەوان دوورن لە ئیسلامی ڕاستەقینە لە جیاتی بڵاو كردنەوەی قورئان و فەرموودەی سەحیح خەریكی گێڕانەوەی خەون و خورافات و بیدعەن! وە كە ئەم بیدعانەشیان بۆ خەڵك ڕوون كەیتەوە ئەوە ئەڵێن بابە تۆ چیت كردووە بۆ ئیسلام كوا ڕەددی علمانیەكانت داوەتەوە؟! كوا ڕەددی ئەوانەت داوە سوكایەتیان بە قورئان كرد؟! وە كوا چیت كردووەو چی؟! وا ئەزانن ئەوان خۆیان خزمەتی ئیسلام ئەكەن! نازانن ئیسلام بە بیدعەو خورافات خزمەت ناكرێ بەڵكو ئەوە ئەبێتە هۆی لاوازی موسڵمانان و گاڵتە پێكردنی كافران! بەهەر حاڵ من ئامۆژگاریم بۆ خۆم و ئەو جۆرە كەسانە ئەوەیە ئەڵێم موسڵمان بەدوای حەق ئەكەوێ وە حەق قبوڵ ئەكاو دانی پێدا ئەنێ تەنانەت ئەگەر لە جولەكەیەكیش حەق ببیستێ ئینكاری ناكا لێی! وە ڕەدكردنەوەی حەق خۆ بەگەورە زانینەو سیفەتی شەیتان و شوێنكەوتەكانیەتی! ئەگەر ئەو حەقە لە كەسێكی لەخۆمان بچوكتر و كەم خزمەت تریش بێ ڕەد كردنەوەی

تەكەببورە ! بۆیەشە سزاكەی گەورەیەو ئەوەی میسقالە زەررەیەك تەكەبوری لـە دڵ بـێ هەڕەشـەی لێكـراوە بـەوەی ناچـێتە بەهەشـت! وە بـزانین هـەر چاكەیەكمان هەبێ لای خوا وون نـابێ پێویـستی بـە خـۆ دەرخـستن نیـە !بـە داخەوە كەسانێك هەن لە جیاتی وەرگرتنی حەق هەر بەوە ناوەستن كـە ئـەو حەقـە وەرنـاگرن بـەڵكو خاوەنەكـەی تۆمـەتبار ئەكـەن و ناوونـاتۆرەی بـۆ هەڵدەبەستن! ئەڵێن خۆی دەرئەخاو مەبەستی ڕیایـە ! یـان ئـەڵێن تـۆ چـیت كردووە كوا بۆ ئەوەت نەكردو ئەمەت نەكرد یانی تۆ بـۆ ڕەخنـەمان لێئـەگری كە وەك ئێمەش خزمەتت نیە ! ؟ وە كە ئامۆژگاریەكی بكەی لەوەی هەڵەیەكی كردووە هەر چـەندەی ئـەو هەڵەیـە گـەورەش بـێ! كـە بـڵاوی كردۆتـەوە بـە نوسین یان بە شێوەیەكی تـر بـڵاوی كردۆتـەوە كـە ئاگـاداری بكەیتـەوە لـەو هەڵەو ڕەددی بەیتەوە ئەوە قـەلس ئـەبێ ئـەڵێ بـۆ بـە خۆمـت نـەوت بـۆ بـە ئاشـكرا ئامۆژگاریـت كـردم =لەگـەڵ ئـەوەی كـە هەڵـە بـڵاو بێتـەوە واجبـە ڕەددەكەشی بڵاو بێتەوە ئەگەر تۆ هەڵەیـەكت بـەس بـۆ خـۆت بـێ ئـەو كـات حەقتە ئەم قسەیە بكەی=وە چەندین تانەت تێ ئەگرێ بە سـوكی نـاوت ئـەبا وە بەڕیایی كردن تۆمەتبارت ئەكا ئەتشكێنێتەوە بەوەی تۆ چیت كردووە بـۆ ئیسلام! وەك ئەوەی ئەو خۆی خزمەتی ئیسلامی كردبێ! نازانێ ئیـسلام بـە خورافات و بیدعـە خزمـەت نـاكرێ بـەڵكو ئـەوە هـۆی لاوازی موسـلمانانە كـە موسـڵمانان دوای ئـەو بیدعـەو خورافـات و حیزبایەتیـە كـەوتوون و ئیـسلامی ڕاستیان پشت گوێ خستووە لە جیاتی بگەڕێنەوە بۆ قورئـان و فـەرموودەی سەحیح خورافات و خەون و زەوق و بیدعـەی سـۆفی و خـەواریج و موعتەزیلـە بڵاو ئەكەنەوە ! بەهەر حاڵ من لێرە ئامۆژگاریەكم هەیە بـێ ناوهێنـانی كـەس بەڵكو پەندی لێ وەربگرین و لە بەرامبەری حـەق ملكـەچ بـین نـەك حـەق ڕەد بكەینەوە لەبەر ئەوەی ڕقمان لە هەڵگرەكەیتی! وە بەئومێدی ئەوە كە خوای

بەرز ئەم ئامۆژگاریە كورتە بكاتە هۆی ئەوەی ببێ بە شیفای ئەو كەسانەی نەخۆشی خۆ بەگەورە زانینیان هەیەو حەق ڕەد ئەكەنەوەو وەری ناگرن! وە با بزانین ئێمە لەسەرمانە هەر كەسێك موخالەفەی حەقی كرد ئەو موخالەفە ڕەد بكەینەوەو ملكەچ بین بۆ حەق نەك بێین ئەو فەلسەفەیە بكەین بڵێین ئەو كەسە پێشەوایەو خزمەتی ئیسلامی هەیە بۆیە نابێ ڕەددی هەڵەكەی بكەینەوە! وەك حیزبیەكان قەڵسن بە ڕەد دانەوەی بیدعەكانی سید قطب و سەركردەو پێشەواكانیان! لەگەڵ ئەوەی ئەو بیدعانەیان بیدعەی گەورەن و خەتەری زۆرە بۆ موسڵمانان! بەڵام فەلسەفەی ڕەد كردنەوەی حەق بەكار ئەهێنن ئەڵێن تۆ چی ڕەخنە لەو ناودارانە ئەگری! ؟ ئەوانە وایان كردو وایان كرد! وەڵامەكەی ئەی ئەوان چۆن ڕەخنەیان لە سەحابەی بەڕێز گرتووە! ؟ بەڵكو تانەشیان لێداون! وە چۆن ئێوە تانە ئەدەن لە زانایانی ئەهلی سوننە بە ناحەقیش! ؟ ئێمە بە حەق وەڵامی بیدعەو خورافاتی ئێوەو سەركردەكانتان ئەدەینەوە ئەگەر شتێكیشمان وتیە موخالیف بێ بە حەق ئەوە فەرموو دەری خەن و بەڵگەی بخەنە ڕوو وە ئەگەر شتێكمان بۆیان هەڵبەستاوە ئەوە فەرموو ئینكاری بكەن و بە درۆمان بخەنەوە! بەڵام خۆتان باش ئەزانن كە ئەهلی سوننە لە هەموو كەس شارەزاترن بە حەق و نەرم ترو بە ڕەحم ترن بۆ خەڵك قەت نایەن وەك ئێوە بوختانی ناحەق بكەن بەرامبەری كەس و شتی بۆ هەڵبەستن بەڵكو لەگەڵ ئەو بیدعە گەورانەی تێی كەوتون و بڵاوی ئەكەنەوە، ئەهلی سوننە لە گەڵتان بە ڕەحمن و بەدڵسۆزی نەسیحەتتان ئەكەن و حەقتان بۆ ڕوون ئەكەنەوە، خۆزگە ئێوەش بە دڵسۆزی وەرتان بگرتایەو ملكەچ بونایە بۆ حەق نەك بكەونە ئەو جۆرە فەلسەفانەوە كە ﴿مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ﴾.

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ (206)﴾ البقرة واتە : (وە ئەگەر پێی بوترێ تەقوای خوا بكە =لە خوا بترسەو خۆت لە سزای خوا بپارێزەو واز لە تاوان بێنە= ئەوە دەمارگیری تاوان ئەیگرێ و خۆ بەگەورە ئەزانێ تەقوای خوا ناكا ئەوە جەهەننەمی بەسە بۆ سزادانی وە جەهەننەم خراپترین ڕایەخە بۆیان =كەلەسەری ئەبن=).

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (إن أحب الكلام إلى الله أن يقول العبد : سبحانك اللهم و بحمدك ، و تبارك اسمك ، و تعالى جدك ، و لا إله غيرك ، و إن أبغض الكلام إلى الله أن يقول الرجل للرجل : اتق الله ، فيقول : عليك نفسك) سلسلة الاحاديث الصحيحة 2939 واتە : (خۆشەویست ترینی قسان لای خوا ئەوەیە بەندە بڵێ سبحانك اللهم و بحمدك ، و تبارك اسمك ، و تعالى جدك ، و لا إله غيرك ، وە لە ناخۆشترینی قسان لای خوا =كە لەهەموو قسان زیاتر ڕقی لێیتی= ئەوەیە پیاوێك بە پیاوێك بڵێ : تەقوای خوا بكە ، ئەویش بڵێ : نەفسی خۆت بگرەو ئاگاداری خۆت بە =پەیوەندیت بەمن نەبێ=) .

وە هەر لە سلسلة الاحاديث الصحيحة كە لە ژێر تەخریجی ئەو فەرموودە ئەو ئەسەرەش هەیە لە عبد الله كوڕی مەسعود خوا لێی ڕازی بێ دەفەرموێ : (إن من أكبر الذنب أن يقول الرجل لأخيه : (اتق الله) ، فيقول : عليك نفسك ، أنت تأمرني ؟!) واتە : (گەورە ترینی تاوان ئەوەیە كە پیاوێك بە براكەی بڵێ : تەقوای خوا بكە ، ئەویش بڵێ : ئاگات لە نەفسی خۆت بێ ، تۆ ئەمر بەمن ئەكەی ؟!) .

پەنا دەگرین بەخوا لەوەی شەیتان فوو بکا بەلوتمان ئاوها تەکەبورمان هەبێ کە خەڵکی لە خۆمان بەکەمتر بزانین و بەشایانی ئەوەیان نەزانین پێمان بڵێن تەقوای خوا بکەو ئامۆژگاریمان بکەن!

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى الـه وسلم ئەفەرموێ : (لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر فقال رجل إن الرجل يحب أن يكون ثوبه حسنا ونعله حسنة قال إن الله جميل يحب الجمال الكبر بطر الحق وغمط الناس) رواه مسلم واتە : (کەسێك ناچێتە بەهەشتەوە میسقالە زەررەیەك خۆ بەگەورە زانی لە دڵ بێت جا پیاوێك ووتی : پیاو حەز ئەکا جلەکەی جوان بێ وە پێڵاوەکەی جوان بێ پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى الـه وسلم فەرموی : بێگومان خوا جوانەو جوانیشی خۆش ئەوێ خۆبەگەورەزانی ئەوەیە کە حەق ڕەد کەیتەوەو وەری نەگری وە خەڵکی بەکەم بزانی) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (ثلاث مهلكات : شح مطاع وهوى متبع وإعجاب المرء بنفسه) سلسلة الاحاديث الصحيحة 1802 واتە : (سێ شت بە هیلاك بەرن =توشی هەلاکەتت ئەکەن= : ڕەزیلی و چاوچنۆکی =چاوبرسێتیەکی= گوێڕایەڵ کراو وە ئارەزووەکی شوێنکەوتراو وە ئەوەی کەسێك سەیری بەخۆی بێت =بەخۆی بنازی خۆی پێ گەورە بێ و لە خۆ ڕازی بێ=) .

بەڵێ نەخۆشی خۆ بەگەورە زانین و بەچاوی کەم سەیر کردنی خەڵك و حەق وەرنەگرتن تاوانێکی گەورەیەو مرۆڤ توشی لەناوبردن و سزای خوا ئەکات با وانەزانین خزمەتمان زیاترە لە موسڵمانان و خۆ بەگەورە بزانین بەچی دڵنیا بین کە خوای گەورە چاکەی ئێمەی قبوڵ کردووە ! ؟ وە بەچی ئەزانین کە ئەوانەی لە ڕووکەش لە ئێمە خزمەتیان کەمترە خوای گەورە لێیان خۆش نەبووەو لە پێشی ئێمەن لە فەزل و تەقوا لەلای خوا ! ؟ وا نەزانین ئەوەی زۆر

دەر ئەكەوێ یانی ئەوە زۆر لە پێشە لای خوا ئـەوە مـەرج نیـە! پێغەمبـەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (رب أشعث مدفوع بالأبواب لو أقسم على الله لأبره) رواه مسلم واتە : (لەوەیە كەسی وا كە قژی تێك ئـالاوە لە دەرگاكانا پالّی پێوە ئەنێن =كەس حیسابی بۆ ناكا= ئەگـەر سـوێند بخـوا لە سەر خـوا =داوای لێبكا شـتێكی پـێ ببەخـشێ= ئـەوە خـوا سـوێندەكەی دێنێتە دی سوێندی ناشكێنێ =چونكە لای خوا بەرێزە=).

ئەگەر جولەكە حەق بلّێ نابێ ئینكاری بكەی چ جای موسلّمان!

وعن عبد الله بن مسعود قال : جاء حـبر مـن اليهـود إلى الـنبي صـلى الله عليـه وسلم فقال : يا محمد إن الله يمسك السماوات يوم القيامة على أصبع والأرضين على أصبع والجبال والشجر على أصبع والماء والثرى على أصبع وسائر الخلـق علىأصبع ثم يهزهن فيقول : أنا الملك أنا الله . فـضحك رسـول الله صـلى الله عليه وسلم تعجبا مما قال الحبر تصديقا له . ثم قـرأ : (وَمَـا قَـدَرُوا اللَّـهَ حَـقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَـةِ وَالـسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّـاتٌ بِيَمِينِـهِ سُـبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ) متفق عليه واتە : (لە عبد الله ی كوڕی مسعود خوا لێی ڕازی بێ ئەفەرموێ : زانایەكی جولەكە هات بۆ لای پێغەمبـەر صـلى الله عليـه وعلى اله وسلم ئینجا ووتی : ئەی محمد صـلى الله عليـه وعلـى الـه وسـلم بـە تەئكید خـوا ئاسمانـەكان ئـەگرێ لـە ڕۆژی قیامـەت لـە سـەر پەنجەیـەكی وە زەویەكان لە سەر پەنجەیەكی وە شاخەكان و دارەكـان لـە سـەر پەنجەیـەكی وە ئاوو خۆلّ لە سەر پەنجەیەكی وە هەموو دروست كراوەكـانی تـر لـە سـەر پەنجەیەكی ئـەوجا ئەیانهـەژێنێ وە ئەفـەرموێ : مـن مـەليكم مـن الله م . جا پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم پێكەنی سەیری بە قـسەی ئـەو زانا جولەكەیە هات وە بۆ تەسدیقی قسەكەی پێكـەنی . ئینجا ئـەو ئایەتـەی

خوێندەوە : ﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾).

دەبا ئاگادار بین نەكەین پێچەوانەی قورئـان و سوننەت بكەین و حەق ڕەد بكەینەوە لەبەر هەر بیانویەك بێت!

خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ النساء 59 واتە : (ئەی ئەو كەسانەی بڕواتان هێناوە گوێ ڕایەڵی فەرمانەكانی خوا بكەن وە گوێ ڕایەڵی فەرمانەكانی نێردراوی خوا پێغەمبەرەكەی بكەن وە هەروەها ئەوانەی كە خاوەن ئەمرن لەسەرتانەوە كە لەخۆتانن) .

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ النور 63 واتە : (با بترسن ئەوانەی پێچەوانەی فەرمانەكانی پێغەمبەری خوا ئەكەن لەوەی توشی فیتنە بن _توشی گومڕایی و هاوبەش دانان بن_ وە توشی سزایەكی توند بن _لە دونیاو دواڕۆژ_) .

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿وَمَن يَعْصِ اللّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَاراً خَالِداً فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾ النساء 14 واتە : (وە هەر كەسێك سەرپێچی فەرمانی خواو پێغەمبەرەكەی بكات وە سنوری كەخوا دای ناوە ببەزێنێ ئەوە خوا ئەیخاتە ناو ئاگرەوە هەتا هەتایە لە ناوی ئەبێ وە سزایەكی ڕیسواكەری بۆ هەیە).

وە خوای بەرز ئەفەرموێ : ﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ النساء(65) واتە : (نا سوێند بە پەروەردگارت ئەوانە بڕوایان تەواو نابێ تاوەكو تۆ نەكەن بە دادوەر =حەكەم= لەوەی لە بەینیان ڕوو ئەدا پاشان لە

نەفسی خۆیان بێزاری و دڵ گرانی نەبینن لەو بڕیارەی تۆ بۆیانت داوە وە بە تەواوەتی مەل کەچ نەبن بۆ فەرمانەکانی تۆ) .

وە پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم ئەفەرموێ : (كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبى . قالوا يا رسول الله : ومن أبى ؟ قال : من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبى) رواه البخاري واتە : (هەموو ئوممەتی من ئەچنە نێو بەهەشتەوە ئیللا ئەوەی خۆی نەیەوێ ! ووتیان ئەی پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم : کێ هەیە خۆی نەیەوێ بچێتە بەهەشت ؟ پێغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم فەرمووی : ئەوەی گوێ ڕایەڵی من بکا ئەوە ئەچێتە ناو بەهەشتەوە وە ئەوەی سەرپێچی من بکا ئەوە خۆی نەیویستووە بچێتە بەهەشتەوە) .

کۆتایی: وە کۆتایی بەو قسەیەی پێشەوا ابن تیمیە و ذهبي رحمهم الله دێنم کە ابن تيمية (رحمه الله) ئەفەرموێ : (والواجب على كل مسلم يشهد أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله: أن يكون أصل قصده توحيد الله بعبادته وحده لا شريك له وطاعة رسوله، يدور على ذلك ويتبعه أين وجد، ويعلم أن أفضل الخلق بعد الأنبياء هم الصحابة، فلا ينتصر لشخص انتصاراً عاماً مطلقاً " إلا لرسول الله صلى الله عليه وسلم ولا لطائفة انتصاراً عاماً مطلقاً " إلا للصحابة رضي الله عنهم أجمعين، فإن الهدى يدور مع الرسول حيث دار، ويدور مع أصحابه) واتە : (وە واجب لە سەر هەموو موسڵمانێك کە شاهێدی ئەدا بە لا اله الا الله وە بە محمد رسول الله : کە ئەسڵی مەبەست و نیەتی بە یەك کردنی الله بێ بە پەرستنی بە تەنها کە هیچ هاوبەشی نیە وە گوێ ڕایەڵی پێغەمبەرەکەی ، لە گەڵ ئەوە ئەسوڕێتەوە وە شوێنی ئەکەوێ لە هەر شوێنێ بێت ، وە ئەزانێ کە چاکترینی دروست کراوەکان لە پاشی پێغەمبەران سەحابەکانن ، جا دیفاع ناکاو شەخسێك سەرناخا سەرخستنێکی

عام و بیّ ڕەها ، ئیللا پیّغەمبەری خوا صلى الله عليه وعلى اله وسلم نەبیّ وە کۆمەڵیّکیش سەرناخا سەرخستنیّکی عام و بیّ ڕەها ئیللا بۆ سەحابەکان خوا لیّیان ڕازی بیّ هەمویان ، بە تەئکید هیدایەت ئەڕوات و ئەسوڕیّ لە گەڵ پیّغەمبەر هەر چۆنی بڕواو بسوڕیّ ، وە لەگەڵ سەحابەکانی ئەڕوات و ئەسوڕیّ) منهاج السنة (261/5) .وە ذهبي لە کتابی الکبائر ئەفەرموێ : (قلت : واشر الكبر من تكبر على العباد بعلمه ، وتعاظم في نفسه بفضيلته ، فان هذا لم ينفعه علمه ، فان من طلب العلم للاخرة كسره علمه ، وخشع قلبه ، واستكانت نفسه ، وكان على نفسه بالمرصاد ، فلم يفتر عنها ، بل يحاسبها كل وقت ويثقفها : فان غفل عنها جمحت عن الطريق المستقيم واهلكته . ومن طلب العلم للفخر والرياسة ، ونظر الى المسلمين شزرا ، وتحامق عليهم ، وازدرى بهم : فهذا من اكبر الكبر ، ولا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة من كبر . ولا حول ولا قوة الا بالله) الکبائر صفحة 79 بتحقيق محيي الدين مستو واتە : (من ئەڵێم : خراپترینی خۆ بەگەورە زانی ئەوەیە کەسێك خۆی بەگەورە بزانیّ بەسەر بەندەکان بە زانستەکەی ، وە لە نەفسی خۆی خۆی پیّ گەورە بیّ بەو فەزڵەی هەیەتی ، بیّگومان ئەوە زانستەکەی سودی پیّ نەگەیاندووە ، بە تەئکید ئەوەی داوای زانست بکا فیّری بیّ بۆ ئاخیرەت ئەوە زانستەکەی ئەیشکیّنیّتەوە ، وە دڵەکەی خاشع ئەبیّ ، وە نەفسی جیّگیر ئەبیّ ، وە لەسەر نەفسی خۆی لە کەمین دەبیّ ، وە لیّی بیّئاگاو بیّتاقەت نابیّ ، بەڵکو موحاسەبەی ئەکات هەموو کات وە بە ڕیّکی ڕای ئەگریّ و ناهیّڵیّ خوار بیّ : جا ئەگەر لیّی بیّئاگا بیّ ئەوە بە سەریعی لایئەدا لە ڕیّگەی ڕاست و بەهیلاکی ئەبات . وە ئەوەی داوای زانست بکا فیّری بیّ بۆ فەخر و ریاسەت ، وە سەیری موسڵمانان بکا بە لا چاوەکی =بەکەمی سەیریان بکا= ، وە تەکەلوفی بیّعەقڵی بەرامبەریان بکا =خۆی بی عەقڵ کا یان ئەوان بە بیّعەقڵ بزانیّ= ،

وە بەكەمیان بزانیٚ : ئەوە لە گەورەترینی خۆ بەگـەورە زانینـە ، وە كەسـێك ناچێتە بەهەشت میسقاڵە زەررەیەك خۆ بەگەورە زانی لە دڵدا بـیٚ . ولا حـول ولا قوة الا بالله) .

ئـیتر موسـڵمان نـابیٚ دەمـارگیری بـۆ كـەس هـەبێت و چـاوی لـە بەرامبـەر بیدعەكانی كوێر بكاو پاساو بۆ بیدعەو گـومڕایی بێنێتـەوە بـەڵكو هـەر كـاتیٚ حەقی بینی لە هەر كەسێكەوە وەری ئەگریٚ خـوای بـەرز سـابتمان بكـات لـە سەر حەق و بمان پارێزی لە دواكەوتنی هەواو ئارەزوو .